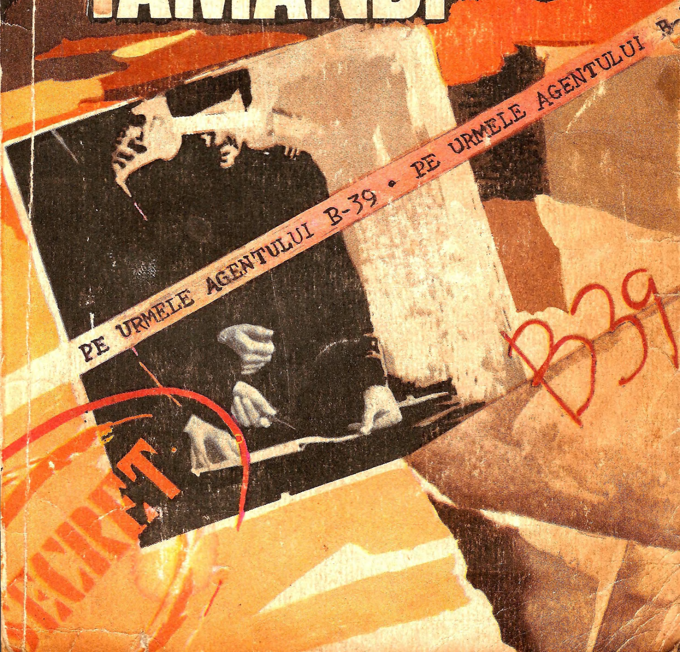
HARALAMB ZINCĂ

DESTINUL CĂPITANULUI IAMANDI

DESTINUL CĂPITANULUI IAMANDI

HARALAMB ZINCĂ

DESTINUL CĂPITANULUI IAMANDI

(Pe urmele agentului „B-39")

ROMAN

Cartea a patra

EDITURA MILITARĂ, BUCUREȘTI, 1982

Coperta : FL. CREANGA

PARTEA ÎNTÎI

I. Nebuna din Sărindar (II)

1

Documente

Grupul operativ
„Sappho" *5—03—42*

NOTĂ

Ziarista Luiza Văitoianu a fost văzută, din nou, la restaurantul „Athénée Palace", în compania căpitanului Gregor von Meisner. După miezul nopții, amîndoi au părăsit localul îndreptîndu-se spre locuința ofițerului neamț, unde ziarista și-a petrecut restul nopții. Este pentru prima oară cînd Luiza Văitoianu face acest pas...

În aceeași ordine de idei, reamintim că în urmă cu două zile, L. V. a fost zărită la barul restaurantului, în vecinătatea ziaristului elvețian Albert Kraft de la „Neue Züricher Zeitung", sosit de curînd în țară, cu care a schimbat, în ascuns, cîteva cuvinte.

Continuați misiunea. Adăugați-l în schemă și pe elvețian
M.

* * *

NOTĂ

Grupul operativ
„Sappho" *16—03—42*

La conferința cu corespondenții străini, organizată de Biroul de presă al Legației germane, a apărut, pentru prima oară, și ziaristul elvețian Albert Kraft. Deși era în sală și

Luiza Văitoianu, cei doi s-au comportat ca şi cînd nu s-ar fi cunoscut. „Trică" a aflat dintr-o sursă sigură că ziarista a început să manifeste un viu interes pentru dl. Hermann von Rittgen, consilier al Legaţiei germane. Subliniez că acesta nu era de faţă la conferinţa de presă.

„Trică" să verifice informaţiile cu privire la diplomat
M.

....

Grupul operativ
„Sappho" *28—03—42*

NOTĂ

După înapoierea sa de la Berlin, Edith von Koller manifestă un interes crescînd faţă de „Nebuna din Sărindar". Deseori pot fi văzute împreună la „Athénée Palace" şi „Capşa", la expoziţii, la diverse soiréuri. Au ieşit şi glume pe seama lipsei lor de apetit pentru bărbaţi. „Trică" însă ne asigură că sînt răutăţi lipsite de temei, ziarista germană apelînd aproape noapte de noapte la serviciile chelnerului M. I.

Continuă de asemenea corespondenţa amoroasă dintre Luiza Văitoianu şi cpt. Gregor von Meisner.

....

Grupul operativ
„Sappho" *6—04—42*

NOTĂ

A fost identificată pe calea Văcăreşti nr. 29, la farmacia ovreiului Iacob Finchelştein, o căsuţă poştală secretă a ziaristului elveţian Albert Kraft. Luiza Văitoianu a fost reperată intrînd de cîteva ori în această farmacie, departe de locuinţa ei sau de redacţia ziarului „Opinia Capitalei" din Sărindar. Pînă acolo, a trecut prin dreptul a cinci farmacii în care n-a intrat. S-a mai constatat că există o anumită oră cînd ziarista intră în farmacie.

Marţi, 5 aprilie 1942, ora 10,30, odată cu Luiza Văitoianu a intrat în farmacie şi „Scunda". A văzut cum ziarista

i-a prezentat farmacistului cîteva rețete. Două au rămas acolo, spre a fi făcute, două i-au fost înapoiate „Nebunei". „Scunda" a auzit clar cînd ovreiul Finchelștein a zis : „Domnișoară, astă-seară în jurul orei șase, puteți să treceți să vă ridicați medicamentele." Dar ziarista n-a trecut să le ridice nici atunci, nici în zilele următoare.

Pus imediat sub urmărire, farmacistul Finchelștein ne-a condus chiar în seara zilei de 25 martie a.c. pe Bulevardul Domniței nr. 173, unde a lăsat un plic într-una din cutiile poștale de la intrarea blocului, aparținînd unui oarecare Marcu Gheorghe, agent la Bursă.

Atenție ! Nu care cumva vreun agent al grupului să se desconspire. Să se verifice cu mare grijă dacă agenții lui „Acbar" * *n-au luat urma „cutiuței poștale".*

M.

....

Grupul operativ
„Sappho"

NOTĂ

Astăzi, 26 martie 1942, ziaristul elvețian Albert Kraft, preocupat de cursul curent al acțiunilor, a trecut pe la Bursă. După ce a intervievat mai mulți agenți de bursă, făcîndu-și tot felul de însemnări, s-a apropiat și de Marcu Gheorghe. Acesta, împreună cu cîteva buletine de bursă, i-a transmis și un plic. Nu arătau că se cunosc. Ziaristul elvețian a mai stat vreo zece minute și a plecat la hotel.

....

NOTĂ

Conform ordinului nr. 373/942, vă comunic următoarele date extrase din Documentul de acreditare în țara noastră a ziaristului elvețian Albert Kraft :

---

* Acbar, denumire codificată dată de maiorul Medoiu serviciilor germane de spionaj și contraspionaj.

Născut la 5 martie 1918, la Zürich, fiul lui Kraft Emil, un activ om de afaceri, Kraft A. a absolvit studiile superioare la Berlin (Facultatea de filozofie). Începînd din 1934 se consacră ziaristicii. În 1937 devine corespondentul ziarului de limbă germană din Elveţia „Neue Züricher Zeitung" şi este trimis la Berlin.

Ziarist de prestigiu, cunoscut pentru vederile sale prohitleriste. Corespondenţele sale din România se bucură de o bună apreciere din partea Direcţiei presei din cadrul Ministerului Afacerilor Străine.

. . ..

Berna
către
Centrala Bucureşti 20—01—42

NOTĂ

— extrase —

În legătură cu persoana ziaristului Albert Kraft, vă comunicăm următoarele :

— Tatăl său, Kraft Emil, cunoscut om de afaceri, este membru marcant al Partidului naţional-socialist din Elveţia.

Se bucură de o mare autoritate în cercurile guvernamentale. De asemenea, patronează manifestările Asociaţiei Elveţia-Germania al cărei preşedinte de onoare este.

Fiul său, K. A., încă din anii studenţiei, s-a făcut cunoscut prin vederile sale de dreapta. Reîntorcîndu-se de la studii, a fost unul dintre animatorii Mişcării naţional-socialiste în rîndurile tineretului din Elveţia.

Un intelectual fin, cu un condei excelent şi de prestigiu.

Cercurile diplomatice germane din Berna au apelat de multe ori la talentul său pentru a întări propaganda naţional-socialistă a guvernului de la Berlin.

Grupul operativ
„Sappho“ 22—04—42

NOTĂ

Vă raportăm că astăzi, la orele 10,30, Luiza Văitoianu a fost văzută la farmacia din Calea Văcărești, colț cu str. Ghenadie Petrescu (fostă Labirint), unde i-a înmînat farmacistului Finchelștein cîteva rețete.

Pînă la această dată nu se semnalează nici un agent „Acbar“ pe urmele lui Albert Kraft — Luiza Văitoianu — I. Finchelștein și Marcu Gheorghe.

Asigurați „cutiuței poștale“ o securitate deplină. Orice prezență străină ce se va interesa de cei patru de mai sus să-mi fie urgent raportată.

M.

....

Grupul operativ
„Sappho“ *24—04—42*

NOTĂ

Colaboratorul nostru „Laicul“, aflat în preajma d-lui ministru Radu Lecca, ne semnalează că comisarul german cu problemele evreiești din România, d-l Gustav Richter, i s-a plîns într-o convorbire particulară că deține informații cum că mesaje ale unor lideri ai obștii evreiești din țară ajung în Anglia și S.U.A. printr-un canal pe care ar dori să-l identifice.

Chestiunea interesează. Urmăriți-o cu grijă!

M.

....

Grupul operativ
„Sappho“ *12—05—42*

NOTĂ

Hermann von Rittgen, consilier al Legației germane, a trecut astăzi, cu mașina sa personală, pe la locuința ziaristei Luiza Văitoianu. Aveau probabil întîlnirea perfectată din

vreme. „Nebuna“ a coborit şi a plecat cu H. v. R. spre Ploieşti, au luat prînzul la „Berbec“ şi s-au înapoiat în Capitală. Consilierul german pare atras de farmecul „Nebunei“.

CARNETUL CIFRAT AL MAIORULUI MEDOIU

— extras —

● 25.05.42. **Luiza Văitoianu. Inteligentă. Talentată. Plină de farmec. Comportarea ei îmi aminteşte de un cartofor incurabil, dispus să pună pe masa de joc totul. Doinaş mi-a atras atenţia asupra personalităţii ei complexe, rugîndu-mă s-o feresc, s-o împiedic să o ia pe calea spionajului. Or, eu urmăresc s-o atrag în serviciul meu. Am acest drept ? Nu calc promisiunea luată faţă de mine însumi — de a o ocroti, aşa cum m-a rugat „B 39“ în ultimul său mesaj ? Poate ! Să înceapă să-ţi placă o femeie prin mijlocirea unor note informative ? ! Ce absurditate !**

2

Luiza Văitoianu stătea în capul oaselor, sprijinindu-se de perna albă, îndesată cu puf, şi fuma ţinînd într-o mînă scrumiera, în cealaltă ţigara.

— Ascultă, tu, Hermann von...

— Rittgen ! interveni amuzat cel căruia „Nebuna din Sărindar“ îi rostise numele pe un ton acuzator.

Luiza îl privi prin fumul subţire al ţigării cu un interes ivit abia în momentul acela : învins de oboseala dulce a amorului, diplomatul se răsuci pe burtă, cu capul pe braţul drept şi îi admira hoţeşte, pe sub pleoape, sînii pe care îi ştia perfecţi în rotunjimea lor aţîţătoare. „De ce or fi nemţii ăştia atît de albi ?“ îşi aminti ea de Gregor von Meisner şi de prima noapte petrecută cu el.

— Ascultă, tu, Hermann..., zise ziarista din nou, la fel de sentenţios, avertizîndu-l că nu-i va pronunţa numele altfel decît aşa cum va dori.

— ... von Rittgen !

Bărbatul îşi ridică o clipă capul pentru a-i arăta un surîs mucalit, părul, răvăşit, era mai des şi mai auriu decît cel al lui Gregor.

Indispusă parcă de imaginea căpitanului care se strecurase nechemată între ei, Luiza strivi cu un gest nervos ţigara şi simţi nevoia de a fi rea :

— Am cunoscut evrei cu numele ăsta — Hermann...

Luiza puse scrumiera pe covorul de lîngă studio. Diplomatul, fără a-şi lua ochii somnoroşi de pe tremurul sînilor ei, ripostă neaşteptat de calm :

— Hermann, da, nu te contrazic, nu însă şi von Rittgen !...

Şi, ca să-i facă dovada că avea chef să se joace şi nicidecum să-i prezinte arborele genealogic, întinse mîna liberă spre pieptul femeii, dar Luiza îl pocni peste dosul palmei.

— Au ! ţipă el în glumă, ce faci ? Mă doare !

— Dacă dă nevastă-ta buzna şi ne găseşte aici, goipuşcă, într-un aşternut ales pe gustul ei şi nu pe al meu ?

Deşi sesizase o uşoară schimbare în tonul amantei, von Rittgen nu renunţă la voioşia sa :

— Cum să dea buzna ? Fără să bată la uşă ? ! Aşa ceva nu se poate, pisicuţo, e şi ea dintr-o familie nobilă, a urmat pensionul, are o educaţie aleasă... Susanne von Wölbrich !

„Băga-v-aş pe toţi în..., înjură Luiza în gînd, că mulţi *foni* mai sînteţi !"

Spre bucuria bărbatului, femeia se trase totuşi voluptoasă spre el şi şopti rugător :

— Hermann...

Diplomatul îi tălmăci întocmai chemarea :

— Eşti îngrijorată... Ce-i cu tine ?

— Să nu rîzi de mine, mi-e teamă, mărturisi ea şi începu să-şi plimbe degetele pe faţa lui cu trăsături plăcute.

— Doar ţi-am spus că Susanne von Wölbrich e plecată într-un lung voiaj în Spania...

— Nu la Susanne a ta mă gîndesc, ripostă Luiza, necăjită că nu fusese înţeleasă, şi vru să se depărteze.

— Atunci, Luiza, fii te rog mai clară ! o reţinu el, iar ziarista se văzu silită să recunoască în sinea sa că nu-i displăcea ori de cîte ori Rittgen îi rostea numele fără să-i caute vreun diminutiv.

— Hermann..., ca să continue trebui să-şi înfrîngă mai întîi o şovăire. Mi-e teamă că sîntem urmăriţi.

Se aştepta să-l vadă sărind din pat sau cel puţin alarmîndu-se. El însă rămase nemişcat, privind-o mai departe drăgăstos, pe sub pleoape.

— Ştiu asta, Luiza, răspunse el, într-un tîrziu, fără a manifesta nici cel mai vag interes faţă de dezvăluirile româncei.

— Cum ? ! Ştii ? ! zvîcni Luiza, îndepărtîndu-se de el. Şi nu mi-ai spus nimic ?

Bărbatul şi-o apropie din nou, încîntat parcă de întrebare, şi, îmbrăţişînd-o ceva mai hotărît, îşi mărturisi nedumerirea.

— De ce să-ţi fi spus ? Ce te priveşte asta pe tine ? Cel urmărit sînt eu şi nu tu.

Precizările lui o derutară. O tăcere firavă se clădi între ei, pe care Luiza, cînd pricepu adevărul, o spulberă :

— Chiar nu ţi-e frică ?

— De ce mi-ar fi ? zîmbi von Rittgen, arătîndu-se, în continuare, încîntat de cursul conversaţiei lor postamoroase. De ce mi-ar fi frică de agenţii lui Cristescu ?

— Agenţii lui Cristescu ? ! tresări ziarista. Îngrijorarea îi pulsă iarăşi în sînge o undă fierbinte care-i aminti, subit, de întîlnirea avută cu şeful Serviciului secret. Ar trebui să-ţi fie, doar eşti diplomat, adăugă cu o voce joasă.

— Ca diplomat mă bucur de imunitate...

— Tu, dar eu nu, preciză Luiza.

— Sîntem însă aliaţi, nu-i aşa ?

Ca şi cum ar fi dorit să-i demonstreze că alianţa este o realitate, von Rittgen o îmbrăţişă fără să întîmpine vreo rezistenţă.

— Nu vreau să-ţi fie teamă..., o încurajă diplomatul în şoaptă.

— Uşor de spus, oftă ea.

— Păi sînt de-ai tăi, români, de ce ţi-ar fi ? dori să afle von Rittgen.

Numai cînd discuţia lor ajunsese în acest punct, Luiza Văitoianu înţelese absurdul situaţiei : povestea cu urmăritorii o născocise ea, acolo, în dormitorul doamnei von Rittgen, fără un scop precis, în timp ce el se refugiase pentru cîteva minute în baie. În momentul acela se gîndise — asta îşi amintea cu exactitate — la funcţia ce o deţinea în ierarhia Legaţiei Germaniei noul ei amant. „Cum de nu se sinchiseşte de rangul lui, să mă aducă în casa lui ? se întrebase. Să nu-i fie chiar deloc jenă sau teamă ?" Încolo, Luiza nu observase copoi pe urmele ei. Probabil, misterul dispariţiei lui Radu Doinaş se elucidase, iar ea nu mai prezenta pentru serviciul lui Cristescu nici un interes. Născocise, aşadar, o poveste tîmpită, de pe urma căreia aflase, spre stupoarea sa, că agenţi ai Serviciului secret se ţineau după fundul diplomatului — în privinţa asta von Rittgen nu avea cum să se înşele ! — şi, implicit, după al ei.

— Hei ! o scutură el jucăuş. Bună dimineaţa ! Ce-i cu tine, pisicuţo ? Pe unde-mi umbli ?

Îi sărută sfîrcul răsărit parcă dintr-o pastilă de ciocolată a sînului şi izbucni într-un rîs ştrengăresc.

Gestul o înfiorase ; venea din partea unui bărbat care îşi cunoştea bine rosturile lîngă o femeie, nu ca Gregor von Meisner. Amintirea lui Grig o ajută să-i dea diplomatului un răspuns la întrebarea pusă cu puţin timp înainte :

— De ce mi-e teamă ? Poate din pricina legăturii mele cu căpitanul von Meisner, acum cu tine, fără a rupe cu celălalt... Hai că spun prostii, recunosc, încercă ea să schimbe vorba.

— Nu, nu, nu spui prostii ! interveni bărbatul manifestînd, de astă-dată, un oarecare interes faţă de temă.

— Nu uita că sînt ziaristă şi că în mediul în care mă învîrtesc... Luiza se strîmbă a lehamite şi tăcu.

— Aşa e... Cunosc problema, ziariştii din Sărindar nu prea iubesc Germania.

Luizei îi veni pe limbă replica : „Te înşeli, diplomatule, «sărindariştii» iubesc Germania, dar nu şi pe germani !", dar şi-o înghiţi, contrazicîndu-l :

— Ce tot dai tu acolo din gură ? se înveseli ea teatral. Dacă ar fi să-i luăm pe cei de la „Porunca vremii" şi încă...

— Lasă, lasă, o întrerupse el moale, scîrbit sau poate de-acum plictisit de discuţie, cred că ştii şi tu cît ne costă sentimentele unor ziarişti români... Dacă totuşi nu ştii, întreab-o pe domnişoara Angela Lehmann sau pe buna ta prietenă, Edith von Koller... Plătim bani grei şi unde mai pui că le dăm şi articolele gata scrise.

Von Rittgen tăcu brusc, spre mulţumirea Luizei Văitoianu, decisă şi ea să pună punct unei conversaţii idioate, iscată de mintea ei aiurită. De ce s-ar minţi ? Se simţise bine în braţele blondului diplomat..., incomparabil mai bine decît în cele ale lui Grig şi ar fi fost normal să nu tulbure cu nici o trăsnaie noaptea lor de amor. Ieşise însă la suprafaţă un adevăr şi, instinctiv, îşi dădea seama că nu trebuia să treacă uşor peste el. De aceea întrebă :

— Hermann, tu de unde ştii că eşti urmărit de agenţii lui Cristescu ?

Von Rittgen rîse scurt, firesc, se ridică în coate ca să-i vadă mai bine mutrişoara. Înainte de a-i răspunde, îi mîngîie cu degetele bretonul :

— Te frămîntă chestiunea...

— Ţi-am spus şi de ce...

— Draga mea, chestiunea-i foarte simplă. Agenţii noştri au luat urma agenţilor lui Cristescu şi e de datoria lor să mă pună în gardă.

— Aliaţii germani se ţin după...

Diplomatul o întrerupse, rîzînd :

— Şi invers, draga mea, şi invers...

Cu o mişcare bruscă, lipsită de violenţă, von Rittgen o acoperi tandru cu trupul său puternic şi suplu şi o sărută pe gură cu o voluptate nedisimulată. Luiza se tulbură, găsi însă în ea tăria de a i se împotrivi fără ostentaţie — diplomatului nu i se cuvenea încă o asemenea pedeapsă —, cu delicateţea cu care bărbatul îşi exprimase dorinţa. El îi decodifică imediat rezistenţa şi nu făcu greşeala să stăruie. Se lăsă mîngîiat, închise ochii cînd ea îşi petrecu degetele prin părul său moale cu reflexe aurii şi nu schiţă nici un gest cînd femeia îl îndepărtă, scuzîndu-se, şi coborî din pat. Îşi întoarse doar privirile ca s-o mai vadă intrînd în baie.

Luiza se redescoperi multiplicată la infinit în oglinzile ce îmbrăcau de sus şi pînă jos două laturi ale unei băi

imense cît un salon, dar efectul, de data asta, o nemulţumi. „De ce-ai fugit ? se întreba căutînd răspuns în apele oglinzilor. Se văzu îmbujorată, cu trupul radiind o lumină pe care numai ochii ei verzi o puteau determina... era ca o aureolă aprinsă de bucuriile reale şi inedite ale unor nopţi de dragoste. Trebuia să rămîi lîngă el... Discuţia ? Doar tu ai provocat-o... Tu ai strecurat-o între voi ca pe un şarpe viclean... Ce te mai sîcîie acum ? Că eşti urmărită... că cei care te urmăresc sînt la rîndul lor urmăriţi şi aşa mai departe..."

Îi părea rău că îşi lipsise trupul de încă un ţipăt de bucurie şi, după ce îşi netezi cu palma bretonul ce-i desena pe fruntea albă o semilună, se înapoie în dormitorul doamnei şi domnului Susanne şi Hermann von Rittgen, decisă să refacă clipa fărîmiţată în chip inexplicabil. Nimeri parcă într-o altă încăpere, plutind mai mult în lumină decît în întuneric, în pat cu un alt Hermann von Rittgen ; îşi adunase genunchii la piept şi vorbea în germană la telefonul albastru cu un interlocutor, fără doar şi poate apropiat. Văzînd-o, el îi făcu şmechereşte cu ochiul, invitînd-o astfel să-şi reia locul. Îi dădu ascultare, nu înainte de a-şi aprinde o ţigară. Lăsă între ei o anumită distanţă. Cunoştea gustul „supei reîncălzite" şi se resemnă. Îşi aşeză scrumiera pe genunchii acoperiţi de cearşaf şi, în timp ce fuma, îl privea pe von Rittgen — în răstimpuri, diplomatul îi expedia cîte un zîmbet complice. În cele din urmă stăpînul casei spuse în receptor : „Danke, Herr General !... Auf wiedersehen !" * încheindu-şi astfel convorbirea. Abandonă aparatul lîngă studio şi, preţ de cîteva secunde, o cercetă pe Luiza lung, drăgăstos, cu o tainică bucurie sclipind în albastrul ochilor..

— Să bem ! propuse el deodată. Fără să-i mai aştepte consimţămîntul părăsi patul, îndreptîndu-se spre frapiera unde pusese din vreme la gheaţă două sticle de „Cordon Rouge".

Luiza îşi cercetă ceasul de la mînă. Trecuse de miezul nopţii. Se pomeni întrebîndu-se : „O fi fost chemat la telefon sau... a dat dumnealui telefon ?" Nu ştia la ce-i putea folosi un eventual răspuns, dar gîndul îi răsărise fără voie.

* „Vă mulţumesc, domnule general ! La revedere !" — în lb. germană.

— Să bem, pisicuţa mea cu păr acaju !

Aceleaşi cuvinte ieşite din gura lui Gregor von Meisner ar fi enervat-o. Diplomatul însă, dracu să-l ia, le pronunţa ca pe un vers dintr-o poezie celebră.

Von Rittgen veni cu două cupe aşezate pe o tavă de argint, pe care o depuse ca un omagiu pe pulpele ei dezvelite. Luiza, înfiorată brusc de răcoarea tăvii, tresări şi scoase un ţipăt ca de copil speriat, ceea ce-l făcu pe von Rittgen să rîdă patern şi să-i întindă cu blîndeţe cupa.

— Ei, acum să te aud, zise ea, pentru ce bem ?

Era convinsă că ştia dinainte ce-i va spune ; va fi, desigur, o urare de amant fericit că n-a fost dezamăgit şi că, la rîndul său, n-a dezamăgit-o ; că, în felul acesta, au deschis amîndoi o poartă către un univers pe care numai spasmele trupurilor lor îl mai pot crea.

Von Rittgen se aşeză cuminte pe marginea studioului, apropie cupa lui de cea din mîna ei, o privi cu interes, ca pe un tablou original, şi rosti :

— Mă întrebi, pisicuţă cu păr acaju, pentru ce bem ? Uite, bem pentru victorie... Cu cîteva minute în urmă, mi s-a comunicat la telefon că armata germană a repurtat la Harkov o victorie strălucită.

— Nu înţeleg ! explodă ea dezamăgită.

Diplomatul nu-i dădu răgazul să continue ; se aplecă, îi sărută vîrful nasului şi vorbi mai departe :

— Pentru războiul care mîine sau poimîine se va încheia cu victoria alianţei noastre !

Luiza Văitoianu se regăsi pe sine cînd în dormitor răsună ecoul cristalin iscat de atingerea cupelor şi zise cu năduf :

— Să te ia toţi dracii, Hermann... Tăcu, îşi aminti subit că pe Calea Văcăreşti îşi avea dugheana un pastramagiu evreu, Hermann Natansohn, gras cît un poloboc, vesel din fire şi maestru în pastramă de gîscă. Cît pe-aci s-o pufnească rîsul. „Nu mai pot să-i pronunţ numele, trebuie să-i găsesc o poreclă."

— Fie ! se învoi von Rittgen cu drăcuiala ei şi-şi mai ciocniră o dată cupele.

Şampania era rece, pişca limba şi umplea gura cu o aromă ameţitoare. Luiza clipi des din pleoape, exprimîndu-şi astfel mulţumirea.

— Nu pari prea încîntată de perspectiva păcii, observă diplomatul, deloc mîhnit de constatare.

— Te înșeli... („Uf, de unde să iau o poreclă ?" gîndea ea). Abia aştept ziua cînd o să-l văd pe Gregor von Meisner trecînd pe sub Arcul de Triumf !

— Nu fi o pisicuță rea !

O îndemnă să mai bea. Ea îl ascultă : ţinu un timp şampania în gură, visătoare, cu ochii închiși, apoi o înghiţi încet, savurînd-o.

— Îți mai scrie ?

— Cum să nu ! Mă consideră doar logodnica lui, mărturisi Luiza dînd pe gît, dintr-o suflare, restul băuturii. Iar eu mor cînd îl aud spunîndu-mi de pe acum Frau Luiza von Meisner.

— E un căpitan brav, aminti von Rittgen, oarecum stingherit că un ofițer german, despre care auzise numai laude, devenise ţinta unei discuţii ironice.

— Maior, îl corectă Luiza.

— Poftim, un brav maior al armatei germane !

Seriozitatea cu care diplomatul rostise ultimele cuvinte aduse pe chipul Luizei un surîs sarcastic. Își aminti de pastramagiul de pe Calea Văcărești și exclamă cu duioșie :

— Hermann, o să te superi dacă o să-ți găsesc o poreclă ? Nu-i așa că n-o să te superi ? O să-ți zic *Ermy*... Tu să știi că eu te prefer pe tine lui... Și pentru *aia*... știi tu... Ești și mai inteligent. Simți deodată nevoia să se joace și continuă : Numai cu numele tău, Hermann, nu prea mă împac... Ce-i aia Hermann ? Am cunoscut un... Hai că te-am supărat. Mai dă-mi un strop de șampanie !

Von Rittgen umplu numai cupa ei : într-adevăr, ceva îl mîhnise, însă nu știa ce anume.

Luiza sorbi o gură de șampanie, după care se aruncă peste el, surprinzîndu-l, își lipi gura de a lui. Rittgen înțelese, întredeschise ușor buzele și nectarul trecu dintr-o gură în cealaltă, unindu-le sărutul și ațîțîndu-i. Luiza nu-l eliberă din îmbrățișare pînă ce nu-l simți venind peste dînsa.

— O să-ți zic *Ermy*, îi șopti ea la ureche.

— Spune-mi cum vrei, numai iubește-mă, Luiza !... Am mare nevoie de tine, Luiza, murmură înfundat bărbatul.

Năduşind şi răsuflînd anevoie, von Rittgen se desprinse de trupul femeii şi rosti cu o bucurie abia sesizabilă: „Gata ! M-ai învins... Mă predau..." Apoi, clătinîndu-se uşor, se îndreptă spre baie. Luiza Văitoianu se ridică în coate, atentă, cu ochii aţintiţi pe uşa pe unde dispăruse bărbatul. Cînd auzi explozia duşului, coborî din pat, luă cupa, o umplu din nou cu şampanie. Rămase un timp locului fără să se sinchisească de goliciunea sa şi-şi roti privirile încet, cu interes. Îşi descoperi umbra reflectată ici şi colo de veioza aprinsă nu departe de studio. Era un dormitor spaţios, cît întregul ei apartament, cu mobilă aleasă, vădind gustul rafinat al stăpînilor. Zări o uşă şi se îndreptă spre ea în vîrful picioarelor, mai mult dintr-un reflex natural decît din teamă. O deschise fără să ezite ; ochii obişnuiţi oarecum cu întunericul desluşiră un birou, fotolii, rafturile unei biblioteci şi înţelese că acolo îşi avea von Rittgen camera de lucru. Nu insistă în a-şi satisface curiozitatea, închise uşa şi iscodi din nou spaţiul dormitorului. Se lăsă acum atrasă de draperia de catifea ce acoperea de sus pînă jos, ca o cortină, întregul perete. Ajunse acolo călcînd tot în vîrful picioarelor pe covorul moale şi gros. Nimeri despărţitura draperiei şi-şi creă, ca la teatru, o „ferestruică". *Dincolo* se lumina de ziuă şi-i trebui cîtva timp să înţeleagă că o uşă glisantă, de sticlă, despărţea dormitorul de o terasă care înainta într-o grădină învăluită încă în umbrele nopţii. Din nou îşi aminti de Eugen Cristescu şi vila sa conspirativă, de grădina muiată în zloată şi de terasa străbătută pentru a ajunge într-un living. De astă-dată amintirea nu o întristă. Era într-atît de fermecată de lumina diafană a zorilor ce urca anevoie, încît simţi de îndată nevoia să înlăture draperia şi să iasă goală pe terasă. „Ce linişte, şi cîtă ticăloşie poate să ascundă ! murmură în gînd Luiza Văitoianu. Dracu s-o ia !"

Vila se afla situată la Şosea, între cele două artere — Şoseaua Jianu şi Calea Dorobanţilor. Asta o aflase chiar de la von Rittgen în timp ce îşi conducea „Mercedes"-ul. Mai reţinuse atunci că nu departe se găseau vila generalului Alfred Gerstenberg, apoi vila consilierului Steltzer, apoi vila lui von...

„Cînd, naiba, s-au strecurat în ţară ? se întrebă Luiza Văitoianu ţinîndu-şi acum cupa cu ambele mîini şi privind

încordată cum lumina zilei răsărea, ca un miracol, din întunericul grădinii. Cînd au prins nemții să se întindă ? Să ne ocupe șoselele, străzile, casele, sufletele..."

Nu auzi cînd diplomatul cu trupu-i alb, bine legat, lucind ca o marmoră bine lustruită, revenise în dormitor și se apropiase îmbrățișînd-o ca pe un copil.

— La ce se gîndea pisicuța mea ?

— La tine, la mine, se grăbi ea să-i răspundă. La agenții lui Cristescu care, cu siguranță, stau la pîndă...

— Ooo ! izbucni el cu veselie, nu te gîndești la prea multe în faptul dimineții, după o noapte de dragoste ?

— *Ermy,* nu vreau încurcături.

— N-o să le ai, te asigur ! încercă el să-i izgonească obsesia. O întoarse cu fața spre el și o sărută pe frunte. Vai, ce fierbinte ți-e fruntea ! glumi el și o sărută din nou. Uite, îți promit să cer explicații, să elucidez chestiunea.

Von Rittgen nu glumea și Luiza sesiză ușor acest lucru.

— Poate că le este teamă să nu te omor ! murmură ziarista.

— Ești oare atît de periculoasă ? surîse von Rittgen, înălțîndu-și sprîncenele a mirare șugubeață. Dacă-i așa, hai, desăvîrșește-ți chiar acum opera !

Luiza se înfrigură și se ghemui, căutînd căldură, la pieptul bărbatului. Din pricina asta, el abia îi auzi întrebarea :

— O să lipsească mult ?

Ziarista își dădu seama că întrebarea nu fusese clară și arătă cu capul în direcția fotografiei doamnei von Rittgen.

— Pînă la terminarea războiului...

— Deci pînă mîine sau poimîine, după spusele tale ?

— Nu uita, draga mea, că mai există și o Anglie..., chiar și o Americă... Nu se știe dacă n-o să traversăm și oceanul ca să le administrăm și ăstora, neam pestriț, fără istorie, o lecție de... istorie...

Glumea, desigur, dar ziarista deosebi în vorbele lui și un ton de trufie și se enervă.

— Hai că ești prost ! Se desprinse din brațele lui, goli cupa de șampanie. Am obosit... Vreau să plec.

— Te-ai supărat ? De ce ? o alintă diplomatul. Dacă-i așa, uite, îți promit că n-o să mai traversăm oceanul.

Luiza repetă cuvintele, fără sentențiozitatea dinainte :

— Am obosit... Vreau să plec.

Von Rittgen se îndreptă spre ea și, apucînd-o de umeri, o reținu lîngă el, fixîndu-i ochii verzi cu duioșia îndrăgostitului.

— M-ai întrebat cît o să lipsească ? Arătă și el, cu capul, în direcția fotografiei de pe noptieră. Nu-mi pasă de ea... Nici de von Meisner nu-mi pasă... Nu-mi pasă nici cît va arde capriciul „Nebunei din Sărindar" pentru mine... I-am spus Susannei să se întoarcă în România cînd strugurii se coc, cum frumos vă exprimați voi, românii. Hai, acum vino să ne odihnim. Eu trebuie să fiu la legație abia pe la unu.

O apucă de mînă și o conduse spre patul cu cearșafurile vraiște și mototolite.

3

De cum intră în biroul strîmt, ca o carceră rezervată deținuților recalcitranți, Luiza se repezi la fereastră : Sărindarul, mereu fără soare din pricina îngustimii sale și a imobilelor prea înalte, era animat. Se apropia ceasul apariției ziarelor de prînz. Atît cît îi îngăduia locul de pîndă, ziarista, trăgînd nervoasă din țigară, iscodi trotuarul de peste drum, în speranța că va izbuti să-i identifice pe agenții lui Cristescu.

„Uite cum se leagă omu' la cap fără să-l doară ! se certa, pradă nemulțumirii de sine. Ce-mi trebuiau mie von Meisner, von Rittgen ? !"

Nu putea bagateliza informația pe care noul ei amant i-o servise la așternut, deși nu vedea, oricît și-ar fi chinuit mintea, de ce copoii lui Cristescu ar fila-o. Oare din pricina elvețianului ? Ori a întîlnirilor de la Clubul corespondenților de presă străini ? Ar fi fost o nerozie...

„Am născocit o istorioară cretină și acum fierb prostește în sosul meu, conchise ea pentru a se liniști. Poate că von Rittgen are dreptate..., poate că numai el e cel vizat de Serviciul secret."

Mai cercetă o dată strada, strivi plictisită mucul ţigării de pervazul ferestrei, cînd, deodată, cineva deschise cu forţa uşa...

— Ah, aici îmi erai ! exclamă ironic *don Calandru*, trecînd imediat la atac. Ai venit ? Te-ai îndurat ? ! Mulţumesc dumneavoastră ! începu el să facă plecăciuni servile. Mulţumesc dumneavoastră !

„Nebuna" nu se pierdu cu firea ; cabotinismele secretarului de redacţie de mult n-o mai impresionau. Îi intră însă în joc. Înălţă capul cu dispreţ ciocoiesc şi-i întinse mîna, drept pomană, să i-o sărute.

Don Calandru se îndreptă din şale şi o cercetă peste ochelarii cu lentilele pătate de cerneală ca pe o slujnică şi nu ca pe o boieroaică :

— Ascultă, fă, răcni el, vrei să mă îngropi cu zile ? ! Să-mi laşi familia pe drumuri ? !

Luiza i-o reteză tăios, cu energie :

— Ho, curvar bătrîn, ia-o mai încet ! Sau iar ţi-ai prins balerina în braţele unuia mai tînăr ? !

— Să zicem că de mine nu ţi-e milă, continuă *don Calandru* ceva mai împăciuitor. Eu sînt o hoaşcă bătrînă..., un tartor, da' la gazetă nu te gîndeşti, la pîinea colegilor ?

— Ia ascultă, ce-am mai făcut ? se burzului Luiza. De scris, am scris. Ţi-am lăsat zece reportaje. Le-ai publicat ? Nu ! Atunci...

Secretarul îşi împinse maşinal ochelarii pe nas, apoi îi ridică pe fruntea îmbrobonită şi o sfredeli cu ochii lui congestionaţi de lectura şpalturilor.

— Mă, tu eşti chiar descreierată ? Nu te prefaci ? rînji batjocoritor. Sau poate că războiul te-a tîmpit ?

— Te bag în... mă-ti, dacă mă mai... mult la cap ! îi sări „Nebunei" ţandăra.

— În noaptea cînd tu... numai tu ştii pe unde... băieţii tăi au dat buzna aici.

— Băieţii mei ? ! şuieră ziarista şi se înfipse în el gata să-l înşface de cămaşa murdară şi să-l împingă în uşă.

— Că doar nu sînt ai mei ? ! Au năvălit în redacţie şi ne-au cotrobăit prin sertare, prin dulapuri, prin coşurile de hîrtie, prin vrafurile de şpalturi de la zeţărie... Că de cînd eşti aşa — *don Calandru* îşi frecă degetele arătă-

toare pentru a-i sugera *cît era ea de așa* — cu alde Cristescu numai de necazuri avem parte.

Luiza simți cum i se urcă sîngele la cap, apucă poșeta cu o mișcare fulgerătoare.

— Mă, p... moartă, cînd te-oi pocni o dată cu poșeta asta, te pupă mă-ta rece ! Mă, bestie a presei românești, cînd și de unde ai aflat că *eu sînt așa* cu copoii ?

— La *Capșa*... toți vorbesc, mărturisi *don Calandru*, speriat totuși de izbucnirea „Nebunei".

— Și ce, mă, dacă vorbesc ? Ce-i costă ? Tu nu știi că la *Capșa* se mănîncă și căcat ? !

— Fie ! ridică bărbatul brațele, ca și cînd ar fi vrut să se predea. Atunci spune-mi și mie, așa ca să nu mor prost, de ce n-au percheziționat biroul și dulapul tău ? De ce le-au lăsat neatinse ? De ce unul din ei a zis cu glas tare : „Cu domnișoara Văitoianu n-avem probleme !". Dragă doamne, cu noi, „Opinia Capitalei", ziar independent, controlat de Ică, au...

Deodată *don Calandru* tăcu deconcertat ; doar buzele-i groase continuau să-i tremure, trădîndu-i perplexitatea. Vedea cum ochii Luizei, ai celei mai talentate și mai inteligente ziariste de pe Sărindar, se înlăcrimau. Ochii aceia verzi, cu sclipiri cînd dulci și binevoitoare, cînd rele și înfricoșătoare, prinseră să plîngă, uluindu-l pe bătrînul făcător de ziare care, ani în șir, și-o imaginase ca pe o ființă fără lacrimi. În minutul următor se zăpăci și mai mult, ca în fața unei minuni, incapabil să înțeleagă ce se petrecuse sau dacă trebuia să întreprindă ceva. Așa cum încremenise la un pas de el, Luiza părea o statuie peste care se abătuse harul Domnului, învățînd-o să plîngă.

Puțin mai tîrziu, Luiza înțelese și ea ce se întîmplase și socoti situația înjositoare. Făcu un efort, se răsuci retrăgîndu-se spre fereastră. Fără voia sa, privirile i se opriră pe trotuarul de peste drum. Tresări și, în clipa următoare, încetă să mai plîngă. Șopti :

— Ia vino-ncoa, *Calandrule !*

Bărbatul înaintă prudent spre fereastră, contrariat acum de tonul misterios al „Nebunei".

— Îl vezi pe tipul ăla ?

Don Calandru se uită în stradă peste umerii femeii și zise :

— Ăla care se scarpină în ceafă ?
— Ăla... Ăla... E blond sau nu văd eu bine ?
— Vezi bine. Şi ce dacă-i blond ?
— E copoi, nu-i aşa ?
— Lizico, ce ţi s-a întîmplat ?
Îngrijorarea secretarului răsunase atît de uman şi de dramatic, încît Luiza Văitoianu crezu că altcineva şi nu *don Calandru* se afla lîngă ea.
— E copoi, nu-i aşa ? repetă ea întrebarea.
— Aşa pare...
— Neamţ sau român ?
— Mai mult ca sigur că e neamţ... Ţi s-a întîmplat ceva, Lizico ?
— Încă nu... Dar presimt că o să mi se întîmple. Şi acum ieşi, cară-te, lasă-mă singură, îi ordonă, fără să-şi întoarcă însă privirile, dintr-un simţămînt de jenă.
Don Calandru dădu să se retragă, dar cînd apucă clanţa uşii, auzi din nou glasul stins al ziaristei.
— Stai !... Aseară, cînd cu percheziţia, au ridicat ceva ?
— Ce să ridice ? Praful de pe tobă ? Ce, sînt tîmpit să ies din directivele lui Ică ? Nu vă lasă *don Calandru* fără pîine.
Nici de data asta Luiza Văitoianu nu se întoarse. În schimb, o zări scoţîndu-şi din poşetă o oglinjoară şi începînd să-şi tamponeze ochii cu o batistă înflorată. O întrebă :
— Pot să plec ?
— Încă nu. Vreau să-ţi cer un serviciu.
— Cui ? !... Mie ? !... De necrezut ! „Nebuna din Sărindar“ să apeleze la serviciile mele ! Secretarul de redacţie, sincer nedumerit, îşi înălţă ochelarii pe frunte, ca şi cum astfel ar fi izbutit s-o admire mai bine. Trăii o minune... Acu o trăiesc şi pe a doua...
Luiza nu se împiedică de tonul său zeflemitor, se uită peste umăr la el şi-l rugă :
— Eu o să cobor în stradă şi o s-o iau spre *Capşa*. Coboară şi tu... Caută să observi dacă tipul de jos se ia sau nu după mine. Asta mi-e rugămintea... Telefonează-mi pe urmă la *Capşa*. De acord ?

În așteptarea răspunsului, Luiza se întoarse de-a binelea spre secretarul de redacție : ochii îi mai erau tulburi.

Don Calandru dădu din cap afirmativ, apoi declară cu glas tare :

— Te iubim cu toții, Lizico... Însă nu fi chiar... nebună. Să știi că nici unul dintre noi nu crede că tu te-ai dat cu copoii.

— Te-aș pupa, *Calandrule,* dar miroși îngrozitor a transpirație...

Secretarul de redacție rînji, ochelarii îi alunecară pe nas și zise prietenos :

— Așa te vreau, Lizico, nebună, nu lacrimogenă, și ieși trăgînd ușa după el.

În stradă, Luiza Văitoianu aruncă mai întîi o privire mașinală spre clădirea „Universului" — înaltă și cenușie, părea să închidă, ca o baricadă arhitectonică, Sărindarul. Apoi o luă agale în sus, spre Calea Victoriei, fără a acorda prezumtivului agent vreo atenție. Era o zi caldă, dulce, de sfîrșit de mai. Ca întotdeauna, mirosul acru de cerneală tipografică, cu care se obișnuise, o izbi în nări. Mersul ei, pe cît de elegant, pe atît era de firesc. Se gîndea în scîrbă la rolul întîmplării în viață. Mai mult ca sigur că dacă nu s-ar fi apucat așa, în dorul lelii, să pălăvrăgească cu von Rittgen despre o imaginară urmărire, n-ar fi aflat niciodată că-i urmărită, ceea ce n-ar fi fost chiar atît de rău. Și iată că la toate astea se mai adăuga acum și percheziția, un incident grav și scandalos, cu consecințe imprevizibile, și care, pînă la un punct, dezmințea părerile diplomatului german. Descinderea din ajun venea să confirme o realitate de netăgăduit, că de la o vreme Siguranța manifesta un interes nejustificat față de ziarul „Opinia Capitalei", foaie independentă, lipsită în ultimii doi ani de orice opinie. Cine oare se ascundea în culisele acestei manevre ? Eugen Cristescu ? Să nu fi renunțat la ideea de a transforma ziarul, prin stipendieri substanțiale, într-o fițuică condusă din umbră de Serviciul secret și-i caută, astfel, pricină ? Poate... Însă cu ce scop agenții îi ocoliseră atît de ostentativ biroul ? De ce nu-i cotrobăiseră dulapul în care, uneori, colegii ei, neavînd nimic mai bun de făcut, ascundeau printre manuscrise și șpalturi prezervative noi perforate ca o stropitoare ? Doar ca

s-o compromită definitiv și s-o silească să accepte propunerile lui Cristescu ? „Cu domnișoara Văitoianu nu avem probleme !" Unde era logica acestor presiuni ?

Se opri în dreptul Cercului Militar, șovăind parcă să traverseze strada străbătută de trăsuri cu birjari vînjoși și bărboși pe capră. Își amintise fulgerător de agent și devenise curioasă. Să se uite oare peste umăr ? Nu cedă pornirii. Nu era ea femeia cea slabă, gata să se frîngă de la prima adiere de vînt. „Cu domnișoara Văitoianu nu avem probleme !"

Prin luna martie, după memorabila întîlnire cu șeful Serviciului secret, mai circulase printre ziariștii de toate nuanțele zvonul că devenise o *aia* a lui Cristescu, prin *aia* lăsîndu-se să se înțeleagă că acceptase să-i devină fie amantă, fie agentă, fie amîndouă la un loc. Atît la *Capșa,* cît și prin alte cafenele din jur, inși dubioși încercaseră, mai mult sau mai puțin subtil, să acrediteze ideea că „Nebuna" — respectîndu-și legile trupului — îl devora, în prezent, pe șeful Serviciului secret, riscînd prin vlăguirea acestuia să aducă foloase capitale serviciilor vrăjmașe de spionaj, căci o lege implacabilă făcea din orice amantă a unei căpetenii de spionaj și o spioană a inamicului.

Și deodată, bomba descinderii exact în noaptea în care ea se hotărîse să-l însoțească pe von Rittgen la el acasă.

„Cu domnișoara Văitoianu nu avem probleme !"

Așadar, copoii lăsaseră „la fața locului" o confirmare.

Luiza traversă strada, înjurînd mînioasă printre dinți, decisă să înfrunte la *Capșa* o atmosferă, ușor de presupus, „împuțită".

Încă de la intrare o întîmpină glasul baritonal și mulțumit de sine al lui Rudeni, de la „Porunca vremii" :

— Sal'tare, Mata Hari !

De la cîteva mese izbucniră aplauze. Obișnuită cu aiurelile colegilor de breaslă, Luiza răspunse așa ca să fie auzită :

— Iar cu deocamdată te bag în mă-ta mare ! Și dacă mai scoți o vorbă, scrib ordinar, le spun nenorociților ăstora de la mese cît ai încasat pentru ultimul articol scris și tradus de altul și iscălit de tine.

Rîsetele și aplauzele trecură de partea „Nebunei", ceea ce-l forță și pe Rudeni să bată în retragere, apărîndu-se :

— Ho ! Copăcel, fecioară din Sărindar ! Ce, nu mai știi de glumă ? Sau de cînd cu înaltul tău...

Luiza, bănuind unde voia să ajungă Rudeni, i-o reteză :

— Ascultă, mă, cerneală de cameleon, înghite-ți vorba pînă nu-i prea tîrziu !

— Fain epitet ! exclamă un ziarist de la „Timpul". Bravo, Luizo ! Dacă nu am fi în război cu America, te-aș fi propus pentru Oscar.

— Vrei să zici pentru premiul... Pulitzer ! rîse înfundat un alt ziarist de la „Timpul".

Luiza nu se așezase încă ; mai avea ceva de spus, de astă dată întregului local :

— Bă, băgați-vă mințile în cap ! Dacă continuați să mîncați pe seama mea, cu aceeași poftă, căcat, o să devin într-adevăr Mata Hari și atunci să vă țineți. Mă, Pițulea, ia ridică-te în picioare ! Ridică-te, mă, cînd îți spun ! îi porunci.

Pițulea, un ziarist slăbănog, mistuit de ulcer, se ridică, spre hazul tuturor, în picioare.

— Ei, ce-ai zice tu, Pițulea, de la „Tempo", dacă... Luiza făcu o pauză și privi lung, bănuitor și amenințător. Ei, ce-ai zice ? Știi tu la ce mă refer...

Se lăsă o tăcere neobișnuită, pe care tot „Nebuna" o risipi :

— Șezi, Pițulea ! Și ia aminte ! Iar voi... voi ăștia care nu vă mai săturați stînd la mese și bînd șvarț cu guler alb, ați face mai bine să plecați pe front și să muriți acolo... Poate după asta, prin ferparele îndoliate să deveniți mai talentați... Ne-am înțeles ?

Izbucniră aplauze. Un mucalit de la „Pițigoiul" o strigă să vină la masa lui.

— Vino, dragă, lîngă mine... Că văd că toți ceilalți se pregătesc să plece imediat pe front, iar eu, cum sînt reformat...

Ziarista izbucni în rîs și, fără a înainta spre vreo masă, îl înfruntă :

— Mă, „Pițigoiule", mă... Dă-o-n pisici de treabă ! Tu așa mă știi ? De reformați am eu nevoie ?

Luiza s-ar fi dus totuși la masa satiristului care nu era lipsit de haz, dar se apropie de ea *maître* Apostol și-i șopti

ceva la ureche, după care o însoţi în biroul său. *Maître* îi arătă receptorul şi o lăsă singură :

— Lizico, tu eşti ?

— Da, eu...

Auzi respiraţia greoaie a lui *don Calandru* : era, cu siguranţă, tulburat.

— E de rău, Lizico ! Tipul s-a luat după tine.

— Sigur ?

— Nici o îndoială, a rămas în stradă... Cred că te aşteaptă.

— De unde telefonezi ?

— De peste drum, de la *Café de la Paix*.

— Ai observat pe un al doilea care să se ia după primul ? îi veni Luizei în minte informaţia lui von Rittgen.

— Nu înţeleg !

„Nici n-ai cum", i se adresă Luiza în gînd, oftînd.

— Îţi mulţumesc, *Calandrule,* mi-ai făcut un mare serviciu.

— Păzeşte-ţi pielea, fetiţo...

„Nebuna" simţi, pe neaşteptate, nevoia de a-l linişti pe acest gazetar uns cu toate alifiile :

— Auzi, să nu-ţi pui la inimă percheziţia... Toată treaba asta-i un rahat...

— Dacă zici tu... Pa ! Că am treabă... Tu nu fi proastă, caută să ieşi pe uşa cealaltă...

4

Ziarista nu se mai întoarse în local, ieşi, aşa cum o sfătuise *don Calandru,* prin strada Edgar Quinet, deşi problema urmăritorului n-o mai sîcîia atît de intens ca înainte. În schimb, constată că strada, trecătorii, acel du-te-vino al automobilelor, al birjelor şi tramvaielor de pe Bulevardul Elisabeta, chiar şi căldura dulce a soarelui îi făceau acum rău, sufocînd-o şi îngreţoşînd-o. Simţi nevoia să se desprindă de tumultul străzii şi să se refugieze în propriul ei cuib.

Luă un taxi din Piaţa Universităţii şi zece minute mai tîrziu trecea fericită pragul apartamentului său. În fine,

nimerise în oaza odihnitoare a regatului ei. Cuprinse lucrurile din casă, atît de familiare, dintr-o privire. Îşi azvîrli neglijentă pantofii din picioare, răcoarea covorului urcată în trup prin tălpile picioarelor îi smulse un geamăt de mulţumire. Îşi trase fermoarul de la spatele rochiei din pichet azuriu, care o prindea atît de bine. Nu obişnuia să-şi constrîngă sînii în sutiene, aşa că rămase doar în chiloţi. Semiobscuritatea apartamentului, asigurată de jaluzelele lăsate, o făcu să se gîndească la dormitorul soţilor von Rittgen, la acel revărsat de ziuă ce îşi avea parcă izvorul în grădina vilei. Plonjă pe studio, apoi se întinse pe spate cu braţele şi picioarele desfăcute, ca pentru o crucificare, alta decît cea tradiţională. Acum, da, plutind în izolarea locuinţei, putea să mediteze în voie la cele întîmplate la redacţie, iar apoi, la o altă scară, la *Capşa*. Aşadar, agenţii lui Cristescu sau ai nemţilor îi călcau pe urme. Din ce considerente ? Nu avu nevoie să-şi stoarcă prea mult creierii ca să le găsească, erau în număr de trei : a) Radu Doinaş, b) relaţiile cu von Meisner şi von Rittgen, c) colaborarea cu Intelligence Service-ul, prin mijlocirea ziaristului elveţian Albert Kraft.

Moartea lui Radu Doinaş în condiţii atît de vitrege fusese oficial elucidată. În acest sens, convorbirea cu maiorul Medoiu de la Marele Stat Major fusese elocventă. Şi Edith von Koller îi confirmase cruntul adevăr că Radu căzuse victima unei sîngeroase răzbunări legionare. Nici Cristescu n-o mai invitase în vilele sale conspirative pentru a o chestiona în cazul acesta.

Von Meisner, von Rittgen ?... Cine cuteza să se amestece în viaţa ei particulară, şi mai ales pentru ce ? Pînă şi Constituţia mareşalului o asigura că avea dreptul, dacă nu chiar şi datoria să folosească nestingherită proprietatea trupului ei. Că se încurcase cu doi nemţi deodată, unul ofiţer, celălalt diplomat ? Doar idilele cu aliatul german erau la modă. Şi invers... Dovadă — Edith von Koller cu multiplele sale legături.

Ajunsese astfel la ultimul considerent. Prin natura gîndurilor retrăi cu o amarnică melancolie ultima întîlnire, de la Berlin, cu Radu Doinaş. În cîteva rînduri el o avertizase direct, iar ultima oară prin acel testament păstrat de maiorul Medoiu în arhivele sale, să nu cumva

să accepte ofertele lui Thompson, să nu se vîre în treburi de spionaj, exact acolo unde vocaţia îi era minimă, dacă nu chiar nulă. Ea însă nu ţinuse seama de avertismentele lui. De ce oare ? Din aiureală, din spirit de aventură sau poate din dorinţa de a-şi manifesta simpatia pentru valorile Occidentului ?

„Nu din direcţia lui Kraft mă pîndeşte marea primejdie, încercă ea să se îmbărbăteze. E prea bine pus la punct mecanismul colaborării cu el, iar acoperirea conspirativă nu poate fi pusă sub semnul îndoielii."

Păreau mai plauzibile explicaţiile lui von Rittgen : copoii lui Cristescu pe el îl aveau în vedere, de vreme ce chiar dînsul îi descoperise şi, fireşte, prin tangenţă, se ajunsese şi la ea. Să-şi fi depăşit diplomatul prea mult prerogativele ? În ce zonă ? În nici un caz, nu în cea a relaţiilor lor intime. În privinţa asta şi mîine l-ar fi dat dracului pe von Rittgen, dacă elveţianul nu i-ar fi cerut să cultive relaţiile cu el fără să-l abandoneze însă pe Meisner.

Ziarista oftă adînc, ca după un plîns cu efect întîrziat, şi-şi schimbă poziţia, răsucindu-se într-o rînă ; se ghemui toată cu genunchii la piept, o deprindere din copilărie, şi-şi lăsă capul pe mîinile devenite perniţă. Oftă iar... Deşi concluziile păreau liniştitoare, o vagă presimţire, asemenea unei bile miniaturale, îi alunecă sinuos prin suflet. Descinderea de la ziar, zvonurile compromiţătoare lansate pe seama ei ce rost aveau ? Să ajungă la urechile diplomatului german şi să-l pună în gardă că s-a încurcat cu o „agentă" a S.S.I.-ului ? S-o defăimeze definitiv în ochii colegilor, care, cu puţine excepţii, nu-i înghiţeau pe copoii Siguranţei sau ai Serviciului secret ?

Dacă a ajuns zvonul şi la urechile lui von Rittgen ? Mai mult ca sigur că da, că doar din cauza asta îşi pusese propriii agenţi pe urmele celor ai lui Cristescu. N-ar fi fost exclus ca mîine sau poimîine diplomatul să ceară şi cîteva explicaţii părţii române. Şi i s-ar da : „V-aţi încurcat cu o agentă a S.S.I.-ului, care pînă mai ieri cocheta cu ziariştii englezi şi americani."

Închise ochii şi se revăzu în braţele pătimaşe ale lui von Rittgen, în prezenţa fotografiei soţiei sale, şi nu o încercă nici o jenă, deşi, la un moment dat, avusese impre-

sia că Frau von Rittgen îi aruncase din ramă o privire mustrătoare. „Doamnă, îi răspunsese și ea în gînd, peste umărul bărbatului, fiecare cu războiul său."

Soneria de la ușă țîrîi atît de puternic, încît Luiza se sperie și-și auzi pe neașteptate bătăile inimii. Nu aștepta pe nimeni, cine putea să fie ? Persoana de la ușă mai sună o dată, iar Luiza i se adresă fără glas : „Poți să suni pînă poimîine, că tot nu-ți deschid." Soneria tulbură pentru a treia oară liniștea apartamentului. Luiza se enervă, se dădu jos din pat, bodogănindu-și nemulțumirea. Doar cînd ajunse în vestibul își dădu seama că era goală.

— Cine sună ? se interesă.

— Sînt comisionarul de la florăria „Orhideea". Am adus pentru domnișoara Luiza Văitoianu un coș cu flori.

— Așteaptă dumneata o clipă !

Se întoarse în dormitor, își acoperi trupul cu un halat și reveni la ușă, deschizînd-o. Din pricina coșului cu garoafe din brațele comisionarului Luiza nu văzu chipul acestuia.

— Dumneavoastră sînteți ? Unde să-l pun ?

Luiza îl conduse în sufragerie și-i arătă bufetul.

— Pune-l acolo ! zise ea acru.

— Duduie, aveți și o scrisoare printre flori.

Precizarea o socoti inutilă : observase din prima clipă un plic alb, din hîrtie japoneză, cu un scris necunoscut. Nu-și exterioriză curiozitatea.

Comisionarul, un bătrînel îmbrăcat îngrijit, care fără doar și poate văzuse multe la viața lui, își înălță respectuos șapca, uitîndu-se întrebător în ochii femeii. „Ce faci, cocoană, nu-mi dai și dumneata un ban ?"

Dar *cocoana* era prea absorbită de propriile-i gînduri ca să-i priceapă „graiul mut". Numai după ce închise ușa în urma lui și-i auzi pașii coborînd scara, Luiza își dădu seama că nu-și onorase obligația. Nu catadixi să-și îndrepte greșeala. Se întoarse în sufragerie și deschise plicul. Mirarea i se accentua brusc : expeditorul coșului de flori își bătuse la mașină epistola. Citi :

Stimată domnișoară Văitoianu,

Din capul locului vă cer scuze pentru deranj. Îmi pare sincer rău, dar altfel nu am cum ajunge la dv. Trebuie neapărat să vă văd ; este în interesul amîndurora. Întîlnirea noastră — iertați-mi stilul categoric — vă propun să aibă loc mîine dimineața la ora opt. Oră prea matinală pentru o femeie, nu însă și pentru o ziaristă. Locul întîlnirii : Prefectura poliției, biroul comisarului Victor Stanciu, pe care dv., prin mijlocirea mea, l-ați cunoscut mai bine. Am ales anume acest loc, deoarece mi-am imaginat că prezența unui reporter pe culoarele poliției, și la o oră matinală, nu va da nimănui de bănuit. În același timp, acolo vom putea discuta nestingheriți. Dacă sînteți de acord și, sincer vorbind, nu văd de ce n-ați fi, vă rog ca în seara asta să-i telefonați comisarului Stanciu și să-l întrebați dacă are un caz gras pentru dv. Dacă vă răspunde afirmativ, să-i cereți să vă stabilească ora la care să veniți și el o să vă răspundă : „Mîine la ora opt dimineața". În caz că dv. nu puteți răspunde invitației, îi propuneți ziua și ora cînd ați fi disponibilă. Atrag respectuos atenția că-i o chestiune urgentă.

Vă sărut mîinile,
al dv. Medoiu

P.S. Vă rog să aduceți cu dv. prezenta scrisoare, iar dacă refuzați oferta, vă cer insistent s-o distrugeți. Contez mult pe discreția dv.

Cu mulțumiri, M.

Surpriza, în adevărata sa accepțiune, o realiză abia după cea de-a doua lectură a scrisorii. Maiorul Medoiu, ca și Eugen Cristescu, nu era un ins oarecare, pe care să-l dai repede uitării. Medoiu o impresionase atunci printr-o afecțiune sinceră față de Radu, ce nu izbutea să și-o ascundă. Se despărțiseră ca doi oameni civilizați care, din întîmplare, descoperiseră că aveau un prieten comun — pe Radu Doinaș. Din ziua aceea (ce mirată fusese cînd, în garsoniera unde se întîlniseră, zărise fotografia frumoasei

actriţe Lisette Vrancea !) maiorul Medoiu nu-şi mai trădase în nici un fel interesul faţă de persoana ei. Nici Luiza nu avusese vreun motiv să-l caute. Radu nu-i bătuse la uşă, nici nu-i trimisese vreo scrisoare. Atunci de ce avea Medoiu nevoie de dînsa ? Ce semnificaţie să acorde neobişnuitei sale invitaţii ? Să fi intervenit oare vreun element nou în problema morţii lui Radu ? Să-i fi apărut stafia în Bucureşti ? Ce alt motiv dacă nu Radu Doinaş ar fi putut să explice scopul unei invitaţii concepute atît de conspirativ ?

Îi venea greu să accepte ideea că maiorul prinsese de veste că o paşte o primejdie dinspre serviciul lui Eugen Cristescu şi că dorea, în numele memoriei lui Radu Doinaş, s-o pună în gardă. Oameni ca Medoiu, în vreme de război, aveau destule pe cap ca să-şi mai îngăduie şi luxul de a se ocupa de o „Nebună".

Se întunecase ; aprinse veioza, despachetă coşul de flori. Numai garoafe roşii care răspîndeau în sufragerie o luminozitate neobişnuită, mîngîietoare. Luiza Văitoianu cercetă ceasul, se îndreptă spre telefonul aflat pe masa de lucru, ridică receptorul şi formă un număr, rămînînd în picioare. Auzi după cîteva secunde glasul comisarului Stanciu.

— Bună, şefule ! îi ură ziarista.

— Ia te uită ! o recunoscu fără nici un efort şeful „Moravurilor". Ce faci, domnişoară ? Tot „nebună", tot „nebună" ?

Tonul vesel şi prietenos al comisarului Victor Stanciu o înveseli brusc şi Luiza îi răspunse :

— Nu pentru oricine, şefule... Aşa că nu-ţi fă iluzii... Auzi, şefule, îmi crapă condeiul după o treabă mai senzaţională. *Ai un caz gras pentru mine ?*

— Pentru tine, cum să-ţi zic, continuă bucuros comisarul, am cazuri grase care, zău aşa, le păstrez într-un răcitor să nu se altereze. *Vino mîine dimineaţă la opt.* O să-i mulţumeşti lui *nenea moravistul* pentru *marfă.* Numai să-mi *vii la opt...*

— Gata, şefule, la opt fix trecute, am, n-am treabă, sînt la Prefectură... Pa !

— Stai, stai ! o opri brusc comisarul. Unde am mai auzit eu chestia asta cu am, n-am treabă, la ora opt fix trecute sînt la Prefectură ?

Luiza Văitoianu se înveseli de-a binelea și-i răspunse rîzînd :

— Șefule, acum... de la mine, pentru prima oară...

— Nu, nu... de la un client de-al meu... Că mi-a plăcut replica și n-am uitat-o... Trebuie să umblu la Fișier...

— Foarte bine ! Foarte bine ! Pa !

Puse receptorul în furcă, relaxată oarecum după convorbirea cu moravistul nr. 1 al Capitalei, care nu era chiar un ins incult, dar, uneori, trăda cu o inocență de bătrînel senil niște zone nu prea favorabile intelectului său. Totuși nu de cultura sa literară ținea priceperea lui de necontestat în ale „Moravurilor", făcînd din el un șef temut de lumea interlopă a proxeneților.

Neîndoios, florile, coșul cu flori, scrisoarea, convorbirea cu Stanciu avuseseră darul de a-i reda buna dispoziție, încrederea în seara care abia începuse să învăluie orașul de dincolo de zidurile casei. Și totuși scoase telefonul din priză și se hotărî să-și petreacă noaptea în patul ei, recitindu-l pe Baudelaire și sorbind cînd și cînd cîte un strop de „Metaxa".

5

La ora opt dimineața, Luiza Văitoianu intră cu un aer familiar în biroul comisarului.

— A ! Presa ! sări șeful „Moravurilor" în picioare, pregătit s-o întîmpine. Era în uniforma sa neagră, ce-i întuneca și mai mult fața obosită de nesomn.

Luiza îi întinse mîna peste birou, iar comisarul continuă cu patos :

— Sărut mînuțele celei mai talentate...

— Fără vrăjeli, nea Stanciule, îi stăvili ea avîntul. Nu ține și, zău, am la treabă !...

Comisarul însă nu renunță la jocul său. Dădu din cap a compătimire :

— Mă uit la tine... Drăguţă foc, apetisantă, tot să duci un trai... Şi tu ce faci, cu ce-ţi omori zilele, cu apărarea şi salvarea curvelor ! Mai bine ai pleca şi tu la munte sau la mare.

— Ia ascultă, comisare, ce-i cu tine ? A dat adventismul şi-n sufletul tău ?... Am venit la *Moravuri*, nu la un birou de turism !

— De asta te iubesc eu pe tine, declară comisarul radios şi, înainte de a-i elibera mîna, i-o mai sărută o dată. Pînă ce o să-ţi pregătesc cazul cel gras, te poftesc să treci dincolo... Arătă cu mîna către o uşă neagră, scorojită, din dreapta sa. Intră şi aşteaptă-mă acolo !

Luiza nimeri într-o cameră mică, strîmtă, cu pereţii afumaţi, neîncăpătoare mai ales din pricina unui birou vechi, pătat cu cerneală, şi a două scaune, vechi şi ele. Lumina unei zile însorite pătrundea printr-o fereastră fără perdele, îngustă şi înaltă, închisă pe dinafară cu o sită metalică solidă.

Medoiu o aştepta în picioare, lîngă unul din scaune. Venise la întîlnire îmbrăcat civil, într-un costum maro în dungi, cu o croială demodată. O întîmpină cu cuvintele :

— Vă foarte mulţumesc că aţi venit !

Îi sărută mîna şi, cînd îşi ridică fruntea, îi văzu ochii verzi, cu un licăr intens în adîncul lor.

— Aţi aflat ceva de Radu ? Tot mai sînteţi convins că n-a murit, că trăieşte ?

Maiorul Medoiu reţinu interpretarea dată de ziaristă scrisorii sale, îi susţinu privirile şi răspunse printr-un „Nu" al capului.

— Stimată domnişoară Văitoianu, să mă bată Dumnezeu dacă ştiu cu ce să încep. Să luăm loc... biroul ăsta nu-i prea agreabil, în schimb reprezintă un teren bun pentru întîlniri secrete.

Medoiu îi arătă scaunul. Introducerea, fie ea şi sinceră a ofiţerului, trezi în ziaristă o indispoziţie ce ameninţa să se accentueze. Luiza se aşeză şi scaunul scîrţîi sub greutatea trupului ei. Maiorul luă şi el loc.

— Dacă-i aşa, să începem prin a ne aprinde ţigările, propuse Luiza deschizîndu-şi poşeta.

— Nu-i rea ideea, aprecie Medoiu.

Încăperea se umplu repede de un fum gros, devenind parcă şi mai mohorîtă.

— Constat, zise Luiza, că sînteţi la fel de misterios ca şi la prima noastră întîlnire.

— Vă rog frumos să mă iertaţi.

Maiorul tăcu, parcă intimidat, şi ziaristei nu-i scăpă acest amănunt.

— Domnişoară Văitoianu...

— E grav ? îi sări Luiza în ajutor.

Medoiu înălţă din umeri stingherit, nepricepînd prea bine dacă invitata doreşte să audă ieşindu-i din gură cuvinte grave. Răspunse :

— Mi-a fost dat să am de-a face numai cu fapte grave deoarece, mai întotdeauna, sînt legate de soarta ţării... a acestui neam năpăstuit.

„Mă ia pe departe, gîndea Luiza, receptînd totuşi ca pe o undă invizibilă timiditatea inexplicabilă a militarului. Unde o fi vrînd să ajungă ?"

— Noi...

— Care noi ? vru ea să ştie, căutîndu-i privirea.

Medoiu nu rezistă decît o clipă străfulgerării ochilor ei şi se prefăcu preocupat să risipească norii de fum ce se instalaseră între ei.

— Chiar aţi uitat calitatea mea ? îi aruncă el un zîmbet ca pe o punte.

— Constat că mă perpeliţi... Zău aşa... Îi admir pe bărbaţii care, după ce mi-au sărutat mîna, mă întreabă dacă nu vreau să mă... cu ei... Ceea ce nu înseamnă că eu le răspund tuturor afirmativ.

Femeia simţi cum stilul ei direct de a vorbi îl dezorientează pe maior şi superioritatea asta, desigur efemeră, îi dărui un dram de bucurie răutăcioasă.

La rîndul său, Medoiu nu se aştepta ca revederea cu ziarista, a cărei comportare intriga pe mulţi din jur, să trezească în el o timiditate ce o ştia de mult abandonată undeva, departe, în lada şcolii militare.

„Oare nu greşesc ? se întrebă el trăgînd din ţigară prea des şi prea nervos, pentru a nu-i căuta mereu ochii. Oare nu-i prea uşuratică pentru ceea ce vreau să-i propun ?"

Declanşase un angrenaj complicat, dar nu era prea tîrziu pentru a-l opri. Chiar dacă generalul Belcea îi aprobase operaţia „Sappho". Se hotărî totuşi să meargă înainte, să rişte.

— Domnişoară Văitoianu, eu o să intru, aşa cum vă place, direct în fondul problemei. Noi, adică cei care lucrăm în cadrul Biroului 2, sîntem la curent cu colaborarea dumneavoastră cu ziaristul elveţian Albert Kraft. Ştim că punctul terminus al acestei colaborări se află în Anglia.

Luiza păli, ca şi cum sîngele i se scursese într-o clipă datorită tensiunii încărcate create de vorbele incandescente ale maiorului. Reacţia femeii îl înduioşă pe Medoiu şi se grăbi să precizeze :

— Vă rog să nu vă fie teamă. Nu sînteţi în primejdie... În privinţa asta am ţinut seama de rugămintea expresă a lui Radu Doinaş de a vă fi înger păzitor.

Maiorul strivi mucul ţigării în tăcere, urmărit de ochii îngrijoraţi ai Luizei Văiţoianu. Fusese direct, aşa cum îi ceruse ziarista, numai că cele auzite o dezorientaseră. Îi dădu, nu fără un simţămînt de milă, răgazul de a se aduna.

Luiza îşi lăsă privirile în jos ; pe dinaintea ochilor îi trecu chipul speriat şi mereu pătat de cerneală al lui *don Calandru*, al omului care, în dragostea sa pătimaşă pentru ziar, numai că nu-i căzuse în genunchi implorînd-o să nu se joace cu focul, iar ea, ca o fudulă nenorocită ce era, stăruise mai departe în acest joc.

Într-un tîrziu, maiorul Medoiu sparse tăcerea, începu cu o voce egală să povestească în ce zi, la ce oră şi unde se întîlnise ultima oară cu Albert Kraft, îi mai dezvălui că ştia modul cum transmitea informaţiile, pomeni astfel şi de farmacia lui Finchelştein din Calea Văcăreşti. Cînd tăcu, auzi oftatul adînc al femeii, o mai văzu dîndu-şi capul uşor pe spate, scuturîndu-şi bretonul, ca apoi, trăgînd aer în piept, să poată avea temeritatea de a declara cu demnitate :

— Da, recunosc, fac spionaj ! Poftim, vă stau la dispoziţie... Arestaţi-mă ! Cineva trebuie să încerce să spele ruşinea asta a unui război împotriva Rusiei, Angliei şi Americii... Eu, „Nebuna din Sărindar", am încercat...

Se ridică în picioare şi spuse cu o voce gîtuită de emoţie :

— Sînt gata să răspund pentru faptele mele. Prezentați-mi mandatul de arestare !

Medoiu o rugă să-și reia locul și o pofti să-și aprindă o nouă țigară — atitudinea ziaristei îl încîntase. După ce o văzu fumînd, i se adresă cu un calm bine drămuit :

— Domnișoară Văitoianu, vă cer să mă ascultați cu atenție. În tot ce o să vă spun, mă bizui, în primul rînd, pe inteligența dumneavoastră ascuțită, pe faptul că în acest război complex simpatiile ziaristei Luiza Văitoianu nu înclină către aliatul german... Într-un cuvînt, pe noi deocamdată nu ne deranjează colaborarea dumneavoastră cu elvețianul.

Luiza făcu ochii mari, vru să-și exprime uluirea, dar Medoiu o opri :

— Mai întîi ascultați-mă pînă la capăt ! Anumite informații le-ați dobîndit de la căpitanul Gregor von Meisner pe cînd se mai afla în București, la Misiunea militară germană... Altele vi le-a furnizat un oarecare Petreanu de la Propagandă, nu-i așa ?

— Doamne, cum, și asta o știți ? ! nu se mai putu stăpîni Luiza.

— Cum să nu știm cînd și Petreanu este un ofițer de-al meu, iar informațiile furnizate au fost aprobate de...

— Au fost informații false ? ! răsună glasul desperat și parcă înecat în rușine al Luizei.

— Nicidecum, o temperă maiorul Medoiu. Se ivesc situații cînd și noi sîntem interesați în transmiterea unor informații reale.

Luiza îl fixă pe maior neîncrezătoare ; gîndul că, fără să vrea, transmisese Londrei informații false, ticluite în birourile secrete conduse de acest ofițer cenușiu, pe deasupra și chel, îi aprinse obrajii de rușine. Medoiu îi înțelese frămîntarea și încercă s-o convingă că realitatea era cea pe care el i-o prezenta și nu alta, presupusă de ea.

— Vă dau cuvîntul meu de onoare că n-ați transmis informații eronate !

— Mă rog... și de ce-mi dezvăluiți mie acum acest secret ? răsună timid întrebarea Luizei. Dumneavoastră lucrați cu secrete și, dintr-o dată, tam-nesam, mă încărcați cu unul al Biroului 2 ?

„Domnișoară, îi vorbea Medoiu în gînd, din inimă aş fi dorit să nu vă amestec decît în propriile-mi sentimente... Să vă caut cînd și cînd la telefon, să vă mai întreb ce mai faceţi şi, eventual, să ieșim undeva şi să pălăvrăgim, la o cafea sau la un «Martini». S-o ţinem în felul ăsta pînă la terminarea războiului."

— Pentru că, domnișoară, avem mare nevoie de ajutorul dumneavoastră.

— Al meu ? ! Uluirea o făcu să-și înalțe capul și să-l învăluie pe ofiţer cu o privire care parcă spunea : „Dom'le, cine-i «nebun» în discuţia asta, eu sau dumneata ?"

Medoiu surîse trist, în timp ce își netezea mașinal, de cîteva ori, meșa de păr ce-i traversa chelia.

— Da, de ajutorul dumneavoastră ! De ce nu ?

— Hai, că-mi vine să rîd... Aţi ajuns să aveţi nevoie de sprijinul meu ! Pentru ce ? Ca să cîștigaţi cît mai repede războiul paranoicului Hitler ? Rîse, cu plăcere chiar.

Maiorul o secondă bucuros, spunîndu-și că ceea ce aprecia mai presus de orice la această teribilă muierușcă erau nu numai totala sa independenţă faţă de valorile morale ale societăţii înconjurătoare, ci și spiritul ei acid, neîndurător chiar și cu persoana ei. Participînd totuși stăpînit la veselia spontană a ziaristei, îi scăpă :

— Așa vă vrem !

Alarmată de precizarea ofiţerului, Luiza se întunecă puţin cîte puţin.

— Ce-i asta, aşa mă vreţi ? ceru ea explicaţii și se încruntă. Folosiţi mereu pluralul. Zîmbi vulgar, intuind că ofiţerului îi repugnă vulgaritatea femeilor, și urmă : Cînd *mă dau, mă dau* unui bărbat şi nu unui pluton... Așadar, nu Cristescu și-a trimis dulăii pe urmele mele ?

— Aţi dedus perfect, nu se feri Medoiu să-i dea dreptate, cu o singură corectivă : îmi respect „dulăii" în subordine, căci, întocmai ca şi mine, sînt legaţi de Tron și Ţară prin Înalt jurămînt.

— Mă rog... vă interesează... Aş vrea însă să aflu cu ce scop v-aţi pus colaboratorii pe urmele mele ?

Medoiu nu-i răspunse decît în momentul în care privirile lor se întîlniră și se fixară datorită unei încordări lăuntrice :

— Ca să văd cum o să reacţioneze Hermann von Rittgen, îi dezvălui el. A reacţionat aşa cum m-am aşteptat.

— Adică ? se interesă Luiza.

— Domnişoară, sîntem în pragul verii anului 1942. Începînd din toamna lui '40, Reichul ne consideră aliatul său atît pe front, cît şi în spatele frontului. Dacă aşa stau lucrurile, atunci se pune întrebarea — desigur, aria preocupărilor dumneavoastră vă ţine departe de întrebările noastre —, repet, se pune întrebarea de ce „scumpul“ nostru aliat a organizat în interiorul legaţiei o adevărată poliţie, cu agenţi versaţi care-şi permit, fără autorizaţia părţii române, să urmărească nu numai pe colaboratorii mei, ci şi personalităţi române din diferite domenii de activitate politică şi socială.

Luiza Văitoianu asculta destăinuirile revelatoare ale maiorului cu ochii închişi şi cu vaga senzaţie că scaunul de sub ea prinde a se legăna. Cînd interlocutorul ei tăcu, deschise ochii şi, clipind des din pleoape, spuse :

— Domnule Medoiu, mulţi bărbaţi şi-au propus să mă zăpăcească. Eu mă laud că puţini au izbutit. Vă număraţi printre aceştia. Vă felicit ! La urma-urmei, ce vreţi de la mine ? Cînd i-aţi adus pe nemţi în ţară nu-mi amintesc să-mi fi cerut cineva părerea... Nu ! Acum îmi povestiţi cu ce se îndeletniceşte „aliatul“...

Medoiu îşi lăsă capul în piept, strîngîndu-şi buzele pînă aproape de dispariţie. Dacă un bărbat şi nu o femeie i-ar fi servit o asemenea opinie, s-ar fi simţit mai puţin stînjenit. I-ar fi plăcut să-i răspundă parafrazînd-o : „Multe femei au încercat să mă zăpăcească, puţine au izbutit. Vă felicit !“ Oftă adînc şi îşi aprinse o nouă ţigară.

— Domnişoară, n-o să vă răspund decît la o singură întrebare şi anume : ce vrem de la dumneavoastră. Vă asigur că pe noi diplomatul Hermann von Rittgen ne interesează mult mai mult decît elveţianul Albert Kraft.

Faţa bine rasă a maiorului cu cele două cute adînci în jurul gurii încremenise parcă anume ca Luiza să i-o poată cerceta în voie. Nu era un bărbat frumos, nici măcar n-avea desenate pe chip acele tainice trăsături care, eventual scăpate de sub control, l-ar fi putut face simpatic. În expresia arborată se putea citi o asprime susţinută de

gînduri știute numai de el... Hm ! Și von Rittgen, care credea că asmuțise Cristescu agenții pe urmele sale !

— Și de ce, mă rog frumos, vă interesează noul meu amant Hermann von Rittgen ?

În mod voit introdusese în întrebare expresia „noul meu amant", căci nu mai avea nici un fel de îndoială că maiorul Medoiu se crispa ori de cîte ori se exprima vulgar. Spiritul ei de observație n-o înșelase nici de data asta.

Într-adevăr, ofițerul se încruntă :

— Vă mulțumesc iar... Prin nuditatea întrebărilor dumneavoastră îmi ușurați mult misiunea. Hermann von Rittgen, noul dumneavoastră amant, ne interesează din mai multe motive. Dar ca să mă înțelegeți mai bine, mă văd obligat să deschid o paranteză. Aveți ceva împotrivă ?

Flerul Luizei o informă că nu departe de ea ședea, de fapt, un bărbat timid cu femeile și, dacă și-ar fi propus, ar fi putut să se joace puțin cu el. Dintr-o anumită parșivenie a firii, nu-și refuză plăcerea, oricît de scurtă ar fi fost ea.

— Sînteți pe terenul dumneavoastră, domnule maior, și puteți deschide oricîte paranteze doriți, fără să-mi cereți aprobarea.

Medoiu nu se luă după traiectoria săgeții. Se hotărî să înainteze pe calea propusă. Începu :

— Există trei războaie...

Luiza îl întrerupse cu o replică acidă :

— Dar unul singur e mondial, dacă nu mă înșel ! Ăla pe care Hitler ni l-a vîrît pe gît, iar voi, militarii, în loc să vă bateți la vreme, acolo unde trebuia...

Medoiu nu se feri de privirile ironice ale femeii ; de la o replică la alta, de la un minut la altul, descoperea înlăuntrul ființei sale un simțămînt necunoscut, ciudat și dureros în același timp. Își aminti că în adolescență văzuse încolțind un fir crud de iarbă, pămîntul se crăpase abia vizibil, lăsîndu-l să iasă la lumina și căldura soarelui. Zise cu asprime în glas, reprimîndu-și propriile simțăminte :

— Să lăsăm istoria războiului pentru mai tîrziu. Biroul 2 vă cere sprijinul, într-un cuvînt, colaborarea. În acest sens, am primit dezlegarea comandanților să vă...

— Cum, și dumneavoastră aveți un comandant ?

— Nu cum e *don Calandru* al dumneavoastră, ripostă maiorul fără a-şi îndulci glasul, dar am şi eu un comandant. Deci am dezlegarea de a vă da cîteva explicaţii, pentru a vă arăta cadrul general în care aţi urma să vă mişcaţi, dacă aţi binevoi să vă daţi consimţămîntul.

Luiza se hotărî să redevină sobră. Ce rost aveau toate prostiile astea ? La urma-urmei, dorea ca discuţia să se încheie cît mai repede şi să se vadă odată în stradă sau, cine ştie, altundeva.

— Reţineţi această realitate, există trei războaie, fiecare dintre ele cu o particularitate distinctă. Mă urmăriţi ?

Era un automatism verbal care-şi croia drum numai în şedinţele de lucru cu colaboratorii. Luiza nu-şi putu stăpîni limba :

— Sigur că vă urmăresc... Nu aşa cum mă urmăriţi dumneavoastră, dar vă urmăresc, răspunse Luiza în timp ce umbla la cutia de „Regale“, ca să-şi scoată o ţigară.

Asprimea lui Medoiu cedă, zîmbi cu zgîrcenie şi vorbi mai departe :

— Un prim război e cel de pe cîmpul de luptă, devastator şi sîngeros. Al doilea este cel diplomatic, cu formele sale stabilite de dreptul internaţional. Cel de-al treilea îl numim războiul din umbră... războiul nostru, al Biroului 2, războiul inteligenţelor anonime, al spionajului şi contraspionajului. De pildă, Radu Doinaş, Dumnezeu să-l ierte, a fost un luptător al războiului din umbră, un ofiţer curajos al armatei române... Şi pe dumneavoastră Thompson v-a atras de partea lui, în acest război din umbră... un război ce aparţine Intelligence Service-ului. Sper că am fost clar şi m-aţi înţeles ?

Luiza Văitoianu răspunse afirmativ şi, printr-o clătinare scurtă şi nervoasă a capului, îşi flutură bretonul. Medoiu reţinu ca pe un secret gestul ziaristei încărcat de un farmec ştrengăresc.

— Ca să revin la o idee iniţială : aşa cum pe Thompson, în cadrul acestei înfruntări din umbră, îl interesa von Meisner — cu care încă mai corespondaţi —, tot aşa pe noi acum ne interesează von Rittgen, diplomatul...

— ...şi aliatul ! îl completă Luiza, cu gîndul către cel pe care-l poreclise *Ermy*. La început întrevăzuse în imper-

turbabilul diplomat german un exercițiu. Prea i-l descrisese Edith ca pe o „cetate inexpugnabilă", iar ea, sclavă a jocurilor din înalta societate, își propusese să-și încerce forțele, căci se lăuda, prostește ce-i drept — dar asta era una din regulile jocului —, că nu exista „cetate" să-i reziste. Înălțase steagul victoriei mult mai ușor decît își imaginase, „cetatea" capitulase la picioarele ei. Performanța fusese înregistrată, iar Luiza, victorioasă, s-ar fi putut retrage. „Ce vremuri ! filozofa Luiza cu o ironie îndreptată împotriva persoanei sale. Ce vremuri ! Te avînți și cucerești un bărbat și, cînd colo, cucerești un obiectiv bun atît pentru englezi, cît și pentru ai tăi, «inamicul» acestora. Cum să mai ieși din dilemă, nene Iancule ?"

— Domnișoară ! o strigă Medoiu.

Ziarista tresări cu o inocență ce iscă un surîs în ochii maiorului.

— Poftim...

— Voiam să știu dacă mai sînteți aici.

— De ce vă interesează von Rittgen ? încercă ea să restabilească echilibrul discuției.

Maiorul se îngîndură, întîrziindu-și răspunsul, iar ziarista deduse lesne că întrebarea îl pusese pe ofițer în fața momentului-cheie. Suspinul acestuia îi întări convingerea.

— Domnișoară Văitoianu, pentru ca discuția noastră să poată continua, este necesar să vă știm poziția : *da* sau *nu*. De aceea, precizăm că, oricare va fi opțiunea dumneavoastră, noi sîntem deciși să vă ocrotim și pe mai departe relațiile cu Albert Kraft. Totodată, țin însă să vă pun în gardă că din clipa în care contraspionajul german vă va dibui și veți intra în raza lui vizuală, ajutorul nostru va fi minim. M-ați înțeles ?

— De unde și de ce această generozitate ?

— Din mai multe motive respectăm o dorință a lui Radu Doinaș ; raporturile dumneavoastră cu englezii nu ne deranjează ; ați avansat pe o cale de unde puteți fi de un mare folos Biroului 2 al armatei române.

— Dacă-mi aduc bine aminte, Radu vă cerea să mă împiedicați să intru în universul spionilor, iar dumneavoastră mă împingeți într-acolo...

În forul său intim, maiorul Medoiu recunoscu că, elaborîndu-şi planul întîlnirii cu „Sappho", se temuse cel mai mult de această dojană a ziaristei.

— Aşa e... Iar mie, personal, nu-mi este deloc la îndemînă că am fost adus în situaţia de a acţiona contrar scrisorii lui Radu Doinaş. Dar aşa cum, după prima noastră discuţie, dumneavoastră n-aţi ţinut seama de ultima dorinţă a lui Doinaş şi aţi stăruit pe direcţia intensificării legăturii cu englezii, tot aşa şi noi ne-am gîndit să vă cerem sprijinul şi colaborarea. Doar sînteţi româncă, nu-i aşa ?

— Nu mă luaţi în felul ăsta, domnule maior, că pierdeţi partida. Oare a fi român înseamnă a accepta războiul lui Hitler ?

Maiorul Medoiu lăsă iarăşi capul în piept, copleşit de adevărul părerilor acestei fiinţe neobişnuite. Lăsă un timp să se scurgă în tăcere, după care se hotărî să reia convorbirea.

— Aţi pus, domnişoară, degetul pe rană şi de aceea vă implor să nu vă îndoiţi nici o clipă de sinceritatea punctului meu de vedere. Nu e chiar atît de simplu să explici situaţia de astăzi a României, a armatei sale. Tot ce pot să vă spun în prezent e că războiul nu se va termina nici la Harkov, nici la Rostov, că Germania va pierde războiul cu Naţiunile Unite, iar pacea şi zilele ce vor urma după semnarea păcii îi vor oferi României posibilitatea nu de a se disculpa în faţa Istoriei, ci de a demonstra că numai încîlcita politică a marilor puteri, dusă exclusiv în interesul propriilor lor state, ne-a împins în situaţia asta absurdă... către un aliat care ne-a trădat înainte de a ne declara aliaţi.

Medoiu surîse amarnic de trist, ridică braţul drept şi făcu un gest care voia să sugereze că a luat-o razna. Se explică :

— V-am vorbit în numele zilei de mîine, iar noi avem de rezolvat o problemă curentă... Aş vrea, în încheiere, să mai adaug ceva. Şi eu, şi alţii ca mine cu responsabilităţi mari în armată, precum şi dumneavoastră sîntem români pentru că nu încetăm nici o clipă să căutăm soluţiile de a-i scoate pe români din ghearele unui război în care am fost tîrîţi. M-aţi înţeles ?...

Mişcată de sinceritatea maiorului, Luiza clătină din cap, semn că l-a înţeles, apoi îndrăzni să vorbească :

— Dacă am înţeles bine, dumneavoastră, ca militar de carieră, luptaţi pe două fronturi, cel al zilei de astăzi şi cel al zilei de mîine.

Medoiu se ridică de pe scaun, poate prea repede, se repezi la Luiza, îi apucă mîna şi i-o sărută, speriind-o. Izbucnirea sa spontană îl făcu să se simtă prost şi se retrase jenat la locul său.

— Vă rog frumos să mă scuzaţi. Nu mi-am îngăduit decît să omagiez o femeie care a sesizat atît de plastic complexitatea misiunii noastre.

— Aveţi consimţămîntul meu, spuse Luiza simplu, ca şi cînd ar fi răspuns la un „Bună ziua !"

— Vă foarte mulţumesc în numele Biroului 2.

— Ieri, la *Capşa*, în groapa cu lei a ziariştilor, un coleg m-a blagoslovit, strigîndu-mă „Mata Hari"... Astăzi nu mai pot să-l bag în aia mă-si, aşa cum am făcut-o ieri, sînt chiar o Mata Hari. Acum lămuriţi-mă de ce vă interesează *noul meu amant*, Hermann von Rittgen.

Elaborînd operaţia codificată ad-hoc „Sesam", maiorul Medoiu studiase cu răbdare şi conştiinciozitate fişa şi dosarul — Luiza Vătoianu. Îi asemuise viaţa intimă cu aceea a unei prostituate cu un statut aparte, întocmit de ea şi destinat numai ei. Ziarista nu se vindea, ci se dăruia după bunul său plac, de cele mai multe ori dintr-o mare patimă a trupului ei micuţ şi pietros, alteori, parcă dintr-o neînţeleasă şi iresponsabilă sete de răzbunare. Aşadar, îi studiase firea, inteligenţa, talentul, virtuţile şi viciile. Se afla la dosarul femeii şi o listă cu numele unor amanţi mai mult sau mai puţin pasageri. Îi racola cu uşurinţă, îi expedia cu uşurinţă, trăindu-şi viaţa sexuală cu o fervoare şi personalitate ieşite din comun. Într-un cuvînt, ştia, şi încă foarte bine, cui adresase propunerea de a colabora cu Biroul 2... Atunci de ce-i suporta atît de greu vulgaritatea? De ce la auzul zgrunţuroaselor cuvinte „noul meu amant", ceva dureros, greu de identificat se răsucise în sufletul său?

Întrebările îl contrariară, ca şi cum n-ar fi fost ale sale, ci ale altcuiva, ale unui străin rătăcit nu se ştie cum prin fiinţa lui. Se încruntă, iar tonul îi deveni rece :

— Poate știți, poate nu știți, dar Hermann von Rittgen este fratele mai mic al lui Otto von Rittgen, directorul general al A.D.N.-ului, figură marcantă în ierarhia Reich-ului. Între cei doi frați există o corespondență secretă peste capul lui Killinger. Asta ar fi o primă chestiune. A doua : deși este consilier de legație, noi încă nu știm cu ce se ocupă el de fapt și de drept. Să nu vă mire ce vă spun. Mai tîrziu, cînd o să vă mai familiarizați cu misiunile noastre, o să vă mai explic eu cîteva lucruri în legătură cu membrii Legației germane și cu așa-zisa lor diplomație. Să ne întoarcem însă la von Rittgen. Deși nu e ofițer de carieră, noi deținem o informație cum că ar avea misiunea să urmărească activitatea ofițerimii române și să observe moralul populației. În același timp, o altă informație, neverificată, ne dă de înțeles cum că von Rittgen menține contacte cu ofițeri superiori și generali ai armatei germane ostili lui Hitler și dictaturii sale.

— Cum, sînt printre nemți și din ăștia ?! își exprimă Luiza mirarea. Taman cînd războiul e pe terminate ?

— Nu e pe terminate, domnișoară, vorbi maiorul Medoiu ceva mai rar și mai răspicat, ca și cînd în felul acesta i-ar fi ușurat ziaristei înțelegerea, există un grup de ofițeri români, printre ei mă număr și eu, care, analizînd temeinic situația, a ajuns la concluzia că războiul e departe de a se încheia.

— Von Rittgen e de altă părere, îl întrerupse ziarista și-i relată modul cum interpretase diplomatul știrea victoriei de la Harkov.

— Noi avem informațiile și interpretările noastre... ei le au pe ale lor. Desigur, ne interesează ce gîndește von Rittgen. De aceea și apelăm la serviciile dumneavoastră. Pentru început, v-am cere să urmăriți, firește cu precauție, trei teme. Mă ascultați ?

— Cu cel mai mare interes !

— Ne bizuim mult pe memoria dumneavoastră. Prima temă : rosturile lui von Rittgen în cadrul legației, al cui om e, al lui Ribbentrop sau al lui Himmler ? Care sînt raporturile sale cu colegii de diplomație ? Cu cine este în relații bune și cu cine se are prost ? Cu ce români și cu ce germani originari din România se întîlnește ?

Luiza, înveselită subit, ridică două degete ca la şcoală ca să ceară lămuriri.

— Nu prea pricep eu cum vine chestia cu al cui om e von Rittgen, al lui Ribbentrop sau al lui Himmler...

Faţa lui Medoiu se destinse într-un surîs larg, prietenos şi plin de înţelegere faţă de viitoarea lui colaboratoare.

— O să fiu foarte succint, rămînînd ca la alte întîlniri ale noastre, dacă va fi nevoie, să răspund mai amplu. Hitler a introdus în cel de-al treilea Reich al său cîteva noutăţi care au surprins statele cu care avea să se înfrunte pe tărîm politic şi militar. Pe de o parte, el a întărit organele represive, serviciul său de spionaj şi contraspionaj, iar, pe de altă parte, a creat în paralel, prin mijlocirea partidului nazist, un al doilea aparat represiv, un al doilea aparat de spionaj şi contraspionaj, mult mai dur şi mai primejdios decît cel al statului. Acest imens aparat îl are în frunte pe Himmler.

— Unchiul lui Edith von Koller, şeful Gestapo-ului ?! sări Luiza Văitoianu mirată.

— Comandantul Gestapo-ului, al SS-ului, al uniformelor negre cu cap de mort, organizatorul „coloanei a cincea“, al lagărelor de concentrare şi aşa mai departe. De exemplu, între el şi amiralul Canaris...

— De ăsta ştiu că este şeful Abwehr-ului, îşi arătă ziarista cunoştinţele. L-am cunoscut şi personal, la o recepţie, cînd a fost în '40 la Bucureşti. De, şi presa mai ştie cîte ceva !

— Cum ziceam, între ei se dă o luptă surdă pentru supremaţie. Se spionează reciproc, o tabără încearcă s-o compromită pe cealaltă. De fapt, Himmler vrea să preia controlul şi asupra Abwehr-ului... De aici, nu numai lupte intestine, aşa cum uşor puteţi să vă imaginaţi, ci şi acţiuni secrete în organizarea legaţiilor. În afara schemei clasice, prevăzută în acordurile internaţionale unanim recunoscute, ei au mai introdus sub acoperire diplomatică şi reprezentanţi ai Serviciului de spionaj şi contraspionaj al partidului nazist, adică ai Gestapo-ului, ai lui Himmler. Oficial, pe linia noastră, numai Abwehr-ul are dreptul să activeze... Celelalte forme sînt neoficiale sau semioficiale.

— Şi care-i noutatea ?

— Că statele cu care naziștii au intrat în conflict nu au apucat să-și creeze un contraserviciu, apt să cuprindă atît activitatea lui Canaris, cît și pe cea a lui Himmler... Ca să înțelegeți mai bine : serviciul nostru secret știa că are un front cu serviciul omolog al Germaniei și era pregătit în acest sens. Și, deodată, s-a pomenit cu un al doilea front, necunoscut în toate datele sale particulare, de aceea și foarte primejdios, căci în primul rînd agenții acestui front și-au propus să pătrundă în rîndurile populației de origine germană din țară, să o agite, să o organizeze, să creeze un *cal troian*... „o coloană a cincea"... Și-au mai propus apoi să intre în contact cu partidele de extremă dreaptă din țările ce urmau să fie ocupate și chiar le-au ocupat. În Norvegia — Quisling; în Slovacia — Tiso... La noi... Codreanu, apoi Horia Sima... Deci vă rog să rețineți acest element — nu toți cei din Legația germană sînt diplomați de carieră. Mulți dintre ei, sub acoperire diplomatică, sînt în realitate agenți ai lui Himmler...

— Trebuie să deduc că organizarea etnicilor germani din România, așa cum apare astăzi, cu al ei partid, este opera aparatului lui Himmler...

Maiorul Medoiu își arătă satisfacția pentru capacitatea Luizei de a sesiza și aspectele politice. Zise :

— Iar cu care credeam că, dincolo de universul precar al prostituției și proxenetismului, refuzați să mai sesizați alte laturi ale vieții social-politice... Dacă doriți să știți, au nu numai uniforme brune și negre, dar dețin și depozite de armament, cîmpuri de instrucție... Iar de la o vreme, sub influența instrucțiunilor clandestine primite de la Berlin, unii omit că sînt cetățeni ai României, supuși legilor României...

Luiza Văitoianu își netezi bretonul cu gîndul parcă dus în altă parte și cînd, în fine, își îndreptă privirile în direcția ofițerului, murmură ca pentru sine :

— Ribbentrop... Himmler...

— În momentul de față, sub acoperișurile Legației germane și ale consulatelor sale, au luat ființă un număr de birouri ale Abwehr-ului și Gestapo-ului, pe urmă și o poliție a lui Killinger, de fapt, tot un aparat de spionaj, aflat în contact obligatoriu cu Ribbentrop, care, la rîndul său, a pus și el la punct în cadrul ministerului un servi-

ciu propriu de informații, ca să nu se lase surprins și atacat pe la spate de Himmler.

— Doamne, abia acum înțeleg în ce mă bag ! exclamă ea, de astă-dată ca o ființă slabă, lipsită de apărare.

Medoiu, sub impulsul unei stări pînă nu demult străine vieții și activități sale cotidiene, îi ieși în întîmpinare, cu dorința pînă atunci bine ascunsă ca ziarista să renunțe asupra deciziei ce o luase.

— Domnișoară Văitoianu, mai aveți timp să retractați cele hotărîte de dumneavoastră... Nu mă voi supăra. Voi considera convorbirea ca una din cele mai agreabile avute în ultimii ani.

— Domnule maior... Tonul afectuos al Luiziei îi aduse pe chip acel farmec natural care mai întotdeauna o înfrumuseța. Domnule maior, m-am născut cu cîțiva drăcușori în mine. De o măsea stricată ai cum scăpa, de drăcușori însă nu. Un drăcușor m-a silit să intru în horă. Am zis *da* și nu mai dau înapoi... cu atît mai mult, cu cît încep să pricep că nu numai eu sufăr pentru ceea ce i se întîmplă țării. Deci, dați-i drumul mai departe ! trecu ea din nou la un ton mai puțin agreabil auzului lui Medoiu... Să revenim la *noul meu amant*...

Maiorul se prefăcu a risipi cu palma fumul dinaintea sa, pentru a-și masca astfel crisparea.

— A doua temă : propaganda germană acreditează prin toate mijloacele de care dispune ideea că, încă în vara asta, printr-un efort comun, războiul din Răsărit va lua sfîrșit. A început să se vînture ideea viitoarei Conferințe de pace, firește, sub înaltul patronaj al lui Hitler, doctrinarul noii ordini în Europa. Ne interesează tot ce-i scapă lui von Rittgen în această problemă.

— De ce ?

— Domnișoară, eu voi reprezenta pentru dumneavoastră ceea ce în limbajul celor de la Biroul 2 se numește *ofițer de dirijare*. Numai eu voi ține legătura cu dumneavoastră și numai de la mine veți primi instrucțiuni. Fac această precizare, ca să nu-mi luați în nume de rău faptul că nu întotdeauna o să pot răspunde întrebărilor. Ca, de exemplu, în cazul de față. Știu, sînteți o femeie cu o judecată profundă, cu o personalitate stăpînită de anumiți drăcușori și nu doriți să colaborați orbește. Însă trebuie

să convenim, fără să pierdeţi încrederea în mine, ca acolo unde nu o să pot să vă răspund, să nu mi-o luaţi în nume de rău.

— Am înţeles...

— În culisele diplomaţiei germane, ca şi ale celei italiene, se agită conceptul unei Conferinţe de pace. Agitaţia asta ar putea să contureze adevărata poziţie a Reichului faţă de mareşal, de România, faţă de Ardeal. Se înţelege, orice amănunt în chestia asta ne interesează.

Luiza Văitoianu simţi nevoia unui respiro, a unei glume. Interveni surîzînd cu voie bună :

— Domnule Medoiu, nu cumva sub masca dumneavoastră de maior se ascunde un lider politic... şeful vreunui partid ?

— Nu sîntem în nici un caz o *Mare mută*..., surîse şi Medoiu, închipuindu-şi-o pe „Nebuna din Sărindar" într-un alt loc, ştiut numai de el, şi unde, ori de cîte ori ar simţi nevoia organică de a se odihni conversînd, ar căuta-o şi ar afla-o. Armatei îi este interzis prin lege să facă politică, dar viitorul, cu siguranţă, îi va modifica statutul... Trec la cel de-al treilea subiect şi ultimul : Ardealul de Nord. Ne interesează tot ce se vîntură pe această delicată temă, chiar şi ceea ce dumneavoastră nu vi se pare că are valoare. Eu închei prin a mai stabili că vom menţine reciproc legătura prin comisarul Stanciu. Cînd o să aveţi să-mi comunicaţi chestiuni importante, îi daţi comisarului un telefon şi-l întrebaţi de *un caz gras*. Iar cînd o să am eu nevoie de dumneavoastră, o să vă caute el ca să vă propună un *caz gras*. Am ales acest mijloc de legătură, pentru că prezenţa ziaristei Luiza Văitoianu la „Moravuri" e un fapt frecvent, nu-i aşa ?, şi nu bate la ochi. Aveţi probabil, la despărţire, cîteva întrebări ?

— Aţi ghicit... În primul rînd, ce este cu agenţii puşi pe urma mea şi cu descinderea de la ziar ?

— Vă spun doar atît : nimic din toate aceste acţiuni nu trebuie să vă neliniştească... Nici chiar faptul că se insinuează că sînteţi Mata Hari a lui Cristescu. Să ne gîndim puţin, ce agentă secretă aţi putea fi, din moment ce toată lumea vă cunoaşte ?

— În al doilea rînd, ce fac cu „iubitul" meu de pe front ? E şi mai înamorat de mine decît înainte...

— Menţineţi mai departe legătura cu el. Maiorul von Meisner ne interesează... e o cioară albă. A fost decorat cu „Crucea de fier", dar, ca aristrocrat ce e, îl dispreţuieşte pe Hitler. Şi încă un amănunt pe care dumneavoastră n-aveţi cum să-l cunoaşteţi, conduce o secţie de informaţii pe front.

Luizei îi scăpă un oftat cumplit şi puţin hilar. Medoiu, fără voie, se lumină.

— Domnişoară, avem mare nevoie de aportul dumneavoastră. Aţi cucerit, fără să vă ceară nimeni, poate datorită drăcuşorilor, trei cote, ca să mă exprim în termeni militari, pe care ar fi nedrept să le folosească exclusiv Intelligence Service-ul. Aceste poziţii sînt : Edith von Koller, Gregor von Meisner şi Hermann von Rittgen.

— Ajung la ultima întrebare legată de cele spuse înainte : relaţiile mele cu ziaristul elveţian rămîn aceleaşi ?

— Acum, după ce v-aţi dat asentimentul să colaboraţi cu noi, relaţiile cu Kraft se vor modifica. Dealtfel, nici el n-o să vă mai caute.

— Cum asta ? sări Luiza ca arsă. Nu cumva a păţit ceva rău ?

Medoiu izbucni într-un rîs ostenit.

— Nu, nu..., din contră, cred că-i vom face un bine. E necesar să cunoaşteţi adevărul. Ziaristul, printre altele, a intrat în legătură, conspirativă desigur, cu preşedintele Centralei evreilor, preluînd din partea acestuia mesaje către anumite organizaţii evreieşti din America, via Zürich... Un oarecare „diplomat" Gustav Richter, comisar cu problemele evreieşti la Legaţia germană, prin agenţii săi, a mirosit şi el ceva. Aşa că am găsit o cale să-l alarmăm. Îl vom sfătui pe elveţian să plece, altfel îl paşte o mare primejdie.

— Sînteţi formidabil ! explodă „Nebuna din Sărindar".

— Am dori... dar nu întotdeauna izbutim, clătină maiorul Medoiu din cap şi dădu să se ridice.

— O clipă ! îl opri ziarista. Ce-i totuşi cu urmărirea asta a mea sau a lui von Rittgen ? Are în ea ceva de comedie bufă. Îl urmăriţi pe von Rittgen, el şi-a pus agenţii pe urmele agenţilor români.

— Aşa e... Dar dacă n-ar fi fost aşa, noi nu am fi putut constata că şi von Rittgen e în putere să scoată în stradă agenţi germani să-l ocrotească...
Maiorul se ridică în picioare odată cu Luiza.
— Aţi izbutit să mă zăpăciţi ! recunoscu Luiza, întinzîndu-i mîna.
Medoiu i-o sărută galant, încălzit brusc de un val de emoţie şi-i mărturisi :
— E mult de cînd n-am mai zăpăcit o femeie, iar cînd această femeie se mai numeşte şi Luiza Văitoianu, cu atît victoria mea e mai strălucită.

6

Document

CARNETUL CIFRAT
AL MAIORULUI MEDOIU

— extrase —

● Iunie 1942. **Harkovul a căzut. Sevastopolul rezistă. Călduri mari, toride... Adevărul gen. Iacobici se confirmă. Soldatul român s-a depărtat mult de vatra lui. Legenda lui Anteu desprins de pămînt. Pierderi grele. În ciuda înaintărilor victorioase, moralul armatei e din ce în ce mai scăzut.**
● Nebuna — **„B-40", conform indicativului — se descurcă bine. Mi-a dat numele unor generali germani căzuţi în dizgraţie, dar cu care amantul ei ţine legătura. Deşi membru al partidului nazist. Rit. nu-l poate suporta pe Richter.**
O idee a lui Rit. : „În concepţia Führerului, o nouă ordine în Europa, după victorie, înseamnă, în primul rînd, revizuirea noţiunii de suveranitate..."
Nu-i o idee gratuită. De ce atîtea state europene ocupate sau îngenuncheate ar recăpăta, prin încheierea păcii, independenţa şi suveranitatea ? Oare ce altceva ar însemna planul hegemonic „Deutschland über alles" ?
● **Un nou conflict între comandamentele noastre şi cele germane. Scandalul a ajuns la urechile Führerului,**

aflat la Vinița. Ar trebui să am mai multe cadre în subordine pentru a analiza ca lumea, cu răbdare, istoricul unor incidente. După părerea germană, victoria e aproape. Dacă-i așa, de ce conflictele cu partea română se întețesc ? Se întețesc și acuzațiile de nesupunere. Pierderile noastre în oameni și materiale sînt în creștere, iar ei ne acuză din ce în ce mai des de nesupunere. Oare nu sîntem în fața unei stratageme politice a lui Hitler în legătură cu „pacea de mîine" ?

7

Deși trecuse de ora nouă, Luiza Văitoianu continua să lenevească în pat, alături de von Rittgen. Fumau amîndoi în tihnă, aproape în același ritm. O rază de soare pătrundea în dormitor printr-o deschizătură a imensei draperii ce acoperea ușile glisante dinspre terasă, așternînd pe covorul persan o linie de lumină.

— Ar trebui să mă ridic și să plec, zise Luiza fără vlagă. Ce mă fac cu cu lenea asta ? Mă simt atît de bine aici !

— Și eu ar trebui să fac același lucru, zise și bărbatul, dar și mie mi-e lene și mă simt strașnic lîngă tine.

— O să te dea afară din diplomație...

— Iar pe tine de la ziar, se bucură bărbatul.

— *Ermy*...

— Ce-i, pisicuță ?

— Trec zilele.., oftă femeia.

— Mai ales nopțile, o ironiză el tandru.

— Iar cînd n-o să ne mai putem întîlni aici...

— Ia te uită la ce se gîndește dumneaei ! fu sincer mirat von Rittgen, dar nu făcu nici un efort pentru a se smulge din moliciunea lenei. Mai e pînă atunci...

— Ce va fi atunci ?

Întrebarea răsunase sincer, poate din pricina unei ușoare intonații melodramatice care o uimi și pe Luiza.

— Ce-i cu tine ?

— Mă sîcîie fotografia *aia*...

— Dacă vrei, o scot din dormitor.

— Nu, nu... Las-o acolo... Să aibă şi iubirea noastră un martor. Barem de ea să nu ne ascundem. *Ermy !* îl chemă ea după o scurtă tăcere.

— Ce-ţi mai doreşte inima ?

— Mi-ai promis ceva...

— Ce ţi-am promis ?

— Victoria... Pacea...

— Sînt aproape..., sînt, cum ziceţi voi, românii, la o aruncătură de băţ.

— Vreau pace, *Ermy...*, oftă Luiza. Povesteşte-mi cum va fi cînd războiul se va sfîrşi...

— Vom continua să ne iubim, rîse el, privind-o, zîmbăreţ, cu coada ochiului.

— Cum va fi mîine lumea-n care trăim ?

— Aşa cum e acum.

— Nu înţeleg...

— E şi greu să înţelegi.

— Dacă te iubesc, înseamnă că sînt chiar o proastă ! protestă ziarista bosumflîndu-se.

Von Rittgen abandonă scrumiera şi se întoarse cu faţa spre Luiza, pentru a-i admira profilul ştrengăresc, sînii rotunzi şi tari tresărind în ritmul regulat al respiraţiei.

— Lumea de mîine ? Nici eu nu o prea întrevăd, recunoscu el. Ce-ai zice dacă mîine, de exemplu, Europa s-ar numi continentul Germania ? Brusc însă diplomatul schimbă vorba : Glumesc, pisicuţa mea, glumesc...

— Eu din toate aş vrea ca în acest continent Ardealul să se întoarcă la ţara-mumă. Am pleca amîndoi în Maramureş, ştiu o stînă pe acolo... Am locui la un baci, ne-am hrăni cu urdă şi caş, am face amor pe unde am apuca, în mijlocul naturii.

— Göring susţine că Ardealul nu-i nici al ungurilor, nici al românilor, ci al saşilor.

— Ardealul ?! Ştii ce, spune-i tipului ăstuia că-l bag în p... mă-si...

— Tu-l bagi, dar dacă el iese din nou la lumină şi se prezintă la Conferinţa de pace şi începe să demonstreze cu documente în regulă eroarea deopotrivă a istoricilor maghiari şi români ?

— Tu glumeşti, *Ermy ?* îl dojeni Luiza, dornică să nu lase discuţia să-i scape din mînă.

— Glumesc, desigur, se învoi von Rittgen fără voioșia dinainte. Intenționă s-o sărute hoțește pe obraji și să se dea jos din pat. Sună însă telefonul și sări să ridice receptorul. Un necunoscut, cu glas cam grosolan, îl rugă totuși respectuos, în românește, să i-o dea pe ziarista Luiza Văitoianu de la „Opinia Capitalei" la aparat.

— Pe tine te caută, nu pe mine, i se adresă femeii pe un ton insinuant.

— Pe mine?!

— Nu ești tu Luiza Văitoianu de la „Opinia Capitalei" ? N-ar fi trebuit să se arate atît de mirată ; doar cu consimțămîntul lui *Ermy* îi dăduse lui *don Calandru* numărul de telefon al diplomatului. Luiza luă receptorul din mîna lui von Rittgen și auzi ironia secretarului de redacție :

— Sper că nu te-am deranjat din exercițiul funcțiunii?

— Nu te lungi la vorbă, spune-mi de ce m-ai chemat!

— Te-au prădat hoții. Ce zici, e bun începutul ?

— Cuuum ? Ai căpiat ?

— Așa cum ai auzit... Ți-au intrat hoții în casă.

Von Rittgen se tolănise iar în pat, cu capul sprijinit pe brațul drept și urmărea de acolo, amuzat, cum amanta lui se enerva din ce în ce mai mult, gata parcă să urle.

— Tu ești nebun !

— Poate... Ai o vecină... una, madam Mierlescu, ea mi-a telefont... mi-a zis să te găsesc și să te trimit acasă, că ea a și anunțat poliția.

— Poliția ?! țipă Luiza, căutîndu-l din priviri pe von Rittgen. Bine, bine...

În fine, stăpînul casei înțelese că se petrecuse un eveniment neliniștitor, se ridică brusc în picioare și veni lîngă Luiza.

— Auzi, *Ermy* dragă, mi-au intrat hoții în casă !

— Cum asta ?! Stupefacția cu care primise știrea îi aduse pe chip o expresie caraghioasă de nedumerire.

— Foarte bine... În timp ce eu mă zbenguiam cu tine aici, hoții mă prădau. Trebuie să ajung urgent acasă. O vecină a și chemat poliția. Luiza începu să se îmbrace în mare grabă. Tu ce faci ? Nu te îmbraci ? Nu vrei să mă repezi cu mașina ? Doamne, dacă mi-au luat caseta cu bijuterii !

Numai cînd auzi cuvîntul bijuterii, von Rittgen realiză nenorocirea care căzuse pe capul iubitei sale şi se hotărî să-i sară în ajutor.

Puţin mai tîrziu, un „Mercedes" alb, decapotabil, străbătea în viteză străzile Capitalei ; lîngă von Rittgen, îmbrăcat într-un elegant costum crem din şantung, cu un papion negru la gît, Luiza Văitoianu urmărea încordată îndemînarea sa în conducerea maşinii. Ziarista, deşi ţinea o batistă în mînă, pe care o ducea mereu la ochi, nu plîngea.

— Nu vreau să plîngi, spuse von Rittgen cu blîndeţe şi doar pentru o secundă îşi luă privirile de la volan.

— Aş rîde, iubitule, mi-e însă peste puteri. Dacă hoţii s-au atins de bijuterii — toată averea mea —, înţelegi, bijuterii de familie, de la mama, de la bunica... m-au nenorocit pe viaţă...

Ziarista îşi tamponă uşor ochii umeziţi.

— De ce să te necăjeşti de pe acum ? îşi manifestă diplomatul optimismul, poate că nu le-au furat.

— Pe dracu ! reacţionă ziarista grosolan.

Von Rittgen schiţă un zîmbet, mărturisindu-şi în gînd că tocmai felul ăsta de a fi al româncei, cînd delicată, cînd vulgară, îl atrăsese. O iubea şi era încîntat că şi-o supusese aproape pe nesimţite. Ca s-o liniştească, dar, în acelaşi timp, pentru a-i face şi dovada sentimentelor sale, îi spuse că nu voia s-o lase singură şi că o să vină cu ea, sus, în apartament.

— Nu, nu, te rog, protestă ea cu vehemenţă. Nu vreau ca tu să fii amestecat într-o treabă ca asta.

— Nu mă voi amesteca, pisicuţo, se explică condescendent diplomatul. Pur şi simplu nu vreau să te las singură...

— Tu, *Ermy*, ai înnebunit ! încercă Luiza să-i taie avîntul. Ce-ţi veni să mă „vizitezi" taman astăzi ?!

— Pe cine ţii ascuns în casă şi ţi-e teamă să nu dau ochii cu el ? glumi bărbatul răsucind brusc volanul la dreapta şi intrînd pe o stradă străjuită de tei bătrîni în floare. Umbre răcoroase îmbibate cu suflarea dulce a polenului se aşternură în calea impunătorului automobil decapotabil.

— Căcat ! Pe cine să ţin ? Lasă gelozia, *Ermy*, că, dacă mi-au dispărut bijuteriile de familie, sînt în stare să...

— De ce ai tăcut ? De ce-ai fi în stare ? Nu cumva să te sinucizi ? Abia acum înţeleg că trebuie cu orice preţ să urc cu tine, conchise von Rittgen fără să mai aştepte răspunsul.

— Doamne, suspină ea decepţionată, că greu de cap mai eşti uneori ! Uiţi că eşti diplomat ? Ce să cauţi la mine, cînd poliţia anchetează ?

Von Rittgen nu încetă nici un moment să trateze cu mirare argumentele femeii.

— Tot nu înţeleg de ce nu vrei să urc... Slavă Domnului, îmi cunosc obligaţiile !

— De ce ?! De ce ?! se răsti ziarista. *Ermy*, legătura noastră nu mai e o taină... o ştiu şi agenţii tăi, aliaţi cu cei români. Dar sus, la uşa spartă, e poliţia, şi unde e poliţia, trebuie să fie şi un tînăr ziarist de la faptul divers, dacă nu mai mulţi, puşi pe ştiri scandaloase... Pricepi, cap blond, ribbentropian ?

Năstruşnica formulare a „Nebunei din Sărindar" pe seama părului său blond şi a trăsăturilor ariene o mai auzise în cîteva rînduri şi, ca orice om inteligent şi cu spirit, se amuzase şi se amuza ori de cîte ori expresia ţîşnea ca o petardă din gura iubitei.

— Vin cu tine, şi nu mă mai contrazice ! proclamă el autoritar. Există ziarişti dornici de scandal, dar mai există şi o cenzură. Iar dacă „faptul divers" se va dovedi obraznic, am şi eu posibilitatea de a fi nu numai obraznic.

Epuizată de acest ridicol dialog, Luiza mai apelă, ce-i drept fără prea multă convingere, la un argument :

— Of, Doamne, cît căcat o să se mănînce la *Capşa* pe seama mea ! Ceea ce-i mai dificil de cenzurat.

— Îi priveşte dacă nu găsesc ceva mai agreabil de consumat.

„Mercedes"-ul opri în spatele unui vehicul negru, uriaş, a cărui marcă — „Chevrolet" — diplomatul o reţinu abia după ce coborî de la volan.

— E maşina poliţiei, îi şopti Luiza, intrînd în clădire secondată de von Rittgen.

Nu ajunseseră încă la etajul întîi, cînd Luiza auzi de sus, de la doi, glasul mereu în panică al vecinei sale, doamna Argentina Mierlescu.

— Slavă Domnului, vine domnişoara Văitoianu !

Palierul de la etajul doi nu prea era luminat. Luiza văzu lîngă ușa întredeschisă a apartamentului ei un bărbat la vreo patruzeci de ani, cu o mustață stufoasă sub un nas subțire și cu nări prelungi — intui deîndată cine putea să fie.

— Bine că ați venit — o întîmpină bucuroasă doamna Mierlescu, cu ochii însă aprinși de curiozitate îndreptați spre bărbatul elegant care o însoțea pe ziaristă. Doamne Dumnezeule, ce spaimă am tras ! începu să se lamenteze vecina. Să mor, nu alta...

Luiza Văitoianu se apropie de polițist. Acesta putea îngrozitor a benzină.

— Sînt comisarul Stavrache de la circa treia... Doamna, arătă scurt cu capul spre vecină, ne-a alarmat și ne-am deplasat, așa cum vedeți, la locul faptei.

Comisarul avea o voce răgușită de fumător, sau de băutor, sau de amîndouă la un loc și vorbea plictisit, în scîrbă chiar, ca și cînd ar fi fost deranjat fără ca o asemenea pedeapsă să i se cuvină.

— Domnișoară Văitoianu, prima constatare e că hoțul sau hoții au intrat în casă prin efracție... Au forțat broasca cu chei potrivite și au intrat...

Deodată, amintindu-și parcă de ceva, comisarul Stavrache întrebă, studiind fără jenă eleganța lui von Rittgen :

— Dumnealui cine e ?

Luiza răspunse direct, fără să se rușineze :

— Este concubinul meu și mi-am petrecut noaptea la el acasă...

Doamna Mierlescu, înaltă, sfrijită, duse speriată mîna la gură.

— Atunci, pe dumnealui, o informă comisarul, n-o să-l trec pe lista bănuiților. Spargerea ne-a fost comunicată de doamna...

— Mierlescu Argentina, interveni vecina cu un glas subțiat de spaimă. Mierlescu Argentina... Eu aș vrea să plec...

— Nu, nu, ridică polițistul glasul, mai am încă nevoie de dumneavoastră.

Von Rittgen, ceva mai retras, își încrucișase brațele la piept și urmărea, cu o față imperturbabilă, ancheta.

— Eu încă n-am intrat în cîmpul infracțional, declară profesional comisarul. Doamnă Mierlescu, povestiți cum...

Jenată de faptul că discuția se purta pe palier, Luiza, suportînd de asemenea cu greu mirosul de benzină degajat de hainele polițistului, îl întrerupse :

— N-ar fi bine să intrăm în...

— Nu, nu, încă nu... Povestiți, doamnă Mierlescu, cum ați descoperit infracțiunea.

Doamna Mierlescu, ai cărei ochi se pierdeau în adîncul găvanelor, își făcu semnul crucii și murmură :

— Cînd te gîndești că aș fi putut să nimeresc peste hoți în casă și să-mi dea cu ceva în cap și să mă omoare!...

— N-ați dat însă de ei, zise comisarul. Vă rog, mai pe scurt, doamnă !

Luiza se apropie de von Rittgen și-i șopti în franceză : „De ce nu vrei să mă asculți ? Pleacă ! E penibil spectacolul !" Dar acesta nu se clinti.

— La ora șapte am ieșit să mă duc la piață, să cumpăr zarzavat de supă, începu doamna Argentina Mierlescu să povestească, înviorată de îndemnul comisarului. Și, cînd să cobor, văd ușa de la apartamentul domnișoarei Văitoianu deschisă. Uite, îmi zic, domnișoara Văitoianu a uitat să închidă ușa. Mă apropii. Să arăt cum m-am apropiat ? întrebă femeia.

— Nu, nu-i cazul.

Doamna Mierlescu se întoarse spre ziaristă și se explică :

— Vă rog frumos să mă scuzați. Am crezut că sînteți acasă, am intrat în vestibul și v-am strigat. Și nu mi-ați răspuns. Vai, ce spaimă am tras ! Am intrat atunci și în sufragerie, și în dormitor. Nu știu de unde am luat atîta curaj, că, dacă-i găseam în casă, nu-mi dădeau cu ceva în cap ? Îmi dădeau... și...

Comisarul interveni iar, enervat :

— Doamnă, da' nu ia-ți găsit și, așa cum puteți constata și dumneavoastră, nu v-au omorît !

— Asta-mi mai trebuia ! se ofensă femeia. Domnișoară, ce-i în casă ! E vraiște... Am anunțat poliția, am telefonat și la ziar...

Comisarul, dînd semne de nerăbdare, ridică brațul, stopînd martora din avîntul ce și-l luase.

— Domnișoară Văitoianu, în afară de infractori și de curajoasa doamnă Mierlescu...

— Argentina...

— Argentina... nimeni altcineva n-a intrat în casă. Acum e rîndul dumneavoastră... Intrați ! Vă vom urma...

— Eu plec, anunță doamna Mierlescu.

— Nu, nu, mai rămîneți, o opri energic reprezentantul autorităților.

— Da' n-o să mai găsesc în piață morcovi, dezvălui femeia cu un glas dramatic.

Înainte de a trece pragul propriei locuințe, Luiza Văitoianu îl sfătui din nou pe von Rittgen să plece sau, în cel mai bun caz, să coboare și s-o aștepte jos, în mașină. Diplomatul însă, prea captivat de spectacolul anchetei, îi respinse sfatul.

— De ce să plece ? interveni comisarul, făcînd dovada cunoștințelor sale de franceză. Lăsați-l să rămînă... Nu mă deranjează...

Luiza Văitoianu înaintă cîțiva pași spre sufragerie ; încremeni cu privirile perplexe spre dormitor : i se înfățișă un tablou nemaiîntîlnit încă în aventurile sale de reporter, darămite în propria gospodărie. Hoții îi răscoliseră șifonierul, azvîrlind de-a valma, în mijlocul încăperii, pe covor, rochii, pardesie, combinezoane, chiloți, poșete scotocite ca niște buzunare și întoarse pe dos. Luiza fu cuprinsă brusc de o mînie oarbă : trăi senzația apăsătoare că mîini străine, bolnave, perverse, îi cotrobăiseră nu numai printre cele mai intime lucruri, ci și în suflet, într-un moment cînd organismul îi refuzase orice reacție de autoapărare.

Într-un plan secund, înregistră prezența lui von Rittgen, îi aprecie delicatețea. Contactul cu o locuință devastată de hoți îl impresionase.

— Domnișoară, răsună deodată vocea răgușită a comisarului, eu nu mai am ce face aici... Controlați, vedeți ce vă lipsește, veniți la circă apoi cu o reclamație. Eu plec.

— Stați ! răcni disperată Luiza. Mai stați un moment...

Și fără să mai rostească un cuvînt, intră ca o apucată în dormitor, împiedicîndu-se de lucrurile azvîrlite la în-

tîmplare pe podea, călcîndu-le în picioare. Nimeni nu încearcă s-o oprească, nici s-o urmeze. Luiza ieşi într-un coridor care unea apartamentul cu camera de serviciu şi se repezi la dulăpiorul din odăiţa destinată servitoarei pe care, din principiu, n-o angajase. Îl împinse deoparte cu uşurinţă şi cînd, de sub ascunzătoarea mascată de un covoraş, ieşi la suprafaţă caseta de fier, izbucni într-un rîs nervos. Hoţii n-o descoperiseră. Dacă ar fi fost furată, fără doar şi poate că şi-ar fi pus capăt vieţii. Ce altă explicaţie i-ar fi putut da maiorului Medoiu ? Făcu un efort să-şi redobîndească sîngele rece şi se înapoie abătută în sufragerie. Prinse privirea întrebătoare a lui von Rittgen şi acesta, mai mult ca sigur, tălmăci din clipirea pleoapelor ei că nenorocirea nu era prea gravă.

— Domnule comisar, vă mulţumesc, vorbi ziarista, c să procedez aşa cum m-aţi sfătuit.

— Vedeţi ce vă lipseşte, inventariaţi, o sfătui comisarul, mulţumit că nu i se cereau lămuriri suplimentare. Şi, v-o declar direct, să ştiţi că prea mult n-avem cum să vă ajutăm... Sîntem puţini, hoţii, să-i ia dracu', s-au înmulţit... Vă sărut mînuţa...

Luiza nu-i întinse „mînuţa" să i-o sărute : din scîrbă dar şi din pricina forţei de atracţie exercitate de lucrurile azvîrlite la întîmplare peste tot.

— Mă duc şi eu, domnişoară, o anunţă doamna Mierlescu, neputînd să-şi ia ochii de la bărbatul în costum de şantung.

— Vă rămîn recunoscătoare...

Cei doi ieşiră. Numai atunci Luiza se aruncă la pieptul lui von Rittgen şi murmură :

— Nici nu-ţi dai seama prin ce-am trecut !

Bărbatul o ţinu în braţele sale pînă ce femeia se linişti, apoi o întrebă de casetă.

— Nu s-au atins de ea, *Ermy*, spuse ea bucuroasă. N-au găsit-o... Ce mi-au făcut din casă !

— Zi mersi...

— Stai să-ţi arăt caseta, să vezi şi tu pentru ce am tremurat. Trecu în dormitor şi reveni cu caseta deschisă

— Bijuterii moştenite de la mama care, la rîndul ei le-a moştenit de la maică-sa. Valoarea lor actuală... circa un milion.

Von Rittgen o cercetă pe Luiza ca pe o ieșită din minți. Nu se sfii să-i spună :

— Într-adevăr, ești nebună ! Scuză-mă... Ții asemenea valori în casă !... Sînt asigurate ?

Luiza, fericită din cale-afară, își împinse ștrengărește gura înainte, iar buzele-i senzuale se umeziră parcă de la sine :

— Nu, iubitule...

— Depune-le, dragă, la bancă ! Să fii sigură de ele. O comoară ca asta nu se ține în casă.

Luiza puse caseta pe noptiera de lîngă studio, lăsîndu-se absorbită de strălucirea unor nestemate : „De ce oare s-a hazardat maiorul Medoiu, încredințîndu-mi spre păstrare bijuteriile ? se întrebă ea. Ca să-mi dovedească încrederea pe care o are în mine ? Dar dacă astăzi, Doamne !"... La amintirea celor petrecute, se cutremură. Cum se legase la cap fără să o doară !

— Pisicuțo, eu o să plec...

Se răsuci încet în direcția lui von Rittgen : din nou îi aprecie discreția. Nu fusese deloc curios să cerceteze conținutul casetei. Zise :

— Îți mulțumesc, *Ermy*... Ai avut dreptate, ai făcut bine că ai venit cu mine.

— Vezi ce faci cu valorile familiei ! Dacă te-au călcat hoții, înseamnă că știau de existența casetei. N-ar fi exclus ca tentativa lor să se repete, îi vorbi el ca unui copil.

— *Ermy !*

— Asta-i adevărul. Și eu am valori în casă — bijuterii, pachete de acțiuni, documente —, dar le țin într-un seif care nu poate fi tăiat de nici o gură de lup. Dacă știi ce-i unealta asta, du-te și depune caseta la o bancă...

— Mulțumesc, *Ermy*, o să mă mai gîndesc.

— Sau pînă iei tu o hotărîre și ca să nu tremuri pentru casetă, pot să ți-o păstrez eu... Insist însă, n-o ține în casă, cel mai bun loc e tot în subsolul Băncii Naționale.

— Chiar crezi că mi se mai poate întîmpla ceva ? Îngrijorarea i se putea desluși ușor în adîncul ochilor ei verzi.

— Pisicuță, eu nu vreau să te sperii... Dar pot nimeri peste tine cînd ești acasă și să te oblige cu forța să le arăți ascunzătoarea.

Luiza simţi că păleşte, nu din pricina celor ce i s-ar putea întîmpla, ci a unui gînd reprobabil în esenţă. „Oare asta urmăreşte Medoiu ? Să fiu atacată, să mi se fure bijuteriile care nu-mi aparţin ?"

— Aş vrea, la despărţire, să-ţi fac o mărturisire deşi nu e momentul cel mai potrivit. Îmi place apartamentul tău. Îţi seamănă... Te sărut... Te caut spre seară la telefon.

— Pa ! Nu te mai conduc... Trage yala de la uşă !

Cînd îl văzu pe von Rittgen dincolo de uşă, Luiza Văitoianu se lăsă ostenită pe marginea studioului, cu rochia de mătase trasă peste genunchi şi, preţ de zece minute, fixă cu ochi tîmpi grămada de lucruri de pe jos. Toate acestea erau ale ei, de la chiloţi şi portjartiere şi pînă la taioare, cordoane şi poşete. Niciodată nu-i trecuse prin gînd că adunase de-a lungul anilor atîtea lucruri şi că se găsise cineva să-i scotocească cu atîta răbdare poşetă cu poşetă. Acum ar fi trebuit, în mod normal, să se apuce şi să le adune, să le rînduiască la loc, cu acurateţe. În cazul acela ar fi avut nevoie de răbdarea hoţilor.

De unde s-o ia, cînd ei îi lipsea pînă şi dorinţa de a constata ce i se furase. Caseta exista, şi încă neatinsă, iar asta o mulţumea pînă în străfundul inimii. „Uf, aş fi gata să-i iert pe hoţi, gîndea Luiza cu o toleranţă născută din lene, dacă ar binevoi să-mi pună toate lucrurile la loc, în şifonier, aşa cum au fost ele înainte ! I-aş..."

Sună telefonul. În primul moment îşi propuse să nu răspundă, dar ţîrîitul aparatului o exasperă. Ridică receptorul :

— *Milea* la aparat. Am auzit...

— Cum, atît de repede ? Vreau să vă spun...

Maiorul îi luă vorba din gură :

— ...că de casetă nu s-au atins ?

— Nu vă supăraţi, luaţi-o de aici !... sau trimiteţi pe cineva... Chiar astăzi... Altfel, după povestea asta, mă îmbolnăvesc de inimă.

Medoiu rîse în receptor, ceea ce o supără pe ziaristă şi o determină să riposteze :

— Vă credeam un bărbat manierat.

— Şi sînt, îi confirmă maiorul. Mă interesează să ştiu cum a reacţionat diplomatul la toată povestea asta ?

— Ca un adevărat cavaler.

Ofițerul o rugă să-i povestească mai pe larg cum se manifestase acest cavalerism, o ascultă fără să-i întrerupă succinta informare, ca, în final, să se intereseze asupra unei singure probleme.

— Așadar, s-a oferit să vă păstreze caseta ?

— Da, pînă voi decide s-o depun la Bancă, sublinie Luiza. Repet, mi-e frică s-o mai țin în casă. Dealtfel, nu știu de ce mi-ați pus-o în cîrcă și ce legături are caseta cu sprijinul ce mi l-ați cerut...

— Are... o să vedeți, o temperă Medoiu. A manifestat von Rittgen vreun interes pentru bijuterii ?

— Nu... Chiar m-am simțit ofensată că nu-l interesau nestematele „mele“ de familie.

— Domnișoară Văitoianu, vă rog să-i acceptați propunerea și să-i dați în păstrare caseta.

Luiza simți cum i se urcă sîngele la cap și o pleoapă prinse să-i zvîcnească :

— Să i-o dau în păstrare ? ! Domnule Medoiu...

— Procedați cu tact, așa cum vă sfătuiesc... Poate că ar fi bine să inventați o poveste... că plecați la o mătușă pentru două-trei zile, ca să vă sfătuiți cu ea... și pînă atunci... ca bijuteriile să nu rămînă în casă, i le dați lui să vi le păstreze...

— Bine, exclamă Luiza cu aceeași exasperare, dar mi-ați dat bijuteriile ca să vi le țin cu un timp ! Am dreptul să vă întreb ce-i cu ele, de unde le aveți ? Nu cumva bijuteriile astea au fost...

Medoiu o împiedică să rostească acel cuvînt care l-ar fi stingherit. Zise :

— Nu e ceea ce credeți, domnișoară. Va veni și ziua cînd vă voi da cuvenitele explicații. Pînă atunci, caseta trebuie să intre în seiful lui personal, dar numai în prezența dumneavoastră. E de presupus că la încrederea ce i-o arătați, el o să vă răspundă cu aceeași încredere...

— Am înțeles, explodă Luiza pe neașteptate, seiful lui vă interesează de fapt...

— Exact... Camera unde-l ține... ce fel de seif e. Dacă-i cu cifru sau simplu. V-aș ruga să rețineți tot ce-i omenește posibil.

— În legătură cu seiful ?
— Desigur...
— Unde vreţi să ajungeţi ? vru Luiza să ştie.
— O să vedeţi... căci dumneavoastră, cel puţin aşa îmi place să cred, o să ajungeţi la obiectiv mult înaintea noastră. Spuneţi-mi că nu sînteţi supărată pe mine..., trecu Medoiu la un ton dornic să i se ierte păcatele.
— De ce aş fi tocmai pe dumneavoastră ? spuse ziarista într-o doară, cu gîndul, de fapt, la destinul ei sinuos.
— Pentru că v-am spart casa...
— Aud bine ?
— Pentru că eu v-am „spart“ casa... Bineînţeles, nu eu personal, ci nişte „băieţi“ de meserie, care datorită „limbuţiei“ mele, au aflat că ţineţi bijuterii în şifonier...
La celălalt capăt al firului, maiorul rîse din nou, prieteneşte, fără intenţia de a-şi ironiza interlocutoarea. Luizei însă îi sări ţandăra, trase o înjurătură grosolană şi închise telefonul. Îşi roti mînioasă privirile în jur, în căutarea unui punct de sprijin ; îl găsi : — barul. Se repezi la el, îşi umplu un pahar cu „Pipperment“, îl goli pe jumătate, gura i se umplu de aroma dulce şi răcoroasă a izmei, se încălzi.
„Ei, mama mă-sii de treabă ! se răzvrăti „Nebuna“ împotriva lui Medoiu. Îmi sparge casa, îmi devastează locuinţa şi nici măcar n-are bunul simţ să mă prevină... Ei, ce sînt eu, m-a cîştigat la belciuge ?!“ Goli şi restul paharului exact în clipa cînd cineva, în loc să sune, ciocăni discret de cîteva ori la uşă. Curioasă, se apropie de vestibul şi întrebă cine bate.
— Om bun !
Înlemni. Ce dracu, nu auzise bine ? Doar ce vorbise cu Medoiu la telefon ! Puse încă o dată întrebarea, iar de dincolo glasul maiorului răsună clar, fără echivoc. „Doamne ! îi veni Luizei să urle. Cu ce diavol m-am încurcat?“ Deschise şi, într-adevăr, în semiobscuritatea palierului desluşi statura lui Medoiu : era îmbrăcat civil, cu o pălărie de panama în mînă.
— Iertaţi-mă că vă deranjez.
— Că mă deranjaţi ? ! mîrîi Luiza roşie de mînie. Mai întîi intraţi...

Maiorul Medoiu nu se codi să-i răspundă, dar suporta greu ideea de a se şti într-o postură ridicolă ; nu trebuia să se vadă într-o oglindă ca să constate că hainele îi cădeau de parcă le-ar fi primit de pomană, că nodul de la cravată era prea mare faţă de triunghiul format de gulerul cămăşii, că pe sub rarele fire de păr, care-i ornau chelia de-a curmezişul creştetului, răsăriseră broboane de sudoare. Peste toate astea, i se mai furişase printre bătăile inimii un fior prea civil de timiditate.

— M-am prezentat personal să vă cer scuze, înţelegîndu-vă indignarea. Nu am avut altă soluţie. Dacă v-aş fi informat din vreme că locuinţa vă va deveni scena unei spargeri simulate, dumneavoastră n-aţi fi reacţionat atît de spontan şi de convingător cînd vi s-ar fi adus la cunoştinţă ştirea. Sînt convins că, în ciuda efortului pe care l-aţi fi făcut, nu v-aţi fi comportat atît de natural cu von Rittgen (cît pe-aci să spună amantul dumneavoastră !), cu comisarul Stavrache şi chiar cu neagreata de dumneavoastră doamnă Mierlescu, dar care, şi aici trebuie să recunosc, şi-a jucat foarte bine rolul... În acest răstimp, bănuind reacţia dumneavoastră firească, am urmărit totul din apartamentul vecin, deşi, drept să vă spun, sînt năpădit de treburi pînă peste cap. Vă cer încă o dată, la fel de respectuos, scuze...

Uluirea o făcuse pe Luiza şi mai atrăgătoare : ochii i se dilatară, se rotunjiră, parcă pentru a atrage atenţia asupra acelui verde care, în contrast cu părul ei acaju, iradia şi mai intens. Mormăi un „domnule", apoi tăcu şi, ca şi cum în momentul acela l-ar fi văzut pentru întîia oară, începu, spre profunda jenă şi nemulţumire a ofiţerului, să-l cerceteze cu o curiozitate sporită.

„Ciudată arătare ! se gîndea ziarista. N-aş zice nici o clipă că-i un ofiţer de carieră. Dacă i-aş atrage atenţia că şi-a pus ciorapi de culori diferite şi că se văd din pricina pantalonilor cam scurţi, ar intra de ruşine în pămînt, cu tot, cu chelia lui îmbrobonită !" Zise, oftînd relaxată :

— Deci asta a fost ?

— Dincolo de necazurile ce vi le-am pricinuit, ne interesa reacţia lui von Rittgen faţă de necazul dumneavoastră, faţă de casetă...

— Aveţi de gînd să-mi pregătiţi şi în viitor asemenea necazuri ? se interesă Luiza cu o tristeţe care-l mişcă pe Medoiu. Uitaţi-vă ce mi-aţi făcut ! !...

— Nu, nu, de asemenea necazuri n-o să mai aveţi parte.

— Incurajatoare vorbe ! Vin, precum se vede, altele la rînd.

— Domnişoară Văitoianu, pregătiţi-vă sufleteşte ! Aşa cum am mai spus, sîntem interesaţi ca bijuteriile — luate şi de mine cu inventar, de la cine, nu vă pot spune — împreună cu caseta să ajungă în seiful lui von Rittgen.

— Dacă o să fugă cu ele ?

Întrebarea atît de copilărească a ziaristei desenă pe faţa ofiţerului un surîs duios.

— N-o să fugă...

— Sau o să susţină că i-a fost prădat seiful sau că nu i-am dat în păstrare nici o casetă ?

— N-o să recurgă la asemenea procedee. Iar dacă o să recurgă, vom înregistra paguba alături de altele mai mari. Sîntem informaţi că von Rittgen aduce acasă documente secrete de mare însemnătate, pentru a le studia în liniştea biroului său. Se înţelege, le păstrează în seif. Şi acum, vă rog să fiţi foarte atentă : cînd familia consilierului von Rittgen a închiriat vila de pe aleea Modrogan, nu exista nici o casă de fier. Deducem de aici că el şi-a adus un seif din Germania, căci şi mobila a adus-o de la Berlin. Ne interesează orice amănunt în legătură cu seiful - cum să vă explic —, ca şi cum am avea de-a face cu o armă secretă.

Luiza clătină tristă din cap, rotindu-şi privirile prin camera devastată... oficial. Oftă :

— Şi iată-ne din nou ajunşi la vorbuliţa : scopul scuză mijloacele ! Ridică de jos un furou din mătase naturală cu dantelă albă la decolteu, îl studie în zare ca pe un obiect descoperit atunci şi spuse complet relaxată : ştiţi cît am căutat zilele trecute furoul ăsta ? !... O bănuisem pe menajeră. Vă rog să transmiteţi mulţumiri „băieţilor“, pentru că m-au ajutat să-l regăsesc. Deveni brusc vulgară : Ştiţi, domnule, îmi găsisem chiloţii, da' nu mai dădeam de furou...

Medoiu roşi fără să vrea şi cu o voce joasă replică :

— „Băieţii“ au fost, în realitate, două fete... N-am vrut să împing prea departe îndrăzneala mea.

Şi din nou Luiza Văitoianu se întoarse uluită spre musafirul ei, parcă pentru a-l mai descoperi o dată. Pentru a cîta oară ? De astă dată simţurile ei, încordate la maximum, detectară precis timiditatea acestui militar care, undeva, într-un apartament conspirativ, ţinea la mare vedere şi cinste fotografia frumoasei actriţe Lisette Vrancea, lansată de Tănase nu numai ca pe o vedetă talentată, ci şi ca pe o foarte pricepută slujitoare a Aphroditei. În iatacul ei se putea ajunge doar lăsînd în urmă bancheri sau moşieri îmbogăţiţi de război... Îl cercetă iarăşi : era roşu la faţă, iar îmbrăcămintea sa amintea pe aceea a unor funcţionari publici amărîţi. Lăsă obosită bărbia în piept şi şopti :

— Am înţeles... O să fac tot ce o să depindă de mine. Vă rog însă ca acum să mă lăsaţi singură...

8

Von Rittgen îşi eliberă braţul pe care pînă atunci Luiza îşi sprijinise capul, intenţionînd să aprindă veioza din stînga, dar ea îl opri.

— Te rog, *Ermy,* e mai plăcut aşa...

Draperiile şi uşile glisante ce dădeau spre terasă şi grădină erau date în lături. Întunericul dormitorului se unea astfel cu cel al nopţii. Aşa cum stăteau întinşi, unul lîngă altul, simţeau boarea stîrnită de legănarea molcomă a unor copaci răcorindu-le trupurile încinse.

— Pisicuţo...

— Te rog, taci...

Von Rittgen o ascultă cuminte, tulburat mai întotdeauna de micile ei surprize, amantă greu de comparat cu altele din viaţa lui. Nu se îndoia că reveria femeii avea o explicaţie, nu se grăbi însă s-o afle: Amuţi şi nici de mişcat nu mai îndrăzni să se mişte. Îi auzea distinct respiraţia, iar cînd ochii i se obişnuiră cu întunericul, desluşi dincolo de terasă tufele de liliac, boschetele de trandafiri. Puţin mai tîrziu, cînd trupul Luizei tresări uşor, lui von

Rittgen i se păru că, în fine, izbutise să-i înțeleagă starea. Luna ! Numai ea era de vină ; de o rotunjime perfectă, urcase pe cerul senin, iar de acolo, de la înălțimea atinsă, revărsa cu dărnicie peste pămînt o lumină aurie, stranie, de basm. „Minunată ființă ! își spusese von Rittgen, gîndindu-se la Luiza. Mi se dăruiește cu o patimă mereu alta... O, și ce lună e pe cer ! De cînd n-am mai admirat o noapte ca asta !" Dori să-i mulțumească Luizei, dar femeia, intuindu-i intenția, îl rugă din nou să tacă.

El îi căută mîna, o găsi și o reținu tandru într-a sa.

Luiza se lăsase într-adevăr fascinată de luminozitatea ireală a lunii ; așteptase, de fapt, s-o vadă răsărind. Amor ? ! Poezie ? ! Cu von Rittgen ? ! Meritau oare întrebările astea vreun răspuns ? Tresări iar... În trecerea sa înceată și fără zgomot, lumina lunii ajunse în dreptul fotoliului și smulse întunericului, și așa subțire, conturul casetei cu bijuterii. Își aținti cu încordare privirile într-acolo și, la un moment dat, avu iluzia că-l vede în fotoliu pe Medoiu, într-o ținută cu totul ieșită din comun ; purta o haină civilă încărcată de decorații, contrastînd cu chipiul ofițeresc de pe cap ; zîmbi, iar von Rittgen, care o pîndise cu coada ochiului, o surprinse :

— Ce-ai văzut frumos ?

— Am avut un vis, minți Luiza cu ochii pe casetă.

— Eram și eu acolo, în țesătura visului ?...

— Erai..., prezență copleșitoare... *Ermy*... ești sigur că n-o să ai necazuri din pricina mea ?

Von Rittgen observă că luna dispăruse ducînd cu ea și vraja care-i copleșise. Întunericul dormitorului se refăcu și dintr-o dată grădina, cu boarea sa răcoroasă, se făcu și mai simțită. Zise :

— Nu înțeleg...

— Mă refer la casetă.

— Uf, ce copilă ești ! Doar eu m-am oferit, ce-i drept, cu o oarecare jenă..., să nu-mi tălmăcești greșit propunerea.

— O las pentru cîteva zile... Am la Craiova o mătușă. Vreau să mă sfătuiesc cu ea. Cred că tu ai dreptate... Banca Națională reprezintă locul cel mai sigur pentru păstrarea unor bijuterii. Să văd însă ce o să zică și mătușă-mea...

Pînă atunci, caseta o să rămînă la tine... Nu port bijuterii, nu-mi plac...

— Văd. Dar să rămîi fără ele ţi-ar plăcea ? o ironiză cu blîndeţe von Rittgen.

— Ce-i drept e drept... Nu mi-ar plăcea. Îi dădu un sărut fugar, ca el să n-o reţină în braţele lui puternice, şi se dădu jos din pat. Nu rămîn la tine, *Ermy*... În zori am aranjat să plec cu o maşină la Craiova.

Işi puse furoul, chiloţii. La rîndul său, von Rittgen intră în baie, de unde ieşi cu un halat japonez pe el. O găsi pe Luiza cu caseta în mînă : de mîner era legat un lănţişor, la al cărui capăt atîrna o cheiţă.

— Ce-i cu asta ? se interesă el oarecum intrigat.

— E cheia casetei, răspunse Luiza cu o nonşalanţă dezarmantă.

— Şi ce caută acolo ?

— Cum ce caută ?

— „Pisicuţă cu păr acaju", constat de la o noapte la alta că tu eşti chiar „Nebună", ceea ce, sincer să-ţi spun, nu mă supără. Totuşi cheiţa păstrează-o.

Luiza se apropie de el ca o felină ; se înălţă în vîrful picioarelor şi-l sărută pe gură.

— Dacă nu ţi-aş fi adus şi cheia, te-aş fi jignit. Aşa am socotit... Vreau în felul ăsta să-ţi dovedesc cîtă încredere am în tine. Precum vezi, *Ermy*, şi o nebună raţionează ca un om normal...

— Dumnezeu cu tine ! glumi diplomatul. Ia cheiţa ! N-am nevoie de ea.

Luiza nu-l contrazise ; îl urmă, cu inima zvîcnindu-i de emoţie, în camera lui de lucru. Diplomatul aprinse lumina : singura fereastră — dădea probabil tot în grădină — era acoperită ermetic cu jaluzele.

— Aici lucrezi tu ?

Luiza îşi roti cu încîntare ochii. În dreptul ferestrei văzu un birou masiv, sculptat, din lemn de nuc ; din acelaşi lemn era construită şi biblioteca, tixită de cărţi, ce acoperea de sus şi pînă jos doi pereţi. Îţi luau ochii operele complete ale lui Goethe şi Schiller îmbrăcate într-o piele de culoarea ciocolatei şi marcate cu o monogramă aurie. Căută să vadă seiful, nu-l găsi. În schimb,

intîlni pe trei pînze florile lui Luchian, alcătuind un triptic cu un viu efect cromatic, deasupra unei măsuțe rotunde, secondate de două fotolii.

„Poate că ar trebui să-mi modific părerea despre amantul meu, se gîndea Luiza, șocată de modul cum i se înfățișa von Rittgen, în ambianța camerei de lucru, sau poate ar trebui să-mi întregesc părerea..."

— Ești un rafinat, *Ermy !*

— Te referi desigur la tablourile lui Luchian. De această calitate a mea s-ar fi cuvenit să-ți dai seama din clipa în care am întins mîna spre tine, floare rară,... asemenea celor pictate de Luchian al vostru. E adevărat că a fost bolnav de sifilis ?

— Nu cunosc amănuntul ăsta...

Von Rittgen așeză caseta pe o măsuță și, scrutînd-o pe Luiza enigmatic, o întrebă cu făloșenie :

— Ce zici de biblioteca mea ?

— Bogată, aprecie ea venind și mai aproape. Se prefăcu interesată de descifrarea unor titluri. Regret că nu cunosc germana.

— Tot ce vezi a fost adus de la Berlin. Pînă și seiful..., se lăudă cu sobrietate von Rittgen.

— Dacă vrei, nu mă uit, își calculă Luiza cu precizie efectul vorbelor.

— Pisicuță, uneori mă uimești... Îmi lași bijuterii în valoare de aproape un milion de lei și nici măcar nu ești curioasă să vezi unde le ascund !

Von Rittgen se opri exact în centrul bibliotecii din stînga mesei de lucru, scoase din raftul al treilea, numărat de jos în sus, o ediție de lux din „Mein Kampf". Urmărindu-i cu luare-aminte mișcările, Luiza reținu că „opera" lui Hitler ascundea în realitate butonul unui mecanism pe care diplomatul îl declanșă printr-o simplă apăsare. În secunda următoare o parte din interiorul bibliotecii prinse a se înălța încet, fără zgomot. Ochii rîzători ai bărbatului se fixară pe fața perplexă a amantei.

— Ca-n filme..., murmură ea.

— Ei bine, află că dintr-un film m-am și inspirat cînd i-am fixat locul...

Treptat, se formă în bibliotecă o „fereastră", nu mai lată și mai înaltă de optzeci de centimetri, dezvăluind ușa de fier a unui seif.

— Grozav ! își manifestă Luiza uimirea, concentrată să nu-i scape nimic. Să nu-mi îndrugi verzi și uscate că-i cu cifru !

Von Rittgen o privi scurt, cu o căutătură superioară.

— Nu, zise, e bine ferită și fără cifru.

Luiza Văitoianu își dădu repede seama că bunul și drăgăstosul ei amant o mințea. De unde se fixase, îl văzu răsucind singurul buton al ușii : formă mai întîi două litere, A și H, apoi cinci cifre în următoarea ordine 2—8—9—0—7. Luiza le repetă și le reținu, dintr-o practică cotidiană, ca pe un număr de telefon : 2 89 07...

Următoarea mișcare a lui von Rittgen fu să scoată din buzunarul halatului două chei. Alese una dintre ele, cam boantă, o introduse în broască și o răsuci ușor, de două ori, dar nu spre dreapta, cum ar fi fost normal, ci în sens contrar. Trase ușa, căutînd privirea Luizei, dar ziarista se arăta mai interesată de un roman de Hoffmann decît de seif. Indiferența ei îl supără :

— Tu chiar nu ești curioasă să vezi unde-ți pun bijuteriile ?

— Lasă-mă, dragă, că ai la bijuterii în bibliotecă mult mai valoroase decît cele din caseta mea. Hai, nu te supăra, uite că mă uit ! cedă ea împăciuitoare.

Luiza se aplecă puțin și constată că seiful mai avea înlăuntrul său un al doilea seif. Pentru a-l deschide, von Rittgen se folosi de cealaltă cheie, mai mică și parcă mai obișnuită.

— Uite, aici o pun !

— Ei, acum că știu, o să vin zilnic să-mi admir bijuteriile !

Von Rittgen luă caseta de pe fotoliu și o puse în seif, lîngă un vraf de dosare, fără îndoială oficiale.

— Gata, glumi von Rittgen rîzînd, s-au dus bijuteriile tale ! Închise ușa mică, apoi pe cea mare, iar cifrul îl porni de la 7 spre inițialele H.A. Nu mai ai bijuterii ! Mi-ai dat mie ceva ? Apăsă pe buton și raftul de camuflare al casetei de fier începu să alunece fără să producă nici cel mai mic zgomot. Von Rittgen continuă să glu-

mească la fel de șmecherește. Mi-ai dat mie ceva ? Hai, spune ! Cînd ? Ai martori ? N-ai ! Te-ai ars, pisicuțo !

Prefăcîndu-se a-l lua în serios, Luiza se apropie de el și începu să-l lovească cu pumnii în piept, strigîndu-i :

— Nu glumi, *Ermy !* Nu vreau să glumești așa !

Von Rittgen îi apucă pumnii în menghinea palmelor sale, ó strînse ușor, atent.

— Te-am întrebat : ai martori ? N-ai... O lipi de el și o sărută jucăuș. Așa-ți trebuie... ești o pisicuță nesăbuită.

— Uf, ce m-ai speriat, *Ermy !* Aș vrea să pleç, se apără ea de insistența. lui, dar fără prea multă convingere.

— N-o pierzi tu pe mătușa ta dacă o să pleci cu jumătate de oră mai tîrziu. Ce zici, nu merit și eu o răsplată ? Am așezat bijuteriile tale lîngă circularele Führerului și ale lui Himmler ! Fii mîndră, pisicuțo !

Luiza Văitoianu se opri : era numai în fustă. Își încolăci brațele în jurul gîtului lui vînjos și, înainte de a se ridica în vîrful picioarelor pentru a-i întoarce sărutul, zise :

— Știi, noi românii avem o vorbă, care, dacă aș parafraza-o, ar suna cam așa : păduchii trag la păduchi, iar *bijuteriile mele,* în fine, și-au găsit locul lîngă alte bijuterii.

Acoperi fulgerător gura bărbatului cu propria sa gură, răpindu-i astfel orice posibilitate de a-i răspunde.

Totuși Luiza Văitoianu își petrecu restul nopții în patul ei : nu se trezi prea tîrziu, dar primul lucru pe care-l întreprinse înainte de a intra în baie fu să-i telefoneze comisarului.

— „Nebuna“ la telefon, se prezentă ea bine dispusă. Ce mai e nou, Stanciule ? Ce-ți mai fac curvele ? Dar „peștii“ ? Vreun caz pentru ziar, ceva *gras ?*

— Pentru condeiul tău, gata oricînd, răspunse comisarul cu gura plină. Avui o noapte, Lizico, la *Severică,* cu razie, cu rețineri... Am băgat jos, la beci, pe unu din Malta... Auzi tu... venise după un mic transport... Să-mi fii aici la *doișpe*... nu mai tîrziu... că altfel îl dau celor de la „Tempo“ sau „Credința“ !

— Nu mă mai amenința, nene Stanciu, că vin.

— Gata ! Dosarul te așteaptă.

Deși discuția cu comisarul de la „Moravuri" o mai înviorase un pic, Luiza Văitoianu rămase totuși locului, pradă unei inapetențe pentru programul zilei. Nu-i venea să se ridice din așternut. Desigur, maiorul Medoiu va înregistra cu o foarte temperată bucurie știrea că a doua etapă a misiunii se realizase : caseta cu bijuterii, culese de el dracu știe de unde, se afla de aproape zece ore depusă în seiful lui Hermann von Rittgen, iar ea, dacă memoria nu-i jucase vreun renghi, memorase cifrul... Cu siguranță că va mai urma o etapă. Nu întrezărea, poate din pricina stării de prostrație, rosturile ei în dezvoltarea și desăvîrșirea operației. Deocamdată, după întîlnirea cu Medoiu, va trebui să șteargă putina și să dispară cîteva zile din București, ca să ceară la Craiova sfatul unei mătuși imaginare în legătură cu niște bijuterii reale. De ce la Craiova și nu la Zimnicea ? Sau la Socola... De ce nu ? Dacă tot i se spunea „Nebuna"... Ce, vremurile nu erau și ele demențiale ?

„Nu știu prin ce aia mă-si o fi trecut Mata Hari că a intrat în legendă, se frămînta Luiza Văitoianu, dar pe mine mă ia cu greață."

În ultima vreme își amintea tot mai des de convorbirile cu Thompson ; cererea englezului — sprijinirea armatelor aliate împotriva ciumei naziste — i se păruse simplă și rațională, în afara oricăror operații cu spargeri sau cu seifuri cifrate. Pînă la un punct, fusese convinsă că în aventura ei nu făcea altceva decît s-o imite pe Edith von Koller, situîndu-se, din capul locului, de partea cealaltă a baricadei. Și de ce să nu recunoască, treptat, treptat, ideea asta o cucerise, o amuzase chiar. Mai cu seamă cînd se pomenea în anturajul faimoasei nepoate a lui Himmler..., care, uneori, nu se dădea îndărăt s-o tragă de limbă. Studiind-o, Luiza îi dejucase tehnica și începuse și ea, pe la petreceri, s-o descoasă. Deși în ultima vreme Medoiu o rugase — da, da, acesta era cuvîntul exact — o rugase să nu-i mai pună întrebări lui Edith, s-o lase să-și dezlege singură limba, să nu uite nici o clipă că pentru ea, agenta „B-40", obiectivul principal în zilele acelea nu-l reprezenta exaltata ziaristă germană, ci von Rittgen.

Căscă cu poftă și, stimulată de acest reflex, își aruncă o privire spre ceas : cît bătuse cîmpii cu gîndurile ei nătă-

flețe, mai îmbătrînise cu o oră. Se cutremură și se refugie în baie să-și întindă tenul. Telefonul o întoarse în cameră ; cît pe-aci să ridice receptorul și astfel să săvîrșească o gravă greșeală. Ar fi putut să fie chiar von Rittgen la celălalt capăt al firului. Lăsă telefonul să sune și se îndreptă din nou, liniștită, spre baie.

Luiza Văitoianu ajunse la poliție cu cîteva minute înainte de ora douăsprezece. Comisarul Stanciu, în aceeași uniformă neagră, șifonată și decolorată. îi ieși respectuos în întîmpinare :

— Cam palid, nenicule !

— Munca de noapte, Lizico dragă, ce să-i faci, ca liliecii... Se înmulțesc curvele ca ciupercile după ploaie. Și nu te mai poți înțelege cu ele decît în germană, zău așa...

— I-auzi, bre !

Comisarul îi deschise chiar el ușa dinspre încăperea strîmtă și sumbră ca o cameră de arest, unde o aștepta Medoiu, în picioare, cu capul descoperit. De cum intră, Luiza surprinse în ochii obosiți ai ofițerului o sclipire de bucurie, pe care experiența ei de femeie o tălmăci deîndată — bărbatul se bucură, stăpînit, că se ivise iarăși prilejul s-o vadă.

— Am pregătit două cafeluțe faine, se lăudă comisarul, întocmai ca un bun amfitrion. Nu vă fie teamă, eu vi le servesc.

Medoiu sărută cu obișnuita-i eleganță mîna ziaristei : o pofti să ia loc pe același scaun vechi și scîrțîitor. Luiza își așeză poșeta pe birou și, neluîndu-și privirile de la ofițer, îi întrebă pe un ton mai puțin oficial decît la celelalte întîlniri :

— Ce-i cu dumneata, nu arăți prea strălucit !

Medoiu îi întinse tabachera, zîmbindu-i recunoscător pentru interesul ce-l manifesta față de persoana sa. Ziarista luă o țigară și o aprinse la flacăra brichetei maiorului.

— Numai ce m-am întors de pe front... Toată noaptea — ce-i drept, cam scurtă — mi-am petrecut-o într-un nesfîrșit efort... Luiza — dă-mi voie să-ți spun pe nume, căci exprimarea asta-protocolară sau mai puțin protocolară mă

agasează —, să nu te superi (își cercetă ceasul), țin să te avertizez că avem la dispoziție fix o jumătate de oră.

Luiza zîmbi parșiv și vorbi intenționat cu acea vulgaritate care-i displăcea lui Medoiu :

— Maiorule, sînt a ta... cît dorești, o noapte, o jumătate de oră, tu decizi...

Obrajii ofițerului se împurpurară, provocînd Luizei o bucurie răutăcioasă : „Așa-i trebuie, își spuse. Ia să mai fie și puțin bărbat, nu numai «ofițer de dirijare». Vine la întîlnire de parcă ar fi înghițit înainte brom..."

Comisarul intră cu cele două cafeluțe, picînd, fără să știe, în ajutorul maiorului.

— Să le beți sănătoși ! le ură el și ieși imediat din încăpere.

— Ai cerut să ne întîlnim, zise maiorul, frecîndu-și pomeții pentru a-și explica roșeața. A intervenit ceva ?

Luiza își coborî ochii pe ceasul de la mînă și, urmărind minutarul, începu să povestească cît mai detaliat cum își îndeplinise misiunea. Nu prea agrea cuvinte ca *raportat*, *misiune*, dar nu avea încotro, după atîtea alte compromisuri cum să nu-l accepte și pe cel terminologic !

— Luiza, ai făcut o treabă excepțională ! o lăudă Medoiu fără să imprime aprecierii sale vreun dram de patos. L-ai convins ? Scena a fost jucată veridic ? La întrebările astea numai tu poți să emiți o judecată lucidă. Nu-ți cer prea mult ?

— Hai să fim serioși, cum să-mi ceri prea mult atunci cînd e vorba să judec o situație ! vorbi Luiza cu o siguranță pe care maiorul o remarcă imediat. Eu cred că figura — începînd cu „spargerea" și încheind cu cheița atîrnată de mînerul casetei — a convins. Doar dacă acest *Hermănică...*

Lui Medoiu îi scăpă un zîmbet vesel : nu o dată se rătăcise și el pe Calea Văcărești și se ospătase cu pastramă de gîscă preparată de evreul Hermănică...

— ...nu-i un actor cu ceva mai mult talent decît mine !

— Nu-i vorba de actorie — este și ea necesară —, ci de experiență într-ale spionajului. Deci ți-a zis că seiful nu-i cu cifru, dar în realitate e...

— Aşa cum ţi-am spus, pardon, raportat, rîse ea amuzată de propria-i rătăcire verbală.

După o scurtă tăcere, maiorul Medoiu îşi reluă ideea :

— Ştii, Luiza, amănuntul ăsta reprezintă pentru noi confirmarea că *Hermănică* s-a lăsat convins de scenariul nostru.

Luiza Văitoianu sorbi din ceşcuţă şi întrebă :

— Acum ce fac ? I-am spus, aşa cum m-ai sfătuit, că plec la Craiova, la o mătuşă, să mă sfătuiesc cu ea... El mă ştie plecată...

— Barem, ai o mătuşă acolo ?

— Auzi, maiorule, tu să ştii că eu m-am născut prin bunăvoinţa unei mame şi a unui tată. Chiar dacă nu-i mai am pe ei, totuşi neamuri mi-au mai rămas. Nu se prea mîndresc ele cu mine... Din „nebună“ şi „stricată“ nu mă scot. Singura care mă suportă e o rubedenie din Craiova.

Medoiu simţi nevoia să se ridice, se scuză, făcu cîţiva paşi prin încăpere, îşi reluă apoi locul. Întîlni ochii Luizei Văitoianu şi o privi lung şi stăruitor, ca şi cînd ar fi căutat în adîncul lor un răspuns definitoriu la una din marile sale întrebări.

— Luiza, să pleci... cît mai repede posibil, aş zice urgent. Mi-ar plăcea să-l chemi încă în seara asta pe von Rittgen la telefon... Să te ştie acolo... dă-i şi adresa unde ai tras. Iar cît timp o să stai la Craiova, te rog să te gîndeşti cam cum ai putea să realizezi mulajele după cele două chei de la seiful neamţului.

— Ce-ai zis ? Mulaje ? ! Eu ? ! Maiorule, încotro mă împingi ? Era în izbucnirea ei spontană o deznădejde amestecată cu revoltă. Drept cine mă iei ? Nu săvîrşi eroarea de a confunda modul de viaţă al spiritului şi trupului meu cu o aventură primară oarecare a unor tipi primari din născare !...

— Luiza, departe de noi gîndul de a te jigni. Îşi înălţă fruntea, aruncîndu-i o privire plină de înţelegere. E normal să te supere ceea ce îţi cerem. Te rog să înţelegi însă că un gest de cutezanţă din partea dumitale...

— ... *ta,* că tot mă tratezi ca pe un subordonat... dar e adevărat, cu aprobarea mea, zise ea cu o voce tremurîndă.

Medoiu nu se lăsă abătut de la ideea ce voia s-o susţină:

— ... un gest cutezător din partea ta poate salva, pe front, mii de vieţi... Nu exagerez, mii de vieţi ale ostaşilor români. Asta este şi unul din nenumăratele scopuri ale războiului din umbră. Tu singură mi-ai mărturisit că von Rittgen s-a lăudat că ţi-a pus bijuteriile lîngă circularele Führerului. Noi, prin tine, Luiza, trebuie să ajungem la seiful lui von Rittgen. Jumătate din drum e străbătut. Ne-a mai rămas să străbatem cealaltă jumătate — mulajele. Dacă le faci, seiful va intra strict în preocuparea noastră, iar tu vei fi scutită de a mai colabora cu spărgători ca alde mine... Gîndeşte-te !

Medoiu se uită la ceas şi mărturisi, roşind :

— Am obosit, Luiza, şi tare mi-ar fi plăcut să mai stăm de vorbă la o cafea şi la o ţigară.

Luiza îi răspunse cu premeditare :

— Mie, sinceră să fiu, nu...

Îl văzu pe ofiţer înghiţind în sec un nod şi făcînd feţe-feţe. Asta şi urmărea — nu să-l rănească, ci să-i scoată şi mai bine la lumină timiditatea : „Oare cu toate femeile e atît de timid ? Şi cu Lisette Vrancea ?“

— Am văzut că nu ţi-ai notat cifrul, schimbă ea vorba, ca să-l scoată din încurcătură.

Ferindu-se s-o privească, îi răspunse, găsindu-şi de lucru cu scrumiera :

— A.H.,2,8,9,0,7... Mi-a scăpat ceva ?

— Ai o memorie excelentă, maiorule... Sîntem înţeleşi, de aici plec direct la gară. Vrei să-ţi las adresa „mătuşii“ ?

— Nu, n-am nevoie !... Nu uita să-i telefonezi lui von Rittgen... E important. O să facă impresie bună. Încolo, totul o să depindă de răspunsul tău.

Se ridică în picioare ; urmărindu-l, Luiza îi remarcă faţa urîţită de oboseală.

— Îţi foarte mulţumesc... Oricare îţi va fi răspunsul, te rog să mi-l comunici. Nu lua ca pe un act de impoliteţe faptul că voi ieşi eu primul de aici.

— Vai de mine ! Aşa se şi cuvine : ofiţerul înainte şi soldatul după...

Maiorul Medoiu îşi strînse buzele îndîrjit, în timp ce îşi aranja chipiul pe cap ; se pregătea tocmai să ducă mîna la cozoroc şi să bată din călcîi, cînd îi auzi întrebarea :

— De ce eşti în cizme şi cu diagonală la centiron ?

— E ținuta de campanie... După-amiază mă deplasez din nou în zona frontului, explică Medoiu laconic, evitînd din nou s-o privească. O salută și se îndreptă spre singura ușă a încăperii. Acolo îl ajunseră din urmă cuvintele ziaristei, ca niște săgeți muiate în acid :

— Ce să vă fac, voi ați băgat țara-n război, voi s-o scoateți ! A, și încă un lucru, maiorule : să nu care cumva să-mi rămîi pe acolo, că dacă nu te întorci, zău, nu știu cum să mă mai decuplez de von Rittgen.

Puțin mai tîrziu, comisarul Stanciu deschise ușa și o găsi pe „Nebuna din Sărindar" fixînd deznădăjduită un punct de pe podea văzut numai de ea.

— Mi-a spus don'maior că dacă ai nevoie de o mașină să te ducă nu știu unde, la Craiova parcă, să ți-o pun la dispoziție.

Luiza se ridică oftînd de pe scaun, îl cercetă absentă pe omul în uniformă neagră și cu eghileți albi și-l întrebă:

— Ia ascultă, bătrîne, tu ce crezi, există în lume și femei deștepte ?

— Oho ! își strigă comisarul răspunsul. Numai cîte am întîlnit eu printre curvele din *Cruce !*

Fața drăgălașă a ziaristei se lumină brusc, ca la apariția unui soare prietenos, pînă atunci strivit de nori negri. Exclamă cu eleganță :

— Mersi, comisare ! Ești un deliciu !

9

— Poate ar fi fost mai bine să fi mers la „Flora" sau la „Bordei", fu de părere von Rittgen în timp ce parcurgea lista de mîncăruri propusă de oberul restaurantului de vară „Mon Jardin".

— N-am mai fost de mult pe aici, zise Luiza, și-ți mărturisesc că-mi place.

Se înserase, căldura din timpul zilei slăbise, iar grădina reprezenta o adevărată oază de răcoare. Pluteau în văzduh, ca o poezie nocturnă și discretă, acordurile unui pian. Orchestra urma să se dezlănțuie mai tîrziu.

— Sau poate la „Pescăruș", pe malul lacului, mai spuse o dată von Rittgen, studiind, la nesfîrșit, lista.

De cînd se așezaseră la masa rezervată din vreme, Luiza observase, de fapt încă de la intrare, o anumită modificare în conduita amantului : ceva îl nemulțumise și încerca într-un mod stîngaci să găsească motiv ca să părăsească localul. Luizei îi era indiferent dacă rămîneau acolo sau plecau la „Cina". Îl auzi pe neamț exclamînd supărat : „Ce listă săracă !", ceea ce nu corespundea deloc realității.

— Aș fi de părere să mergem în altă parte, conchise von Rittgen.

Luizei i-ar fi fost ușor să-i satisfacă dorința, dar tocmai această nemulțumire nejustificată, izbucnită din senin, născu în ea o împotrivire infantilă. „Ei, mama lui de neamț, își zise, ce nu-i place aici ? Na, că mie-mi place..."

— Au stridii la gheață ? întrebă ea țuguindu-și buzele.

— Au...

— Șampanie „Cordon Rouge" au ?

— Au...

— Orchestra e condusă de Sergiu Malagamba ?

— E..., se dădu bătut diplomatul, cu o nemulțumire de care nu izbutea să scape.

„Ce-o fi cu el ? se întrebă Luiza oarecum intrigată. Pînă să fi intrat aici era *vesel și bine mersi*... Nu voia decît la „Mon Jardin", și acum ? ! Ceva sau cineva nu-i convine. Ia mai dă-l în... N-o să-mi ratez eu seara pentru capriciile lui !" Își propuse să-l tachineze :

— Vrei să pleci ? De ce ?

— Nu-mi place...

— Pe dracu ! zise Luiza cu parșivenie. Crezi că mă poți înșela pe mine ? Tu crezi că eu n-am văzut ?

Von Rittgen lăsă să-i cadă lista din mînă și-și înălță uimit sprîncenele, mai închise la culoare decît părul.

— Ce să vezi ?

— Pe femeia care te-a indispus...

— Pisicuțo...

— Lasă, lasă, *Ermy*, eu nu am numai ochi de reporter, ci și de muiere... Ia spune-mi, ai trăit mult timp cu ea ?

— Nu fi stupidă !

— Dacă vrei s-o ştergi de aici, înseamnă că nu ţi-ai încheiat prea frumos socotelile cu dumneaei...
— Pisicuţo, exclamă von Rittgen rugător, îţi jur că...
— Jurămintele voastre ! Luiza îşi strîmbă mutrişoara a scîrbă. Nu arată rău, e chiar frumoasă...
— Dacă te sîcîie, hai să plecăm...
— Recunoşti deci, e adevărat ?
— Pisicuţo...
— E mai bună la pat decît mine ? Hai, nu te ruşina !
Luiza întrerupse dialogul ce-l provocase, jucînd însă în continuare, sub privirile stupefiate ale diplomatului, rolul femeii geloase şi rănite în amorul ei propriu. Nu-l mai băga în seamă pe von Rittgen, preferînd să-şi plimbe privirile „supărate" prin grădină : ofiţeri nemţi de grade diferite, bucureştence tinere şi vesele ; afacerişti cu metresele lor, un cunoscut poet bucureştean adormit cu capul în piept, în faţa unei sticle de „Martel". Deodată zîmbi cochet şi ademenitor.
— Cui i-ai zîmbit ? sări von Rittgen indignat.
— E treaba mea !
— Nu uita că eşti totuşi la masă cu mine ! bărbatul apăsase pe ultimele cuvinte.
— Ei, asta-i bună ! reacţionă ziarista întocmai ca o femeie uşoară, gata să-i sară muştarul şi să facă scandal. Mi-a zîmbit un neamţ de-al tău, minţi ea. Să nu-i răspund unui aliat ? Doar nu mi-a făcut decît cu ochiul.

Von Rittgen roşi de enervare ; îşi scoase batista albă de la buzunarul hainei bleumarin cu nasturi metalici, argintii, şi-şi tamponă faţa mîrîind :

— Nu uita cu cine stai la masă !

— Ei, asta-i bună ! reacţionă ofensată „Nebuna", mîngîindu-şi bretonul. Tu să nu uiţi cu cine stai la masă. La urma-urmei sînt la mine acasă, iar numele ziaristei Luiza Văitoianu este mai cunoscut în ţara asta decît al diplomatului Hermann von Rittgen...

— Te rog să mă scuzi, recunosc că am spus o prostie. Îmi retrag cuvintele, declară von Rittgen repliindu-se ca un adevărat diplomat. Te întreb însă direct : ce-i cu tine, nu te mai recunosc ?

— Sînt geloasă, iar tu... cu tipa aia... ce să mai vorbim...

Von Rittgen trase aer în piept, mai mult pentru a-și stăpîni furia ce urca în el. Zise :

— Ar trebui să mă ridic și să plec...

— N-ai decît... Oricum, tipul care-mi tot face cu ochiul abia așteaptă să rămîn singură. Crezi că sînt o proastă ? Crezi că n-am văzut cum te-ai îngălbenit cînd femeia aia cu un decolteu pînă la buric a trecut pe lîngă tine ?

— Ai înnebunit, pisicuțo ! exclamă el deodată, foarte dezamăgit de propria sa constatare.

— De-ai ști ce bine e să înnebunești ! se îmbujoră ea subit, devenind astfel și mai ademenitoare.

Se ivi oberul să ia comanda.

— Șampanie... iar ceva mai încolo — stridii...

Păreau acum două persoane străine care, din greșeală, nimeriseră la aceeași masă. Luiza Văitoianu nu încetă să-și plimbe privirile prin grădină. În schimb, ochii diplomatului se fixară pe un zid din fundul grădinii, de unde se înălța un imobil străin de restaurant.

— A fost multă vreme amanta ta ? începu Luiza din nou să-l tachineze.

Von Rittgen nu se mai lăsă antrenat în provocările femeii. Asculta acum absent orchestra, care își începuse seara cu un program clasic de arii din operete. Tolerase cu răbdare izbucnirea Luizei, deoarece îi era imposibil să-i dezvăluie cauza reală a bruștei sale indispoziții. Încă din prima clipă a intrării lor la „Mon Jardin“, îl văzuse pe colegul său de legație, doctorul Gustav Richter, împuternicit de Himmler cu problemele evreiești din România. Stătea la o masă ceva mai îndepărtată, nu singur, și nu cu o femeie, ci cu un oarecare avocat român — Botea —, mîna dreaptă a ministrului Lecca... Von Rittgen se prefăcu a nu-l fi zărit, deși era foarte sigur că arogantul de Richter, nedespărțit de uniforma sa neagră de maior SS, nu numai că-l văzuse, dar făcuse și o tentativă neizbutită de a-l saluta. Neizbutită, firește, din pricina lui von Rittgen. Nu-l înghițea pe Richter și pace, iar prezența lui la cîțiva metri de masa lor îi întreținea indispoziția. Grosolan cum îl știa, presimțea că, mai devreme sau mai tîrziu, va veni la el, dacă nu cu scopul de a o cunoaște personal pe Luiza, atunci cel puțin pentru a-i da de înțeles că îl mai avea cu ceva la

mînă ; îl găsise în local nu cu Susanne, ci cu o altă femeie, și aia româncă.

Dețineau ranguri egale în ierarhia corpului diplomatic al legației, dar uniforma și gradul, precum și corespondența cu Himmler prin mijlocirea unui curier special, uneori peste capul baronului von Killinger, îi confereau o putere neoficializată de care cei mai mulți din legație se temeau să se lovească.

— O să mă dansezi ? îl întrebă deodată Luiza, cu o frivolitate cam groasă.

— De aceea am și ieșit în seara asta împreună..., se smulse von Rittgen din tăcere.

— Mă gîndesc și eu așa... poate că nu mă mai vrei... poate că din pricina *ăleia*.

— Încetează ! Nu mai există nici o *aia*, răspunse diplomatul ceva mai inspirat decît înainte. S-a dus, a părăsit localul. Mai mult ca sigur că din pricina ta.

— Zău ? ! se minună Luiza și se uită peste umăr la o altă masă. Hai, că ai dreptate, nu-i mai zăresc decolteul.

— Pînă în seara asta am fost convins că o femeie inteligentă nu poate să fie geloasă, că posedă destule resurse intelectuale pentru a-și domina crizele...

Luiza rîse înveselită și von Rittgen pricepu că momentul încordării dintre ei se risipise, iar bucuria de a fi împreună se reinstalase.

— *Ermy*, să știi că nu sînt destul de inteligentă pentru a-mi înfrîna gelozia. Nu sînt perfectă, cum poate crezi...

Veni chelnerul cu măsuța pe rotile și-l întrebă respectuos pe von Rittgen dacă să deschidă sticla de șampanie. Acesta încuviință printr-o înclinare rece a capului.

Luiza își scutura mereu părul scurt, rîdea ca o adolescentă scoasă în lume pentru prima oară de iubitul ei și tresări speriată cînd auzi detunătura sticlei. Von Rittgen înălță cupa, invitînd-o pe Luiza să-i urmeze exemplul.

— Să-mi fii la fel de frumoasă și de dulce precum ești în seara asta ! îi ură diplomatul surîzîndu-i misterios.

— Am fost cam urîcioasă, *Ermy*, vorbi ea cu un ton de copil vinovat. Mă ierți ? Nu-i așa că mă ierți ?

— Te-am iertat, pisicuțo !

— ...cu păr acaju, îi sugeră ea să-și rostească alintul în întregime.

— ...cu păr acaju, se supuse el.

Băură, recăpătîndu-şi buna dispoziţie iniţială cu care plecaseră să-şi petreacă seara.

— *Ermy,* i se adresă ea drăgăstoasă şi parcă topită datorită şampaniei, dacă ţii neapărat să plecăm de aici, sînt gata să te urmez...

— Nu... nu... Mai întîi stridiile la gheaţă... apoi un dans... şi abia după asta, ştii tu ce, sublinie el insinuant ultimele cuvinte.

— Spune-mi încă o dată că m-ai iertat ! („Ce bine îmi joc rolul de femeie cretină ! se gîndi Luiza cu mîndrie. Cu o naturaleţe !... Poate că sînt o cretină şi abia în vara asta am trăit, «marea revelaţie»" !). Ce să fac, *Ermy,* ca orice femeie, sînt şi eu o pisicuţă care, cîteodată, mai scoate şi nişte gheruţe... Nu te-am zgîriat prea rău, nu-i aşa ?

Se prezentă la masă, nechemat, chelnerul — un tînăr năltuţ, mlădios, oacheş şi plăcut la înfăţişare, purtînd cu distincţie un smoching, probabil din recuzita localului, şi i se adresă respectuos diplomatului :

— Stimate domn, vă rog să-mi permiteţi să mă adresez doamnei.

— Mă rog, poftim !

Chelnerul, care, dacă n-ar fi ţinut pe braţul drept tradiţionalul şervet alb apretat, putea fi oricînd confundat cu unul din clienţii localului, se răsuci spre ziaristă :

— Doamnă, vă rog să-mi iertaţi îndrăzneala de a vă deranja. Dacă dumneavoastră sînteţi cunoscuta ziaristă Luiza Văitoianu de la „Opinia Capitalei", vă comunic că sînteţi invitată de urgenţă la telefonul din biroul patronului nostru. Redacţia vă cheamă...

Luiza Văitoianu se uită sincer mirată la amantul ei şi găsi, pe dată, şi o explicaţie.

— O fi în legătură cu reportajul meu de mîine. O fi iar vreo problemă cu cenzura... Mă scuzi, *Ermy.*

— Îngăduiţi-mi să vă conduc la telefon, îi propuse chelnerul.

Luiza Văitoianu se ridică şi-l urmă, însoţită de privirile lui von Rittgen, deloc indiferente la cele ce se petreceau în jurul său.

Luiza păşi în biroul patronului — acesta nu era acolo —, iar chelnerul avu grijă să închidă uşa în urma sa. Văzu re-

ceptorul așezat lîngă aparat, îl ridică și rosti autoritară : „Luiza Văitoianu la telefon !" Drept răspuns, auzi o voce necunoscută :

— Bună seara, domnișoară Văitoianu ! Aș dori din capul locului să precizez că nu ne cunoaștem ; precizez ca să nu vă impacientați... Vă vorbesc din partea lui *Milea.*

La auzul poreclei maiorului Medoiu, ziarista, instinctiv, se uită spre ușă, de parcă s-ar fi așteptat să vină dintr-acolo ceva neplăcut.

— Mă auziți ?

— Vă aud, domnule.

— Din ordinul lui *Milea* vă transmit următoarele : în grădină, la o altă masă, se găsește un alt diplomat german : comisarul SS Gustav Richter. O să-l recunoașteți, căci e într-o uniformă neagră, de SS-ist... Nu e singur la masă, ci cu un civil, un român, un înalt funcționar al guvernului. Mă auziți ?

Automatismul verbal al necunoscutului o enervă, totuși reacționă stăpînit :

— Vă aud.

— *Milea* dorește neapărat să vă avertizeze, căci Gustav Richter, printre altele, deține și funcția de șef al Poliției Legației germane. Se știe că între von Rittgen și Richter există o ostilitate deocamdată în stare latentă. Cel puțin asta-i părerea lui *Milea.* Vă mai avertizează că n-ar fi exclus ca Richter să vină la masa dumneavoastră, să dorească să vă cunoască... Mă auziți ?

— Vă aud...

— *Milea* vă recomandă să vă purtați rece și distant cu el. Să-l respingeți cu tact dacă vă face vreun avans... Dar nici să nu dați în prezența lui semne de mare intimitate între dumneavoastră și von Rittgen. Asta-i tot.

— *Milea* e și el în grădină ? se interesă Luiza.

— Nu, domnișoară.

— Înțeleg că nu-mi puteți spune numele.

— Exact, domnișoară... În numele lui *Milea*, vă doresc succes !

— Bună seara.

Răsună un declic metalic. Cu ochii pe aparat, ziarista suspină în voie, dureros. Înțelese — oare pentru a cîta oară ? ! — că independența, mult invidiata independență a

ziaristei Luiza Văitoianu se dusese pe apa sîmbetei... O pierduse, şi numai din vina ei, nimeni altcineva nu putea să fie acuzat pentru această pierdere ireparabilă. S-o ridice de la masă un oarecare „agent invizibil" ? ! Să-i impună conduita ? ! Şi din partea cui ? A lui *Milea !* Ordin ? ! Însă în urma acestui ordin mai înţelesese ceva... era urmărită. *Milea* pusese o *coadă* pe urmele ei... o *coadă* care şedea în grădină, la o masă, cu ochii cînd pe von Rittgen, cînd pe Richter. „Paştele mă-si, în ce m-am băgat !"

Deschise poşeta şi scoase din ea o oglinjoară rotundă şi din cale afară de binevoitoare cu dînsa : se vedea de parcă în ultima vreme ar fi avut parte numai de bucurii. Constatarea asta o ajută să se întoarcă liniştită la masa lui von Rittgen. Ieşi în grădină, o străbătu cu acel mers provocator care nu scăpa niciodată privirilor. Orchestra o ţinea întruna în potpuriuri — intra cu virtuozitate dintr-o arie de operetă într-alta. Avu deodată prima confirmare că necunoscutul de la telefon nu aruncase vorbele în vînt. În absenţa sa, Gustav Richter, diplomat de care pînă atunci abia auzise, venise la masa lor şi discuta liniştit cu von Rittgen. Înţelese dintr-o dată valoarea informaţiei transmise de Medoiu. Zărind-o de la distanţă, von Rittgen se ridică în picioare ; acelaşi lucru îl făcu şi Gustav Richter, îndreptîndu-şi din obişnuinţă uniforma şi bombîndu-şi pieptul. Luiza nu trebui să întreprindă un prea mare efort pentru a da aripi farmecului ei. Înaintă veselă spre cei doi nemţi.

— Dă-mi voie, domnişoară Văitoianu, să ţi-l recomand pe domnul doctor Gustav Richter, colegul meu de legaţie. Ştie româneşte...

— Luiza Văitoianu, îşi rosti ea numele şi îi întinse mîna.

Richter i-o sărută şi declară într-o românească maltratată de accente uşor de determinat :

— Sînt bucuros să vă cunosc. Nu o dată, doamna Edith von Koller v-a lăudat şi v-a prezentat ca pe una dintre cele mai seducătoare femei din Bucureşti. Constat cu plăcere că nu s-a înşelat.

— O, mulţumesc ! E plăcut să auzi asemenea complimente.

Îşi reluară locurile şi, din prima clipă, Luiza remarcă indispoziţia pe care von Rittgen încerca să şi-o tot ascundă.

— Ori de cîte ori vă citeam reportajele, adevărate romane captivante, mă întrebam : Oare cum o fi arătînd autoarea ? Că nu-i la îndemîna oricui să se cufunde în universul „negustorilor de carne vie..." Şi ştiţi cum vă vedeam ? Înaltă, atletică...

— ...cu alură bărbătească, ca Max Schmelling...

— Da... În realitate însă sînteţi o Any Ondra, o complimentă Gustav Richter. De ce să nu recunosc ? Îl invidiez pe colegul meu von Rittgen că v-a dobîndit prietenia.

Ascultîndu-l, Luiza se nelinişti : nu cumva „uniforma asta neagră" cu mutră de arian, fudulă că linia nasului se potriveşte cu culoarea ochilor şi a părului, se va lungi la vorbă stricîndu-le seara ? Dar Richter, manierat şi el întocmai ca şi chelnerul care o invitase la telefon, se ridică declarînd :

— Domnişoară... mi-a făcut o deosebită plăcere să vă cunosc... Şi, se înţelege, plăcerea mea s-ar ridica la pătrat dacă domnul consilier Hermann von Rittgen mi-ar permite, la momentul potrivit, să vă invit la dans...

Educaţia diplomatică îl ajută pe von Rittgen să obţină un zîmbet a cărui deferenţă nu putea fi pusă nicidecum la îndoială. Arătă spre Luiza :

— Precum va fi voia domnişoarei...

În aşteptarea răspunsului, Gustav Richter rămase surîzînd în picioare, cu mîinile sprijinite de spătarul scaunului de pe care numai ce se ridicase.

— Sînteţi foarte drăguţ şi chiar vă mulţumesc anticipat pentru invitaţie, dar nu ştiu dacă la ora cînd o să înceapă dansul eu şi domnul consilier von Rittgen vom mai fi în grădină. Dacă da, cu plăcere...

— Chiar şi dăruirea unei iluzii poate ferici un bărbat ! se arătă Richter mulţumit şi, după ce-i salută scurt, printr-o înclinare militărească a capului, se retrase.

După ce Richter se depărtă, Luiza se aplecă uşor peste masă şi-i şopti drăgăstoasă :

— Sînt eu „Nebună", dar nu într-atît încît să te sărut aici precum aş dori...

— Şi, mă rog, de ce doreşti să mă săruţi ?

— Eşti atît de diferit de colegul tău !...

— Ţi se pare, glumi diplomatul. Probabil că în uni-

formă arăt şi eu ca el. De ce te-au chemat la telefon ? Ai neplăceri cu redacţia ?

— Aşa cum am presupus... Probleme de cenzură. Subit, ca să schimbe vorba, îl întrebă : Spune-mi sincer — da' sincer — vrei să dansez cu Richter ?

— Nu ! veni răspunsul lui categoric. Totuşi te-aş ruga să nu-l refuzi...

— Ei, asta-i bună !... Atunci hai s-o ştergem. Dă-le dracului de stridii. Mai bem o cupă de şampanie şi mă duci unde vrei tu, propuse Luiza, pusă pe concesii.

— Poate mai tîrziu...

— Ai ceva cu el ? Luiza nu rosti numele omului în uniformă SS.

— Ar putea să înţeleagă greşit plecarea noastră... E cam mărginit şi...

— ...rău, îl completă ziarista.

— Un fost funcţionar într-o dugheană de mărunţişuri, devenit peste noapte diplomat de carieră, ofiţer cu un înalt grad în SS. Bineînţeles, nu vrea să-şi oprească în acest punct cariera... Nu ştiu dacă poţi să înţelegi...

— Mă străduiesc, *Ermy*, răspunse ziarista cu seriozitate.

— Fii drăguţă cu el... E marea mea rugăminte din această seară, umbrită nu de acea femeie cu decolteul pînă la buric, ci de Richter...

— Ce înseamnă să fiu drăguţă ? îl ironiză Luiza. Să te las pe tine şi să mă duc cu el ?

— Aş fi în stare să vă ucid pe amîndoi !

— Aşadar nici tu nu eşti prea inteligent ca să-ţi stăpîneşti gelozia ?

— Recunosc ! Doar atîta te rog : dansează cu el şi cruţă-l de şfichiuirile tale ironice. Nu le-ar înţelege... iar pe deasupra suferă de un puternic complex de inferioritate. Devine rău şi sîngeros şi nu prea dă socoteală nimănui pentru actele sale.

— Vrei să mă aperi, *Ermy*, zîmbi ziarista. Glumeşti, nu-i aşa ?

Von Rittgen avu și el deodată impresia că debitase prea multe pe seama lui Richter și ieși în întîmpinare prietenei sale :

— Ai ghicit, pisicuțo ! Îi făcu semn chelnerului să umple cupele cu șampanie. Să bem !

Băură. Serviră stridiile. Dansară. Se simțiră în largul lor, iar o vreme, și unul, și celălalt crezură că Richter uitase de el. Se înșelaseră. Orchestra tocmai începuse un tangou languros, cînd Richter, surîzînd, se prezentă la masa lor și o invită pe Luiza Văitoianu la dans. Și din nou educația diplomatului de carieră îl ajută pe von Rittgen să afișeze un surîs binevoitor.

Încă de la primii pași, pe ringul de curînd bine lustruit, Luiza constată că Richter era un dansator mai bun decît „*Ermy* al ei" ; se mișca ușor, executa piruetele cu o dexteritate invidiată probabil de alți dansatori. Luiza se lăsă strînsă la pieptul partenerului ori de cîte ori acesta simțea nevoia să-i tatoneze tăria sînilor, fără însă a exagera. După alte cîteva figuri cerute de dans, Richter deveni vorbăreț.

— Am auzit că ați fost în bune relații de prietenie cu Radu Doinaș.

— Cu cel asasinat de legionari ?... Da...

— A fost un om deosebit...

Tăcu apoi pînă aproape de sfîrșitul dansului, cînd spuse :

— Aș îndrăzni prea mult dacă într-una din zile v-aș căuta la redacție ?...

— Vai de mine, cu plăcere, îndrăzniți !

— N-aș veni singur, ci însoțit de domnișoara Angela Lehmann... O cunoașteți desigur ?

— Există oare ziarist român care să n-o cunoască pe domnișoara Lehmann de la Biroul de presă al Legației germane ?

— Am discuta, poate, la o cafea, probleme de colaborare propagandistică... Știu, știu, specialitatea dumneavoastră sînt aspectele sociale ale prostituției...

— Vă aștept cu plăcere...

Orchestra amuți. Richter îi oferi brațul și o conduse înapoi la masa lui von Rittgen. Mulțumi și se întoarse ra-

dios la locul său. Cîteva minute mai tîrziu, Luiza i se adresă amantului cu o voce dulce :

— Te văd gelos, dragule !... Hai să plecăm cît mai repede de aici !

10

În automobilul decapotabil care pornise prin noaptea caldă și înstelată, Luiza își lăsă ușor capul pe umărul lui von Rittgen : era un gest premeditat, cum premeditat fu și suspinul. Murmură :

— Ești gelos, dragule ! Mi-am dat seama.

Von Rittgen înțelese aluzia și o întrebă direct :

— Spune-mi, Richter a insinuat ceva în legătură cu idila noastră ?

— E mult mai bine crescut decît mi l-ai descris tu...

— Te-a cam strîns la pieptul lui, îi reproșă el.

— O face orice bărbat cînd dansează cu mine, se înveseli Luiza și reveni la poziția inițială, scuturîndu-și mașinal părul scurt. Ce, tu n-ai făcut-o ? A, chiar cu mai multă obrăznicie decît el !... Te invidiază, zice că ești un muieratic norocos.

— Ți-a zis așa ceva ? ! se înfurie von Rittgen.

— Uite de cine m-am îndrăgostit eu ! se „căină" ziarista, amuzată că se pomenea jucînd iar un teatru dubios. De un muieratic ! Ah, ce ți-aș mai scoate ochii !

— Tu l-ai luat în serios ?

— Dragă, cum să nu iei în serios un diplomat german, și încă pe unul în uniformă ?

„Mercedes"-ul ieși din Piața Romană, coti la dreapta pe bulevardul Cathargi și merse un timp în paralel cu unul din tramvaiele care aveau capăt de linie în Piața Victoriei.

— M-aș mai plimba un pic, propuse Luiza, ghicind intenția bărbatului de a o duce direct acasă la el. Știi ce mi-a mai spus ? Că nevasta ta o să mă vitrioleze.

— A pronunțat numele soției mele ?... Mizerabilul !

— În fond de ce-l urăști așa de mult pe acest bărbat atît de semeț în uniforma lui ?

Von Rittgen întoarse capul spre ea și-i aruncă o privire supărată :

— Pentru că-i un ticălos ! Pentru că miroase a sînge... a sînge de om !

Diplomatul tăcu brusc, nemulțumit că-l luase gura pe dinainte și rostise vorbe grele. Luiza sesiză starea de iritare a bărbatului și înțelese că trebuie să umble în „vîrful picioarelor".

— S-o luăm pe șoseaua Jianu, înconjurăm lacul și ne întoarcem la tine pe la Hipodrom. Vrei ? E o noapte atît de frumoasă !...

Luiza își închipui că astfel discuția va lua un alt curs, dar nu se întîmplă așa.

— Ți-a dat o întîlnire ?

— Din punctul ăsta de vedere nu vă prea deosebiți, aveți același stil, reintră Luiza în joc, nu fără plăcere.

— Ai acceptat ?

— Adu-ți aminte, nici întîlnirea pe care tu mi-ai dat-o n-am acceptat-o chiar din prima seară.

— Iar acum te gîndești la el ?

— De ce nu, e un bărbat bine, dacă asta-i era vrerea ? L-am simțit viril...

— O, doamne, cu cîtă dezinvoltură debitezi prostii !

Von Rittgen era mult prea inteligent ca să nu observe nivelul foarte coborît al dialogului ; auzindu-se, se și miră chiar cum de ajunsese, împotriva firii sale, să atingă asemenea performanțe.

— Sînt o femeie liberă, independentă, și fac ce-mi place.

— Atunci ce cauți lîngă mine ? Obrajii îi ardeau acum nu numai de furie, ci și de rușine. Voise să spună cu totul altceva, în orice caz nu o necuviință.

— Asta mă întreb și eu... Ei bine, te rog să întorci și să mă duci înapoi la „Mon Jardin" ! îi ceru Luiza.

Von Rittgen știa că numai o tăcere impusă... o tăcere de cel puțin trei-patru minute îl va putea scoate din impas și ajuta să restabilească echilibrul dintre ei. Apăsă pe accelerator, „Mercedes"-ul intră în viteză, curentul se înteți, le răcori frunțile. Căzură amîndoi într-o tăcere nefirească. Doar după un timp, cînd automobilul se înscrise

din nou pe direcţia intrării în oraş şi lăsară în urmă Arcul de Triumf, Luiza i se adresă :

— Ai greşit drumul ?

— Nu l-am greşit, vorbi von Rittgen cu un adevărat calm diplomatic. N-am înnebunit ca să te arunc chiar eu în braţele măcelarului...

În sinea sa, Luiza se bucură de întorsătura discuţiei, nu o arătă însă, ci, dimpotrivă, continuă să stăruie că vrea să fie abandonată în „braţele măcelarului".

— Ba ai să mă duci !... Tipul îmi place la nebunie şi cînd îmi place...

— Eu unul nu te duc.

— Sar din maşină...

— Sînt cu şaizeci la oră, rîse von Rittgen prietenos.

— Unde goneşti ?

— La mine...

— De ce ? Că doar între noi totul s-a terminat.

Von Rittgen n-o contrazise, ci îi vorbi mai departe liniştit, ca un amant care izbutise într-un timp relativ scurt să se împace cu gîndul despărţirii.

— Te înţeleg... Dar tocmai pentru că între noi totul s-a terminat, ţin să-ţi înapoiez caseta încă în noaptea asta... ca orice legătură să înceteze...

— Ca întotdeauna, cavaler.

— Este o trăsătură a von Rittgen-ilor... nobilime prusacă, nu din Ruhr... Iar după ce o să reintri în posesia casetei, o să te duc unde doreşti, acasă sau la „Mon Jardin". Şi iubirile cînd mor au un ultim drum al lor, nu-i aşa ?

Luiza Văitoianu îl aprobă în tăcere : voia de-acum să se vadă cît mai repede, nu în vila diplomatului, ci în spaţiul dormitorului ei, teren unde, în mod cert, iniţiativa avea să treacă definitiv de partea ei, dîndu-i astfel posibilitatea de a reinstaura între ei *noua ordine.*

„Asta mi-ar mai trebui, se gîndea ziarista, să-mi pună în braţe caseta şi să-mi dea un picior în fund !... M-ar ucide Medoiu... Ar fi oare în stare ?"

— Tot la Richter te gîndeşti ?

— Tot... Că miroase a sînge şi îmi plac la nebunie bărbaţii în uniformă neagră...

După asta, ca și cum amîndoi ar fi primit unul și același ordin, amuțiră. Solemni și la fel de tăcuți intrară în vilă, străbătură living-ul și poposiră în dormitor. Ca în prima lor noapte de amor, își aminti Luiza. *Ermy al ei,* după ce aprinse lampa din spatele unui fotoliu, îi porunci șuierînd printre dinți :

— Intră în baie !

Luiza se uită amenințător la el, ca la un adversar pe care ai dori să-l dobori dintr-o singură lovitură. Nu-i dădu ascultare.

— Nici gînd... Dă-mi caseta !... Nu e nevoie să mă conduci, ajung și singură acasă.

— Intră în baie cînd îți zic ! Glasul diplomatului deveni și mai autoritar.

Pe chipul Luizei răsări un surîs disprețuitor. Încă din prima lor noapte se statornicise între ei un soi de ritual inițiat de ziaristă și respectat de von Rittgen : mai întîi intra ea în baie, își făcea un duș călduț, se parfuma cu „Chat Noir" și se strecura în așternut, după care venea rîndul lui să treacă sub duș. Așadar, dorința bărbatului era evidentă, ceea ce pe Luiza n-o întrista deloc. Deocamdată însă nu renunță la jocul ei :

— Nu mă poți sili...

— Cînd e vorba de a sili pe cineva, să știi că Richter se pricepe mai bine decît mine.

— Cred că Richter e mai priceput decît tine în multe, își continuă „Nebuna din Sărindar" jocul.

— Ești vulgară ! îi aruncă el scîrbit.

— Abia în seara asta ai observat ?

— Cum poți să mă compari cu un ucigaș ?

— Că-i un ucigaș, eu n-am de unde să știu, îi replică ea, pe mine m-a ținut în brațe un bărbat, și încă ce bărbat !... Oho !... Numai cînd dansezi tango poți...

— Taci ! izbucni von Rittgen furios și se îndreptă spre camera sa de lucru. Așteaptă aici că îți dau caseta...

— *Ermy,* rosti Luiza cu cel mai mieros glas. Ești un prost ! Doamne, cît de prost poți să-mi fii ! Își azvîrli pantofii din picioare și se duse la el. Cum de ai crezut că unul ca Richter mă poate da gata cu o vorbă sau cu un tangou ?... Își petrecu brațele pe după gîtul bărbatului și-l

sărută pînă ce-l simți al ei. Apoi îl eliberă și intră în baie cu pași de pisică.

Cînd reveni, găsi dormitorul în întuneric, însă cu draperiile trase și ușile glisante deschise ; lumina instalată pătrundea discret dinspre terasă și grădină. Von Rittgen își scosese haina, cămașa și fuma gînditor pe terasă. Întoarse capul și o văzu pe Luiza întinzîndu-și goliciunea pe cearşaful alb. O admiră ca pe un nud de Goya. Femeia încremenise, conştientă că însăşi acea nemișcare iradia o chemare irezistibilă.

Von Rittgen străbătu dormitorul, plutind ca o ființă căzută în transă, și se refugie în baie. În momentul următor, Luiza sări din pat, rămase apoi atentă locului. Cînd auzi explozia duşului, se repezi de îndată la ușa băii și, cu cheia scoasă din broască nu cu mult în urmă, o încuie pe dinafară. Clipa asta și-o imaginase de multe ori : se vedea mai totdeauna nervoasă, de aceea sîngele rece de care dădea acum dovadă o uimea și o bucura. Aprinse lumina, scoase din poșetă cele două cutii plate, metalice, pregătite de Medoiu, după care trecu la haina lui von Rittgen, așezată pe un umeraș fix, și căută în buzunare portcheiul seifului. Se mișca liniștită, de parcă l-ar fi auzit aievea pe Medoiu instruind-o. Nu avea nici un motiv să se grăbească sau să se teamă : Von Rittgen îi devenise „ostatic". Fără bunăvoința ei nu mai putea ieşi din baie. Își concentră întreaga atenție asupra executării mulajelor. Operația nu-i luă mai mult de cinci minute (Medoiu cronometrase, în timpul instruirii, șapte minute). Ascunse cutioarele, apoi exact cînd von Rittgen se lovi de ușa închisă, trecu la o altă operație asupra căreia maiorul insistase foarte mult : „Dacă mai ai timp, atunci caută să ștergi bine cheile, ca să nu rămînă pic de ceară pe ele !"

— Luiza ! o strigă von Rittgen din baie.

— Nu Luiza, ci domnișoară Luiza, îl corectă ea în timp ce freca de zor cheile seifului cu o batistă.

— Pisicuțo, ce mai e și asta ? începu el să chinuiască inutil clanța.

— Te-am pedepsit ! Și cred că n-o să-ți dau drumul de acolo decît mîine seară.

— Luiza !...

— Domnişoară Luiza, aşa să-mi spui de-acum înainte... Ziarista stătea lipită de uşă şi urmărea rîzînd zbaterea clanţei. Cred că o să plec...

— Domnişoară Luiza...

— Aşa, da...

— ...fie-ţi milă, te implor, de un îndrăgostit...

Luiza nu se dezlipi de lîngă uşă : aburea cheile cu suflarea ei, ca apoi să le şteargă cu o înverşunare fără rost.

— M-ai jignit... Eu o să plec, spune-mi unde pot s-o găsesc pe nevastă-ta, ca să-i trimit o telegramă să vină să te scoată din baie.

— Pisicuţo, ai înnebunit de-a binelea ?

— Eeei, vezi, trebuia de mult să-ţi dai seama că nu pe degeaba mi se spune „Nebuna din Sărindar“.

De dincolo, vocea bărbatului răsuna mai tandră, arătîndu-l mai dispus să-i accepte jocul.

— Pisicuţo, te iubesc... Nici eu nu ştiu de ce şi pentru ce... Mă auzi ?

Luiza puse portcheiul înapoi, în buzunarul costumului.

— Luiza, unde eşti ?

— Cum unde sînt ? În dormitor... mă îmbrac... (În realitate, mai controlă o dată poşeta. Oare ascunsese bine mulajele ?) Stinse lumina şi se duse din nou la uşă.

— Doar n-ai să pleci ?

— *Ermy*, îşi înmuie ziarista vocea, de ce m-ai jignit ? De ce m-ai obligat să fiu vulgară ? De ce ? De ce ?

— Te iubesc, pisicuţo.

— Cereţi iertare, începu din nou ziarista joaca-i adolescentină.

— Te rog să mă ierţi.

— Nu aşa... Vreau să-mi cazi la picioare şi să-mi ceri iertare.

— Jur că o să-ţi cad la picioare şi o să-ţi cer iertare !

— Fie ! se declară Luiza de acord ; descuie uşa, se retrase cîţiva paşi şi întinse braţele, de parcă s-ar fi răstignit singură pe o cruce invizibilă, aşa ca von Rittgen, intrînd, să-i vadă, pe neaşteptate, nuditatea în toată splendoarea.

Efectul fu cel calculat de Luiza : lui von Rittgen i se tăie respiraţia. Luase hotărîrea să nu-şi respecte cuvîntul, fermecat însă de poezia trupului ei de adolescentă în floare, îi căzu la picioare şi, cuprinzîndu-le cu braţele, îşi

ceru spășit iertare. Apoi, amețit de propria-i izbucnire, prinse s-o sărute încet, catifelat, de la glezne în sus...

Stăteau întinși, cu fața în sus, ținîndu-se relaxați de mînă, ca pe o plajă neobișnuită, în bătaia unui soare negru, cu raze negre, lipsite de căldură... Momentele de nebunie ale împreunării trupurilor lor se topiseră undeva, în atmosfera camerei, formînd o aureolă fără culori. Își vorbeau tainic, în șoaptă.

— E un tip crud, fanatic, primejdios, nu numai pentru evreii din România, ci și pentru voi, românii, ca și pentru noi, germanii... Mă înțelegi, pisicuțo ?

Luiza Văitoianu nu agrease niciodată viața politică, înfruntările partidelor, scandalurile din parlament ; nici schimbările din lume n-o interesaseră pînă a fi izbucnit războiul. Ca ziaristă a faptului social, se înviora doar cînd cîte un scandal scotea la lumină relațiile unui politician cu o proxenetă consacrată.

Evenimentele din ultimul an însă o maturizaseră, îi schimbaseră mult optica asupra vieții politice.

Diplomatul de lîngă ea..., bărbatul gol de lîngă ea și care o ținea de mînă ca un îndrăgostit, îi descria acum, datorită apariției neașteptate a lui Richter în relațiile lor, stări parcă dintr-o altă lume.

— Cum, chiar n-ai auzit de el ?

— Nu, te rog să mă crezi... N-am auzit de el, așa cum n-am auzit nici de tine...

— Mă cutremur la gîndul că ți-a sărutat mîna.

— E diplomat doar, ca și tine...

— Da, numai că eu sînt un *von,* sînt un diplomat de carieră, cu studii, am obligații care nu ucid oameni nevinovați... În timp ce el este împuternicit de SS ca, pe măsură ce înregistrăm victorii în Răsărit, să forțeze guvernul român să treacă la rezolvarea totală a problemei evreiești în spiritul doctrinei naziste.

Luiza Văitoianu își înălță puțin capul să se uite la profilul lui von Rittgen, dar și-l lăsă din nou să cadă, spunînd :

— Să mă bată Dumnezeu dacă pricep ceva... Ce treabă are el, Richter, cu evreii din România ? !

— De cele petrecute anul trecut la Iași ai auzit ?

Luiza își aminti că la o săptămînă sau două după ce Antonescu dăduse ordin să se treacă Prutul, oficializînd astfel intrarea în război, citise în „Opinia Capitalei" un comunicat laconic al guvernului, cum că agenți bolșevici, evrei la origine, ar fi ajutat prin semnale luminoase avioanele inamicului să bombardeze Iașul, trupele germane și române în marș spre front, drept care autoritățile române și germane au ordonat operații de represalii. Era tot ce știa de cele petrecute la Iași.

— Am citit un Comunicat...

— Ei bine, acolo au fost omorîți civili, îi relată Rittgen, oameni nevinovați, evrei, iar marele regizor din umbră a fost doctorul Gustav Richter... Crucea de Fier cu Frunză de stejar care-i atîrnă de gît pentru asta a primit-o.

— Iar acum ce mai vrea, că, așa cum spuneai tu, războiul e pe terminate și se pregătește o conferință de pace ? Ce-l încurcă pe el evreii din România ?

Von Rittgen rămase mut, cu ochii în tavan, gîndindu-se parcă la cu totul altceva. Zise într-un tîrziu :

— Cînd ți-am spus că Richter miroase a sînge, am vrut să te previn. Va încerca, mai mult din orgoliu, să mi te răpească... Numai pentru a mă umili pe mine, pe urmă va încerca să scape de tine tîrîndu-te într-o porcărie de-a sa. Am făcut-o din dorința de a te feri... din calea lui.

— Îți mulțumesc, *Ermy*... Oricum l-aș fi evitat. Nu mi-ai răspuns însă de ce Richter vrea să forțeze mîna guvernului în problema evreiască ?

— O nouă ordine în Europa înseamnă o ordine a rasei superioare germane, o ordine fără evrei, slavi, țigani...

— Bine, și de ce noi, românii, trebuie să satisfacem cererile lui Richter ?

— Uf, pisicuțo, îmi pare tare rău că am început discuția asta.

— Acum că... nu mă lăsa neștiutoare.

— Mi-e și rușine să-ți spun. După un plan al lui Himmler, lagărele de concentrare din Germania — de astea ai auzit sper — s-au transformat în lagăre de exterminare a raselor inferioare.

Von Rittgen făcu o pauză, găsi probabil în afirmațiile sale ceva hilar, căci izbucni într-un rîs nefiresc. Impresio-

nată neplăcut, Luiza vru instinctiv să-și retragă mîna, dar strînsoarea lui se dovedi mai puternică.

— Mai demult, am citit un reportaj semnat de tine, încercă bărbatul să-și explice rîsul, foloseai destul de des termenul „negustori de carne vie"... apropo de proxenetism și prostituție. Cred că sensul termenului ca atare ar trebui reconsiderat, revizuit. Cred că Richter și tipii ca el, răspîndiți pe la legațiile noastre din Europa, sînt adevărații negustori de carne vie... Cu voi, românii, lui Richter nu-i prea merg afacerile. Nu știu de ce, nici nu vreau să știu de ce, dar nu-i merg. Cică Antonescu i-ar fi spus : „Sînt jidanii noștri și numai noi decidem cînd, cum și în ce fel vom rezolva problema lor." Însă Richter insistă... căci pînă-n prezent n-a izbutit să trimită din România nici un transport la Auschwitz.

— Unde ? !

— La Auschwitz, în Polonia. Măcelarul susține că dacă legionarii ar fi fost la putere, problema evreilor, a țiganilor, a slavilor din țara voastră ar fi fost rezolvată de mult. Pisicuțo cu păr acaju...

Bărbatul îi eliberă mîna și se răsuci pe o parte, către ea :

— Mă auzi, pisicuțo ?

Pentru întîia oară Luiza simți că alintul lui Rittgen o îngrețoșa.

— Îți cunosc de-acum firea. Mă aștept ca mîine sau poimîine să mă părăsești. Promite-mi că nu vei avea niciodată de-a face cu Richter, că o să te ferești de el...

— De ce-mi ceri să-ți promit ? se interesă ea nedumerită.

— Dintr-un sentiment de culpabilitate. Doar prin mine l-ai cunoscut pe Richter... Din cauza lui am vrut să mergem la un alt local...

— Ți-e frică de el ?

— Frică ? ! Nicidecum ! Ori de cîte ori îl văd, mă cuprinde scîrba și-mi vine să-mi pun capăt zilelor la gîndul că, după victorie, s-ar putea ca Europa să se populeze cu asemenea arieni ca Richter.

Luizei i se făcu dintr-o dată teamă ca nu cumva von Rittgen să încerce, îmbrățișînd-o, să și-o apropie de trupul său. Ar fi reacționat atunci într-un mod iresponsabil. O

cuprinsese brusc o stare depresivă. Cele auzite erau de vină : *lagăr de exterminare..., transporturi de carne..., noua ordine în Europa prin purificarea raselor.* Iar ea, în acel pat, făcînd dragoste cu von Rittgen, avînd perspectiva, judecînd după temerile diplomatului, să-i cedeze și lui Richter, celui ce miroase a sînge de om...

Se ridică din pat cu mult mai multă vigoare decît își închipuise, el n-o opri. Nu-i fu greu să înțeleagă că dezvăluirile sale o tulburaseră.

— E timpul să plec, zise. N-aș vrea să mă conduci...

Von Rittgen nu protestă, nu încercă s-o convingă că pentru o femeie singură nu era ora cea mai potrivită de a umbla pe străzi cufundate în bezna nopții și a camuflajului.

— Vrei să iei și caseta cu tine ?

— Nu... Peste două-trei zile Banca Națională o să-mi răspundă la cererea depusă, îl informă ea în timp ce își trăgea fermoarul de la fustă.

— Chiar nu vrei să te conduc ? insistă el, deși știa că-i va fi dat să audă un răspuns negativ.

— Doar pînă la ușă. Îmi cunosc orașul și apoi vreau să rămîn singură cu gîndurile mele...

Abia în stradă Luiza își aminti că, dincolo de toate, săvîrșise în noaptea aceea un fapt a cărui însemnătate reală numai Medoiu o cunoștea. Ar fi trebuit deci să se bucure, dar bucuria îi dispăruse din suflet.

11

Ochii maiorului Medoiu căzură pe cele două cutii metalice, plate ca două tabachere, care închideau mulajele făcute de Luiza Văitoianu. Ascultase un raport neobișnuit, prezentat de o femeie neobișnuită : ori de cîte ori își amintea de ea ofta și se îngîndura, căci de cînd o cunoscuse îi încolțise credința că, în sfîrșit, destinul se îndurase de el și-i scosese în cale o ființă mult așteptată, pentru care el ar fi trebuit să facă totul ca să și-o păstreze.

Instalată pe scaun picior peste picior, ziarista fuma liniștită, rătăcind cu privirile triste prin încăperea aceea de

poliție, cu pereții afumați. Fața ei nu exprima nici oboseală, nici blazare, nici dorința uneori fățișă de a se juca cu sine sau cu cei din jur. Se întreba, iscodind cînd și cînd tăcerea maiorului, dacă o să-i răspundă la problemele ridicate, dacă se va arăta mulțumit de reușita operației și îi va încredința o *nouă misiune.* Victoria pe front părea iminentă. Toată presa din Sărindar și Brezoianu vuia răspîndind una și aceeași știre : *înfrîngerea colosului cu picioarele de lut,* încheierea victorioasă a războiului din Răsărit, deci pacea, căci englezilor nu le mai rămînea decît să-l recunoască pe Hitler drept un învingător de necontestat : izbutise să se revanșeze cu brio, rușinea de la Versailles și Trianon fiind de-a pururi ștearsă din istorie. De-acum încolo se poate trece la statornicirea unei noi ordini în Europa, la reîmpărțirea coloniilor. Era desigur un vuiet încărcat cu bucurii. Numai maiorul Medoiu își refuza acest optimism, cel puțin așa reținea ochiul ager al ziaristei Văitoianu. De ce oare apropiata victorie nu-l bucura și pe el ? Asta să-i fie firea — de om acru ? Sau o fi și dumnealui un militar care nu poate trăi fără războaie ?... Deodată maiorul vorbi, privind țintă mulajele :

— Așadar, ești de părere că după discuția cu von Rittgen legătura voastră ar fi bine să înceteze ?

— Ai înțeles exact.

Urmă între ei o nouă tăcere, în care ziarista se întrebă iarăși dacă maiorul va binevoi să-i răspundă întrebărilor. Se hotărî să-l provoace :

— Maiorule, de ce nu te bucuri că războiul se va sfîrși ? Te-ai obișnuit atît de mult cu el ?

Ochii lui Medoiu se întoarseră încet către colaboratoarea sa, mărturisindu-și că pentru sufletul său ar fi fost o adevărată sărbătoare dacă i-ar descoperi în ochi o sclipire de interes feminin pentru dînsul, pentru bărbatul cel îndesat în uniforma hărăzită parcă din naștere. N-o descoperi și-și reprimă cu greu exteriorizarea acestui adevăr.

— Luiza Văitoianu — ce nume frumos ai ! —, ne-ai făcut un serviciu de neprețuit, vorbi el, țintuind-o cu privirile, care, cu sau fără vrerea sa, își pierduseră din rigiditatea cazonă. Nu te măgulesc din ipocrizie, așa cum o fac cu alții, pentru că așa cere tehnica spionajului.

— Atunci de ce ?

— Pentru că ești o ființă gînditoare...
— Mulțumesc, maiorule, îl ironiză ziarista.
Medoiu îi suportă neclintit șfichiuirea și-și urmă gîndul.
— Pentru mine, pentru noi, cei din conducerea Biroului 2, nu treci drept o profesionistă în ale spionajului, n-ai urmat cursuri speciale. Îți îndeplinești însă misiunile ca o adevărată profesionistă. Te apreciem și pentru faptul că îți pui și ne pui întrebări. Alți colaboratori ai noștri, nu mai puțin inteligenți, își înăbușă întrebările, ori, pur și simplu, nu vor să și le pună, lasă treaba asta pe seama șefilor, a comandanților. Tu, Luiza Văitoianu, ca să fiu în spiritul ironiei tale, erai desigur și înainte o ființă gînditoare, dar acum — fără doar și poate din pricina noastră — ai ajuns să forezi cu mintea în zone necunoscute ție înainte. Și nu știu dacă-i bine...
Luiza îl asculta cu interes, aprinse o nouă țigară de la țigara al cărei muc mai fumega, împrăștie cu mîna, ca orice fumător, fumul dinaintea sa și-l întrerupse pe ofițer :
— O spui, maiorule, ca și cînd ai fi dorit să rămîn la un stadiu anterior de gîndire. Chiar așa, crezi că prea multă minte strică ? Sau zicala-i valabilă numai pentru femei ?
Medoiu zîmbi și și-ar fi dorit ca zîmbetul să-i fie vesel și fericit : doar conversa cu colaboratoarea pe care mai ieri, zăcînd la cotul Donului într-o pîlnie de obuz încercuită de exploziile proiectilelor rusești, o chemase în gînd lîngă el, pentru ca eventuala moarte să-i fie mai ușoară.
— Luiza, mai toate zicalele care rezistă în timp își află mereu confirmări, de fapt, substanța supraviețuirii lor... Asta-i adevărul : uneori, prea multă minte strică... Eu unul aveam nevoie de mulajele astea — executate excelent —, nu de noi întrebări.
Ziarista se revoltă subit, îmbujorîndu-se :
— Dar nu mă poți lăsa să caut aiurea răspunsuri la întrebări iscate de cele două mulaje.
— Ai dreptate, se învoi maiorul, se aplecă spre țigara ei și și-o aprinse, din cîteva pufăituri scurte, pe a sa. Îți voi răspunde succint doar la cîteva din ele. Mai întîi, de ce nu mă bucur că războiul se va încheia și că, în sfîrșit, pacea va poposi în casele noastre ? Pentru că eu cred, și nu numai eu, că războiul din Răsărit ne mai rezervă mari

surprize. În al doilea rînd, dacă prin absurd războiul se va încheia, așa cum susține presa, mîine sau poimîine, noi, românii, sîntem datori să ne întrebăm : A cui va fi oare victoria ? Va fi victoria dreptății noastre naționale sau a hegemoniei Reichului lui Hitler ?

— Bine, dar mareșalul ne-a aliat cu acest Reich !

— Nu va fi pentru prima și ultima oară în istorie cînd un aliat puternic îl trage pe sfoară pe unul mai slab. Eventuala pace de mîine — pacea noii ordini în Europa ! — pune România în fața unei întrebări dramatice : A fi sau a nu fi ? Fundamentala întrebare a supraviețuirii ! Nu trebuie să uităm că Hitler a inițiat și patronat cedarea Ardealului de Nord, nu trebuie să uităm că, după nedreptatea asta, Hitler, atotputernicul Europei, s-a „aliat" cu noi — ce-i drept cu consimțămîntul unor oameni politici, al mareșalului, —, tîrîndu-ne în război, ca să ne măcinăm forțele. După părerea mea și numai a mea, Conferința de pace — pentru care unii diplomați au și început să se agite — va fi una în care Führerul Apusului și al Răsăritului, al Nordului și al Sudului își va dicta condițiile după bunul său plac și, mai ales, în conformitate cu interesele noului imperiu național-socialist, condițiile *noii ordini*. Ne îndoim că aceste condiții vor duce la restabilirea dreptății de la Versailles și Trianon, adică la reîntregirea României. Ne îndoim că Hitler va dori o Românie care să dispună liber și independent de poporul său și de bogățiile sale naturale.

Într-un gest de disperare, Luiza își acoperi fața cu palmele, ca și cum ar fi vrut să rupă orice legătură cu lumea exterioară.

— Doamne ! murmură ea printre degetele ușor desfăcute. Atunci pentru ce ați luptat ? Pentru ce acest război ? Doamne, cît e de absurd ce aud !...

Maiorul Medoiu se ridică și, cu o mișcare delicată ce o surprinse pe Luiza, îi înlătură palmele, descoperindu-i fața, luminată mai intens decît oricînd de ochii ei verzi.

— Luiza, ai pus cîteva întrebări. Dorești să-ți mai răspund ? Ai tăria să mă asculți ?

Ziarista clătină afirmativ din cap, iar Medoiu se reașeză.

— Vreau adevărul... Niciodată nu m-a mistuit o sete mai arzătoare de adevăr.

— Nu e încă momentul să explicăm absurdul situației României în acest război mondial — nici nu deținem încă toate datele. Dar trebuie să știi că situația absurdă a început cu mult înainte de 22 iunie 1941... Așa cum ți-am spus, nouă absurdul ne-a fost impus de marile puteri în jocul lor premergător războiului. Cu asta ți-am răspuns la una dintre întrebări. Alta a fost în legătură...

— Cu Richter, cu planurile de eliminare a așa-numitelor rase inferioare, cu existența unor lagăre de exterminare în masă, aminti Luiza cu glas moale, îndurerat.

— Mare trebuie să fie ura lui von Rittgen împotriva lui Gustav Richter dacă ți-a vorbit de toate astea !

— Cred că ține sincer la mine, că vrea să mă păstreze pentru el și să nu mă sacrifice pe altarul lui Richter, precizā ea, ferindu-se de astă-dată de ochii triști ai ofițerului.

Din nou Medoiu își reprimă un oftat încărcat cu o tainică suferință. Încercă și izbuti să-și izgonească din minte imaginea celor doi, îmbrățișați în dormitorul conjugal al diplomatului.

— Prin Crucea roșie internațională am primit și noi unele informații cu privire la organizarea unor asemenea uzine ale morții... Nu deținem date concrete. „Aliatul" nu ascunde existența lagărelor, dar le proclamă lagăre de muncă. Adică așa-numitele rase inferioare sînt puse la muncă, susțin ei, naziștii... E război, sacrificiile sînt mari. Deținem date concrete că de pe teritoriile ocupate Gestapoul expediază către aceste lagăre convoaie de civili, nu numai evrei, ci și polonezi, ruși, ucraineni. În general, Hitler a extins războiul și asupra civililor. E vorba de un concept „inedit" al Führerului : a creat și o armată contra civililor — SS-ul —, al cărei ofițer e și Herr Gustav Richter.

— Maiorule, sînt pregătită sufletește să ascult adevărurile cele mai dure, îl încurajă ziarista.

Medoiu își înălță fruntea brăzdată de riduri adînci și o învălui, ca niciodată, cu o privire duioasă : „De ce ne-a fost dat să ne întîlnim atît de tîrziu ? o întrebă el în gînd. Pe ce meleaguri mi-ai umblat, Luizo, femeie binecuvîntată și blestemată de Dumnezeu ?"

— Nu-i vorba de duritatea unor adevăruri. Simbolic vorbind, aş vrea să-ţi atrag atenţia că tot lui Richter îi datorăm şi moartea a zeci de mii de ostaşi români, dincolo de Nistru.

— Cum a fost posibil ? !

— Şi noi ne-am întrebat cum a fost posibil ! Problema este ceva mai complexă. Un lucru însă îmi este foarte limpede şi aş vrea să-l reţii şi tu. Mîine, mai mult ca sigur că istoricii vor căuta şi un răspuns la întrebarea „Cum a fost posibil ?". Iar eu, acestora, de pe acum le-aş spune : Nu se va înţelege niciodată corect drama de la Iaşi, dacă nu va fi analizată în contextul tragediei României în acest război. Militari, civili, o naţiune, o ţară au fost deopotrivă victimele aceluiaşi asasin — Hitler, cu monstruoasa sa doctrină.

Ziarista îşi lăsă capul în piept şi şopti :

— Maiorule, convorbirea cu tine îndreaptă o gravă eroare din mintea mea : credeam că nu există militari de carieră... inteligenţi.

— Aş rîde, Luiza, cu plăcere, fireşte, dar n-am putere s-o fac, în ciuda „apropiatei victorii". Uite, îţi dezvălui acum un secret. Datorită lui Radu Doinaş, Biroul 2 a intrat, încă din 1940, în posesia unui document nazist în care se spune textual că noi, românii, civili şi militari, sîntem o rasă inferioară şi ca atare autorul documentului propune, nici mai mult, nici mai puţin, transformarea României într-un ţinut, aşa cum e acum Polonia, condus, se înţelege, de gauleiterii lui Hitler *. Imaginează-ţi-l pe Richter în calitate de gauleiter al ţinuturilor Bărăgan şi Valea Prahovei, punînd la cale, de astă-dată la scară naţională, ceea ce a înfăptuit la Iaşi. De aici dilema mea şi a camarazilor mei. Ce-i de preferat : victoria de mîine sau înfrîngerea de poimîine ? Vezi, un război absurd nu poate să dea naştere decît la dileme absurde. Medoiu trase aer în piept, simţind că altfel nu va mai fi în stare să-şi continue gîndurile. Iar acum te întreb : doreşti să mai colaborezi cu noi ? Precizez că un răspuns negativ din partea ta nu ar ştirbi cu nimic sentimentele noastre de profundă recunoştinţă.

---

* Vezi cartea a doua, „Toamna cu frunze negre", p. 262. Document original. (H. Z.)

Se aşternu o tăcere care, contopindu-se cu fumul gros de ţigară, deveni parcă şi mai apăsătoare. Ziarista înmărmurise cu capul în piept, privindu-şi vîrful ascuţit al pantofului. Urmărindu-i reacţiile, maiorul se pomeni rugînd-o : „Luiza, dacă firea mea, vorbele mele, poate, uneori, intonaţiile mele ţi-au transmis cîte ceva din simţămintele care le am pentru tine, refuză, întrerupe colaborarea ! Şi dăruieşte-mi, în felul acesta, privilegiul de a te vedea, de a te admira, de a mă bucura de mintea ta isteaţă în alte condiţii, într-altă intimitate."

— Nu obişnuiesc să mă întorc din drum, răspunse Luiza într-un tîrziu, ridicîndu-şi capul şi scuturîndu-şi părul, decît atunci cînd descopăr singură că sînt pe un drum greşit. Deocamdată n-am descoperit acest lucru.

Medoiu, ca să-şi ascundă emoţia, duse pumnul la gură şi tuşi sec, neconvingător. Roşi, îşi drese glasul, trecînd la un ton milităros :

— În cazul acesta îţi cer să nu rupi legăturile cu von Rittgen... Evită-l o vreme, dar nu cu ostilitate, ci dintr-o anumită suferinţă... Ştii tu mai bine cum să-l duci... („Cum îi vorbesc ? Unde o trimit ? Ce fac din ea ?") La un moment dat o să te rugăm să fugi cu el din Bucureşti. La Sinaia sau în altă parte... Pentru trei-patru zile...

— Iar cu Richter ce fac ?

— Caută să amîni pe cît poţi mai mult întîlnirea ce ţi-a cerut-o. În privinţa asta, noi o să decidem cînd să te întîlneşti cu el...

— Corespondenţa cu von Meisner o continui ?

— N-o întrerupe nici o clipă, o menţii în acelaşi stil. Mai ai vreo întrebare ?

— Nu !

— Acum, Luiza, îşi îndulci Medoiu vorba, să te ţii bine că am să-ţi comunic şi eu ceva deosebit de important şi de delicat... Radu Doinaş trăieşte...

Buzele Luizei Văitoianu începură să tremure. Murmură tulburată :

— Cum aşa, trăieşte ?

— Sînt sigur că trăieşte, că-i în Bucureşti, că a tras la Athénée Pallace, dar nu cu înfăţişarea şi identitatea lui, vorbi Medoiu mai departe, precipitat. Noi nu-l putem aborda direct, pînă ce nu avem siguranţa că este el. Ne-am

gîndit la tine... Ești singura ființă în măsură să-l adulmeci fără să-l desconspiri și să ne confirmi dacă este sau nu Radu Doinaș.

— Incredibil ! murmură Luiza cu o îndoială justificată. Radu Doinaș trăiește, e în București ! Crezi, maiorule, că identificîndu-l, am să pot să rezist să nu mă arunc la pieptul lui ?

Nervii lui Medoiu se destinseră un pic, iar un surîs condescendent i se întinse lesne pe toată fața.

— Luiza, ești mult mai puternică decît îți imaginezi. Cea mai mică greșeală îl poate costa pe Radu Doinaș nu libertatea, ci viața... De pildă, mareșalul îl vrea mort, căci este convins că a fost un legionar înrăit, iar noi, o bucată de timp, nu-i putem spune mareșalului adevărul... Noua sa identitate este următoarea : Angelo-Giuseppe Proietti, i s-a repartizat apartamentul 321. Deține o procură cum că ar fi reprezentantul comercial al unei firme din Ankara. ...Medoiu scoase din buzunarul de la căptușeala hainei o fotografie făcută, se vedea, de către un agent al maiorului. Uite cum arată.

Luiza luă cu degetele tremurînde dreptunghiul acela de hîrtie : era mai mult ca sigură că ochii i se vor lovi fulgerător de chipul atît de cunoscut al lui Radu. Zîmbi însă dezolată : un ochelarist cu o barbă tunsă scurt se uita la ea intrigat.

— Ce zici ? stărui Medoiu dornic să-i cunoască opinia.

Luiza înălță din umeri întocmai ca o fată neștiutoare pusă, pe neașteptate, în fața unei probleme încîlcite.

— Știu eu ? Ai zis să-l adulmec. Am să încerc..., izbucni relaxată în rîs, spre stupoarea ofițerului.

— Ce te amuză atît de mult în treaba asta ?

Luiza Văitoianu nu se opri din rîs, nu vedea cum ar putea să-i explice maiorului că ea, „Nebuna din Sărindar“, ajunsese la concluzia că fiecare bărbat cu care se culcase respira prin toți porii un miros al lui și numai al lui, inconfundabil, iar îndemnul „Adulmecă-l !“ nimerise, dracu știe cum, la locul potrivit.

PARTEA A DOUA

Destinul căpitanului Iamandi (I)

1

Corneliu Cara : **Stimată doamnă de Beaumont, pregătindu-mă pentru această nouă rundă de convorbiri, m-am uitat prin ultimele stenograme şi trebuie să vă mărturisesc că mi-ar fi plăcut mai mult să trimit tiparului stenogramele, decît paginile mele.**

Doamna de Beaumont : **Ce să vă fac, aţi încheiat un pact cu Diavolul. Dacă l-aţi încălca, avocaţii mei v-ar urmări pînă şi dincolo de mormînt. Şi-apoi, toată lumea ştie că publicaţi cărţi şi nu culegeri de documente.**

Corneliu Cara : **Doamnă, iertată să-mi fie modestia, nu ştiu cît sînt de scriitor — unii critici mă contestă, alţii mă laudă —, dar om de cuvînt sînt, vă asigur, iar învoiala noastră va fi respectată întru totul. Şi acum, cu voia dumneavoastră, tema convorbirii noastre de azi va fi toamna anului 1942.**

Doamna de Beaumont : **Ce vorbă înţeleaptă avem noi, românii, cînd ne referim la acest anotimp : Toamna se numără bobocii !**

Corneliu Cara : **La 20 septembrie 1942, aşa cum rezultă dintr-o discuţie avută cu generalul Belcea, Radu Doinaş a plecat în Prusia, la cartierul lui Gehlen, ca invitat oficial al secţiei „Armate Străine Est" sau cum i se spunea în germană „Fremde Heere Ost", cu o nouă identitate — Robert Iamandi zis** Muşat. **Unde şi cînd a avut Radu Doinaş prilejul să vă povestească vizita lui în Prusia ?**

Doamna de Beaumont : **La Bucureşti, în vara anului 1943, prin iunie sau iulie parcă, după ce multă vreme nu mai ştiusem nimic unul de celălalt.**

Corneliu Cara : **Îmi puteţi indica locul unde v-aţi revăzut ?**

Doamna de Beaumont : **Cum să nu... Unde merg atîtea dezvăluiri, ce mai contează încă una ? Ne-am întîlnit cu totul întîmplător la doctorul Tester acasă. Neamţul ăsta cu o biografie britanică atît de încurcată avea o vilă la Şosea şi organizase un garden-party. Întîlnirea a fost o adevărată surpriză pentru mine.**

Corneliu Cara : **Numai pentru dumneavoastră ?**

Doamna de Beaumont : **Aşa cum vă spun... Radu Doinaş purta pe chip masca lui Iamandi. Pe urmă, uniforma. Îl vedeam pentru prima oară aşa. Fireşte, el m-a recunoscut din prima clipă... Ochii acestui căpitan cu pieptul încărcat cu barete de erou îmi păreau desigur cunoscuţi. I-am simţit urmărindu-mă. Faptul ca atare m-a măgulit. Printre invitaţii lui Tester era singurul bărbat mai prezentabil.**

Corneliu Cara : **Totuşi cum l-aţi recunoscut ?**

Doamna de Beaumont : **În momentul cînd mi s-a adresat. A făcut-o privindu-mă în ochi cu o bucurie uşor de identificat. Nu ne-am desconspirat. Aveam amîndoi mult prea multă experienţă ca să săvîrşim o asemenea greşeală.**

Corneliu Cara : **De ce atîta prudenţă ?**

Doamna de Beaumont : **Sub acoperişul vilei lui Tester, al acestui iscusit spion al ultimului război mondial — zău, ar merita să-i consacraţi o carte ! —, se adunau, din iniţiativa bogatului amfitrion, agenţi ai diverselor servicii de spionaj din România. Ca să vă puteţi forma o idee, aş compara vila lui Tester cu o „bursă neagră“ unde „vindeai“ sau „cumpărai“ informaţii. Printre spioni se numărau şi invitaţi nevinovaţi, care erau departe de a şti cu ce se ocupa durduliul şi bonomul doctor Tester. Fără voia lor, dar prin graţia gazdei, deveneau figuranţi care, într-un fel sau altul, îngreuiau activitatea serviciilor de contrainformaţii.**

Corneliu Cara : **Într-adevăr, mă fascinează figura lui Tester, dublu spion, dacă nu chiar triplu, care a găsit între anii 1940 și 44 în București un loc atît de favorabil activității lui.**

Doamna de Beaumont : **Ca orice mare spion nazist, a fost inițial... spion britanic. Să nu mă contraziceți, e părerea mea.**

Corneliu Cara : **Doamnă, eroul meu preferat tot Radu Doinaș rămîne. De aceea, trec peste Tester și vă întreb : Unde ați găsit totuși acel cadru intim pentru a vă întîlni în siguranță ?**

Doamna de Beaumont : **La Sinaia. Hotelul „Palas" vă spune ceva ? Mai întîi am plecat eu la Sinaia. Pe urmă a venit și el. Hotelul ne convenea la amîndoi, pentru că poseda un pasaj subteran, care-l unea de cazinou. Am ocupat, se înțelege, camere separate. Dar de întîlnit, ne întîlneam pe teritoriul altei camere. De fiecare dată alta... Parcă-l văd : se apropia de mine în timp ce eu jucam la ruletă și-mi șoptea numărul camerei. Ne-am întîlnit în felul acesta trei dimineți la rînd... De ce diminețile ? Pentru că nopțile aparțineau cazinoului.**

Corneliu Cara : **Doamnă, cum explicați acest paradox sau mai exact cum trebuie să explic eu cititorilor mei faptul că un ofițer atît de versat și de matur ca Radu Doinaș, ofițer activ în cadrul Biroului 2, vi se destăinuia.**

Doamna de Beaumont : **Deși am mai discutat pe tema asta, revenirea asupra subiectului nu mă indispune și, ca să fiu dreaptă pînă la capăt, împărtășesc nedumerirea dumneavoastră. În această ordine de idei, trebuie să vă declar că maiorul Medoiu nu numai că era la curent cu tainicele noastre întîlniri, ba le și încuraja, dirijîndu-le. Devenisem pentru Medoiu — termenul supără puțin auzul, dar n-am încotro — un „canal" prin care se scurgeau anumite informații spre Apus, iar de acolo către aliați, căci și între cei Patru Mari care, în realitate, la ceasul acela al istoriei, erau trei, se făcea un schimb de informații. Vă reamintesc de enigmaticul dr. Roessler din Elveția, care, fiind în contact cu o importantă sursă de la**

Marele Cartier al lui Hitler, nu era altceva decît un dispecer de informaţii pentru coaliţia antihitleristă.

Corneliu Cara : Aşa e... În stenograme există referiri la Roessler şi la această problemă...

Doamna de Beaumont : Nu scăpaţi din vedere că Radu m-a iubit, că reprezentam pentru el singura fiinţă căreia i se putea destăinui. Nu trebuie să înţelegeţi de aici că îmi servea toate secretele pe tavă... Dacă aş fi şeful unui serviciu de spionaj, aş născoci pentru spionii mei forme variate de defulare, de descărcare. Am în vedere nu obiectivul actului de spionaj — de astea se descarcă ei în paginile unor rapoarte —, ci impresiile şi senzaţiile trăite, spaimele şi bucuriile lor, amorurile lor ascunse sau făţişe. Un spion — de orice calibru ar fi el — simte puternic nevoia, sub apăsarea activităţilor sale subterane, să povestească, să mărturisească. Dar îi este strict interzis s-o facă. Un spion, nici măcar nevesti-si, oricîtă încredere ar avea în ea, nu i se poate confesa... De aceea nu aş căuta pentru agenţii mei psihanalişti, ci pur şi simplu nişte supape. Ceva asemănător cu un vomitorium... Poftiţi, domnilor, de „vomaţi", daţi din voi afară tot ce simţiţi nevoia, că de depozitarea acestor reziduuri am eu grijă. Chiar şi convorbirile noastre reprezintă pentru mine o descărcare. Numai că, prin pactul nostru, de „depozitare a reziduurilor" ne îngrijim împreună.

Înainte însă de a intra în subiectul propriu-zis, aş vrea să vă atrag atenţia asupra persoanei cu numele de Reinhard Gehlen ; a fost, fără îndoială, o personalitate marcantă a vremurilor noastre. Istoricii de mîine ai serviciilor de spionaj, în descrierea personalităţii lui şi a rolului jucat de el în timpul şi după cel de-al doilea război mondial se vor lovi de mari obstacole, de cele mai multe ori create chiar din ordinul „generalului cenuşiu". Mă refer la cărţile scrise în Occident, ca şi în Est, care amestecă mici adevăruri cu mari neadevăruri... S-a creat astfel în jurul „generalului cenuşiu" o adevărată legendă, susţinută fără contenire. Ei bine, tocmai cu acest Reinhard Gehlen, pe atunci locotenent-colonel, i-a fost dat lui Radu

Doinaş să se întîlnească în toamna lui 1942... Vă atrag atenţia că veţi fi nevoit să parcurgeţi o bibliografie cam bogată privind viaţa şi activitatea lui Gehlen.

Corneliu Cara : **Vă foarte mulţumesc... şi vă rămîn îndatorat dacă mă veţi sprijini în alcătuirea bibliografiei.**

Pricizarea scriitorului Corneliu Cara : „În realizarea capitolelor ce vor urma, consacrate „Agentului B-39", autorul a mai folosit, pe lîngă sursele documentare ale doamnei de Beaumont, documentele convorbirilor cu regretatul general-locotenent (r) Belcea, carnetul cifrat al maiorului Medoiu Ştefan, precum şi bibliografia de specialitate, inclusiv memoriile lui Reinhard Gehlen, apărute imediat după ieşirea acestuia la pensie. Autorul mai atrage atenţia că ficţiunea artistică, jucînd un rol primordial în realizarea acestui ciclu de cărţi, consideră că orice asemănare între unele personaje fictive şi cele reale nu este decît întîmplătoare.

2

De mai bine de două zile, Reinhard Gehlen, şeful secţiei Fremde Heere Ost, se lupta cu o indispoziţie ivită de îndată ce i se adusese la cunoştinţă că generalul Halder, respectabilul său protector, fusese înlocuit de la conducerea Marelui Stat-Major în urma unui conflict cu Führerul. Nu era o simplă înlocuire de rutină a unui general cu un alt general, stat-majorist şi el, dictată de comandantul suprem într-un moment de enervare sau de criză de autoritate, ci una cu sensuri militare profunde şi cu implicaţii grave, previzibile, dacă priveai ceva mai atent harta operaţiilor din Răsărit. Iar Reinhard Gehlen, înainte de toate, fusese ofiţer de stat-major, colaborator apropiat al generalului Halder, remarcîndu-se, mai ales în timpul elabo-

rării „Operației Barbarossa" ; știa deci să citească foarte bine o hartă oriunde s-ar fi găsit ea, la Marele Cartier de la Rastenburg sau în propriul său cabinet din pădurile Angerburgului. Din păcate harta arăta că înlocuirea generalului Halder intervenise într-un moment cu totul nepotrivit, cînd Führerul s-ar fi cuvenit să-i ia în considerație experiența, să mizeze mai mult ca oricînd pe capacitatea de sinteză a celui pedepsit și mai puțin pe ideile sale spontane, sugerate, cum îi plăcea Führerului să se laude și să se mîndrească, de Sfînta Providență care sălășluia în el ca într-un templu.

Informațiile pe care Gehlen le primea fără contenire, ziua și noaptea, de la ofițerii săi aflați în linia întîi a fronturilor și de la agenții infiltrați în spatele inamicului conturau pe hartă, dacă nu de la o oră la alta, atunci de la o zi la alta, o situație din ce în ce mai primejdioasă pentru trupele germane și aliate. În sud, exact acolo unde pînă mai ieri prăbușirea definitivă a rușilor era iminentă, se cocea un buboi imens, care punea în primejdie întregul efort de pînă atunci al Wehrmachtului. Numai în aparență nemulțumirea manifestată la O.K.W. era întreținută de concepția tactică-strategică a comandantului suprem. În realitate — Gehlen era unul dintre ofițerii superiori care cunoșteau prea bine adevărul —, Halder, partizan al teoriilor lui Klausewitz, își exprimase mai de mult insatisfacția față de un complex de idei politico-militare ale Führerului, care abia acum își arătau, la o scară foarte întinsă, nocivitatea. Sufereau de pe urma acestor idei nu numai zonele ocupate ale Rusiei sovietice, ci și moralul bravului soldat german. Urmărind îndeaproape, cînd de la O.K.W., cînd de la F.H.O., sinuosul dialog dintre Hitler și Halder, Gehlen refuzase să-și imagineze că va veni o zi cînd atotputernicul Führer, comandant suprem al Wehrmachtului, va semna un ordin de înlocuire a strălucitului șef al Marelui Stat-Major. În forul său intim aprecia hotărîrea Führerului ca o jignire adusă întregului corp de generali, căci Halder, prin talentul și capacitatea sa, întruchipa renașterea armatei germane sub un nou steag politic, care-și propusese să-i redea Germaniei demnitatea sa națională știrbită de tratatele de la Versailles și Trianon. După ani și ani de umilințe, generalii germani descoperiseră în persoana fostului

caporal Adolf Hitler forța politică hărăzită să dea armatei un plan cutezător. Capitularea Franței, precum și obligarea inamicului înfrînt de a semna la Réthodes actul supunerii necondiționate, victoriile fulgerătoare din nordul și sudul Europei reprezentau cea mai bună dovadă că programul politic al celui de-al treilea Reich ctitorit de Hitler se contopise armonios cu planurile militare ale armatei germane renăscute.

„Nu e treaba voastră, a militarilor, susținea Hitler în urmă cu cîțiva ani, să vă preocupe ce fel de regimuri politice vor impune învingătorii în Polonia, în Franța sau în Cehoslovacia. De acest pachet de probleme politice mă voi ocupa Eu, Führerul, care, prin programul partidului meu, voi reașeza Germania la locul său de frunte. Misiunea voastră, a militarilor, e să cîștigați Blitzkriegurile mele."

Amintirile îi accentuară lui Gehlen starea depresivă. Ar fi fugit de ele undeva, în Tirol sau în frumusețea peisajului patriarhal din Bavaria, pentru a-și odihni nervii și a-și regăsi pe deplin judecata lucidă. Dar un asemenea act ar fi echivalat cu o dezertare rușinoasă... Evenimentele de pe front, ca și cele din spatele frontului, îl condamnau să rămînă pe loc, în liniștea aparentă a cabinetului ce și-l organizase într-una din barăcile-tip ale comandamentului său, instalat în pădurile de rășinoase ale Angerburgului, și să lupte „corp la corp" cu gîndurile. Sub supravegherea respectabililor generali Halder și Häusinger, el, Gehlen, pe atunci un simplu maior talentat, împlinise „Operația Barbarossa" cu ideile sale inedite. Efectuase zeci și sute de calcule, prevăzuse aproape totul pe un front unic în istoria războiului, de la Marea Nordului și pînă la Marea Neagră. Această dimensiune operațională îl ținuse într-o nesfîrșită stare de excitare, căci mereu descoperea pe hartă sau în nenumăratele sale anexe nu numai dimensiunea modernă a Germaniei renăscute, ci și pe aceea a propriei gîndiri. Desigur, meritul de a fi luat cunoștință de sine îi revenea exclusiv generalului Halder, căruia, chiar și în condițiile dizgrației, nu putea să nu-i rămînă credincios și recunoscător. Calculase deci totul, iar în zorii zilei de 22 iunie 1941, la ora 3,25, tot ce se urnise simultan, într-o formidabilă mașină de război răsfirată pe un front de mii de kilometri,

i se datora şi lui. Un singur amănunt scăpase calculelor sale: că, într-o bună zi, Halder va propune să fie numit şef al F.H.O., punîndu-l astfel în situaţia de a părăsi Biroul de operaţii al Marelui Stat-Major. Abia după o lună sau două, mintea sa disciplinată, aptă de mari analize şi sinteze, pătrunsese semnificaţia acestei măsuri.

„Aşadar, Halder a fost înlocuit... N-a izbutit să-l convingă pe Führer, îşi spunea Gehlen pentru a treia oară, după ce mai bine de o jumătate de oră bătuse cabinetul în lung şi în lat, cu simţămîntul apăsător că dintr-un moment în altul cerul se va prăvăli peste pădurea Angerburgului, strivindu-l. Ce va fi de acum încolo ? La ce trebuie să mă aştept ? Ce va urma ?"

Euforia primelor luni de război în Răsărit i se risipise de mult din suflet ; în bătălia pentru Moscova, rusul silise trupele germane să „interpreteze" aidoma drama ostaşilor lui Napoleon. Şi astfel Gehlen începuse să constate cum „Operaţia Barbarossa" — mîndria sa — se modifica, şi Blitzkriegul sucomba de la o etapă la alta. Din momentul acesta — de ce n-ar recunoaşte ? — au început a fi formulate la O.K.W. noi întrebări, cam stînjenitoare, cu privire la adevăratul potenţial de luptă al inamicului.

Gehlen se opri ostenit la masa de lucru ; pălise brusc din pricina unei insuficienţe hepatice pe care şi-o trata fără succes. Cu totul întîmplător, ochii îi căzură pe un dosar subţire cu coperte verzi. Desluşi de la distanţă un nume scris cu creion albastru de mîna unui iscusit caligraf : „Cpt. Robert Iamandi zis *Muşat,* ofiţer român de informaţii". Printr-o neaşteptată asociaţie de idei, îşi aminti ce ecou stîrnise la Marele Cartier de la Viniţa memoriul adresat mareşalului Antonescu de către generalul român Iacob Iacobici. Nu era un simplu memoriu, ci un adevărat rechizitoriu împotriva participării pe mai departe a României la războiul contra Rusiei sovietice. Era cam prin februarie sau martie cînd amiralul Canaris sosise la Viniţa cu o copie a memoriului lui Iacobici, între timp demis de mareşalul Antonescu de la conducerea Marelui Stat-Major.

Generalul Halder, îşi amintea Gehlen, nu tratase cu uşurinţă documentul provenit de la Bucureşti, îl parcursese în cîteva rînduri şi subliniase cu un creion roşu,

așa cum obișnuia, acele idei care meritau atenție. Actul generalului român îl impresionase adînc : memoriul vădea nu numai personalitatea remarcabilă a autorului, ci și opinii realiste și îndrăznețe cu privire la psihologia ostașului român. Înainte de a trimite documentul spre a fi clasat, își mai amintea Gehlen, generalul Halder îl întrebase pe șeful Abwehrului : „Ce crezi, dragul meu Wilhelm, ne putem bizui pe un aliat cu o asemenea psihologie ?“ Amiralul răspunsese cu ironia-i mușcătoare : „Dacă Iacobici, ca român ce e, susține că ostașul lui nu suportă să fie smuls de lîngă ai lui și trimis să lupte pentru alții, la dracu-n praznic, nu văd de ce noi am avea o altă părere.“

De atunci trecuseră două campanii — de primăvară și de vară —, și războiul era departe de a se încheia, deși, la un moment dat, trăiseră cu toții iluzia victoriei. Septembrie intra în ultima sa decadă, iar pe harta operațiilor se contura, ce-i drept, vag, dar, unui militar de carieră, călit în lupte, nu putea să-i scape acest semn, spectrul unei mari primejdii. O nouă campanie era în pregătire, ultima după cum îi asigurase Führerul. Campania de toamnă „Stalingrad“ ! Iar pe direcția apropiatei ofensive se afla, cu misiunea de a-l înlocui pe ostașul italian, ostașul român, cel descris atît de meticulos în datele sale caracterologice de fostul șef al Marelui Stat-Major al armatei române. Și, brusc, Gehlen se pomeni întrebîndu-se cu un interes aparte : „Oare nu cumva actul generalului român îl stimulase și pe Halder să-l înfrunte, în fine, pe Führer, exact pe terenul concepțiilor lui militaro-politice, teren pe care acesta se considera imbatabil ?“ Halder atacase planul strategic propus de comandantul suprem, demonstrînd indirect precaritatea gîndirii lui militare, invocîndu-l pe Klausewitz ; atacase și politica administrativă în teritoriile ocupate, demonstrînd legătura indisolubilă dintre ceea ce se petrecea în spatele frontului și moralul scăzut al militarului german din linia întîi. Hitler nu-i suportase criticile, le apreciase ca fiind defetiste și dezagregante și-l schimbase din funcție, fără să-l îndepărteze însă de la Marele Cartier, căci în cazul lui Halder, complexele de inferioritate ale Führerului acționau invers decît în alte cazuri : simțea organic nevoia să-l aibă lîngă dînsul.

Un gust amar îi urcă în gură și Gehlen își schimonosi fața, strîmbîndu-se. Comandă secretarei un ceai de plante cu miere și, hotărît să treacă la rezolvarea problemelor curente ale zilei, se așeză la birou și trase spre el dosarul căpitanului român Robert Iamandi, zis „Mușat". Prima filă reprezenta o sinteză a maiorului Brauner, șeful Grupului „Walli 3-sud", care, la indicațiile ultrasecrete ale lui Gehlen, își extinsese activitatea, fără a avea aprobările de rigoare ale lui Canaris și Schellenberg, în afara frontului, pe teritoriul României și al Bulgariei.

De fapt, F.H.O.-ul luase cunoștință de „Mușat", de reușitele acțiunilor de spionaj ale acestuia datorită părții române, schimburilor de informații prevăzute în înțelegerile bilaterale. Copiile unor documente expediate de români nu indicau sursa, nici nu erau obligați să o facă, dar valoarea documentelor indicase Comandamentului F.H.O. că Biroul 2 de la București se bucura de contribuția unui spion inteligent, îndrăzneț, cu legături cînd în Portugalia și Spania, cînd în mișcarea de opoziție din Italia. Evaluînd rapoartele și documentele trimise de Biroul 2, Gehlen ajunsese la cîteva concluzii, a căror valoare se cerea urmărită în timp : a) Informațiile furnizate de spionul român își aveau sursele în zone ale Europei în care secția contrainformativă a F.H.O.-ului nu avea cum și nici calitatea de a acționa fără a-și încălca regulamentul de funcționare. Iar șeful F.H.O.-ului, din considerente nebuloase chiar și pentru el — cel puțin așa se justificase în fața colaboratorilor săi apropiați —, nu voia deocamdată să raporteze șefilor de la O.K.W. și Abwehrului existența spionului român. b) Rapoartele în copie ale neidentificabilului agent român, expediate de București prin curier german la Angerburg, erau bogate în date privind activități politice și diplomatice. Pînă nu de mult, F.H.O.-ul și mai ales locotenent-colonelul Gehlen nu prea zăboveau asupra unor asemenea informații. De la o vreme însă Gehlen, dintr-un considerent pe care nu-l explicase nimănui, nu numai că insistase să se acorde atenție acțiunilor diplomatice ale unor partide de opoziție din Europa ocupată, inițiate în culisele țărilor iberice, dar trecuse camuflat la exploatarea acestor informații. Să-i fi aflat oare românii noua sa preocupare ? Sau pur și simplu la mijloc nu era vorba decît de o simplă

coincidență ? c) Ar fi mai mult decît util pentru F.H.O. și obiectivele sale mai apropiate sau mai îndepărtate dacă ar izbuti să cîștige bunăvoința românilor pentru o colaborare cu curajosul spion român.

Bunăvoința românilor nu fusese cîștigată chiar de la primele schimburi de scrisori. Nici Gehlen nu urmărise atingerea obiectivului din primul foc. Mai întîi românii îi dezvăluiseră un indicativ — *Mușat*. Doar după ce Gehlen își exprimase dorința de a-l cunoaște și felicita personal pe *Mușat*, Bucureștiul se hotărîse, în fine, să-i comunice că ofițerul lor, căpitanul Robert Iamandi, este măgulit de dorința sa. „Ne îngăduim, scriau românii, să vă desconspirăm, în fine, identitatea ofițerului nu numai pentru a onora și pe această cale relațiile noastre, dar și pentru că motivele conjuncturale ne obligă să-l readucem pe *Mușat* în țară." După primirea acestui mesaj, Gehlen nu ezitase să transmită unor agenți ai lui, ce activau pe teritoriul României în afara oricăror acorduri, ordinul de a da cu orice preț de urma căpitanului Robert Iamandi, revenit în România, dacă, bineînțeles, știrea comunicată de români corespundea adevărului. Rapoartele în această chestiune primite de la București, via Sofia, cuprindeau unul și același răspuns : „O sursă de încredere de la Secția a II-a a Marelui Stat-Major afirmă că un ofițer aparținînd Biroului 2, al cărui nume n-a putut să fie stabilit, a revenit din țările iberice la București după o absență îndelungată și se găsește ascuns, spre refacere și instruire, într-o vilă din zona munților Semenic." Au urmat cîteva convorbiri preliminare cu românii, în cadrul cărora aceștia au acceptat ideea invitării căpitanului Iamandi la Angerburg, deoarece de-acum înainte doreau să-l rețină pe *Mușat* în țară. Explicația, ce-i drept, l-a cam indispus pe Gehlen, dar nu l-a făcut să-și piardă și speranța că adevăratul scop al aducerii spionului român în bîrlogul său, scop știut numai de el, va fi totuși atins.

Tot studiind firavul dosar, ochii lui Gehlen se opriră din nou asupra acelui dreptunghi, unde, de obicei, se aflau anexate fotografiile din față și din profil ale agentului. Locul era gol. Din acest punct de vedere dosarul suferea de o gravă lacună. Una din marile lui slăbiciuni era de a studia cu migală fizionomia necunoscuților cu care urma

să aibă de-a face. Fruntea sa înaltă, palidă și lucioasă, pe cale de a deveni pleșuvă, se încruntă ușor, parcă sub apăsarea acestui gînd. Așadar, românii îi asiguraseră lui *Mușat* o conspirativitate aproape perfectă, calificativ înalt, căci așa cum criminaliștii nu cred în ideea crimei perfecte, tot așa și Gehlen nu credea în conspirativitatea perfectă a spionilor.

De pe dosar privirile i se mutară pe imensa hartă a operațiilor, pentru a redescoperi, dincolo de Don, conturul acelui spectru primejdios — Stalingrad. „În condițiile acestea, se întrebă Gehlen după ce-și mai îndulci cu o gură de ceai amarul fabricat de ficat, cum va reacționa românul Robert Iamandi la propunerile mele ?" Nu și-l putea închipui pe Robert Iamandi zis *Mușat* plecînd din București spre Prusia fără ca șefii săi să nu-l fi adus în fața hărții spre a-i arăta situația Frontului de sud...

În urmă cu cîteva luni, victoria răsunătoare de la Harkov redeșteptase marile speranțe. Ochii lui Hitler începuseră să strălucească iarăși, fascinîndu-i cu și mai multă forță pe generalii Marelui Cartier General, iar ofensivele din iulie și august păreau a da definitiv dreptate planului strategic al Führerului : izolarea Moscovei și a nordului Rusiei de grînarul Ucrainei, de stepa calmucă și cubană, în fine, de Caucaz și de întreaga zonă petroliferă a Caspicei. După evoluția bătăliilor, sfîrșitul lui august ar fi însemnat și sfîrșitul războiului. E drept, săgețile și stegulețele operative ale hărților ajunseseră la Volga și la Stalingrad, în stepa cubană și în Caucaz, dar dîrzenia rusului sporea necontenit, iar chemarea propagandei bolșevice: „Nici un pas înapoi !" devenise arma lui secretă pe toată linia Frontului din sud. Armă a rusului devenise și septembrie, cu zilele sale din ce în ce mai scurte și cu nopțile din ce în ce mai lungi. Ritmul înaintării scăzuse și continua să scadă cu fiece zi, desenînd la flancul stîng al cîmpului de bătălie aripile unei păsări prevestitoare de dezastre.

Ori de cîte ori își înălța privirile spre hartă și deslușea acele aripi uriașe și negre, Gehlen le și vedea aievea, strîngîndu-se brusc, cu o forță neașteptată, strivind cu ușurință, dar mai ales fără milă, tot ce cădea în raza mișcării lor.

Perspectiva unei posibile catastrofe îl înfricoşa şi imediat simţea cum pe cerul gurii i se întindea amarul fierei.

Da, de pe hartă dispăruse din nou adevărul tactico-strategic al Führerului. Un alt adevăr tindea să-i ia locul, cel al generalului Halder. „Mai există oare vreo ieşire? se întreba Gehlen din ce în ce mai întunecat. Oare dezastrul mai poate fi împiedicat? Există în această conjunctură şi un adevăr al meu? Al serviciului pe care-l conduc? Cum îl pot afla şi, mai cu seamă, cum îl pot aduce pe harta marilor operaţii?"

Întinse mîna să ridice paharul cu ceai, cînd, prin dictafon, Grethe îl anunţă că sosiseră de pe front sintezele celor trei centre de informaţii în subordine.

3

În avionul cu care zburam spre Königsberg eu şi cu maiorul Sommer, trimisul special al F.H.O.-ului, eram singurii pasageri. Încă de la decolare, de parcă am fi fost înţeleşi, amîndoi ne-am cufundat în universul gîndurilor noastre. Probabil că Sommer voia să-mi lase mie iniţiativa conversaţiei. Eu însă nu simţeam nevoia de a sta de vorbă.

Mă năpădiseră o mulţime de gînduri, de parcă ar fi fost provocate de huruitul motoarelor. Mă gîndeam că înainte de a fi devenit „B-39", am călătorit mult, la îndemnul tutorelui meu care dorea să facă din mine un bărbat cu „o minte sănătoasă într-un corp sănătos", apoi şi la cel al generalului Petrescu, „naşul" ofiţerului de informaţii „B-39". Generalul nu-mi dezvăluise încă intenţiile sale. În schimb, mă încurajase să călătoresc peste hotare. „Plimbă-te, băiete! Deschide-ţi ochii, descoperă cum trăiesc şi alte popoare, mă sfătuise el. Observă-le obiceiurile, datinele! Plimbă-te prin cartierele aristocratice, dar bagă-te şi prin cele rău famate! Fă-ţi însemnări, consemnează-ţi observaţiile, impresiile! Unde nu-ţi iei note, memorează! Tot visezi să devii într-o bună zi gazetar. O să vezi că o să-ţi fie de folos." Aşadar, vreau să zic că am cutreierat lumea. Şi chiar mi-a fost de folos. Şi în gazetărie şi în ale spionajului. De pildă, în Germania am călătorit într-o

vreme cînd nici nu visam că voi fi acreditat la Berlin ca ataşat de presă la legaţia noastră. Îmi amintesc din acea călătorie că Heidelbergul mă fermecase şi n-a lipsit mult să-i devin student. Într-un cuvînt, trecînd în revistă etapele „perioadei mele germanice“, dacă mă pot exprima astfel, cred că nu există land prin care să nu fi trecut. Prusia răsăriteană însă mi-a scăpat. De ce, nu ştiu. Nu pot să-mi explic. S-ar putea ca acest ţinut să nu fi exercitat asupra mea nici o atracţie. Nici măcar după ce nemţii lichidaseră „coridorul polonez“ de la Memel şi Danzig şi cînd doctorul Otto Dietrich organizase pentru ataşaţii de presă şi corespondenţii străini o călătorie de documentare prin Prusia, n-am fost atras de mirajul acestui voiaj. Desigur, Königsbergul îmi spunea ceva, dar nu într-atît încît să-mi aţîţe pasiunea mea turistică. Şi acum, iată-mă în zbor spre Prusia, cu trimisul personal al lui Gehlen lîngă mine, ca o măsură absolut necesară : în situaţia mea, maiorul reprezenta un al doilea paşaport... După cîte îmi băgaseră în cap instructorii mei — maiorul Medoiu şi generalul Belcea — pămîntul şi pădurile Prusiei ascundeau obiective militare majore : bunkerul lui Hitler de la Rastenburg, sediul complex al Marelui Cartier General, zonele fortificate din jurul Königsbergului. Desigur, O.K.W.-ul mai avea şi un sediu ceva mai avansat spre linia frontului, în pădurile Viniţei, dar Rastenburgul rămînea sediul principal al lui Hitler şi al Wehrmachtului. Studiind harta Prusiei, am stabilit că localitatea Angerburg, înecată în păduri şi unde Fremde Heere Ost îşi avea cartierul general, se afla situată nu departe de Rastenburg. Doar patruzeci de kilometri, nu mai mult, îl despărţeau pe Gehlen de Hitler, de fapt, nu de Führerul său, ci de generalul Zeitzler, noul şef al Marelui Stat-Major şi căruia îi era direct subordonat.

În toată perioada instruirii mele mă gîndisem la această incredibilă călătorie cînd cu umor, cînd cu nelinişte. Nu o dată mă vedeam lovindu-mă de Brigadenführerul SS Walter Schellenberg, fără ca acesta, bineînţeles, să mă recunoască. Alteori însă mă recunoştea, ceea ce, în mintea mea, ducea la un şir de încurcături teribile.

Fusesem pregătit să evoluez pe scena prusacă ca un adevărat invitat, să caut să fiu cît mai relaxat, să vizitez tot ce mi se va propune — Königsbergul, poate şi alte loca-

lităţi — *poate şi*... Prin acest „poate şi", mi se dăduse de înţeles că pot să am parte de un şir de întîmplări neprevăzute, hilare sau tragice, şi că tonusul meu va depinde numai de mine, de interpretarea ce le-o voi da pe loc.

Deodată, un gol de aer m-a smuls din strînsoarea gîndurilor. L-am simţit şi pe maiorul Sommer tresărind. Privirile noastre s-au întîlnit, ne-am zîmbit. Avionul îşi echilibrase zborul.

Neamţul nu-mi displăcea, părea să fie de o vîrstă cu mine. Ar fi rămas cu părul brunet dacă un obuz care explodase la cîţiva metri de el nu l-ar fi încărunţit în cîteva secunde. Cît timp nu-şi scotea chipiul, totul era în ordine. Cînd se descoperea însă, contrastul dintre faţa sa tînără şi părul înălbit te impresiona neplăcut. Fireşte, pînă ce te obişnuiai. După un timp, sătul de propriile-mi gînduri, luai iniţiativa unei discuţii :

— Sînteţi căsătorit, domnule maior ?

Îmi mulţumi printr-un zîmbet condescendent pentru întrebare şi se grăbi să scoată fotografia unei blonde care-i surîdea fotografului cu capul lăsat pe umărul drept. Era o femeie cam ştearsă, dar cei aproximativ treizeci şi cinci de ani o ajutau să nu pară chiar lipsită de feminitate.

— Am şi un băiat de opt ani ! se mîndri maiorul.

Aşa cum mă aşteptam, mai scoase o fotografie : a băieţelului. Era leit maică-sa.

— Le duceţi dorul ? întrebai într-o doară.

— De ce ? se miră însoţitorul meu. Îmi văd zilnic nevasta şi copilul. Datorită domnului locotenent-colonel Gehlen, care este şi un foarte fin psiholog : dumnealui a înţeles că ofiţerii din cadrul comandamentului său numai atunci pot să dea un randament maxim, cînd se ştiu cu familiile lîngă ei.

— Interesant...

— Are dreptate, continuă maiorul să susţină vederile comandantului său. Noi avem războiul nostru — îi cunoaşteţi prea bine specificul — şi nu sîntem chinuiţi de dorul de casă şi familie aşa cum sînt chinuiţi, de exemplu, cei din linia întîi... Cu mine însă nu prea au fost probleme. Sînt prusac... născut şi crescut în Gumbinen. Aţi auzit de Gumbinen ? Nu ? Şi soţia mea e tot din Gumbinen...

— Mă bucur că sînteţi prusac, îl flatai eu. Sincer să vă spun, în afara unor cunoştinţe generale despre ţinutul dumneavoastră, nu ştiu mai nimic... O universitate celebră, un filozof şi mai celebru, o catedrală istorică, unde erau încoronaţi regii teutoni... Cam la asta se rezumă cunoştinţele mele...

Totuşi maiorul păru încîntat de cît ştiam şi-mi zîmbi îngăduitor, aşa cum se zîmbeşte de obicei unui copil, care, spunînd pe de rost o poezie, uită cîteva versuri.

— O să vi le îmbogăţiţi, pronostică Sommer. Programul dumneavoastră debutează cu vizitarea Königsbergului... Trei zile, după care vom pleca la Angerburg.

Din cabina piloţilor ieşi un căpitan înalt şi slab, cu pomeţii obrajilor încinşi ca de o lăuntrică febră tebecistă. În drum spre toaletă, ne vesti cu o bunăvoinţă generoasă că zburăm deasupra Poloniei şi, în curînd, vom face la Lodz o primă escală. Cea de-a doua şi ultima urmînd să fie la Varşovia.

Escalele nu-mi spuneau nimic ; doream fierbinte să ajung cît mai repede la destinaţie şi să intru în scenă. Era o vreme excelentă de zbor. Aveam, ca întotdeauna, şi un dram de noroc. Avionul aluneca prin văzduh lin, fără prea multe goluri de aer, fără hurducături îngrijorătoare.

Ca să sparg iarăşi tăcerea care ne ferecase, întrebai :

— Cu ce vom face drumul de la Königsberg la Angerburg ?

— Cu o avionetă, veni prompt răspunsul maiorului.

— Voi înnopta acolo ?...

— Nu cred... În orice caz, vi s-a reţinut pe toată durata vizitei un apartament la hotelul „Steaua nordului".

— Vorbiţi-mi despre ceva ! îl îndemnai eu.

— Despre ce ?...

— Despre orice doriţi... despre Prusia... despre femeile Königsbergului...

— Ooo, ce teme vaste ! rîse maiorul, iar obrajii săi bruneţi se împurpurară de plăcere. Despre femeile Königsbergului nu vă pot vorbi... itinerarul nostru e mult prea scurt pentru o asemenea temă.

Şi astfel îmi dădu primul semn că nu era deloc un ofiţer obtuz, dacă mi-aş fi închipuit aşa ceva, avea chiar şi o replică promptă.

— Pe femeile noastre le veți descoperi și singur, sînt convins că nu vă vor dezamăgi. Vă plictisește cumva drumul ? se interesă el, îngrijorat de această posibilă realitate.

— Nu... Aș vrea doar ca timpul să treacă mai repede... Îmi place să simt pămîntul sub picioare.

— Mi-e că dacă vă voi vorbi despre istoria Prusiei, veți adormi.

— Ca să fiu sincer, efectul ăsta nu poate să țină de istoria ținutului respectiv, ci mai curînd de povestitor.

Sommer rîse prietenos.

— Vorbiți o germană perfectă, observă el subit, fără nici o legătură cu cele discutate pînă atunci.

Cred că aprecierea sa avea la bază o întrebare pe care, dacă ar fi formulat-o direct, ar fi sunat cam așa : „Unde ați învățat germana, că o vorbiți foarte corect ?" Or, eu, în privința unor răspunsuri, trebuia să fiu foarte prudent, să-mi uit definitiv identitatea, biografia, drumurile mele prin Germania. Căci legendara creație a Biroului 2, căpitanul Robert Iamandi, avea cu totul altă biografie. De aceea am și răspuns ambiguu :

— Viața, domnule maior, viața te învață multe și. uneori. te supune și perfecțiunii !

Îl lăsai astfel să înțeleagă ce voia.

— Oricum, mă bucur... Tot timpul am sentimentul că nu însoțesc un ofițer român, ci unul german. De aici o altă senzație ciudată : cum să-i povestesc unui german istoria, în ultimă instanță, a Germaniei.

Îmi veni, pe neașteptate, în minte Caragiale și eram cît pe ce să-l rog să n-o ia de la '48. Zisei :

— Abordați atunci o altă temă... Datinile populare...

— Mă faceți să rîd, domnule Iamandi... Și chiar rîse, nu forțat, ci firesc, trecîndu-și degetele prin părul albit și pieptănat lins peste cap. Sînt orășean, prefer istoria...

O cunoștea, mi-a făcut dovada. L-am ascultat din ce în ce cu mai mult respect, căci, curînd, mi-am dat seama că aveam ca tovarăș de zbor un ofițer de carieră inteligent, cult, poate chiar specializat în probleme de istorie. Nu-și căuta cuvintele, frazele sale erau curgătoare, colorate...

— Uneori, Prusiei i se mai spune, cu sens peiorativ, leagănul militarismului german. Așa e... Aristocratii Pru-

siei au dat și dau Germaniei mari militari ai istoriei Germaniei.

N-ar fi fost prea politicos din parte-mi să precizez că Hitler, marele strateg al actualului război mondial, era austriac și nu prusac. Am ocolit replica, afirmînd :

— Pentru mine, nu știu de ce, formula Prusia — leagănul militarismului german înseamnă, în primul rînd, puternica fortăreață a Königsbergului.

— Să știți că vă mai despart de fortăreață încă trei ore de zbor.

Cînd maiorul mi-a adus la cunoștință că zburam deasupra Mării Baltice și că avionul descrie un semicerc pentru a găsi unghiul cel mai potrivit pentru aterizare, mi-am aruncat o privire prin hubloul din dreapta mea : cerul și marea se contopeau într-un tot cenușiu, ca, în clipa următoare, să zăresc venind sub noi păduri întinse, de conifere, iar printre ele, șerpuind ca niște rîuri, șosele înguste. M-am uitat la ceas : deși îl pusesem în concordanță cu fusul orar al zonei, găseam că lumina zilei era încă foarte puternică. Mi-am exprimat nedumerirea.

— Și va mai fi încă preț de două ore, mă asigură înveselit maiorul Sommer. V-a obosit zborul ?

— Nicidecum, îl liniștii eu și nu din politețe, deși cele două motoare ale avionului îmi mai huruiau binișor în cap.

De îndată ce am pus piciorul pe pămînt, am înțeles că aterizasem pe un aeroport improvizat, de campanie, ca în vreme de război. Nici urmă de aerogară, ci doar un șir de barăci construite din panouri din lemn, cu care ostașii Wehrmachtului împînziseră teritoriile ocupate din Europa. Asemenea unor jocuri de construcție pentru copii, se înălțau repede și se constituiau în dormitoare, birouri, popote, conform „schemelor de joc". Am mai observat la cele două extremități ale cîmpului de zbor grupuri de camioane din care se înălțau antene de radio-comunicație ; mai mult ca sigur că erau destinate conducerii zborurilor.

M-a întîmpinat regulamentar tot un maior, purtînd însemnele trupelor germane de uscat ; cu mîna la chipiul înalt, dominat deasupra cozorocului de vulturul german al Reichului hitlerist, s-a recomandat :

— Sînt maiorul Martin Brauner, şeful relaţiilor F.H.O. cu aliata noastră. Sînt onorat, domnule căpitan Robert Iamandi, că vă pot întîmpina ca oaspete al nostru pe acest pămînt străbun, binecuvîntat de două mari spirite germane : Friederich cel Mare şi Immanuel Kant. Încă o dată: fiţi bine venit !

L-am ascultat şi eu cu mîna la chipiu, mirat oarecum de introducerea celor „două spirite" într-o urare de bun venit.

— Vă mulţumesc pentru caldele cuvinte, am răspuns eu, şi vă declar fără înconjur, domnule maior, că mă simt onorat că Fremde Heere Ost mi-a oferit privilegiul de a călca pe acolo pe unde au călcat nobilii străbuni ai Imperiului german... De pe acum sînt emoţionat... Vă mulţumesc că aţi venit să mă întîmpinaţi. Vă mulţumesc şi pentru că aţi numit în persoana maiorului Sommer un foarte agreabil camarad de drum.

Cînd „solemnitatea" a luat sfîrşit, am fost condus la o maşină de campanie ; am predat cele două valize ale mele, iar maiorul Sommer m-a asigurat că vor ajunge la hotel la timp. Înainte de a urca în maşină, am mai privit o dată cerul luminat bizar de un soare care asfinţise de mult. Ai fi fost înclinat să crezi, cuprinzînd orizonturile, că ceva trebuia să se fi stricat în mecanismul de rotaţie al Terrei şi, din pricina asta, amurgul, cu luminozitatea-i şi umbra-i cunoscute, încremenise între cer şi pămînt.

M-am aşezat pe banchèta din spate, avîndu-l de astădată lîngă mine pe maiorul Brauner, lui Sommer revenindu-i locul din dreapta şoferului.

Brauner şi-a scos chipiul şi l-a pus pe genunchi. Avea un păr şaten, pieptănat cu cărare şi bine periat. L-am imitat ; fruntea mi-era transpirată. Dintre toate piesele uniformei, chipiul îl suportam cel mai greu, un adevărat calvar.

— Doriţi să conversăm în limba română ? mă întrebă respectuos ofiţerul care răspundea în cadrul comandamentului lui Gehlen de relaţiile cu Sudul.

Mi se adresase într-o românească uşor viciată de accentul, de care nu avea cum scăpa, al limbii germane. I-am răspuns, zîmbind :

— Fiind aici, pe meleagurile unde fiecare piatră evocă gloria regilor teutoni, vă propun să discutăm numai în germană, ca astfel să-mi oferiţi şansa de a-mi îmbogăţi vocabularul şi de a-mi şlefui modesta germană ce o stăpînesc.

Am încercat să fiu pe placul gazdelor, flatîndu-i. În momentul acela nu ştiam dacă mi-am atins sau nu obiectivul. În fiecare clipă cît mi-a fost dat să mă mişc printre prusaci, să respir aerul Prusiei, m-am ferit să cad în păcatul de a-mi subaprecia interlocutorii. Îi ştiam ofiţeri de informaţii şi contrainformaţii selectaţi din elita corpului ofiţeresc german : inteligenţi, culţi, cu o profundă cunoaştere a profesiunii lor militare. Fără îndoială că încercau să determine vicleniile protocolare sau diplomatice ale celor cu care veneau în contact.

— Vă mulţumesc... Însă mi-ar face şi mie plăcere ca, în contact cu dumneavoastră, să-mi îmbogăţesc vocabularul, răspunse Brauner în română, ca apoi să continue în germană : Vă adresez chiar rugămintea ca, atunci cînd voi face o greşeală, să mă corectaţi, vă voi rămîne îndatorat.

Vehiculul militar pornise în viteză ; avea arcuri bune... Dar nici şoseaua nu era de lepădat, era perfect asfaltată.

— Pentru a vă îmbogăţi limba, trebuie să ne vizitaţi ţara...

— Ei, nu se poate spune că n-am vizitat-o !

Nu minţea. Ne cunoştea ţara foarte bine, pe cea reîntregită, ca şi pe cea dezmembrată. Maiorul Medoiu îmi făcuse portretul său : că şi Reinhard Gehlen, făcuse parte din Biroul de operaţii al O.K.W. în timpul elaborării „Operaţiei Barbarossa". Lui Martin Brauner, în '39—'40, i se încredinţase „misiunea turistică" de a studia la faţa locului principalele căi de acces în România, calitatea drumurilor şi a şoselelor, clădirile viitoarelor comandamente hitleriste, căile cele mai propice pentru a asigura cu succes afluirea marilor unităţi germane spre România, apoi spre Balcani. „Judecînd după cum au înaintat nemţii în ţară în anii 1940—41, apreciase Medoiu, şi după viteza de afluire a motorizatelor lor, după cum fuseseră alese cantonamentele, putem spune că Brauner e un militar priceput. Nu întîmplător Gehlen şi l-a ales drept colaborator principal în

cadrul F.H.O. Intr-un cuvînt, Brauner e un stat-majorist capabil, dublat de un ofiţer de informaţii şi mai capabil."

Maiorul Martin Brauner stătea în stînga mea, tolănit elegant pe banchetă, cu chipiul pe genunchi. Îmi zîmbea cu o politeţe bine dozată ; nici prea rece, nici prea caldă, ca să nu mă pună pe gînduri. Începusem amîndoi o partidă de şah, cu ochii legaţi, conştienţi că fiecare mişcare nu putea avea întotdeauna efectul dorit de el sau de mine.

Şoseaua şerpuia printr-o frumoasă pădure de pini, lovită cu blîndeţe de forţa de metamorfozare a amurgului.

— Vă văd îngîndurat, domnule căpitan, observă Brauner, vădind înţelegere pentru starea care încerca să-şi croiască drum în sufletul meu. Sînteţi obosit ?

— Nu, nu, am ripostat cu vioiciune, poate pentru a arăta că nu eram obosit. Ştiţi, impactul cu ţinutul dumneavoastră are asupră-mi un efect neobişnuit..., cum să vă spun, poate cuvîntul bizar e mai potrivit...

Cei doi ofiţeri s-au arătat aproape simultan interesaţi de mărturisirea mea. Maiorul Sommer s-a răsucit spre mine, iar Brauner n-a ezitat să mă întrebe :

— Vă deranjează dacă v-aş ruga să fiţi, în această chestiune, ceva mai explicit ?

Aş fi fost un idiot dacă m-ar fi deranjat întrebarea amfitrionului meu. Ce-i drept, nu prea sesizam originea interesului lor pentru aşa-numitul „efect ciudat", ceea ce nu m-a împiedicat să le împărtăşesc ce am simţit în momentul în care am pus piciorul pe pămîntul Prusiei.

— Vin din sud... Mi-am petrecut, în ultima vreme, zilele şi nopţile prin zone ale Mediteranei şi ale Atlanticului. (Anume lăsam să-mi scape asemenea detalii.) Mi-e fiinţa încă plină de lumina acelor ţărmuri, cu aerul şi flora specifică sudului. Şi, dintr-o dată, nordul : dintr-o dată, coborînd din avion, am simţit că aerul are un alt... miros... că lumina parcă se cerne altfel, că şi retina o recepţionează altfel. Pînă şi adierea vîntului, probabil dinspre Baltică, e încărcată cu alte săruri... Nemaipomenind de pădurea ce o străbatem... Cam asta-i tot...

Maiorului i-a scăpat un oftat sincer — nu, auzul nu mă putea înşela — şi a ţinut, la rîndu-i, să-mi mărturisească :

— Vedeţi, domnule căpitan Iamandi, am intrat în cel de-al treilea an de război şi, deşi nu sîntem în tranşeele din prima linie, constatăm că ne-am cam abrutizat. Fără să vreţi, aţi umblat la un mecanism delicat. Ne-aţi amintit că trăim într-un peisaj unic, cu un cer, cu un soare, cu o lumină proprie firii noastre... Îngăduiţi-mi să vă mulţumesc pentru frumuseţea simţămintelor dumneavoastră.

O înfruntare directă între doi ofiţeri de informaţii aparţinînd unor armate diferite poate fi comparată în fel şi chip. Comparaţii uneori subtile, alteori derizorii, cum era aceea pe care mi-o îngăduiam în momentul acela : doi boxeri urcaţi pe ring, fiecare cu garda lui, studiindu-se... Prin forţa misiunilor noastre, ne suspectam pînă şi cele mai inofensive fraze. Numai că eu, neuitînd nici o clipă de sfaturile „managerului", mă voiam relaxat. „Domnule Doinaş, ăştia urmăresc să obţină ceva de la noi, îmi tot repetase generalul Belcea. Ce anume nu ne dăm seama... Invitarea unui ofiţer român în «bîrlogul» lor de la Angerburg e un fapt fără precedent. Şi nu l-au vrut pe nimeni altul ca invitat decît pe *Robert Iamandi,* această creaţie a imaginaţiei noastre. Poate vor să ne prindă cu mîţa-n sac... Dar poate că ficţiunea noastră i-a convins şi au nevoie de serviciile inexistentului *Iamandi.* Nu ştim... Fii relaxat, poartă-te ca unul care nu se aşteaptă la nimic sau se aşteaptă la orice şi nu mai are nimic de pierdut." Încercam deci să evaluez situaţia aşa cum fusesem instruit.

— Mai avem puţin şi intrăm în oraş... Aici, nu departe, în pădurea Fuchsbergului, avem un poligon ultramodern, dacă o să doriţi să-l vizitaţi sau să participăm la o tragere, să ne spuneţi.

— V-aş ruga mai curînd să-mi comunicaţi programul acestei prime seri, căci am înţeles că programul meu începe chiar din această seară, schimbai eu vorba.

— Ne-am gîndit că după ce vă veţi odihni şi vă veţi acomoda cu apartamentul, să servim împreună cina la restaurantul hotelului. Maiorul Sommer şi cu mine am veni cu soţiile.

Am fost plăcut surprins. De mult, din seara cînd Brigadenführerul SS Walter Schellenberg mă invitase în familia sa, la un prînz, nu mai avusesem prilejul să fiu într-o atmosferă de familie. Mi se amintise, fireşte, fără

voia amfitrionilor, cît de singuratică îmi fusese viaţa în ultimii ani.

— Voi fi mai mult decît încîntat să fac cunoştinţă cu soţiile dumneavoastră.

— La hotelul „Steaua Nordului“ veţi sta în apartamentul în care a stat şi Führerul în 1934, interveni şi maiorul Sommer, radios că-mi putea comunica şi el un lucru menit să-mi facă plăcere.

— Mă copleşiţi, am zis. M-am dezobişnuit, datorită *treburilor* mele, de a fi un musafir aşteptat şi tratat ca atare.

Din nou am făcut aluzie la viaţa aventuroasă a *căpitanului Robert Iamandi.*

Nici nu mi-am dat seama cînd maşina a oprit. Şoferul, un ofiţer tînăr, a sărit de la volan şi a deschis portierele. Am coborît şi am constatat că între cer şi pămînt stăruia neclintită lumina aceluiaşi amurg. Clădirea hotelului, cu patru caturi, construită auster, în stil gotic, nu părea deloc primitoare. „Nord Stern“... „Steaua Nordului“. Nu m-am grăbit să intru. Secondat de cei doi ofiţeri, am privit curios în juru-mi. Descopeream un oraş înecat în verdeaţă şi asta mă minuna.

— Sîntem chiar în centrul oraşului, mă informă maiorul Brauner, mişcat de reacţiile mele turistice. Iar peste drum este faimosul parc zoologic al Königsbergului, organizat în secolul trecut.

Un tramvai trecu prin dreptul nostru, tăindu-ne perspectiva. Abia atunci m-am răsucit cu faţa spre hotel şi am propus să intrăm.

Maiorul Brauner a ţinut morţiş ca Sommer să se dovedească pînă la capăt un bun tovarăş de drum şi să mă conducă pînă la etajul al doilea, unde mi-a amintit din nou:

— Apartamentul 217 a intrat în istorie datorită Führerului...

„Ei, începînd de astăzi, mi-am replicat în gînd, va intra în istorie pentru a doua oară.“

Chiar Sommer mi-a deschis uşa, care, dealtfel, era descuiată. Am intrat încrezător nu numai în „Steaua Nordului“, ci şi în cea a destinului meu... Cele două valize, spre mirarea mea, mă aşteptau. Apartamentul se consti-

tuia din două camere mai mult înalte decît spațioase, cu o baie numai pe jumătate îmbrăcată în faianță.

— La ora douăzeci și treizeci de minute, mă prezint aici să vă iau la cină, nu cea de taină, ci de bun sosit la Königsberg...

Sommer a pocnit din călcîie satisfăcut de întorsătura dată frazei, a dus mîna la chipiu, lăsîndu-mă, în fine, singur. De mulțumire, am căzut într-un fotoliu, mi-am rășchirat picioarele vîrîte în cizme, mă ardeau, și am închis ochii. În poziția asta, mi-am dezbumbat vestonul. Puțin mai tîrziu, pe cînd răsuflam ușurat că mă reîntîlnisem cu mine însumi după un zbor de mai bine de zece ore, am realizat tăcerea apăsătoare a apartamentului, a împrejurimilor. Curînd, ceva vag, greu de definit, m-a făcut să-mi redeschid ochii. Amurgul lipit de cele două ferestre își pierduse din transparență. M-am ridicat și m-am dus la una din ferestre, am tras perdeaua și am scrutat depărtările ; și, deodată, mi-am dat seama că am făcut o mare descoperire, că am aflat fără să doresc de ce lui Hitler i se rezervase în 1934 taman apartamentul 217 : se zărea de la fereastră, în ciuda înserării lente, o piață imensă, care unea mai multe artere ale orașului, străjuită, ca și la Nürnberg sau München, de zeci de catarge uriașe, de care atîrnau, ca niște pancarte roșii, steagurile național-socialiste. Mai era acolo înălțată și o tribună. Probabil că și Führerul, întocmai ca și mine, înainte de a coborî în Agora, admirase de la fereastră mulțimile care-l așteptau, tribuna de unde avea să vorbească și să primească defilarea trupelor SA, SS, poate și pe cele ale armatei. Mai văzusem în Germania asemenea piețe intrate în „istorie", în perioada mea de atașat de presă la Berlin. Am stat la fereastră pînă ce am înregistrat aprinderea luminilor, ceea ce însemna că antiaeriana Wehrmachtului nu inclusese Königsbergul în nomenclatorul spațiilor aeriene primejduite *. Am aprins și eu lumina în apartament : mobila desuetă, paturile înalte, cu perne uriașe, nu m-au deranjat. Veneau parcă din alt secol. M-am uitat la ceas și m-am apucat să-mi

* Primele raiduri cu adevărat distrugătoare ale aviației engleze și sovietice au avut loc în 1944.

desfac valizele. Mi-a fost ușor să constat că nu fuseseră violate.

Ciocăniturile în ușă ale maiorului Sommer m-au găsit pregătit să cobor. Dormisem bine, făcusem și un duș ; într-un cuvînt, eram proaspăt, cu forțele refăcute, gata să fac față cu stoicism cinei...

— Domnule căpitan Iamandi, sînteți așteptat...

Și Sommer era *fraiche* — n-ar fi fost exclus ca în cinstea oaspetelui, omul să se fi bărbierit pentru a doua oară în ziua aceea ; răspîndea în jurul său un miros plăcut de colonie bărbătească de bună calitate.

— Ați izbutit să vă odihniți ?

L-am asigurat că da și nu i-am ascuns că, un timp, impresionat de semnificația deosebită a apartamentului, am încercat să mi-l imaginez pe Führer scriind la birou sau plimbîndu-se gînditor prin cameră.

— N-am izbutit..., am mințit eu cu un aer de om dezolat. Însă liniștea de aici este foarte odihnitoare.

— Da, sîntem departe de front, recunoscu Sommer și imediat se corectă : Numai în aparență... Să mergem, dacă sînteți de acord...

Am străbătut un coridor pustiu, apoi am coborît scara ce ducea la recepție, iar de acolo treptele altei scări și am intrat în sala unui restaurant care, din primul moment, mi s-a părut foarte intim ; dintr-o căutătură, am numărat cincisprezece mese. În cadrul acesta intim, soțiile celor doi ofițeri confereau cinei o atmosferă de petrecere familială. Au urmat prezentările. Soția maiorului, Anna Sommer, era aidoma ca în fotografie — poate puțin mai trecută. Însă ceea ce ascundea cartonașul cu care însoțitorul meu se lăudase în avion, dezvăluia realitatea : femeia era cam dolofană, cu picioare scurte, plinuțe. Nici nevasta maiorului Brauner nu era mai înaltă, dar avea o față cu un ten delicat și o expresie mai inteligentă în priviri. „Eva", mi s-a recomandat ea surîzîndu-mi ca unui vechi amic.

Abia după ce am luat loc, am observat că cina fusese pregătită pentru șase persoane, căci scaunul din stînga mea rămăsese neocupat. În dreapta mea se așezase maiorul Brauner cu soția ; urma apoi familia Sommer. Ar fi fost o impolitețe să-mi exprim nedumerirea în legătură cu

constatarea mea. Se vede treaba că gazdele au descifrat ceva pe chipul meu, căci maiorul, zîmbind către toți cei din jurul mesei, mi-a dezvăluit :

— V-am pregătit o surpriză !

De data asta mi-am mărturisit fățiș mirarea. Eva a sărit bătînd din palme copilărește :

— Martin, ce-ai făcut ? ! Ai stricat totul...

Anna a intervenit și ea în timp ce își aranja cu palmele cutele părului.

— Poate că domnul căpitan Iamandi ghicește... Să-l lăsăm să ghicească !

Din capul locului, am reținut dorința lăudabilă a gazdelor de a nu realiza în jurul mesei o atmosferă oficială, ci una de intimitate caldă. Așadar, mă puseseră în fața unei „surprize“ care, încălcînd proverbiala punctualitate germană, întîrziase la cină. Sau, cine știe, poate că așa-i ceruse „regizorul“.

— Da, da, să ghicească ! se bucură Eva Brauner de propunerea doamnei Sommer. Să vedem dacă ghiciți..., mi se adresă ea, cu capul ușor împins înainte ; gura-i frumoasă, întredeschisă în momentul acela, dezvăluia o dantură albă, puternică.

Primul meu gînd a fost Reinhard Gehlen, șeful F.H.O., dar imediat m-am contrazis cu propriile-mi argumente. Un comandant care la București îmi fusese caracterizat drept o ființă retrasă, austeră, pe deasupra și suferindă de ficat, nu-și putea permite să se ivească în chip spectaculos la o cină organizată într-un restaurant. Apoi, prin nu știu ce piruetă năstrușnică a creierului, m-am gîndit la *Lola*, surpriza de la Berlin, apoi cea de la „Pustnicul“, dar am izgonit-o din minte rapid. Ca să dau însă satisfacție doamnelor și pentru a le cuceri simpatia (presupuneam că, după cină, odată ajunse la casele lor, femeile mă vor comenta în ambianța familiilor lor), am început să-mi demonstrez perspicacitatea.

— Surpriza nu poate fi decît o femeie, am declarat eu.

— De ce ? De ce ? mă întrebă, zglobie, doamna Sommer, satisfăcută de acest joc de societate izbucnit spontan, care dădea serii o anumită savoare.

— Dacă surpriza ar fi fost întruchipată de un bărbat, atunci acesta nu ar fi putut să fie decît un ofițer. Oricine

ar fi fost acest ofițer german sau român, s-ar fi dat peste cap de o sută de ori numai ca să fie punctual la o cină unde este așteptat, mai ales, de... două doamne.

— Bravo ! bătu din palme admirativ soția maiorului Brauner, confirmîndu-mi că sînt cu deducțiile pe drumul cel bun.

— Mai există un element din care am dedus că surpriza este personificată de o femeie, am continuat eu să întrețin atmosfera jocului. Am făcut o pauză, reluîndu-mi deducțiile pe un ton misterios. Organizatorii acestei mese — probabil chiar patronul restaurantului — au avut grijă să pună în dreptul tacîmurilor destinate doamnelor cîte o frumoasă garoafă roșie...

Cei din jurul mesei au izbucnit într-un hohot vesel de rîs. Ar fi nedrept dacă n-aș mărturisi că acest joc, într-un fel, îmi pria și mie, întreținîndu-mi relaxarea.

— Pînă aici ne-ați uimit, domnule maior, aprecie doamna Brauner, care mă studia cu un interes crescînd. Ce ne mai puteți spune despre femeia așteptată ?

— Că toți cei din jurul mesei o respectă foarte mult.

Cred că din toate aiurelile debitate pînă atunci, ultima aiureală a entuziasmat.

— Formidabil ! aprecie Eva Brauner și își întoarse capul spre soția lui Sommer : Ce zici, Anna ? Nu-i așa că domnul Iamandi e formidabil ?

Cei doi ofițeri își priveau soțiile cu o indulgență generoasă.

— Să ne spuneți acum, ceru dolofana doamnă Sommer, cum ați ajuns la această concluzie...

La Berlin, în perioada copilăriei mele ca ofițer de informații, am observat că puteam folosi nu fără succes și zîmbetul, și ochii mei albaștri, într-o cooperare cu chipul meu mereu bronzat, pentru a cuceri un... cap de pod în sufletul unor nemțoaice căsătorite, fidele pînă la fanatism soților lor. Recunosc : era o „armă“ ridicolă, uneori derizorie, dar cu care, în anumite împrejurări, izbuteam să împușc mai mulți iepuri deodată. Și în seara aceea simțeam instinctiv nevoia ca, după cină, cele două neveste să mă comenteze cu simpatie. Așa că mi-am aruncat în „luptă“ zîmbetul și căutătura ștrengărească a ochilor, în timp ce spuneam :

— La această concluzie am ajuns urmînd o cale mult mai simplă decît vă imaginaţi. Dacă n-aţi fi respectat-o sau chiar iubit-o (mi-am cercetat ceasul), în aceste clipe aţi fi dat semne de nervozitate... întîrzierea ei v-ar fi ofensat... Mai ales că aveţi la cină un oaspete sosit de la celălalt capăt al Europei.

— Bravo, domnule maior ! zise Anna Sommer apăsat. Este exact aşa cum aţi intuit dumneavoastră.

Volubilitatea o făcea mai drăguţă pe blonda doamnă Sommer, care, puţin cîte puţin, se despărţea vizibil de expresia de nevastă sobră din fotografia ce-mi fusese arătată în avion.

A intervenit din nou şi doamna Brauner.

— Într-adevăr este vorba de o prietenă a noastră, o fiinţă deosebită, preţuită de noi. Înainte de a continua, se uită întrebătoare la soţul ei şi acesta cu siguranţă că îi dăduse consimţămîntul, căci ea urmă : Din nenorocire, a rămas văduvă încă din primele luni ale războiului...

Maiorul Brauner a întrerupt-o, cerîndu-i politicos scuze şi, fixînd cu privirea piramida ce o forma şervetul de lîngă păhărelul de schnaps, mă informă :

— Soţul ei a fost căpitan de infanterie şi a comandat pe „Frontul central" un batalion de infanterie. A căzut eroic, astă-iarnă, în faţa Moscovei. Am fost camarazi, am urmat aceeaşi şcoală de ofiţeri. Ar fi putut, prin calităţile sale, să rămînă în cadrul O.K.W., dar s-a adresat Führerului cu cererea de a fi trimis în Răsărit.

Povestea era tristă ; am simţit după vocea dintr-o dată moale a maiorului că evocarea morţii camaradului său îl tulburase. Povestea putea fi chiar adevărată. Dar, am mai spus-o şi cu siguranţă că o s-o mai spun de multe ori de acum încolo, era de datoria mea să pun sub semnul întrebării pînă şi atmosfera familială din jurul mesei, desigur cu pondere, fără a exagera nici într-o parte, nici în cealaltă. Pe undeva, vulpoii ăştia trebuie să-mi fi întins o capcană, gîndeam, deşi nu era prea recomandabil să mă las împovărat de asemenea probleme. Doar nu l-au invitat ei pe inexistentul Robert Iamandi în Prusia de răsărit, aşa, în dorul lelii...

I-a revenit doamnei Brauner obligaţia de a risipi atmosfera oarecum sumbră ce se aşternuse peste buna noastră dispoziţie.

— Ştiţi, ciripi ea drăgălaş, surpriza noastră...

— ...al cărei nume nu mi l-aţi dezvăluit...

— ...întîrzie cu aprobarea noastră.

— Ca surpriza să fie cît mai convingătoare, o completă soţia lui Sommer, mărturisind în felul acesta că şi ea era la curent cu înscenarea.

— Iat-o că vine ! exclamă Eva fericită.

Mi-am întors maşinal capul în direcţia de unde presupuneam că trebuie să se ivească surpriza. Un fior de emoţie sau de nelinişte tot m-a încercat. Femeia venea plutind spre noi, cu o distincţie şi un surîs suav care o înfrumuseţau, căci nu era ceea ce se numeşte o femeie frumoasă. Mi-am dat seama şi mai mult de acest adevăr cînd, după ce i-am sărutat mîna, m-am uitat mai bine la ea.

— Karla Helldorf, se recomandă ea abia auzit, iar după ce s-a aşezat, cuprinzînd dintr-o privire veselă pe toţi cei din jurul mesei, s-a întors spre mine şi mi s-a adresat cu o simplitate cuceritoare : Domnule căpitan, sînt convinsă că bunii mei prieteni v-au pus la curent cu motivul întîrzierii. Mai sper că surpriza şi regia nu v-au dezamăgit.

— Doamnă, vă asigur că merita să fac un drum atît de lung ca să mă bucur de o asemenea surpriză.

Karla Helldorf — unde am mai auzit eu numele ăsta ? — a izbucnit într-un rîs cristalin, discret, care a pus-o, în continuare, într-o lumină agreabilă.

— Domnule căpitan, mă lămuri ea, am rîs pentru că, probabil, prietenii mei au omis să vă dezvăluie că sînt actriţă.

— Ei, actriţă ! o întrerupse Eva Brauner supărată. Eşti vedeta principală a teatrului nostru ! Nu ţi-am înţeles niciodată modestia.

Karla Helldorf repetă :

— Sînt actriţă ! Iar dumneavoastră, prin glas şi prin perfecţiunea cu care vorbiţi limba germană, mi-aţi amintit de un partener.

Aşadar, cina a debutat mai mult sub semnul prezenţei actriţei şi mai puţin sub cel al oaspetelui. Constatarea nu

m-a lăsat rece. Era o realitate că apariţia Karlei Helldorf a înviorat mult atmosfera, mai cu seamă că nu sugera prin nici un amănunt că ar fi văduvă, şi încă una de război. Nu ofta, nu apela la fraza „Pe cînd trăia Hans... Dumnezeu să-l ierte !" Însă de deosebita sa sensibilitate şi inteligenţă mi-am dat seama după primele cuvinte rostite. Din acest punct de vedere se detaşa vizibil de prietenele ei, mîndre în felul lor de superioritatea neostentativă a actriţei.

Surpriza — trebuie să recunosc — mi-a căzut bine, făcîndu-mi realmente plăcere, căci, oricît de binevoitor şi de răbdător aş fi fost, cu siguranţă că aş fi suportat din ce în ce mai greu discuţia încrucişată cu cele două soţii de ofiţeri. Dacă iniţiativa invitării Karlei îi aparţinea lui Gehlen, atunci, într-adevăr, se dovedea a fi un fin psiholog, găsise exact soluţia menită să nu transforme cina într-un calvar.

— Vă pot admira, în aceste zile, în vreun spectacol ? am întrebat-o în pauza dintre bucatele delicioase ce ni se serveau.

— Din păcate, nu... Teatrul din Königsberg, la fel ca şi Opera, instituţii cu tradiţii, nu şi-au reluat încă stagiunea... Şi nici n-o vor relua atît de curînd.

— Cum aşa ? ! La Bucureşti, stagiunea a început de o săptămînă...

M-am oprit la timp. În afară de acel spectacol stupid „Cu femeile nu-i de glumit", pe care l-am văzut pînă m-a luat dracu ca să pot ajunge la Lisette Vrancea, nu mai fusesem la nici un alt spectacol.

— Actorii noştri au fost organizaţi pe echipe şi trimişi pe front.

— Şi dumneavoastră ?...

— Motive personale m-au împiedicat să-mi însoţesc colegii.

Au răsunat, pe neaşteptate, acordurile unei orchestre formate din patru bătrîni obosiţi. Nu i-am observat cînd au urcat pe podium să-şi ocupe locurile : costumele lor negre, feţele triste mă trimiteau cu gîndul la patru ciocli siliţi de o forţă nevăzută să facă muzică. Cîntau totuşi bine, numai că nu trebuia să te uiţi la ei. Karla s-a aplecat spre mine şi m-a lămurit în şoaptă că muzicanţii erau, de

fapt, membri ai Filarmonicii din oraş, a cărei formaţie se destrămase din același motiv ca şi trupa teatrului.

Cina decurgea surprinzător de plăcut, iar preparatele culinare şi vinul erau la înălţime. Anturajul — o, de cînd nu mai avusesem parte de unul ? ! —, chiar în această formaţie prusacă, mă încuraja să mă avînt cu încredere în necunoscut. În ochii Karlei — culoarea lor nu izbutisem încă s-o desluşesc — răsăriseră sclipiri melancolice. Poate că greşeam, dar îmi închipuiam că femeia lupta cu un val de tristeţe. Totuşi conversaţia noastră nu obosea.

Deodată, într-un moment de pauză a orchestrei, maiorul ne-a anunţat că ar dori, ca împuternicit al comandantului, să rostească cîteva cuvinte în onoarea oaspetelui din România. A ridicat paharul plin cu acel minunat vin chihlimbariu şi, întorcînd capul spre mine, mi s-a adresat :

— Domnule căpitan Iamandi, ştiu că sînteţi un militar care nu poate fi speriat chiar atît de uşor... Nici măcar de perspectiva unui toast. De aceea îndrăznesc să-l şi ţin. Va fi însă un toast scurt.

Eva Brauner îşi lăsase capul pe spate şi-şi asculta soţul cu o mîndrie nedisimulată : se vedea că îl iubea, ochiul meu experimentat nu mă înşela. În schimb, soţii Sommer îl urmăreau cu respectul oficial ce-l impunea de la sine funcţia. Karla fuma şi nu părea deloc impresionată de momentul oficial al cinei.

— Vă dorim, domnule căpitan Iamandi, să vă simţiţi printre noi, în străvechea garnizoană a Königsbergului, ca la dumneavoastră acasă. Doar patru ore au trecut de cînd v-am întîmpinat la aeroport şi, iată, ne simţim în jurul acestei mese de parcă ne-am cunoaşte de cînd lumea. Şi acum, o altă surpriză : conform programului, veţi petrece, începînd de mîine, trei zile la Königsberg, pentru a-l vizita, pentru a-i cunoaşte valorile. Vă va însoţi — să mă ierte buna şi credincioasa mea soţie, dar pur şi simplu, domnule căpitan, vă invidiez — vă va însoţi doamna Karla Helldorf, care, la rugămintea expresă a domnului locotenent-colonel Gehlen, a acceptat să vă fie călăuză. Eu atît am avut a spune... Vă propun, dragi comeseni, să bem pentru oaspetele nostru !

S-a rîs, s-a aplaudat, s-au ciocnit pahare de vin. Karla Helldorf mă studia cu o privire compătimitoare :

— Nu aveţi încotro, domnule căpitan, ...trebuie să mă suportaţi.

I-am luat mîna, i-am sărutat-o galant şi am declarat :

— Vă mulţumesc... Mi-era teamă că firea mea meridională nu-şi va găsi liniştea în clima nordică. Prejudecăţi ! Vă asigur că am şi început să mă simt ca la mine acasă. Vă rog, domnule maior Brauner, să raportaţi domnului locotenent-colonel Gehlen că mă simt onorat că doamna Helldorf nu a refuzat să-mi fie călăuză.

Din nou au izbucnit aplauze şi, pentru că orchestra îşi reluase programul, am invitat-o pe Karla Helldorf la dans. M-a însoţit cu plăcere. Eram puţin mai înalt decît ea, ne potriveam, dansa uşor, mlădiindu-şi armonios trupu-i zvelt şi frumos. Purta o rochie sobră, dintr-o mătase grea, al cărei decolteu lăsa să se întrevadă insinuant adîncitura dintre sînii ei albi, uşor ridicaţi de sutien. Mirosea plăcut, tot s-o adulmeci.

— Mi-era teamă că nu ştiţi să dansaţi, îmi mărturisi ea.

— Nu există bucureştean să nu ştie să danseze.

Nu se prea lipea de mine, deşi dansul o cerea. Dar nici eu nu mi-am propus ca, printr-o stratagemă de dansator, s-o strîng mai bărbăteşte în braţe. Am păstrat exact distanţa pe care ea mi-o impunea.

— Să ştiţi că îmi place uniforma armatei române, îmi spuse, înălţîndu-şi privirile : avea ochii căprui, faţa ovală, cu buzele uşor întredeschise, ca într-o aşteptare.

— Şi mie, am glumit.

— Sînteţi primul român pe care-l cunosc...

— Sper că nu v-am dezamăgit.

— Încă nu, rîse ea prietenos şi se grăbi să adauge : şi nici n-aş dori aşa ceva.

Tangourile se succedau unul după altul, de parcă ar fi fost dinainte comandate. Dansau pe lîngă noi şi cei doi ofiţeri cu soţiile lor. Cînd şi cînd ni se expediau zîmbete mai mult sau mai puţin protocolare.

— Spuneţi-mi, domnule căpitan, care e prima impresie înregistrată călcînd pe pămîntul Königsbergului ?

Întrebarea Karlei, pornită mai mult ca sigur din dorinţa sa firească de a menţine dialogul nostru, sunase totuşi a întrebare de interviu.

— Liniştea... Iată prima mea impresie... Să auzi liniştea..., am răspuns eu spontan. Aici, la Königsberg, mi-a fost dat s-o aud — o linişte asurzitoare. E oare liniştea asta o condiţie permanentă a oraşului ?

Surîsul ce i s-a desenat pe chip era cald, ademenitor.

— O linişte asurzitoare ? ! Îndrăzneaţă comparaţie ! Îmi place... Aţi scris vreodată versuri ?

— Vă asigur că numai rapoarte de serviciu.

— Ceva îmi spune că aveţi o fire poetică...

— A ! reacţionai eu înveselit. Dacă-i vorba de fire, să ştiţi că în ţara noastră tot românul e poet. Dar nu mi-aţi răspuns la întrebare.

Fără să vreau, ochii mi-au alunecat pentru o fracţiune de secundă pe sînii ei dezvăluiţi cu zgîrcenie de decolteul rochiei. Printr-un reflex scăpat de sub control am adunat-o tandru la pieptul meu, dar ea m-a îndepărtat fără ostentaţie.

— Anii de război, mărturisi ea cu tristeţe, au schimbat mult oraşul. I-au răpit zgomotele diurne.

— Zgomote diurne ? ! Scrieţi cumva versuri ?

A rîs exact în momentul cînd orchestra a amuţit. I-am oferit braţul şi am condus-o la locul ei. Dansase şi nu-şi ascundea bucuria. Dealtfel şi celelalte două femei nu mai conteneau să-şi manifeste încîntarea.

După ce s-a aşezat, Karla Helldorf s-a înclinat uşor spre mine, împărtăşindu-mi mulţumirea că vorbeam o germană mai mult decît corectă.

— Asta o să-mi uşureze foarte mult răspunderea ce mi-am luat-o... Stăpîniţi subtilităţi de limbă, ceea ce vă onorează.

— Doamnă Helldorf, dacă v-ar fi auzit profesoara mea de germană, i-ar fi dat lacrimile de bucurie.

— Povestiţi-mi despre profesoara dumneavoastră de germană, interveni rugător Anna Sommer.

Am inventat uşor o istorioară melodramatică cu o bavareză care cu treizeci şi ceva de ani în urmă s-a îndrăgostit de un tînăr român, cu care a fugit de acasă în România. După cîţiva ani de trai fericit, iubitul i-a murit într-o catastrofă feroviară. Ea însă, după lovitura năprasnică a destinului, n-a mai dorit să se întoarcă în Germania şi s-a consacrat profesoratului.

Mi-am dat repede seama că deasupra acestei seri plăcute plana riscul de a cădea în ridicol, ceea ce aş fi îndurat cu greu. M-a salvat „gongul", adică orchestra ; de data asta am invitat-o la dans pe bondoaca soţie a maiorului Sommer. În braţele mele, femeia, pînă atunci volubilă, se schimbase brusc ; devenise tăcută, dansa parcă atentă să nu greşească paşii. Îşi stăpînea cu greu un tremur, iar palma-i transpira întruna. N-am abdicat însă de la legile politeţei.

În timp ce dansam cu doamna Sommer, am observat că de la o masă apropiată de ringul de dans mă urmărea cu o anumită insistenţă un SS-ist, nu-i distingeam gradul pe uniforma-i neagră. Tipul stătea de unul singur în faţa unei cupe de şampanie şi n-ai fi spus, după cum zîmbea, că singurătatea sau calitatea şampaniei l-ar nemulţumi. Fără îndoială mă urmărea. Care să fi fost motivul ? Poate noutatea uniformei mele... Îl vedeam cum mă tot căuta, ochii săi tulburi mă fixau profesional. Mi-am amintit, fără să vreau de Schellenberg, de uniforma lui neagră cu cap de mort, de relaţiile mele cu şeful SD-ului ; mai mult ca sigur că în ciuda ştirilor că englezii m-au executat, el n-a încetat nici o clipă să mă caute. Desigur, fizionomia mea era alta decît cea modelată de Paul Schmitz la „Pustnicul", dar nici Schellenberg nu era acel şef de serviciu de spionaj care să creadă, cu una-cu două, în ştirea morţii mele şi să ordone clasarea fişei la *Decedaţi*...

— Nu sînt o dansatoare prea bună, încerca doamna Sommer să se scuze pentru mişcările ei stîngace.

— Vai, doamnă, nu e bine să fiţi prea modestă. Neştiind ce să spun mai departe, i-am zîmbit curtenitor, ceea ce a iscat în trupul ei un tremur uşor. Şi din nou mi-a venit în ajutor orchestra. Dansul se încheiase. Ne îndreptam amîndoi spre masa noastră, cînd, pe neaşteptate, m-am pomenit cu „uniforma neagră" în faţa mea.

— Mihai ! O, de cînd nu ne-am mai întîlnit ! exclamă el în româneşte. Avea obrajii încinşi, broboane pe fruntea-i îngustă şi fără cute. Cît pe-aci să mă îmbrăţişeze, dar m-am apărat, oprindu-i cu braţele avîntul grosolan.

În primele momente, gazdele au urmărit cu încîntare scena, închipuindu-şi, aşa cum se mai întîmplă în viaţă, că m-am revăzut din întîmplare cu o veche cunoştinţă. Nu-

mai cînd maiorul Brauner m-a auzit explicîndu-i în germană SS-istului că mă confunda, a priceput natura incidentului şi s-a ridicat în picioare. M-a luat în tăcere de braţ şi m-a condus lîngă cele trei femei care mă ţintuiau fiecare cu o altă expresie. Nu ştiu ce i-a şoptit Brauner „uniformei negre", dar tipul s-a întors potolit la masa sa.

M-am arătat amuzat de întîmplare, dornic să menţin buna dispoziţie a cinei :

— Ei, trebuia, nu-i aşa, să vă ofer şi eu o surpriză ?

— Îmi cer scuze, mi se adresă maiorul Brauner, vădit nemulţumit de incident. Se aplecă spre mine şi-mi şopti : Afirmă că v-aţi fi cunoscut la Lisabona, că aţi petrecut chiar o noapte la cazinoul „Princiar"...

— Minte... Nu există nici un cazino „Princiar" la Lisabona, am răspuns eu cu glas tare. Româneşte însă văd că ştie...

Karla Helldorf se înroşise excesiv de mult şi, ca să-şi mascheze starea de iritare, şi-a aprins o ţigară, spunîndu-mi :

— Domnule căpitan, sînt născută în Königsberg, arborele genealogic al familiei mele îşi are rădăcinile în anul 1683. Mă simt şi eu, prin natura situaţiei, gazdă. De aceea, vă rog să nu puneţi la inimă incidentul. Aceste „uniforme negre" nu sînt ale Prusiei lui Kant şi Hoffmann. Şi, de multe ori, prin prostia lor, ne strică şi nouă buna dispoziţie... Vă rog să treceţi peste acest penibil incident.

— Am şi trecut... Dealtfel, sînt obişnuit cu asemenea întîmplări. Eu le numesc situaţii, nu incidente. Noi, românii, avem o fire deschisă... Printre altele, ne place vinul, aşa cum bavarezii se dau în vînt după bere. Şi nu o dată, prin cîrciumile noastre, încălziţi de un vin bun, ne pomenim în braţe cu cîte un necunoscut care ne sărută. Ca să nu-l superi, îl îmbrăţişezi şi tu, îl săruţi, dacă insistă, bei cu el un pahar de vin...

— Chiar aşa ? Şi femeile au aceeaşi soartă ? bătu bucuroasă din palme doamna maior Sommer.

— Ai vrea tu ! o dojeni rîzînd soţul ei.

Karla Helldorf nu înceta să mă studieze, ceea ce nu mă indispunea deloc.

— Sînteţi şi un diplomat abil ! căută ea să mă măgulească.

— Sînt convins că tocmai pentru aceste calităţi, amfitrionii mei — arătai discret către cei doi ofiţeri — s-au gîndit să apeleze la bunăvoinţa dumneavoastră.

Karla mi-a aprobat răspunsul printr-un surîs ironic. Eram vesel, în largul meu, deşi unul din nenumăratele mele mecanisme de alarmare se declanşase. SS-istul mai era în restaurant. A nu-l lua în seamă, a bagateliza incidentul ar fi însemnat să-mi bag capul în nisip. Nu-mi displac coincidenţele. Dar pe cea de la „Steaua Nordului" o găseam prea trasă de păr. Chiar din prima seară ?! Mai întîi şi întîi nu exista nici un Robert Iamandi... Neexistînd, nu avea cum să voiajeze în Portugalia. În timpul instruirii mele, studiasem cu migală viaţa de zi şi de noapte a Lisabonei, studiu uşurat mult de faptul că fusesem în două rînduri în Portugalia. Ştiam toate hotelurile, restaurantele, localurile de joc din Lisabona. Pe lista însuşită de mine nu figura nici un cazinou „Princiar". Deci cine era această „uniformă neagră" ? Cine-l trimisese pe capul meu ? Contrainformaţia SD-ului sau era chiar un ofiţer al gazdelor şi nu făcea altceva decît să interpreteze un scenariu al F.H.O. ? Ce se urmărise oare prin acest incident public ? Să se constate dacă într-adevăr cunosc bine Lisabona ? Sau să se vadă cum reacţionez în anumite condiţii neaşteptate ?

La fel de solitar ca şi înainte, SS-istul îşi vedea mai departe de şampanie. Îl zăream, în răstimpuri ; părea a fi într-o stare clară de ebrietate : monologa în şoaptă.

Cina s-a încheiat totuşi într-o atmosferă de sinceră bună dispoziţie şi cordialitate. Ne-am despărţit ca nişte vechi cunoştinţe.

— La ora zece şi jumătate trec să vă iau, mă pregăti Karla Helldorf pentru programul zilei următoare.

Despărţirea de doamnele Brauner şi Sommer a fost tandră, încărcată de urări şi de promisiuni de revedere. Am urcat apoi la etajul al doilea, dar nu singur, ci însoţit de maiorul Sommer, deşi i-am explicat că nu era cazul. Protocolul amfitrionilor se cerea însă respectat. Ca şi atunci cînd coborîsem scara, coridoarele erau pustii.

Ne-am oprit la ușa apartamentului 217. Deși îl invitasem pe Sommer să intre, m-a refuzat respectuos și mi-a întins o carte de vizită.

— Vă stau la dispoziție la orice oră din zi sau din noapte. Numărul de telefon scris cu creionul e centrala unității. Cereți „Wilhelm I" — 437.

— Cum, nu ne vom mai vedea în toate zilele astea ? m-am alarmat eu.

Căpitanul a rîs binevoitor.

— Voiam tocmai să adaug că la ora nouă vom servi împreună micul dejun. Însă ne vom despărți în momentul cînd doamna Karla Helldorf va veni cu mașina ei personală să vă ia de la hotel.

Apoi, ducînd mîna la chipiu, m-a rugat să uit incidentul din local.

— Care incident ? m-am prefăcut a nu-mi mai aduce aminte.

— Vă mulțumesc... Noapte bună, domnule căpitan !

Cu mîna pe clanță, l-am urmărit cum străbătea fără zgomot, desigur din pricina covorului gros, coridorul pustiu.

Am ieșit din baie în pijama, pregătit să mă bag în pat și să-mi programez un somn bun, binemeritat. Mă îndreptam spre dormitor întinzîndu-mă alene, cînd am auzit cîteva bătăi în ușă... Am rămas locului șovăind : să deschid sau nu ? Bătăile se repetară discret, cu o anumită insistență. Am deschis prevăzător ușa, executînd un pas înapoi, ca nu cumva să mă pomenesc pocnit în plin. În fața mea — „uniforma neagră". N-a așteptat să-l invit. A intrat, iar eu l-am lăsat. Se ținea drept, obraznic de drept și de arogant. Amețeala îi trecuse. M-a luat la rost, direct :

— Cînd ai sosit ? De ce nu te-ai prezentat la întîlnire ?

Mi se adresase din nou în românește, cu accentul specific al sașilor din zona Sibiului. N-am replicat, dar nici nu m-am pierdut cu firea. Premeditat, l-am lăsat să vorbească.

— De ce nu-mi răspunzi ?

— Pentru că nu mi-ai spus parola, am deschis eu gura, intrînd în joc cu un gînd precis și clar.

„Uniforma neagră" s-a răstit la mine indignat de atitudinea mea :

— Mihai, cum îndrăzneşti ?... Ţi-am spus parola şi mi-ai şi răspuns.

De atît am avut nevoie. N-am aparţinut niciodată ofiţerilor de informaţii instruiţi să se bată, să se apere, să folosească arme albe sau de foc. Însă rahitic nu eram : îmi cunoşteam nu numai capacitatea intelectuală, ci şi pe cea fizică. N-am ezitat deci să o verific pe cea din urmă. Cu stînga i-am trimis o lovitură fulgerătoare în plex, durerea l-a îndoit, ceea ce a uşurat lovitura următoare cu dreapta, care a fost un upercut. A căzut mototol, fără cunoştinţă. Apoi, la fel de calm, l-am scos din apartament şi l-am abandonat ca pe un borfaş oarecare pe coridorul pustiu.

Revenit în apartament, am ridicat telefonul, glasul centralistei a răsunat pur şi liniştitor, i-am cerut legătura cu recepţia. Mi-a răspuns un bărbat pe care, mai mult ca sigur, îl trezisem din somn. Mi-a ascultat reclamaţia răsuflînd greoi şi speriat în receptor :

— Sînteţi musafirul nostru din România ? mă întrebă el inutil, dar zăpăcit de cele relatate.

— Da, şi am fost deranjat de un ofiţer în uniformă neagră.

— În uniformă neagră ? exclamă celălalt speriat de-a binelea.

— E în stare de ebrietate şi n-aş dori să mai fiu deranjat.

— Nu veţi mai fi ! mă asigură recepţionerul fără convingere.

M-am băgat în patul incomod, am stins veioza. Bezna a umplut brusc dreptunghiul camerei. Nervii îmi erau destinşi. Gîndul că-l lăsasem pe neamţ afară, fără cunoştinţă, nu mă tulbura cu nimic. Mă întrebam doar ce putea să însemne acest „început de program" şi cum trebuia să-l interpretez. Eram dispus să mi se întîmple orice, un lucru însă nu mi-l doream : evenimentele să nu mă aducă în faţa Brigandenführerului SS Walter Schellenberg.

4

— M-a informat directorul hotelului, îmi vorbi maiorul Sommer după ce am luat loc la masă, că aţi fost deranjat din nou... de acelaşi ofiţer...

Am zîmbit împăciuitor. Mi-era foame, iar preparatele de şuncă, peşte, ouă expuse pe un platou, ca la o expoziţie de artă culinară, erau apetisante. Le-am adulmecat şi, fără a răspunde problemei ridicate de maior, am început să mă servesc şi să înfulec cu poftă.

Apetitul meu a mai luminat puţin faţa mîhnită a neamţului. Încurajat de mine, apucase şi el furculiţa şi cuţitul, dar, înainte de a duce bucatele la gură, mi-a adus la cunoştinţă că a raportat comandamentului reprobabila întîmplare şi că domnul locotenent-colonel Gehlen personal se ocupă de pedepsirea autorului.

— L-am pedepsit şi eu. Gura mi-era plină şi din pricina asta nu i-am putut relata cum l-am pedepsit.

— Am auzit... Maiorul părea să fie satisfăcut de modul cum rezolvasem neînţelegerea nocturnă cu „uniforma neagră“.

— A fost o seară minunată, am zis eu după ce mi-am potolit foamea. De mult simţeam nevoia unei destinderi.

— Mi-aţi cucerit soţia, iar doamna Brauner pur şi simplu este în extaz. Ar fi vrut ea să vă fie ghid.

— Vă mulţumesc... sînteţi cu toţii deosebit de amabili. Dar mă întreb dacă doamna Karla va avea răbdarea să mă suporte.

— Este o femeie admirabilă..., şi noi, prietenii ei, o înconjurăm cu mare afecţiune. În momentul de faţă, se îngrijeşte personal de un unchi al ei, generalul Karl von Helldorf, care, în luptele de la Smolensk, a suferit o contuzie : şi-a pierdut auzul, graiul, articulaţiile i-au fost anchilozate... Acum, slavă Domnului, a început să audă, să se folosească de braţe. Graiul încă nu i-a revenit.

Compasiunea mea fiind sinceră, vocea mi-a răsunat tulburată cînd am întrebat :

— Ce înseamnă că îl îngrijeşte ? Poate că totuşi nu s-a procedat bine că-i vom răpi din timpul ce şi-l consacră unchiului ei.

Maiorul trecuse la *Butterbrot,* dealtfel ca şi mine. Muşcam din pîinea acoperită de un strat de unt şi beam cafeaua cu lapte. Printre mestecături şi înghiţituri, m-a lămurit că realitatea e alta decît cea închipuită de mine.

— Este vegheat în permanenţă de o soră medicală. Mintea generalului e lucidă ; aude ce i se spune şi răspunde în scris. Are un carnet şi un creion de care nu se desparte. E drept, nu-şi poate mişca picioarele, dar partea superioară a trupului şi-a revenit. E plimbat cu căruciorul, e adus la masă cu căruciorul. În rest, se comportă ca un bărbat sănătos.

Istorioara îmi plăcuse, îmi amintise de proza lui Ştefan Zweig şi de nişte filme siropoase văzute mai de mult, pe tema primului război mondial.

— Generalul nu mai are pe nimeni din familia sa ? am întrebat eu, dornic să întregesc în minte istorioara.

— Nu. Karla este singura lui moştenitoare. Desigur, generalul s-ar fi putut retrage la una din proprietăţile sale, căci e foarte bogat, dar nepoata lui a insistat să rămînă la Königsberg, sub acoperişul casei ei. Să-l vadă zilnic, să converseze cu el, să-i întreţină moralul şi judecata lucidă.

— Într-adevăr, pare o femeie deosebită.

— Suferă cumplit că teatrul oraşului s-a destrămat şi e în declin... I s-a oferit un angajament la Berlin, dar l-a refuzat.

— E impresionant ce-mi spuneţi !

Nu mă jucam cu vorbele : puterea de sacrificiu a femeii a trezit întotdeauna în mine sentimente de profundă admiraţie. Aş putea să uit sacrificiul Catincăi Bentoiu ? Dar pe cel al Luizei ? Sau al *Lolei ?*

Maiorul şi-a aşezat cuminte cuţitul şi furculiţa pe una din farfurii, semn că îşi încheiase micul dejun. Şi-a stăpînit cu greu un rîgîit, după care mi-a zis :

— I-aţi lăsat o impresie aparte. Pasiunea dumneavoastră pentru teatru, în general pentru artele frumoase...

— Ştie că sînt ofiţer de informaţii ?

— Aparținem de Angerburg, iar Karla știe că noi toți cei care ținem de acest comandament sîntem ofițeri de informații.

— Atunci, doamna Karla să nu se mire că sînt la curent cu teatrul, cu artele frumoase. După părerea mea, un ofițer de informații care nu e la curent chiar și în vreme de război cu fenomenul cultural nu-și poate îndeplini cu onoare misiunea.

— Așa e... așa e..., îmi dădu maiorul dreptate, dar se vedea că se lăsase furat de un alt gînd.

— Rămîn exclusiv în seama ei sau veniți și dumneavoastră cu noi ?

— Domnule căpitan, vă voi vorbi deschis, fără ocolișuri. Pentru noi, vizita dumneavoastră este fără precedent, începu interlocutorul meu să-și prezinte punctul său de vedere la o întrebare socotită de mine destul de simplă. Se înțelege că nu vizitarea Königsbergului reprezintă obiectivul principal al vizitei, ci întîlnirea între patru ochi ce o s-o aveți cu domnul locotenent-colonel Gehlen. Pregătindu-vă însă vizita, am ajuns cu toții la concluzia fericită că numai o femeie, și încă una distinsă ca doamna Karla Helldorf, văduva de război a unui eminent ofițer, poate să ne ajute să ne descurcăm mai ușor ca amfitrioni ai Königsbergului. Noi, deși aseară am băut, am dansat, într-un cuvînt am petrecut, ducem povara cotidiană a ostilităților. Așa că vă lăsăm în seama doamnei Helldorf. Dacă la capătul acestei zile veți avea vreo nemulțumire — seara voi fi aici, vom cina împreună — o să-mi spuneți că ar fi mai bine să vă conducă un bărbat, vom trece imediat, cu grija de rigoare, la înlăturarea erorii... Oricum, eu sînt împuternicit să vă stau la dispoziție.

Logosul l-a făcut pe Sommer să nădușească. Și-a scos o batistă și, zîmbind stingher, și-a șters fața spînatecă.

— Tot la cină vom discuta — bineînțeles, dacă va fi cazul — programul zilei de mîine. Maiorul își înălță fruntea — îi era mai încordată decît înainte —, apoi, după o pauză ce putea să însemne orice, îmi dezvălui pe un ton complice : Știți, de fapt, conform programului inițial,

astăzi urma să aibă loc întîlnirea atît de mult dorită de comandantul nostru. Dar a intervenit ceva şi...

Şi-a cercetat ceasul de mînă: pînă la apariţia doamnei Helldorf mai erau zece minute: nu mă îndoiam că va fi punctuală. Ca un ecou la cele spuse pînă atunci, am riscat o întrebare:

— Probabil din pricina frontului?

Printr-o clătinare afirmativă a capului mi-a dat de înţeles că pusesem degetul pe rană. Nu era deloc în intenţia mea să înaintez cu discuţia pe această cale. Ba dimpotrivă, devenisem nerăbdător s-o văd pe călăuza mea intrînd în restaurant, căci ziua se anunţa frumoasă, iar liniştea de dincolo de zidurile hotelului răsuna ca o chemare.

— S-a creat pe Frontul de sud o situaţie delicată..., l-am auzit deodată pe Sommer intrînd într-un subiect pur militar.

N-am manifestat interes pentru temă, nu numai dintr-o excesivă prudenţă, ci, zău, cer să fiu crezut, mi se servise un mic dejun delicios, iar... digestia, oricum, numai discuţii militare angajante nu cerea. Reţinusem însă ca pe o problemă majoră dorinţa şefului F.H.O. de a avea cu mine o întrevedere între patru ochi. Merita s-o aştept cu nerăbdare. Oare ce voia să discute cu mine un şef ca Gehlen, stăpîn cu informaţiile şi contrainformaţiile pe un front ce se întindea de la Murmansk şi pînă în Caucaz?

Apariţia la timp a doamnei Karla Helldorf m-a înviorat dintr-o dată: venise îmbrăcată într-un taior gri, cu o tăietură modernă; o pălărie de fetru, aşezată pe o parte, era fixată cu un ac avînd un cap subţire de chihlimbar, şlefuit cu multe faţete. Ne-am ridicat în picioare; ca şi în ajun, călca mlădios pe tocurile înalte ale pantofilor. Haina descheiată a taiorului lăsa să i se întrevadă, odată cu o bluză dintr-o mătase mată, şi bustul, încă foarte tînăr. Mi-a întins mîna, întrebîndu-mă şăgalnic:

— Ei, domnule ofiţer al armatei române, sînteţi pregătit pentru marea aventură?

După ce i-am sărutat mîna şi mi-am ridicat ochii i-am descoperit pe chip acel surîs inteligent care o înfrumuseţa şi o spiritualiza.

5

Doamna de Beaumont : **Domnule Cara, mi-aş permite să vă fac o recomandare.**

Corneliu Cara : **Vă rog. Sugestiile, recomandările dumneavoastră sînt la fel de bine venite pentru documentarea mea, precum tot ceea ce îmi povestiţi cu atîta răbdare.**

Doamna de Beaumont : **La Sinaia, în tainicele noastre întîlniri, Radu Doinaş mi-a povestit multe, chiar foarte multe amănunte în legătură cu vizita sa la Königsberg... Îi făcea plăcere să povestească, mai ales după ce a încetat să mai facă ziaristică... Mai cred că, povestind, el încerca să memoreze şi mai bine ceea ce trăia.**

Corneliu Cara : **Cred că şi dumneavoastră, ascultîndu-l, v-aţi exersat memoria.**

Doamna de Beaumont : **Nu greşiţi... Radu Doinaş a stat trei zile în capitala Prusiei răsăritene... Trei zile actriţa Karla Helldorf s-a ocupat de el, plimbîndu-l peste tot... Nu şi în forturile cu cîte două şi chiar trei etaje subterane care înconjurau oraşul ! Recomandarea mea este următoarea : socot că, din cele trei zile petrecute de Doinaş la Königsberg, cea mai mare atenţie din partea scriitorului Cara ar merita-o ziua a doua... Mi se pare cea mai semnificativă.**

Corneliu Cara : **Voi ţine seama de recomandare.**

Doamna de Beaumont : **Desigur, eu o să vă povestesc tot ceea ce îmi amintesc în legătură cu această incredibilă călătorie a lui „B-39" în Prusia.**

Corneliu Cara : **Reprezenta oare Königsbergul un punct de atracţie turistică ? Adică vreau să vă întreb dacă actriţa Karla Helldorf a avut pe unde să-l plimbe, ce să-i arate ?**

Doamna de Beaumont : **O, desigur ! Printre punctele de atracţie ale acestui vechi oraş medieval se numără castelul regal şi catedrala în care au avut loc încoronările regilor teutoni : Friedrich I, Wilhelm I. În castel puteai vizita biblioteca de argint şi colecţiile de artă ale ducelui Albrecht... Cîteva muzee**

— cel al chihlimbarului, cel de istorie a orașului... O grădină zoologică, uimitoare pentru un punct nordic atît de îndepărtat, ca și un muzeu de botanică. A, da, era să omit : Doinaș mi-a povestit de un turn al castelului regal, care avea o înălțime de aproape nouăzeci de metri și de unde ți se deschidea panorama orașului. Din cetatea Prusiei au pornit multe războaie din trecut, ca și cel din vara lui 1941...

În cea de-a doua zi Radu Doinaș a fost la mormîntul lui Kant.

6

Ochii mi s-au îndreptat din nou spre mormîntul lui Kant ; din pricina înălțimii catedralei, mormîntul presărat cu flori ofilite îl găseam meschin prin dimensiunile sale. De aici, o altă bizară senzație : că undeva, în adîncul gropii, mortul, celebrul mort, chinuit la nesfîrșit de problemele esențiale ale vieții și ale morții, încerca să scape de obsesia lor, trăgîndu-se tot mai mult lîngă zidul din cărămizi roșii ce urca spre înaltul cerului.

— Le ce te gîndești ? mă întrebă Karla.

Era odihnitor să-i auzi glasul, să-i simți prezența, s-o urmărești cum se exprimă. N-am șovăit să-i spun la ce mă gîndisem. Imaginea unui Kant chinuit pînă și în mormînt de legile cunoașterii a făcut-o să exclame :

— Umbli cu imagini. Scrii versuri ! Te-am prins ! Mă apucă de braț cu ambele mîini și se lipi de mine. De ce te ferești să recunoști că scrii versuri ?

Am repetat ce-i spusesem în ajun, că românul e născut poet și, uneori, face poezie fără să știe.

— Ce-mi spui sună ca o vorbă de-a noastră : „Prusacul e născut militar".

Nu se lipise de mine pentru a mă ațîța, nu era animată de asemenea intenții. Mi-am dat seama din prima clipă a plimbărilor noastre.

— Chiar asta ți-e firea ? Calmă, caldă, prietenoasă, răbdătoare ? E felul tău de a fi sau ți-ai propus să fii așa în acest inedit voiaj ?

Întrebările Karlei, formulate cu sau fără tendință, meritau atenție ; puteau fi ale ei, dar la fel de bine puteau să-i fi fost sugerate de gazdele mele.

— Ce importanță are, Karla ? Mă aflu aici, lîngă tine, pe această insulă — opera rîului Pregel —, la mormîntul lui Kant, lîngă „templul" unde erau încoronați regii teutoni. Am dinaintea ochilor panorama Königsbergului îmbrăcată într-o verdeață rar întîlnită în alte orașe ale lumii. Mă fascinează clădirile medievale acoperite cu țiglă... De pe această insulă bisericile și palatele îmi par ca niște femei frumoase care nu vor să-și dezvăluie dintr-o dată frumusețea.

— Poate pentru tine să nu aibă nici o importanță. Însă pentru mine are. Bărbații noștri sînt crispați sub falnica lor uniformă. Ce-i drept, te iau în brațe, iar tu, femeie, însetată mereu de dragoste, de dorința de a perpetua specia, îți dai seama că, de fapt, avîndu-te, nu se gîndesc la tine, nici la trupul tău, nici la ce ar putea el să rodească. Tu, Roberto, ești altfel, te simt, parcă n-ai veni dintr-o lume prinsă în război. Nu ești încordat sau crispat, de aceea ai și descoperit poezia Königsbergului, răceala arhitecturii gotice, amestecul acesta dintre stilul medieval și cel modern... Și ai mai observat ceva — tăcerea cetății, fruct al anilor de război...

Urmărindu-i ideile, realizam în același timp, în plan secund, pustietatea insulei ; îmi părea o scenă shakespeareană stăpînită de doi actori... care, nimic de spus, își debitau cu naturalețe replicile.

— În schimb, Karla, te simt crispată, stăpînită de o tristețe iremediabilă, cum spune un poet român...

— Daa ? ! se miră ea depărtîndu-se de mine. Sînt oare încordată sub falnica-mi uniformă de femeie ?

A făcut un pas înapoi : nu-și încheiase haina taiorului, ca și cum ar fi dorit să-mi atragă atenția asupra bustului frumos. Respira ceva mai alert. Un gît alb se înălța firav pentru a-i susține capul expresiv prin fermitate și inteligență.

— Karla, ești formidabilă, și, dacă un român îți face o asemenea declarație, să-l crezi ! Nu ne-om pricepe noi în ale tehnicii, dar la femei, zău, ne pricepem.

— Chiar mă simți încordată ? insistă ea.

— E şi normal să fii aşa.

Nu s-a mai interesat de ce e normal să fie aşa. M-a luat de braţ şi m-a condus tăcută, cu paşi mici, spre maşină. Îngîndurarea însă nu o părăsise. Cred că ăsta era şi marele ei păcat — gîndea prea mult. S-a oprit brusc în faţa catedralei, încremenită parcă într-un trecut nu prea îndepărtat, şi, răsucindu-se cu faţa spre mine ca să-i pot astfel înregistra sinceritatea, m-a întrebat :

— Tu, Roberto, ce crezi, este oare posibil ca într-o zi războiul — războiul ăsta — să ajungă să se retragă în interiorul acestei cetăţi, dominată acum, vorba ta, de o linişte asurzitoare ?

Şi dintr-o dată mi-a venit în minte titlul acelui spectacol mediocru de la Bucureşti — „Cu femeile nu-i de glumit". Cît adevăr într-un titlu banal !

— Tu realizezi gravitatea întrebării ? am chestionat-o eu.

— Cum să nu !

— Atunci de ce mi-ai pus-o ?

— Pentru că sînt văduvă de război, pentru că sînt totuşi o femeie slabă şi mă gîndesc la ziua de mîine a ţinuturilor mele...

— Te îndoieşti de victorie ?

— Uneori..., recunoscu ea şi, înfrigurată, îmi apucă braţul şi mă conduse la maşină. Da, da, uneori viitorul mă înfricoşează.

— De ce să ajungă războiul în cetatea ta natală, cînd el a ajuns de-acum la Stalingrad şi, ehei, în adîncul Caucazului ?

A întors spre mine o jumătate de faţă, ca să-mi arate un surîs cinic, care, fără îndoială, îmi dădea de înţeles că îmi dejucase tactica. Trecînd la volan, mi-a mai spus :

— Ai dreptate... Aşa e... Din punct de vedere logic...

— ...şi al adevărului cîmpului de luptă, am completat-o eu, fiind convins că femeia habar n-avea de ceea ce se petrece pe Frontul de sud.

Nu s-a supărat că am întrerupt-o.

— Totuşi eu mă tem, iar ziua de mîine mă înfricoşează.

M-am aşezat lîngă dînsa, privirile noastre s-au întîlnit : nu minţea — părea înfricoşată de o imagine sau de un gînd — ori îşi interpreta foarte bine rolul. La urma-

urmei, dacă într-adevăr exista o legitate care să silească istoria să se repete, Karla Helldorf, fiică a acestor meleaguri, avea de ce să-i fie teamă : multe din războaiele prusace declarate Răsăritului s-au rostogolit îndărăt, în propriul lor bîrlog. Fără doar şi poate că doamna Karla Helldorf, văduvă de război, cu un arbore genealogic secular, ştia şi ceva istorie.

— Nu mă întrebi unde mergem ? se interesă ea după ce porni „Opelul".

— Nu... Sînt al tău, ţi-ai asumat răspunderi faţă de persoana mea. Aşa că poţi dispune de mine cum doreşti.

După toate aparenţele, îndreptase maşina spre oraş. Mi-am întors capul şi m-am uitat în urmă : pe măsură ce ne depărtam, catedrala din cărămidă roşie părea din ce în ce mai măreaţă... Nu l-am studiat prea mult şi aprofundat pe Kant, dar filozofia care-l făcuse faimos nu-mi era chiar străină ; de aceea mi-am şi spus că raportul dintre catedrală şi mormîntul filozofului ar trebui să fie invers. Am zîmbit în neştire acestui gînd şugubăţ.

— Ei, acum de ce zîmbeşti ?

O amuzasem. Probabil îşi imaginase pentru o clipă că am obiceiul de a vorbi de unul singur.

— Ce-ai zice, am spus, de un mormînt Kant cît o catedrală şi invers ?

— Tu eşti şi puţin nebun, Roberto, nu-i aşa ?

— Da !... Însă precum vezi — i-am arătat uniforma, baretele — n-am obţinut dispensă.

— Ştii, cînd Gehlen — prusac după mamă şi prieten al familiei noastre — mi-a adresat rugămintea să-mi omor singurătatea ţinînd companie unui ofiţer român, i-am cerut să-mi arate fotografia ta... să văd barem cu cine ar urma să-mi omor singurătatea... Ei bine, ştii ce mi-a răspuns ? Că n-are nici o fotografie a ta, că nici el nu ştie cum arăţi... M-a pufnit rîsul... Am crezut că glumeşte... Aş !

— Dacă mutra mea nu ţi-ar fi plăcut, ce-ai fi făcut, cum ai fi ieşit din situaţie ?

— Ei cum, ai văzut şi tu... Am fost invitată la cină şi cu prilejul ăsta trebuia să decid.

— Îţi mulţumesc, Karla...

— Ai şi de ce, răspunse ea cu plăcere. Altfel, ţi-ar fi fost Sommer sau nevasta lui călăuză... Eşti chiar un ofiţer atît de enigmatic ?

Mi-am chemat în ajutor puţinul meu talent actoricesc, luînd înfăţişarea unui ins pe cît de misterios, pe atît de grotesc.

— Da, Karla, sînt..., dar de cînd m-au dat pe mîna unei femei, mi-am pierdut aureola de ins enigmatic.

Mă jucam. Era tactica cea mai potrivită. Hotărîsem s-o ţin aşa... pînă ce voi descăleca şi la Angerburg.

— Eşti chiar atît de enigmatic ? Hai, răspunde-mi !

— Eşti sau nu mulţumită de mine ? Căci, conform protocolului, eu pot cere înlocuirea călăuzei...

Karla s-a prefăcut speriată şi a exclamat :

— Roberto, să nu faci una ca asta !... Recunosc, sînt mulţumită de tine... Poate fără barbă să-mi fi plăcut şi mai mult. O porţi de mult ?

— Acum ia-te şi de barba mea !

Mai mult ca sigur că şi ea îşi propusese să se joace cu mine. „Pastilele“ azvîrlite ici şi colo mă cam derutau. Erau oare calculate şi fabricate din vreme ? Merita oare să-mi bat capul cu rostul lor ? Mi-era greu să cred că mi-o plasaseră pe Karla ca, prin arta ei actoricească, să „ciugulească“ din palma mea mici şi neînsemnate informaţii. În cazul acesta iniţiativa gazdelor prea ar fi fost cusută cu aţă roşie. Mai trebuia ca actriţa să mi se furişeze în pat sau să mă lase pe mine să mă strecor în alcovul ei pentru ca metoda să capete „cap şi coadă“. Totuşi nimic din conduita de pînă acum a femeii nu insinua un asemenea deznodămînt.

— Enigmaticule, ţi-e foame ? mi se adresă ea pe cînd străbăteam o stradă îngustă, pietruită, cu căsuţe vechi, ale căror acoperişuri lunguieţe, acoperite cu olane, se întrezăreau printre coroanele unor castani. Aşa-i că ţi-e foame ?

— Ca unui bătrîn soldat...

— Ghici unde te duc ?

— La popota unei unităţi de femei, unde, de la santinela de la poartă şi pînă la bucătar, oaspetele vostru enigmatic din România se va lovi numai de femei.

— Oho ! se bucură Karla. Ia te uită pînă unde te duce mintea ? ! Ai imaginaţie, Roberto... Să ştii că nu m-aş da în lături să propun o astfel de popotă.

— V-aş vizita atunci de cîteva ori pe an.

— Văd eu că vrei să introduci aici în nord obiceiuri orientale ! Azi vrei o popotă de femei, mîine o să doreşti un „Salon Kitty".

Doamne, mi-am spus, dacă femeia asta a fost instruită anume pentru a mă tatona, atunci a fost pregătită excelent. „Boxa" inteligent, îşi impunea cu viclenie stilul, îmi crea impresia că cel care stăpînea „ringul" eram eu şi nu ea.

— „Salon Kitty" ? Ce-i aia ?

Nedumerirea mea răsunase convingător. Dar, din păcate, în problema asta nu auzul meu avea ultimul cuvînt.

Karla mi-a azvîrlit o privire surîzătoare.

— Voi, bărbaţii !...

— Stai, Karla, cu mine nu-ţi merge... Eu sînt un turist exigent... Mie să-mi explici ce-i „Salonul Kitty"...

— Zici că n-ai fost la Berlin ?

— Nu, n-am fost.

— Şi n-ai auzit de „Salonul Kitty" ?

— Oi fi eu pentru voi o figură enigmatică, dar asta nu înseamnă că trebuie să le ştiu pe toate. Pot să deduc însă că acest salon trebuie să fie ceva asemănător cu popota imaginată de mine.

Ca să nu-şi ia mîinile de pe volan, Karla m-a rugat să-i scot pălăria de pe cap. I-am îndeplinit rugămintea cu o vădită plăcere, evitînd însă orice gest de intimitate. Eliberată de povara pălăriei, şi-a scuturat părul auriu bogat.

— Mi s-a făcut cald, se explică ea.

— Iar mie mi-e foame şi vreau la popota „Kitty", m-am lamentat eu.

— Acolo te şi duc.

N-am putut să stabilesc dacă glumea ori nu. Mi-am adus aminte de monstruosul stabiliment al lui Schellenberg, de la Berlin, cu slujitoarele sale care cunoşteau la perfecţiune alfabetul amorului şi al spionajului, drept care i-am adresat Domnului o rugă fierbinte : „Pedepseş-

te-mă, Doamne! Supune-mă la orice cazne, numai nu mi-l scoate în cale pe Schellenberg!"

Din pricina gîndurilor am fost mai puţin atent la drumul străbătut. Totuşi, la un moment dat, lăsînd în urmă unul din cele cîteva poduri de peste Pregel, am zărit un turn crenelat.

— O fortăreaţă? am întrebat eu.

— Da, din cele vechi... Am trecut pe lîngă fortăreaţa Dohrn. Roberto, iartă-mi indiscreţia: eşti căsătorit?

— Nu, Karla... Profesiunea mea de ofiţer enigmatic nu-mi permite să duc cu mine în lume povara unui cămin.

— Dar ai o prietenă?

— Am avut una... Şi din pricina ei mi-am lăsat barbă, ca să nu mă recunoască ori de cîte ori revin în Bucureşti. Dealtfel, între timp, m-a părăsit.

— Te-a părăsit?! nu-i veni ei să creadă.

— Da. M-a schimbat cu un camarad german, ofiţer la o manutanţă din Bucureşti.

— Te-a părăsit şi te-a lăsat cu... barbă?

Am oftat şi cred că oftatul ăsta a indus-o în eroare.

— O mai iubesc încă!

M-a privit cu o compătimire care mi s-a părut o jignire adusă lui Robert Iamandi.

— Totuşi unde mergem?

— La mine acasă... Te-am dezamăgit?

I-am pus întrebarea nu pentru că foamea mă chinuia, ci pentru că „Opelul" actriţei se abătuse de la o şosea principală, intrînd pe un drum îngust, bine asfaltat, cu vile în dreapta şi în stînga, despărţit de livezi parcelate egal. Spre deosebire de copacii imenselor spaţii verzi ale Königsbergului, copacii scunzi de prin grădinile oamenilor arătau ochiului că toamna pătrunsese şi în ţinutul Prusiei şi, pălind frunzele cu rugină, cîştiga de la o zi la alta teren.

— Nu locuiesc singură.

— Ştiu, Karla. Vocea-mi era schimbată, sugerînd interlocutoarei că pusesem punct jocului anterior. Ştiu despre tine atît cît se cuvine să ştiu.

— Să nu începi să mă compătimeşti! interveni ea tăios, ca, puţin mai tîrziu, cu un glas ceva mai îmbunat, să adauge: Scuză-mă, Roberto, mi-ai făcut, din capul lo-

cului, impresia unui bărbat inteligent și presupun că, în virtutea acestei calități, vei evita să abordezi tema ca atare.

— Mi s-a spus că locuiești cu unchiul tău, generalul de divizie Karl von Helldorf, care a suferit o gravă contuzie.

Printr-o manevră scurtă, iscusită, „Opel"-ul a intrat pe porțile deschise din vreme ale unei vile cu un cat, oprind lîngă oblonul de tablă ondulată al unui garaj.

Karla m-a invitat să cobor. A coborît și ea. O vreme mi-am rotit privirile : cerul, liniștea, adierea vîntului prin coroanele unor meri scunzi, cu frunzele ruginite blînd de toamnă.

— Roberto, unchiul n-o să ne deranjeze. Să intrăm...

Deși dintr-o astfel de precizare aș fi putut să înțeleg multe, am evitat să fac vreo presupunere. Am urmat-o stăpînit de o curiozitate firească. Casa nu părea locuită, deși stăruia în ea un miros dulce de toamnă, pe care ar fi trebuit să-l simt afară : gutui sau lămîiță sau poame coapte.

Ne-am oprit în mijlocul unui hol, Karla mi-a luat chipiul, a dispărut cu el. Cînd a revenit, s-a oprit foarte aproape de mine, cu bărbia ridicată. Buzele-i erau umede... Mi se ofereau oare ? Am stat așa cîteva secunde bune, de parcă ne-am fi pus la încercare rezistența. Cred că și ea îmi simțea respirația, cum i-o simțeam și eu pe a ei. În cele din urmă, mi-a șoptit :

— Fii bine venit în casa mea, Roberto !

Eram sigur că va lua inițiativa de a mă săruta, dar n-a făcut-o. Încă un semn că era o femeie inteligentă. S-a scuzat că nu o să lipsească mult... cît să controleze pregătirile de dejun și, înainte de a se retrage, m-a introdus într-o altă încăpere a vilei.

— Așteaptă-mă, vin să te iau.

A fost retragerea o stratagemă sau nu, nu are prea mare însemnătate. Karla m-a lăsat într-un salon sui-generis, capitonat — într-o dezordine numai în aparență nearmonioasă — cu afișe mari și mai mici, atestînd intensa sa activitate artistică. Fără doar și poate că un scenograf, și încă unul cu gust, admirator mare al Karlei, trebuie să fi trudit cu dragoste la amenajarea salonului. Era un mic muzeu, unde, pe lîngă afișele unor spectacole, vizitatorul

se mai întîlnea cu tot felul de programe... Schiller, Shakespeare, Ibsen, Molière... și cu multe, multe fotografii. Acum îmi era dat s-o aflu pe Karla, datorită micului muzeu, cînd în Nora, cînd în Ofelia, cînd în alte eroine ale dramaturgiei universale.

Personalitatea Karlei o descoperisem de ieri, de la primul nostru schimb de cuvinte. Dar tot atunci între noi s-a interpus și un semn de întrebare. De ce locotenent-colonelul Gehlen și Fremde Heere Ost au apelat la serviciile ei ? Nu mă îndoiam că era artistă, dar nu mi-o imaginasem ca pe o stea de primă mărime a teatrului german. Și acolo, printre afișe și fotografii, am simțit acel semn de întrebare crescînd în mine teribil de dureros. Oare ce surpriză îmi pregătea F.H.O. prin mijlocirea actriței ? Dar celebrei actrițe Karla Helldorf prin mijlocirea mea ? „Răbdare, mă încurajam eu. Răbdare. Nu uita că ești Robert Iamandi și nu Radu Doinaș !..."

Tîrziu, pe o măsuță căreia nu-i acordasem atenție, am observat o fotografie, ceva mai mare decît o ilustrată, încadrată cu o ramă neagră. Era a unui tînăr ofițer german, care mă scruta cutezător. Am îndrăznit să ridic fotografia și să mi-o apropii. Soțul Karlei fusese un bărbat frumos și, probabil, cu multe calități spirituale dacă actrița îl acceptase ca soț. Purta la gît faimoasa „Cruce de fier", care făcea din cel trecut în neființă un adevărat erou.

Karla m-a găsit cu fotografia în mînă. Am pus-o repede la loc și am roșit.

— Fie-i țărîna ușoară ! murmură ea. A murit prostește !

Vorbe grele, care, de obicei, în asemenea împrejurări, și mai ales față de un străin, nu se rostesc. Și totuși fuseseră rostite de o ființă inteligentă și a cărei noblețe părea să-i fie a doua natură. Ce voise oare să spună ? Că se desolidariza de moartea eroică a soțului ei ? Că la un an și mai bine de la moartea lui avea toate motivele, ca văduvă de război, să accepte să însoțească prin Königsberg un ofițer străin, pe care apoi să-l invite în fostul lor cămin conjugal ?

M-a luat de mînă cu un gest intim, ceea ce nu-și îngăduise pînă atunci. E drept, strînsoarea degetelor ei nu-mi comunica nimic. M-a condus la ușa unei toalete.

Cînd am ieşit de acolo, m-a poftit într-o sufragerie unde masa fusese aranjată pentru trei persoane. N-am apucat s-o studiez. Din pricina generalului. A apărut pe neaşteptate, instalat ţeapăn într-un cărucior pe rotile, împins din spate de o asistentă medicală îmbrăcată din cap pînă-n picioare într-un alb imaculat. Instinctiv, am luat poziţie regulamentară, iar Karla, vrînd parcă să mă liniştească, m-a luat de braţ. Invalidul a trecut cu uşurinţă de pe scaunul cu rotile pe cel din capul mesei, iar după ce m-a privit de jos în sus cu o severitate înnăscută, mi-a zîmbit condescendent.

— Domnule general de divizie, m-am prezentat pe un ton milităros, sînt căpitanul Robert Iamandi din armata română...

A intervenit Karla :

— Să ştii că unchiul meu e la curent cu vizita ta la Königsberg şi cu rolul meu în cadrul acestei vizite.

Privindu-mă cu acelaşi zîmbet, generalul mi-a făcut semn să iau loc în dreapta sa, unde îşi ţinea bloc-notes-ul şi creionul. I-am executat „ordinul“ şi imediat a ţinut să-mi comunice în scris : „Domnule căpitan, vă felicit ! Vorbiţi o germană foarte frumoasă. Pe vremuri, la Şcoala de cadeţi din Potsdam, camarazii români învăţau greu germana !“

Era cît pe-aci să-i spun că şi tatăl meu studiase în Germania arta militară. Doamne, ce ar fi ieşit !

— Vezi, toată lumea te laudă pentru germana ta...

Karla se aşezase de partea cealaltă a mesei şi nu-şi mai lua ochii de la mine.

— Numai tu mă lauzi pentru calităţi imaginare...

Generalul de divizie Karl von Helldorf urmărea amuzat conversaţia noastră, ca pe o partidă de ping-pong. Mă bucuram că era un bărbat încă viguros, plăcut la înfăţişare, cu o faţă netedă, nemarcată în nici un fel de contuzia suferită. Părul său cărunt, sprîncenele groase, mai mult albe decît blonde, îi accentuau severitatea sa militară şi aristocratică. Dacă nu l-aş fi văzut cu ochii mei pe căruciorul cu rotile împins de o soră medicală, aş fi jurat că stau la masă cu unul dintre cei mai sănătoşi oameni pe care i-am întîlnit în ultima vreme.

Probabil ca să-mi uşureze prezenţa acolo, generalul mi-a mai trimis un mesaj : „Domnule căpitan, vă rog să nu vă sinchisiţi de infirmitatea mea. Aud bine, mintea mi-e mai lucidă decît înainte de a fi fost rănit... Iar prietenii Karlei sînt şi ai mei. Deci nu vă faceţi probleme. Şi, pentru că mi-aţi devenit simpatic, o să vă dezvălui o taină : în timpul primului război mondial am fost în România !"

Mîna generalului nu şovăia : avea un scris drept, energic, fără ezitări, dovadă în plus că se afla pe calea cea bună a însănătoşirii.

— O ! am exclamat eu privindu-l scrutător. Cu atît mai mare este bucuria mea : să întorc o vizită după un sfert de veac !

— Gata ! ne întrerupse Karla şi bătu de cîteva ori din palme. Acum eu sînt cel mai înalt în grad de la masa asta. Eu comand parada... Toată lumea mănîncă ! Poftă bună !

A intrat un servitor bătrîn care a început să ne servească tacticos, în tăcere. Îşi îndeplinea obligaţiile cu dexteritatea unui prestidigitator încercat.

Pe măsură ce ni se serveau bucatele, pauzele între ele deveneau tot mai lungi, obicei firesc la casele mari. Drept care şi momentele dedicate conversaţiei erau mai dese. Karla ne domina şi o găseam din ce în ce mai fermecătoare, poate datorită şi euforiei întreţinute de vinurile rafinate aduse direct din pivniţele Helldorfilor.

Într-una din aceste pauze, Karla s-a scuzat că trebuie să se ducă puţin pînă la bucătărie şi m-a lăsat singur cu unchiul ei care avea chef de vorbă. De cum a ieşit Karla pe uşă, el mi-a scris în carnetul său :

„Frumoasă ţară aveţi ! Mai rar femei frumoase ca la Bucureşti ! Înţelege-mă, căpitane, eram tînăr... locotenent... N-am uitat petrecerile din România, dar nici bătaia pe care ne-aţi administrat-o la Mărăşeşti. Socot că trebuie să-i dai învingătorului ce-i al învingătorului !"

— Ce bine că în istorie a existat şi un Cezar ! am încercat să menţin discuţia la un ton amical.

„De acord !... Predecesorii ne bagă în belea şi tot ei ne scot, îmi răspunse generalul, împărtăşindu-mi amiciţia. Am înţeles de la Karla că sînteţi invitatul personal al

d-lui lt.-col. Gehlen. Am o părere excelentă despre el şi calităţile sale. Înţeleg că sînteţi ofiţer de informaţii ?"

Constatam, datorită acestor rînduri, că numărul celor care-l cunoşteau pe Robert Iamandi creştea simţitor. Ca să mai cîştig ceva timp, am dus paharul de vin la gură, am băut rar, plescăind delicat din limbă.

— Sînt ofiţer de stat-major, i-am declarat, şi, cum se obişnuieşte în armata modernă la a cărei dezvoltare Wehrmachtul a adus o contribuţie de seamă, stat-majoriştii sînt folosiţi şi în misiuni de informaţii.

„Aşa e !... Am fost şi eu şef de stat-major, îmi grăia scrisul generalului. Cunosc însemnătatea unor asemenea misiuni. O vreme, la Berlin — aţi fost la Berlin ? — am ocupat chiar un post în cadrul Abwehrului. Aţi auzit de lt.-col. Bentivegni ? Mi-a fost prieten. Nu l-am mai văzut de mult, eu plecînd pe front. Nu ne-am mai întîlnit. Nu mi-am pierdut speranţa că, într-o bună zi, o să mă întorc pe front !"

„Limbuţia" generalului o găseam normală, ţinînd seama că trăia izolat, căci aşa cum mă informase Karla, din pricina blestematului acela de carneţel, vizitele unor camarazi şi prieteni de-ai lui se răriseră.

— Vă doresc din toată inima ! i-am urat eu. N-am fost la Berlin niciodată, deşi, uneori, mulţumită unor filme cu Any Ondra sau Willy Fritsch, capitala patriei dumneavoastră mă urmărea şi în vis. Iar de locotenent-colonelul Bentivegni am auzit, dar n-am avut plăcerea să-l cunosc, cu toate că ne-a vizitat în cîteva rînduri ţara şi, dacă memoria nu mă înşeală, a trecut şi pe la Marele Stat-Major.

Pe aceste cuvinte ale mele Karla a revenit în sufragerie, mai înveselită decît ieşise.

— Vă mai servesc cu o salată de fructe şi cu asta basta ! Zîmbetul cu care m-a învrednicit era unul de recunoştinţă că nu dădusem încă semne de oboseală în urma conversaţiilor sui-generis cu unchiul ei... Unchiule... Înainte de a-şi continua fraza, trecu în dreapta sa, aruncă o privire peste cele scrise de general şi, certîndu-l cu o căutătură dojenitoare, urmă : Unchiule, cînd ştii atîta literatură şi filozofie, de ce discuţi mereu şi mereu numai pe teme militare ? Mai respiră şi tu puţină pace.

Generalul îi replică imediat în scris :

„Vezi cum ești ? Ne-ai promis o salată de fructe... Și cînd colo, tu ce ne servești ? !..."

Am izbucnit în rîs cam în același timp, iar pentru replica sa drăguță, Karla l-a sărutat afectuos pe fruntea-i înaltă.

— Ce ți-am spus, Roberto, că am un unchi nemaipomenit. Aș zice mult superior generalului...

Karl von Helldorf a amenințat-o mutește cu palma, sugerînd că i s-ar cuveni cîteva palme la fundulețul care, după părerea mea, merita mai curînd să fie mîngîiat decît bătut. Știam însă din practica militară curentă că unghiul de vedere al unui căpitan se deosebește mult de cel al unui general.

Nu, nu ne-am retras în budoarul ei, așa cum își imaginase Radu Doinaș și nu Robert Iamandi, ci într-un salonaș decorat cu motive orientale discrete. Nimic țipător, nimic de prost gust. În loc de scaune — perne, trei la număr, suprapuse, nu erau ele prea comode, dar fiind suplu, nu m-au chinuit prea tare. S-a așezat și Karla turcește. Ne despărțea o măsuță scundă. Același servitor bătrîn ne-a adus cafelușele. Răspîndeau aroma cafelei naturale, articol rar în Europa.

— Mă bucur că i-ai plăcut unchiului.

Karla apăruse în salonaș într-un kimono a cărui combinație japono-turcească n-am prea înțeles-o. Îi venea însă bine și nu-i stingherea deloc poziția. Feminitatea i se accentuase, între noi furișîndu-se o anumită insinuare pe care eu eram dator s-o cîntăresc bine, cu minime erori de gramaj. Altfel...

— Ce-i cu acest oraș Mărășești, cu care unchiul meu, aflînd că ești român, mi-a împuiat capul ? Nu cumva o fi lăsat pe acolo vreun moștenitor ?

Am rîs cu poftă. La urma-urmei, într-o campanie militară, orice era posibil... Am ridicat ceșcuța de cafea și mi-am „plimbat-o" pe sub nări. Era atît de aromată și de tare, încît nu m-am îndurat s-o golesc din cîteva sorbituri, așa cum obișnuiam.

— Acolo, în 1917, a avut loc o „micuță" bătălie între trupele române și germane, am încercat eu să minimalizez evenimentul, din considerente strict diplomatice, care s-a

încheiat cu victoria celor care trăiau pe acele pămînturi, adică a românilor.

— Cum a fost posibilă o asemenea înfruntare, că doar pe tron se găsea un rege prusac, un Hohenzollern ?

— Karla, cafeluța e delicioasă, e făcută ca pe meleagurile noastre.

— Ocolești răspunsul ?

— Cred că unchiul tău e mai potrivit să-ți răspundă la „mistuitoarea“ ta întrebare. Ar fi chiar interesant și pentru mine să aflu cum a ajuns de la faimoasa cetate Königsberg la Mărășești, un modest orășel românesc ?

Mi-am permis ironia bizuindu-mă pe inteligența Karlei. Nu știu dacă a acceptat-o, dar după asta am băut „turceasca“ într-o tăcere totală. Dacă am mîhnit-o, cu siguranță că îmi va mărturisi.

— O să te conduc la hotel, îmi zise într-un tîrziu, să te mai odihnești un pic înainte de a te revedea cu maiorul Sommer.

— La ordinul dumneavoastră ! am zis.

— Mulțumit de ghid ?

— Mulțumit și recunoscător... Iar tu ți-ai purtat crucea cu stoicism. Nu de alta, dar bărbații, cînd sînt și militari, sînt plicticoși pentru o femeie.

— Ți-am mai spus, tu îmi pari altfel, mă măguli ea din nou.

— Poate din pricina uniformei.

— Îmi pare rău, teatrul e închis, nu pot juca pentru tine... Mi-ar fi plăcut să mă vezi în „Nora“... Și știi de ce ? Pentru că, după ce m-ai fi văzut, ai fi acceptat de la sine să-mi spui o poezie scrisă de tine.

— De ce ești atît de convinsă ?

— Pentru că sensibilitatea mea artistică te-ar fi stimulat.

Normal ar fi fost s-o iau de mînă, să-i receptez și să-i interpretez zvîcnirile pulsului. Dar n-am schițat nici un gest. Nici o inițiativă nu trebuia să vină din partea mea.

— Ești totuși convinsă că scriu versuri ?

Ne-am studiat un timp fără să scoatem o vorbă, prin fumul țigărilor. Apoi s-a ridicat spunîndu-mi că se duce să se schimbe. M-am folosit de acest răgaz ca să-mi întind picioarele amorțite. Din nou am auzit liniștea cu care auzul

meu se dezobișnuise. Mi-am amintit de Ulisse și de avatarurile sale la cîntecul ademenitor al sirenelor, ca să ajung la concluzia că și liniștea nu-i decît un cîntec ademenitor. M-am ridicat voinicește, m-am întins ca să-mi aud oasele trosnind.

Karla a revenit îmbrăcată într-un alt taior decît cel purtat de dimineață. Am urmat-o supus. Abia după ce a scos mașina din curte și a pornit cu o viteză moderată spre oraș, i-am auzit iar glasul, de astă-dată trist :

— Roberto, ai avut vreodată o presimțire ?

Era o întrebare răsărită dintr-o reală frămîntare lăuntrică, cel puțin așa am recepționat-o. Mișcat, am răspuns :

— Cînd părinții mei au pierit într-o catastrofă feroviară și și-au luat rămas bun de la mine... În clipa aceea eram convins că n-o să-i mai văd niciodată.

Mă privea pieziș și cu o ușoară încordare ; conducea totuși atentă, deși circulația vehiculelor, paralelă cu cea a tramvaielor, era minimă. Soarele alunecase spre Baltică, dar mai lumina încă profunzimea cerului.

— Ieri, dar și astăzi, mi-ai vorbit de copleșitoarea liniște a orașului. Ei bine, Roberto, liniștea asta am început s-o aud și eu ; și ziua, și noaptea, și cînd străbat străzile orașului, și cînd nu mă mai satur admirîndu-i monumentele...E o liniște care sădește în sufletul meu o presimțire sumbră... Presimt, Roberto, că voi ieși curînd din scena vieții... Nu, nu, Roberto, să nu te grăbești să mă aplauzi : „Bravo, Karla, ai rostit un monolog formidabil ! Ești talentată..." Știu cît sînt de talentată. Am acceptat să-ți fiu călăuză, pentru a-mi arăta mie însămi încă o dată orașul. Că te-am cunoscut, cu acest prilej, pe tine, un militar, întîmplător sensibil și delicat, ăsta e un dar al destinului...

— Îți mulțumesc, Karla... Să știi că am scris versuri pe vremea cînd eram un licean îndrăgostit de profesoara de chimie.

— Vrei tu să pari un ofițer enigmatic, porți și o uniformă frumoasă, dar toate astea luate la un loc nu reprezintă pentru sensibilitatea ta o platoșă destul de solidă. Vezi clădirea aceea ? E vechea universitate fondată în anul 1554, acum adăpostește biblioteca orășenească. Dacă dorești, mergem mîine s-o vizităm. Te-ai descurca cu „Ope-

lul" meu dacă ți l-aș da pe mînă ? mă întrebă, pregătită parcă să-mi facă o plăcere.

— Cu un „Fiat" m-aș descurca mai repede...

— Vrei să te las acum la volan ?

— Karla...

— Îmi place cum îmi pronunți numele, se bucură ea, dîndu-mi de înțeles că tristețea sumbrelor ei presimțiri i se retrăsese în ascunzișurile sufletului.

— Totuși tu răspunzi de viața mea și nu eu de a ta, am precizat eu, și chiar dacă ți-aș cere volanul, tu să faci bine să mă refuzi. Imediat însă, ca și cum aș fi uitat ce spusesem mai înainte, am oftat, într-adevăr poetic — dacă există un oftat poetic : Nesfîrșit e amurgul pe meleagurile voastre !...

— Acum știu și mai bine de ce îmi placi, îmi declară și-mi aruncă o privire, ca de alint.

— Pentru că sînt brunet, am zis eu, fălindu-mă.

— Maiorul Brauner e și el brunet, mă dezumflă ea rîzînd.

— Atunci pentru uniformă...

— Uniformă are și Brauner, cu multe barete în piept... Ai o exprimare literară, mai puțin viciată de terminologia militară...

— Nu sînt eu un ofițer enigmatic ?...

— Nu începi discuțiile cu : „Pe vremea cînd eram în garnizoana cutare..." sau „Aveam la școala de cadeți un comandant..."

— Credeam că numai romancele au darul de a-i vedea pe unii bărbați altfel decît sînt în realitate... Normal, cînd le place un bărbat.

— N-am spus că-mi placi ca bărbat. În lumea militarilor de aici tu ești un militar mai aparte, mai puțin cazon.

Cînd am zărit în depărtare înălțîndu-se clădirea din cărămidă roșie a hotelului „Steaua Nordului", m-a încercat un sentiment de ușurare. Karla începuse să mă obosească.

A oprit automobilul exact în locul de unde mă luase de dimineață. Spre surprinderea mea, poate din obișnuință, s-a aplecat spre mine și mi-a deschis portiera.

— Te-aș însoți, Roberto, dar nu-mi place să fac dragoste în camere de hotel !

Cuvintele nu m-au zăpăcit, dimpotrivă, ca mai întotdeauna în asemenea împrejurări, mi-am găsit repede replica :

— Te-aş săruta Karla, dar maşina e decapotabilă şi nu-mi place s-o fac chiar în plin centrul oraşului în prezenţa atîtor trecători !

Era frumoasă în momentul acela şi chiar ispititoare, primejdios de ispititoare, de aceea m-am grăbit să cobor şi numai după aceea i-am sărutat mîna.

7

Freulein Grethe intră în cabinetul şefului ei, locotenent-colonelul Reinhard Gehlen, cu dezinvoltura acordată de regulamentul conceput chiar de şeful F.H.O.-ului. Adică bătuse formal în uşa capitonată, nu era obligată să aştepte pînă ce va auzi cuvîntul „Bitte !". Intră deci, dar, tot cum îi cerea regulamentul, se opri lîngă uşă. Purta uniforma gri a Wehrmachtului, care-i venea bine pînă la la gît. De la gît în sus, orice colaborator apropiat al şefului îi descoperea faţa boţită, gura ca de „iepure". Gehlen în persoană o alesese din cel puţin zece dosare şi nu greşise. Grethe se dovedise a fi de un devotament fanatic, verificat la aplicaţiile-test, concepute şi dirijate numai de Gehlen, pentru a pune la încercare vigilenţa celor în subordine de la comandamentul din Angerburg.

— Conform programului zilei, la ora nouă urmează să-l primiţi pe căpitanul român Robert Iamandi.

— Mulţumesc, domnişoară Grethe !

Întîlnirea cu românul fusese pregătită minuţios, iar după părerea celor doi colaboratori ai săi — Wessel şi Herre —, cu care alcătuia triumviratul F.H.O.-ului, în schema întrevederii nu mai putea interveni nimic decisiv, poate mici şi neînsemnate modificări determinate de cursul dialogului. Astăzi, mai mult decît acum cîteva zile, cînd românul pusese piciorul pe pămîntul Prusiei, regreta mai puţin, dacă nu chiar deloc, ideea de a-l fi invitat pe Robert Iamandi în inima comandamentului său. Istoria războaielor şi mai ales studiul în profunzime al războaielor

de pe bătrînul continent îi dezvăluiseră poziția strategică a României încă de pe vremea cînd nu era decît un simplu *fahnenjunker* * încărcat de vise romantice... Nu-și închipuise în tinerețea sa de ofițer că O.K.W.-ul îi va deschide peste un număr de ani perspectiva colaborării la „Operația Barbarossa" și, astfel, și perspectiva studierii în amănunțime a poziției României în istoria trecutelor războaie. Călătorise atunci zi și noapte prin regatul Hohenzollernilor, într-un mod cu totul și cu totul inedit : prin lectura și analiza atentă a rapoartelor informative trimise O.K.W.-ului de agenturile sale din România și Balcani — rapoarte economice, sociale, politice —, prin hărțile executate de cartografi militari de înaltă clasă... După punerea la punct a „Operației Barbarossa" ar fi putut, dacă și-ar fi propus, să se plimbe prin România cu ochii închiși și nu s-ar fi rătăcit nicicum. Nu ignorase și nici nu ignora poziția acestui stat în timpul primului război mondial. Faptul că pe vremea aceea, dealtfel ca și în prezent, tronul era ocupat de un descendent al Hohenzollernilor nu reprezenta pentru Wehrmacht nici o garanție de stabilitate. Pe hărțile sale operaționale, România — țară cu un popor pe cît de simplu, pe atît de ciudat, cu reacții imprevizibile, adevăr atestat și de experiența ultimilor ani de război — figura ca o poartă uriașă spre Răsărit și Balcani.

Reinhard Gehlen cel lucid, cum îl porecliseră camarazii din preajma sa, nu se dădea înapoi de la nici o concluzie, oricît de dură ar fi fost ea. Între anii 1934 și '40 România nu-l interesase decît ca stat-majorist, ca ales al generalului Frantz Halder de a-și aduce contribuția capacității sale, însetată de afirmare, la elaborarea „Operației Barbarossa". Acum însă, în toamna anului 1942, cînd nimeni nu mai îndrăznea să pomenească — fie și în treacăt — de memorabila „operație", România începuse să-l intereseze din cu totul alt unghi de vedere : politic și diplomatic. Dar cine-i conferise lui, militar de carieră, șef al unei secții de spionaj și contraspionaj, cu o arie de activitate circumscrisă foarte exact la cele trei sectoare ale Frontului din răsărit — „Nord", „Central" și „Sud" —,

* Elev stagiar în noua armată germană de după primul război mondial, acceptată de Tratatul de la Versailles.

libertatea de a-şi încălca statutul şi a-şi extinde activitatea mult în afara misiunilor strict militare ? „Eu mi-am luat această libertate... eu, locotenent-colonel Reinhard Gehlen, şi bine fac !“ îşi răspundea şeful F.H.O.-ului, ori de cîte ori analiza sintezelor sosite de pe front redeşteptau în el, din ce în ce mai dureros, gînduri sumbre, neferindu-se astfel să-şi asume în faţa propriei sale conştiinţe responsabilităţi care-i depăşeau cu mult atribuţiile.

Încă din vara anului trecut, ruşii, în ciuda pierderilor şi a cedărilor de teritorii, anulaseră prin nebănuita lor împotrivire conceptul Blitzkriegului. Intervenise apoi, în iarnă, şi prăbuşirea operaţiei „Taifun“ — înfrîngerea din faţa Moscovei. Mai era pe atunci umbra lui Halder la Înaltul cartier şi i-a fost dat să constate cu proprii săi ochi că nimeni, nici măcar idolul său — şeful Marelui Stat-Major —, nu îndrăznise să ia iniţiativa de a analiza cu obiectivitate, pînă la sînge, cauzele înfrîngerilor suferite de trupele Wehrmachtului sub zidurile capitalei ruseşti. El însă o făcuse, ce-i drept, în taină. O făcuse din dragostea sa pătimaşă pentru arta militară şi jocurile de război. Aşternuse concluziile pe hîrtie, neîndrăznind însă să le arate cuiva... Cine avea nevoie de concluziile unui ofiţer al Biroului de operaţii al O.K.W.-ului, cînd Führerul în persoană, comandantul suprem al Wehrmachtului, îşi impunea cu fanatism propriile concluzii ? Nu-i rămăsese decît să-şi ascundă opiniile într-un plic sigilat. Din ziua aceea, alte plicuri sigilate, cuprinzînd analizele sale asupra operaţiilor de pe front, se aşezaseră în seif, lîngă primul plic. Învăţase într-un timp relativ scurt un adevăr axiomatic : Istoria posedă mari instanţe judecătoreşti.

Gehlen, înzestrat de la natură cu o minte mult mai puternică şi mai sănătoasă decît trupu-i firav şi mistuit de suferinţe digestive, se vedea adus — viu sau mort — în faţa unei asemenea instanţe pentru a fi judecat, nu atît în lumina dezastrului ce-l va fi lăsat războiul, cît a documentelor... Iar printre acestea se vor număra, cu siguranţă, şi plicurile sale sigilate ce vor deveni, cu timpul, documente.

În perioada pregătirii campaniei din primăvară şi vară, campanie care, în concepţia lui Hitler şi a Înaltului cartier, trebuia să fie şi ultima, O.K.W.-ul ajunsese la una din concluziile cele mai realiste şi anume că Frontul de răsă-

rit, de la un cap la altul, era lipsit de cele mai elementare informații cu privire la potențialul militar, economic, politic și moral al colosului cu „picioarele de lut". Tuturor le devenise clar că teoria Blitzkriegului viciase, în cele din urmă, capacitatea Abwehrului de a acționa cu succes pe spații mari și în adîncime. „De ce trebuie să ne batem capul cu ce se petrece dincolo de Volga sau Ural, cînd Hitler mîine, de la înălțimea mausoleului lui Lenin, va primi defilarea trupelor noastre ?" Drept care, mai toate operațiunile O.K.W.-ului privind campania de primăvară și vară din Răsărit sufereau din pricina lipsei unor informații majore la scara întregului front. În consecință, O.K.W-ul își propusese să reactiveze F.H.O.-ul, principala sursă de informare a trupelor de uscat din Răsărit, iar în acest sens generalul Halder nu găsise nimic mai bun de făcut decît să aprobe înlocuirea colonelului Kinzel cu locotenent-colonelul Gehlen.

Nu, nu regreta numirea. Viziunea sa de stat-majorist se îmbogățise nesperat de mult, iar mintea-i pătrunzătoare se putea mîndri — ce-i drept, încă în taină ! — că tot „forînd", nimerise peste „filonul" logic al războiului, în măsura în care războiul, absurd prin caracterul său distructiv, poate avea și o logică proprie.

Gehlen îndreptățise așteptările superiorilor săi : în cîteva luni izbutise să modifice structura F.H.O.-ului, să-i aducă îmbunătățiri substanțiale, transformînd secția într-un adevărat serviciu de spionaj și contraspionaj, ce amenința să rivalizeze în curînd cu Abwehrul aflat în degringoladă. Dar nu noua structură în sine a F.H.O.-ului, în continuă perfecționare, reprezenta noutatea și forța revitalizării secției, ci conceptul politic nedeclarat pe care Gehlen îl așezase la baza întregului aparat. Acest concept, al cărui obiectiv, tăinuit în toată profunzimea și complexitatea sa pînă și față de cei doi camarazi și prieteni ai săi din triumviratul comandamentului, îl denumise oficial *spionaj total,* pentru că *total,* în vara lui 1942, își botezase și Führerul războiul din Răsărit.

În așteptarea întîlnirii cu ofițerul român, Gehlen nu se clintise din fotoliu : continua să-și țină mîinile cu vagi pete hepatice pe birou și să le fixeze ca și cînd ele ar fi reprezentat preocuparea sa principală. Se gîndea, privin-

du-le, că dacă Stalingradul nu va cădea în zilele următoare, atunci dezastrul, adîncit şi mai mult de cumplita iarnă rusească, va fi catastrofal şi ireparabil. Se crease, doar în parte, o situaţie asemănătoare cu cea din faţa Moscovei. Dar gîndirea sa de ofiţer stat-majorist, susţinută zilnic atît de informaţiile grupelor de cercetare din prima linie, cît şi de cele ale agenţilor lansaţi în spatele inamicului, îi demonstra că, în ciuda succeselor vremelnice din interiorul Stalingradului, oraşul era departe de a capitula.

Se mai gîndea Gehlen, în liniştea cabinetului său de la Angerburg, că în fişierul său se aflau orînduite, într-o ordine perfectă şi ţinute la curent, cartotecile comandanţilor sovietici de pe Frontul de sud, de la toate eşaloanele. Şi nu o dată iniţiase, luîndu-i ca parteneri, jocuri de război. Manevrînd, trimiţîndu-şi trupele în atac, Gehlen îşi chinuia creierul să găsească un răspuns la o întrebare care nu se potrivea deloc cu macheta jocurilor de război. În mod normal, conform jocului, Stalin trebuia să-i trimită urgent întăriri generalului Ciuikov, comandantul Armatei 62. De ce n-o făcea ? De ce întîrzia să-i trimită întăriri, tehnică de luptă, muniţii ? De ce-i lăsa pe apărătorii oraşului care-i purta numele să se bată cu ce le cădea sub mînă ? Ajunsese oare inamicul la „fundul sacului" ? Conform „jocului" de la Angerburg, Stalingradul trebuia de mult să capituleze. Dar jocul acela, amenajat special într-o încăpere unde nu avea acces oricine, îi mai demonstra ceva : vulnerabilitatea flancurilor, precum şi posibilitatea unor contraatacuri ale lui Jukov şi Ciuikov. Iar flancurile acelea, apărate de soldaţii lui Mussolini, urmau să fie încredinţate treptat ostaşilor români.

„Cu siguranţă că nu numai eu, ci şi inamicul, gîndea Gehlen din ce în ce mai concentrat, deţine informaţii cu privire la starea de spirit a românilor. Timpul i-a dat dreptate generalului Iacobici."

Infiltraţi în comandamentele unităţilor româneşti de la diferite eşaloane, ofiţerii F.H.O.-ului raportau zilnic ştiri neliniştitoare : trupa şi corpul ofiţeresc îşi manifestau făţiş nemulţumirea faţă de un război pe care nu-l considerau al lor.

„Mai putea fi evitat dezastrul ?" se întreba Gehlen meditînd la iarna care se apropia încet şi sigur. Fireşte ! So-

luţia se afla la îndemînă pînă şi unor profani. Era suficient un ordin... un singur ordin de repliere... de retragere sănătoasă, care să redea rapid frontului o configuraţie normală. Dar cine să-l dea ? Halder fusese înlocuit, iar înlocuitorul său, generalul Zeitzler, era deocamdată mai preocupat să ducă la îndeplinire directivele Führerului decît să analizeze cu propriul său cap de stat-majorist perspectiva flancului stîng, care ameninţa să alunece dinspre nord spre sud ca o avalanşă montană de o forţă greu de calculat.

„Cu cine să stau de vorbă ? se întreba Gehlen, indispus că începuse să simtă urcînd pe esofag, ca un vierme subţire, un fir de venin. Cine poate să mă asculte şi, mai ales, cine să acţioneze cît nu e încă prea tîrziu ?" Iar în conjunctura aceasta, el luase o iniţiativă fără precedent : introducerea unui ofiţer de informaţii al Marelui Stat-Major român în pădurile Angerburgului, la nici cincizeci de kilometri de Rastenburg. De ce o luase ? Îi era oare limpede, barem în parte, obiectivul urmărit ? „Şi da şi nu", recunoscu Gehlen ambiguitatea situaţiei create.

Disciplina sa interioară, într-o concordanţă perfectă cu disciplina impusă a programului de lucru, îl făcu să se ridice brusc în picioare şi să se învioreze plimbîndu-se prin cabinet, în aşteptarea ofiţerului român.

8

Fiecare om cu memoria sa : bună, proastă ! A mea e bună şi puţin năstruşnică. Cînd m-am pomenit în faţa locotenent-colonelului Reinhard Gehlen, mi-am amintit subit de un articol, tipărit la o rubrică de curiozităţi din „Universul", în care autorul îşi propusese să-l descrie pe omul viitorului, al inteligenţelor strălucite, al virtuţilor depline ca rezultat al unei trepte superioare atinse în evoluţia sa. În imaginaţia năstruşnicului autor, acest om al viitorului lua forma unui ins scund, firav, condamnat să ducă pe umeri povara unui cap enorm, ce contrasta, evident, cu puţinătatea trupului.

Şi iată, cînd am dat cu ochii de şeful F.H.O-ului şi i-am strîns mîna puţin umedă, mi-am amintit subit de acel curios articol, spunîndu-mi că, fără să vreau, am nimerit peste prototipul acelui superins al viitorului.

Gehlen era un bărbat scund, firav sub uniforma cenuşie, care încerca să-l arate mai voinic decît era în realitate. M-a şocat din prima clipă capul său mare, pleşuv, parcă prea greu pentru un gît subţire. M-a frapat de asemenea şi paloarea chipului, dar cînd i-am descoperit petele cafenii de pe mîini, am înţeles că omul nu stătea prea bine cu ficatul.

M-a poftit să iau loc în capul mesei nu prea lungi, el aşezîndu-se la celălalt capăt. Maiorul Brauner îşi avea şi el pregătit scaunul său. Din punct de vedere diplomatic, în ciuda gradului de căpitan, mă aflam pe picior de egalitate cu amfitrionul meu... Aşezat între noi, exact la centrul mesei, maiorul Brauner îmi amintea de un arbitru împuternicit să vegheze la balanţa dreptăţii într-un joc necunoscut încă mie.

Fireşte, eram curios să înregistrez cum va debuta discuţia, nu de alta, dar, la urma-urmei,trebuia să aflu de ce devenisem, într-o toamnă atît de zbuciumată, turist sau — mai exact — invitatul de onoare al unui comandament secret. Îmi mai huruia în cap motorul avionetei care mă adusese de la Königsberg la Angerburg, zburînd jos, deasupra unor lacuri de un albastru pur, ascunse în desimea unor păduri.

— Domnule căpitan, mi se adresă Gehlen prietenos, cu glasul său subţire, nu ştiu de ce am impresia că v-am mai întîlnit...

În aşteptarea răspunsului meu, m-a cercetat cu o caldă simpatie.

— Poate în Portugalia sau în Spania, domnule locotenent-colonel. La vreo recepţie, căci personal cred că n-am avut cinstea să vă cunosc. Nu v-aş fi dat uitării.

— Nu cumva aţi fost în Creta cînd legaţia noastră a organizat o călătorie de documentare pentru ataşaţii militari ? Sau la Viniţa, la Înaltul comandament, cu un prilej asemănător, astă-vară, în iunie ?

— Astă-vară, în iunie, am rîs eu insinuant, mă aflam la mii de kilometri de Viniţa.

— La Potsdam sau la Berlin ? stărui Gehlen pe un ton la fel de prietenos.

— Îmi pare rău că trebuie să vă dezamăgesc. Mi-am propus să vizitez Berlinul după război.

— Vă rog să vă considerați de pe acum invitatul meu postbelic, oricare ar fi deznodămîntul conflagrației.

Sesizînd elementul nou al *invitației*, mi-am zis că momeala fusese, în sfîrșit, aruncată. Sau, cine știe, voise omul să-mi sugereze că posedă o minte deschisă, fără prejudecăți și, ca atare, nu excludea și ipoteza înfrîngerii Wehrmachtului.

— Vă mulțumesc anticipat. Se înțelege de la sine că o asemenea invitație aș dori s-o onorez cît mai curînd posibil.

— Sîntem aliați doar, iar sfîrșitul conflagrației, oricare ar fi el, ne privește deopotrivă, îmi aminti Gehlen în același stil de interlocutor dezinvolt, gata să „pună pe masă“ tot ce gîndește.

I-am răspuns diplomatic, căutînd în mod deliberat să întrețin maniera în care mă abordase.

— În acest context, îmi permit să evoc declarația domnului mareșal Antonescu : „Vom fi alături de Reich...“

Ochii lui, dezvăluind și ei suferința hepatică a interlocutorului, s-au ațintit asupră-mi mai intens, ca și cînd ar fi urmărit să stabilească nu valoarea răspunsului, ci cît de mult credit acordam eu perspectivei de a merge „pînă la moarte“ alături de Reich. Și, ca și cum ar fi dorit să se delimiteze de ceva, a subliniat :

— Da, da, în special Führerul îl apreciază foarte mult pe mareșalul dumneavoastră.

Maiorul Brauner încremenise în scaun, urmărind cu aviditate „partida“. Gehlen a lăsat cîteva secunde bune să se scurgă în tăcere : probabil aștepta ca eu, sesizîndu-i remarca, s-o aprob sau s-o contest. Dar nu voiam să mai înaintez pe această cale, mai exact, să-i prind momeala.

— Noi însă, domnule căpitan Iamandi, sîntem ofițeri de informații. Vreau să spun că, în această calitate, noi avem *ochii noștri, mintea și judecata noastră,* atribute care ne fixează, prin legile militare scrise și nescrise, în avangarda Marelui Stat-Major și chiar — de ce nu ? — în avangarda conducerii statului.

Pentru prima oară de cînd intrasem în runda de convorbiri, maiorul Brauner a îndrăznit să-și îndrepte capul spre comandantul său, dorind, poate, în acest fel, să-și manifeste aprobarea pentru formulare. Într-adevăr, formularea era îndrăzneață, mai ales prin sensurile sale ascunse. Presupunînd că discuția noastră era ascultată și stenografiată, am intervenit pentru a se consemna într-o stenogramă ce ar putea să devină un document punctul meu de vedere :

— În ce mă privește, cunoscînd înalta funcție ce o dețineți, aș dori să vă amintesc — dacă mai este cazul — că nu sînt decît un simplu ofițer de informații al armatei române, precum bine știți, cu misiuni speciale. Privirea mea, deci și judecata mea nu pot fi decît limitate... Am ținut să precizez acest adevăr, căci în acest dialog mă simt oarecum handicapat de modesta mea funcție față de cea a dumneavoastră.

Gehlen mi-a dat dreptate, însă pînă la un punct.

— Domnule căpitan, îmi zîmbi el galben, am convingerea că, în ciuda deosebirilor de uniforme, de grade, de funcții, vizita dumneavoastră ne va ajuta să găsim o platformă comună de discuții, utilă cauzei comune.

Mi-a dat cum nu se poate mai clar de înțeles că prezența mea în pădurile de la Angerburg avea un scop precis, pe care Gehlen, în momentul acela, îl numise : *platformă comună utilă cauzei comune*. La plecare, generalul Belcea, urmașul generalului Petrescu, îmi conferise dreptul de a acționa cum voi crede de cuviință. În virtutea acestei libertăți aș fi putut declara respectuos : „Domnule locotenent-colonel, nu sînt împuternicit a mă angaja în convorbiri vizînd relațiile dintre Serviciul român și cel german", și cu asta aș fi pus capăt oricăror convorbiri. Aș fi pășit atunci, în Prusia, pe calea celei mai ușoare rezistențe. Dar am zîmbit condescendent, replicînd :

— Am avut credința că, încă din toamna lui 1940, domnul mareșal Antonescu a găsit acea platformă comună, amintită aici. Mai cred că prezența mea la Angerburg, ca invitat al F.H.O., al dumneavoastră personal, confirmă eficiența acestei platforme.

— Noi ne-am gîndit să vă prezentăm cîteva aspecte organizatorice ale activității noastre. După care, dacă veți binevoi, să ne împărtășiți și opiniile dumneavoastră.

— Mă flatați, domnule locotenent-colonel !

— Nu cred că este cuvîntul cel mai fericit ales, mă contrazise Gehlen. Vă apreciem, domnule căpitan Iamandi, vă socotim un ofițer competent. Și, firește, am fi niște naivi dacă ne-am ascunde pe după degete și nu v-am da de înțeles că prin această vizită urmărim să atingem un obiectiv izvorît din actuala conjunctură politico-militară.

Noutatea formulei „conjunctură politico-militară" am recepționat-o la dimensiunea ce se cuvenea. Pînă mai ieri, o secție de informații și contrainformații de front cum era cea condusă de Gehlen se concentra asupra problemelor militare, evitînd mai mult sau mai puțin aprecierile politice. Și, dintr-o dată... Mi-am dat seama că aș proceda bine acceptînd ideea lui Gehlen ca, la capătul vizitei, să încercăm să găsim o *platformă comună utilă* ambelor părți.

— De acord ? mă întrebă șeful F.H.O.

— De acord !

Mi-am dat consimțămîntul, deși eram sceptic cu privire la ceea ce, într-un comandament de spionaj și contraspionaj, poate să devină „obiectiv turistic". Unde-i șeful ăla de serviciu de spionaj care să fie atît de nătăfleț încît, în mod deliberat, să ridice ici și colo cortina secretelor, chiar și în fața unui „vizitator" aliat ? Totuși ceva mi se va arăta. Ce era *acel ceva* și ce înrîurire trebuia, în final, să aibă asupra lui Robert Iamandi, rămînea de văzut.

9

Doamna de Beaumont : **Mă întrebați cum s-a născut fenomenul Gehlen în țesătura serviciilor, secțiilor, grupelor de spionaj și contraspionaj nazist și german ? Repet, domnule Cara, nazist și german.**

Corneliu Cara : **Doamnă, îngăduiți-mi să mă explic : cum prea bine știți, nu sînt istoric. Însă „B-39" este un produs al istoriei, mai exact, al unui complex conjunctural istoric. Fac efortul de a-l înțelege pe Radu Doinaș în toată complexitatea sa. De aici și sursa unor întrebări de natură istorică.**

Doamna de Beaumont : **Domnule Cara, constat că mereu simțiți nevoia de a vă explica. De ce ? Sînteți**

aici din inițiativa mea, ca invitat al meu, tocmai în legătură cu Radu Doinaş. Ca urmare a acestui dialog, am înțeles că fără o abordare lucidă a istoriei, nici eu nu mi-aş înțelege propria-mi existență. Nu m-aş împăca deloc cu ideea că istoria m-a tras pe sfoară. Aşadar, ce reprezintă „fenomenul Gehlen" ?

Corneliu Cara : Cel manifestat în anii războiului, că cel prezent...

Doamna de Beaumont : Să nu săvîrşiți eroarea de a-l împărți pe Gehlen — cel mai disputat şef de serviciu de spionaj — în două felii, cel de ieri şi cel de azi.

Corneliu Cara : Am constatat şi eu că s-au scris despre Gehlen multe cărți şi studii, cam cîte s-au scris despre viața şi opera lui Kafka, dacă nu chiar mai multe.

Doamna de Beaumont : Aşa e, dar toate au unul şi acelaşi țel, de a-l zăpăci pe cititor, de a ameți actualele servicii de spionaj aflate acum în războiul din umbră.

Corneliu Cara : Dacă în prezent unui scriitor sau unui istoric nu i se îngăduie accesul la anumite arhive ale ultimului război mondial, dacă unele studii şi cărți care apar sînt scrise doar cu scopul de a zăpăci şi mai mult adevărurile istorice, dumneavoastră ce repere de lucru ați propune ? De pildă, în cazul F.H.O-ului ?

Doamna de Beaumont : Mai întîi, n-aş propune repere de lucru, ci o metodă de lucru... o metodă care, oricît de paradoxal vi s-ar părea ce o să vă spun, a fost aplicată chiar de Gehlen în anii războiului şi este acum într-o nesfîrşită perfecționare. Am în vedere aşa-numita metodă a mozaicului. E pomenită în literatura de specialitate. Aplicarea ei înseamnă să iei de aici un pătrățel, de dincolo altul... La început o să ți se pară că pătrățelele n-au nici o legătură între ele. Dar mai aduni şi altele. Cu timpul o să constați că pătrățelele încep să se îmbine între ele, dînd un mozaic logic, dacă nu chiar o frescă. E meritul lui Gehlen de a fi inventat metoda pe Frontul din răsărit. A organizat, în acest scop, grupe speciale de scotoci-

tori de tranșee și bordeie părăsite de ruși, care adunau, ca niște gunoieri calificați, totul : de la cutii de conserve și bucățele de hîrtie, pînă la hărți și documente. Toate erau adunate, selectate, studiate, interpretate, realizîndu-se apoi conexiuni care-i permiteau lui Gehlen să tragă multe concluzii eficiente în legătură cu moralul și puterea de luptă a inamicului, a unor mici și mari unități.

Corneliu Cara : **Dacă am înțeles bine, îmi propuneți să „culeg" cîte un pătrățel, să le adun pe toate și să încerc conexiuni.**

Doamna de Beaumont : **Exact... Hai să ne jucăm și noi de-a mozaicul ! Vreți ?**

Corneliu Cara : **Cum să nu !**

Doamna de Beaumont : **Să luăm un prim pătrățel : numirea lui Gehlen în fruntea lui Fremde Heere Ost. Cînd s-a propus această numire ? În aprilie 1942. Unde a funcționat Gehlen pînă la această numire ?**

Corneliu Cara : **La Biroul de operații al Înaltului comandament al Wehrmachtului, aflîndu-se sub ordinele lui Keitel, Halder și Heusinger.**

Doamna de Beaumont : **Ce părere aveți, în funcția ce o deținea, îi treceau prin mîini rapoarte informative de pe Frontul din răsărit ?**

Corneliu Cara : **Da, căci altfel n-ar fi putut colabora la elaborarea unor operațiuni militare.**

Doamna de Beaumont : **Ce credeți, în perioada aceasta, a avut posibilitatea să-l cunoască pe amiralul Canaris, șeful Abwehrului ?**

Corneliu Cara : **Mai mult ca sigur, căci Abwehrul, prin lege, era subordonat O.K.W.-ului.**

Doamna de Beaumont : **Iată-vă în posesia celui de-al doilea „pătrățel" — Canaris. Pentru a uni cu succes cele două „pătrățele" este necesar ca cercetătorul să găsească un răspuns concludent, argumentat, la o întrebare fundamentală : ce a iubit oare Canaris mai mult, Germania lui Bismarck sau Reichul lui Hitler ? Eu aș răspunde la întrebare în felul următor : nu Reichul lui Hitler reprezenta pentru Canaris patria sa cea adevărată. Patriotismul amiralului îl detectăm în atașamentul său față de Wehrmacht, pe care**

l-a slujit prin mijlocirea Abwehrului atît cît i-au îngăduit condițiile. Subliniez acest lucru din două motive. Primul : greșelile Wehrmachtului, ale generalilor săi în fața Istoriei, determinate de colaborarea lor cu planurile războinice ale lui Hitler, sînt și ale lui Canaris. Lui Canaris însă, eu i-aș acorda circumstanțe atenuante, ceea ce nu înseamnă că l-aș ierta de absolut toate păcatele. Ați reținut ?

Corneliu Cara : **Aștept cu nerăbdare să aud și cel de-al doilea motiv.**

Doamna de Beaumont : **Sînteți convins că pe cititor îl interesează toate aceste amănunte ?**

Corneliu Cara : **Desigur. În afară de faptul că însăși construcția cărții cere cristalizarea acestor aspecte, cititorul de astăzi este lacom de cunoaștere, de adevăr. Astăzi, mai mult decît ieri, cititorul dorește să afle de ce Europa, cu gradul ei de civilizație, s-a azvîrlit cu atîta inconștiență într-un război mondial care a culminat cu explozia celor două bombe nucleare...**

Doamna de Beaumont : **Sînteți un om politic, domnule Cara...**

Corneliu Cara : **Surîsul dumneavoastră ironic în această chestiune mă onorează.**

Doamna de Beaumont : **Deci trec la cel de-al doilea motiv. Un bun serviciu de spionaj și contraspionaj reprezintă adevărata avangardă a unei armate. În cazul temei noastre, afirm că Abwehrul condus de Canaris a reprezentat o adevărată avangardă de elită a Wehrmachtului. Dar pînă la o anumită dată...**

Corneliu Cara : **Ținînd seama de „metoda mozaicului", mai puteți spune ce alte date aveți în vedere ?**

Doamna de Beaumont : **Pot, dar sînt multe de explicat și nu doresc deocamdată să întreprind multe divagații. Abwehrul, deci Canaris, a săvîrșit eroarea de a fetișiza Blitzkriegul. Mai ales după strălucitoarele victorii din Vest. Agenturile sale nu s-au întins și extins mai mult decît cerea Blitzkriegul. Pentru Abwehr evenimentele au luat un curs dramatic după eșuarea Blitzkriegului din Răsărit. Înaltul comandament al Wehrmachtului a intrat în criză de informații.**

Cine-i de fapt acest inamic din Răsărit ? Ce-i aceea un stat sovietic, care-i adevăratul său potențial uman și economic ? Care sînt valențele morale și politice ale comuniștilor ? Toate aceste întrebări se puneau foarte acut în iarna lui 1942, în perioada pregătirii campaniei de primăvară. O.K.W.-ul avea nevoie de informații, ca de aer. În toiul acestor crize, Canaris și după el și alți generali au intuit cu precizie că Wehrmachtul va suferi înfrîngeri cumplite pe Frontul de răsărit. Încă din acea perioadă Canaris, ca un bun gospodar, a păstrat pentru zile negre cîteva canale de legătură cu țările din Vest. Dealtfel, Heydrich, cel asasinat la Praga, avea anumite bănuieli în legătură cu devotamentul lui Canaris față de Reich. De unde veneau atentatorii la viața lui Heydrich ? Din Anglia ! Cînd și-au făcut apariția ? În momentul cînd Heydrich, căutîndu-l pe Paul Thümmel, celebrul spion „A-54", s-a apropiat primejdios de mult de Canaris. Să revenim însă la cel de-al treilea „pătrățel".

Corneliu Cara : **Reinhard Gehlen...**

Doamna de Beaumont : **Da... Singurul organism care în iarna lui 1942 mai putea furniza ceva informații Înaltului comandament și Comandamentului trupelor de uscat era secția numită Fremde Heere Ost, care-și trimitea ofițerii de informații și cercetare pe linia frontului. Această secție trebuia întărită. Gehlen și-a luat în primire postul în aprilie și a făcut adevărate minuni din unghiul organizării informației și contrainformației.**

Corneliu Cara : **Numirea lui Gehlen s-a făcut cu aprobarea lui Canaris ?**

Doamna de Beaumont : **Deși în această chestiune dovezile de arhivă n-au ieșit încă la suprafață și probabil nu vor ieși niciodată, eu sînt înclinată să cred că Gehlen este opera lui Canaris.**

Corneliu Cara : **Totuși pe ce vă bizuiți cînd lansați o asemenea ipoteză ?**

Doamna de Beaumont : **Pe diverse pătrățele. Primul : criza de informații de la Înaltul comandament a adîncit contradicțiile dintre Abwehr și R.S.H.A., dintre Canaris și Heydrich. Al doilea : R.S.H.A.-ul,**

prin Himmler şi Heydrich, i-a avansat lui Hitler un plan de unificare a S.D.-ului nazist cu Abwehrul Wehrmachtului şi de punere a acestui nou organism sub controlul R.S.H.A.-ului. După cum ştiţi, acest plan iniţiat la începutul lui 1942 a fost aplicat abia în 1944. Însă pînă la această dată, R.S.H.A.-ul n-a încetat nici o clipă să-l suspecteze pe Canaris de duplicitate. Aşadar, perspectiva înghiţirii Abwehrului de către nazişti şi lipsirea Wehrmachtului de o avangardă proprie începuseră să se profileze mai de mult... Pe generalii O.K.W.-ului momentul înghiţirii trebuia să-i găsească pregătiţi şi chiar i-a găsit. În anul 1944 aveau un Fremde Heere Ost bine organizat, în frunte cu Gehlen.

Corneliu Cara : Ar veni cam aşa : în timp ce Himmler se pregătea să înghită Abwehrul, Gehlen trudea la edificarea unui nou Abwehr, dacă pot să spun astfel.

Doamna de Beaumont : Aţi sesizat foarte corect, numai că acest proces nu a fost deloc simplu şi limpede. El urma să fie condiţionat de soarta campaniei hitleriste din primăvara şi vara anului '42. Dacă Wehrmachtul ar fi ieşit învingător, Abwehrul şi Canaris ar fi rămas la locul lor de cinste... Dar n-a fost să fie aşa... Deci iată încă un „pătrăţel" ce trebuie aşezat la locul lui. Catastrofa de la Stalingrad a grăbit prăbuşirea Abwehrului şi, implicit, ca într-un proces perfect dialectic, întărirea, la celălalt pol, a secţiei lui Gehlen.

Corneliu Cara : Gehlen însă a putut să-şi consolideze nestingherit F.H.O.-ul.

Doamna de Beaumont : Aproape nestingherit... Căci cei de la Berlin — Himmler şi Heydrich — erau convinşi că Gehlen îşi desfăşura activitatea strict în limitele războiului din Răsărit. Sînt înclinată să cred că amiralul Canaris l-a hăituit pe Himmler cu problemele sale tocmai pentru a-i abate atenţia de la F.H.O.-ul care se organiza în Răsărit şi de a-i da astfel lui Gehlen răgazul de a-şi întări serviciul.

Corneliu Cara : Ca întotdeauna, stimată doamnă, ipotezele dumneavoastră mă fascinează.

Doamna de Beaumont : **Dar mai trebuie să vă şi convingă, vreţi să adăugaţi, nu-i aşa ? Analizaţi cu atenţie fiecare secvenţă, fiecare „pătrăţel", aşezaţi-le cu răbdare la locul potrivit, aşa cum o făceau ofiţerii instruiţi de Gehlen. Cînd Himmler şi Schellenberg, după atentatul împotriva lui Hitler din vara lui 1944, au pus mîna pe Abwehr şi l-au transformat într-un simplu birou al S.D.-ului, Gehlen avea de acum un aparat perfect pus la punct. Numai că...**

Corneliu Cara : **Constat că şi dumneavoastră folosiţi suspansul...**

Doamna de Beaumont : **Nu e vorba de un suspans, ci de faptul că, povestindu-vă, mă las şi eu furată de un trecut care, astăzi, dobîndeşte în mintea mea noi semnificaţii şi dimensiuni. De exemplu, Canaris a creat şi a condus Abwehrul după un concept, aş zice, clasic : sînt un serviciu de spionaj al Wehrmachtului şi, ca atare, fac spionaj militar, cel politic îl las în seama lui Himmler şi Heydrich, a R.S.H.A.-ului. Canaris şi Abwehrul său şi-au desfăşurat activitatea sub semnul marilor victorii hitleriste, al împlinirii planurilor revanşarde ale Wehrmachtului. Ruşinea de la Versailles şi Trianon era ca şi ştearsă.**

Corneliu Cara : **Încep să sesizez noul...**

Doamna de Beaumont : **Perioada de înflorire a lui Gehlen este diametral opusă. Fremde Heere Ost s-a reorganizat, s-a dezvoltat într-o vreme cînd pe toate fronturile începuse să se contureze prăbuşirea Germaniei hitleriste şi a Wehrmachtului. Urmărind, printre altele, salvarea a ceea ce se mai putea salva din onoarea ţării sale, a Wehrmachtului, a generalilor săi, Gehlen s-a abătut, în organizarea F.H.O.-ului, de la conceptul Abwehrului, punînd la baza sa nu numai „pătrăţele" militare, ci şi politice. El nu mai colecta doar informaţii strict militare de pe Frontul de răsărit ce-l avea în faţă, ci şi informaţii politice privind structura partidului bolşevic, a economiei primului stat socialist din lume, laturile bune şi cele vulnerabile ale sistemului. Îl vedem căutînd soluţii politice**

pentru teritoriile ocupate, sprijinind activitatea unor grupări naţionaliste ruse şi ucrainene.

Corneliu Cara : **Oare Radu Doinaş reprezenta pentru Gehlen un „pătrăţel" ?**

Doamna de Beaumont : **Da, însă de un tip aparte... Deşi stătea zi şi noapte cu faţa spre Răsărit, Gehlen nu pierdea nici o clipă din vedere Apusul... Aş îndrăzni o afirmaţie — nu vă recomand s-o luaţi neapărat în consideraţie — „pătrăţelele" anului 1942, pînă la Stalingrad şi mai ales după Stalingrad, ni-l înfăţişează pe Gehlen ca pe o personalitate a vremii, ca pe un militar care a intuit viitoarele contradicţii ce se vor ivi imediat după război între Anglia, S.U.A. şi Franţa, pe de o parte, şi Uniunea Sovietică de cealaltă parte. A mai intuit în acest fenomen confirmat de istorie o şansă pentru ţara sa şi Wehrmacht. Şi nu a ezitat să acţioneze pe căi multiple in vederea adîncirii acestor contradicţii.**

Corneliu Cara : **Nu-l aureolaţi prea mult pe Gehlen, nu cădeţi şi dumneavoastră în legenda creată în jurul lui ?**

Doamna de Beaumont : **Nu poţi învăţa cu folos din lecţiile istoriei dacă nu-i dai Cezarului atît cît i se cuvine. Sfîrşitul războiului i-a găsit pe Gehlen şi ai săi nu numai cu o arhivă antisovietică şi anticomunistă cum nu mai avusese pînă atunci nici Intelligence Service cu ilustra sa experienţă, ci şi cu o viitoare reţea de spionaj, dar mai ales, i-a găsit cu un cap de pod bine înfipt peste Ocean. Aş îndrăzni să mai afirm că la 8 mai 1945, cînd Keitel semna la Berlin actul capitulării necondiţionate a Germaniei, Gehlen înregistra, în numele Wehrmachtului, o mare victorie : puterile occidentale aveau să-i recunoască valoarea arhivei, urmînd să-l instaleze, după un timp, la Pullach ca şef al viitorului Serviciu federal de informaţii.**

Corneliu Cara : **Ei, dar acum să ne întoarcem la Radu Doinaş... De ce a intrat în atenţia lui Gehlen ?**

Doamna de Beaumont : **Nici Radu Doinaş şi nici „B-39" nu au intrat în atenţia lui Gehlen, ci căpitanul**

Robert Iamandi, această ficțiune excelentă a Biroului 2 român.

Ca să interpretați corect „pătrățelul" Doinaș la Angerburg trebuie deci să țineți seama de următoarele :

a) chiar și în condițiile celui de-al doilea război mondial, serviciile de spionaj ale statelor beligerante mențineau între ele „canale" semioficiale de legătură ;

b) Canaris, așa cum am mai zis, menținea și el asemenea canale : unul din ele a fost agentul A-54, descoperit de Heydrich la Praga ;

c) Gehlen a înțeles, probabil, că nu se poate bizui pe canalele „săpate" de Canaris, ci trebuie să-și „sape" propriile canale... În acest sens, fictivul Robert Iamandi a exercitat asupra șefului F.H.O.-ului, prin fictiva sa activitate, o anumită atracție... Faptul că Doinaș s-a nimerit să fie invitat la Angerburg în septembrie 1942 n-a fost decît o simplă întîmplare și asta datorită lui... Robert Iamandi.

10

În mașina care mă transporta la Boyen, pe o șosea bine asfaltată ce trecea printr-o pădure interminabilă de conifere, mă stăpînea o senzație plăcută de pace, chiar de reverie. La Angerburg mi se spusese : „Veți vizita fortăreața Boyen, situată pe malul lacului Maner, nu departe de orășelul Lötzen. Vremea-i frumoasă. Peisajul încîntător." De parcă aș fi plecat într-o excursie, iar reprezentantul agenției turistice dorise să mă asigure încă o dată că itinerarul recomandat va fi cel de zile mari. Într-adevăr, vremea era frumoasă, însorită, pădurea o imensă taină prin care toamna se juca, în voie, pe spații mari. Reveria în care alunecasem venea de acolo de unde, închizînd la un moment dat ochii, începusem să mă gîndesc la Karla : plimbările cu ea prin Königsberg luau acum în mintea mea imaginea unei idile punctate de neînsemnate drăgălășenii : o strîngere de mînă, un sărut pe obraji, pe păr. Savuram în tihnă bucuria nesfîrșitelor plimbări cu Karla... O, de ar fi fost ea acum lîngă mine în locul acestui căpitan

Wicht care, de cînd se așezase la volan, parcă-și înghițise limba !... S-o aud povestind orice — chiar și cum i s-a prăpădit soțul pe front, prostește... Dar jocul nostru de-a vacanța nu depășise pragul acelor cuvinte : „Te-aș însoți, dar nu-mi place să fac dragoste în camere de hotel !"

Oare voi mai avea prilejul s-o văd ? Nu cumva permisul ei de intrare în viața mea expirase odată cu plecarea lui Roberto la Angerburg ?

După alți nu știu cîți kilometri de drum, am început să-mi omor timpul, încercînd să-mi imaginez fortăreața Boyen. Cum o fi arătînd oare ? Așa, nimic de zis, numele avea o rezonanță gravă. O fi semănînd cu Jilava ? Mi-am amintit deodată de tutorele meu, de insistențele sale de a vizita fortăreața Jilava. Aveam pe atunci paisprezece ani și nici în ruptul capului nu-mi venea să cred că Bucureștiul, cu străduțele sale pline de castani, tei sau salcîmi, are la margine o fortăreață. De ce ? Pentru ce ? Cînd în București oricine putea să intre slobod, prin nenumăratele sale porți deschise spre toate zările. Am cedat insistențelor, am vizitat Jilava, dar am rămas dezamăgit și mîhnit. Dezamăgit pentru că găsisem că fortăreața nu era decît un corp străin în trupul Capitalei, pînă și ca mijloc de apărare inutil urbei. Mîhnit, pentru că, deși unchiul meu mă ferise să văd oameni în zeghe și cu picioarele ferecate în fiare, cărînd ghiulele în mîini, ca pe niște mingi ruginite, pentru a-și ușura mersul, eu totuși i-am văzut. Așadar, o fortăreață ce-și dovedise inutilitatea ca sistem de apărare devenise, cu timpul, pușcărie și încă una cumplită...

— Vom ocoli Lötzenul, mă informă sec căpitanul Adolf Wicht, șeful Biroului III A din cadrul F.H.O., fără să mă învrednicească cu vreo privire.

„Ocolește-l și du-te-n... !" l-am înjurat eu mutește, rătăcind hai-hui după cum mă trăgeau gîndurile. Gehlen mă impresionase cu personalitatea sa. Era mult superior lui Schellenberg, prin inteligență, rafinament, capacitatea de a cuprinde probleme pe un front larg și în perspectivă. Șeful S.D.-ului nu era decît un amator ce se chinuia întruna, ce-i drept cu succes, să devină un profesionist al spionajului. Își chema în sprijin capacitatea intelectuală, scăpăra, dar, după ce îl cunoșteai și-l ascultai pe Gehlen, îți dădeai seama că aveai în persoana acestuia un militar

de anvergură, mulat perfect pe misiunea ce i se încredințase. Își putea lesne umili interlocutorul prin inteligența sa, dacă și-ar fi propus un asemenea țel. Cu mine însă se comportase ca un amfitrion politicos și civilizat, evitînd trucurile verbale care ar fi putut să mă pună, fie și pentru o clipă, într-un raport de inferioritate... Așadar, întrebarea noastră rămînea deschisă : „Ce vrea dumnealui de la Robert Iamandi ? De ce atîta osteneală în jurul lui ? De ce dorea să-i dezvăluie cîte ceva din secretele sistemului organizatoric al F.H.O.-ului ? Și de ce alesese Boyenul ca prim obiectiv «turistic» ?"

Desigur, gazdele mă informaseră că fortăreața reprezenta un centru de interogare a prizonierilor ruși selecționați din diverse lagăre și aduși anume în liniștea fortăreței, pe lacul Maner, la sute și sute de kilometri de front, într-un peisaj de vilegiatură. Dar ce legătură aveau toate astea cu inexistentul *căpitan Robert Iamandi,* cu spionul „Mușat", cu această ficțiune care numai în imaginația maiorului Medoiu făcuse „spionaj militar și politic" în Spania, în Portugalia și chiar și în Balcani ?... Dacă „Robert Iamandi" pe care îl căram în spinare ca pe o cruce era în imposibilitate de a răspunde întrebărilor, eu, pentru a mă putea orienta în timp și în spațiu, eram silit să caut răspunsuri. Un semn de întrebare îl reprezenta și ofițerul din stînga mea, de la volan. Maiorul Brauner mi-l prezentase : „Domnul căpitan Adolf Wicht este șeful Biroului de interogare a prizonierilor de la Boyen."

Ori de cîte ori strîng mîna cuiva, îmi însoțesc gestul cu un zîmbet amical. Îl însoțisem și de data asta, dar căpitanul refuzase să mi-l recepționeze. Amănuntul mă șocase, pentru că toți ofițerii cu care venisem în contact la Angerburg se dovediseră volubili, comunicativi, aș spune chiar bucuroși că li se oferise prilejul să cunoască un ofițer român. Căpitanul ăsta, uscat ca o scîndură, cu coșuri sub bărbie, era frigid și mut. Din fire sau din ordin ? Iată semnul întrebării ! Înțelegîndu-mi parcă gîndurile, ofițerul și-a deschis gura pentru a-mi atrage atenția :

— Priviți în dreapta, prin desimea pinilor, se zărește un zid cărămiziu... E Boyenul.

N-am încercat să aflu istoricul fortăreței. Deși ca întindere mi s-a părut mai mică decît Jilava, o oarecare

asemănare era totuși : un șanț de apărare cu apă, adînc de cîțiva metri, un pod masiv susținut de lanțuri și scripeți. Mașina condusă de căpitanul Wicht a găsit podul lăsat. A trebuit doar să așteptăm deschiderea celor două porți. Și întocmai ca la Jilava, după un prim corp, care, probabil, adăpostea garda, am pătruns în interiorul fortăreței, lăsînd în urmă un al doilea corp.

Mașina a oprit în dreptul unei clădiri, restaurată de curînd judecînd după prospețimea zidurilor și adaptată nevoilor curente. La invitația căpitanului, am coborît. Mi-am dezmorțit oasele, mi-am ridicat privirea : văzut din interiorul fortăreței, cerul senin și adînc era de o rotunjime imensă, ca și cînd l-aș fi privit printr-o lunetă. Aerul era răcoros, liniștea ca de cimitir... Curățenia exemplară.

— Vă rog să mă urmați !

Glasul rece, de gheață, al căpitanului, atitudinea lui foarte rezervată m-au trimis cu gîndul la o idee care m-a cutremurat : nu cumva gazdele l-au atras pe Robert Iamandi aici pentru a-l supune unui interogatoriu ?

Mi-am regăsit calmul în minutele următoare, în biroul căpitanului. Ca și cînd atunci și-ar fi amintit că îmi este gazdă, s-a interesat dacă drumul nu m-a obosit, dacă nu doresc să beau o cafea sau un ceai. L-am refuzat, căci cred că asta și aștepta.

— Atunci o să începem vizita imediat, mă informă el rece, dușmănos, de parcă prezența mea acolo i-ar fi încurcat niște socoteli. Am primit ordin să vă prezint trei cazuri, după care, dacă o să aveți întrebări, o să vă dau și răspunsurile de rigoare.

A vorbit abia mișcîndu-și buzele. Nici un mușchi al feței nu i s-a clintit. Ochii îi erau ca de sticlă.

— Să începem, domnule căpitan, am fost și eu de părere, nebănuind deloc ce mă aștepta. În realitate, simțeam dorința nemărturisită de a se ivi lîngă noi o a treia și chiar o a patra persoană, pentru a mă elibera într-un fel de compania lui Wicht, care-mi călca pe nervi.

Din biroul căpitanului am ieșit pe un coridor boltit și umed, lung de vreo patruzeci de metri, cu uși grele ce dădeau în fostele încăperi ale fortăreței, transformate acum

în birouri pentru interogarea prizonierilor, aşa cum aveam să iau cunoştinţă puţin mai tîrziu.

Căpitanul, fără nici o ezitare, a deschis una dintre uşi, dar nu la întîmplare, căci lăsa semn în urmă multe altele.

La intrarea noastră, trei inşi aflaţi în acea încăpere s-au ridicat în picioare. Doi dintre ei erau de-ai casei, purtau uniforma armatei germane, cel de-al treilea însă era rus : i se luase centironul, iar rubaşca-i decolorată şi arsă de sarea transpiraţiei îi atîrna ca o fustă scurtă peste pantalonii bufanţi. Avea nişte triunghiuri roşii la petliţele rubaştei, dar nu puteam şti ce grad reprezentau. „Iată, mi-am zis pe loc, un punct vulnerabil al instruirii mele !"

Scaunele destinate nouă fuseseră pregătite din vreme, aş zice cu o grijă „ştiinţifică", ca unghiul de urmărire a interogatoriului să ne fie favorabil : de la locul meu îi vedeam atît pe cei doi anchetatori — unul din ei stenografia —, cît şi pe cel anchetat. Prizonierul nu părea speriat de ceea ce avea să urmeze, însă paloarea feţei, cearcănele din jurul ochilor parcă plictisiţi să tot privească în jurul său mărturiseau frămîntările captivului sau nopţile sale de nesomn. Căpitanul Wicht şi-a tras scaunul mai aproape de mine, aşa încît gura să-i fie cît mai apropiată de urechea mea dreaptă :

— Nu ştiţi ruseşte, nu-i aşa ? mă întrebă el în şoaptă. O să vă traduc eu.

Am dat din cap. Ce le-o fi venit nemţilor să mă aducă taman aici ? Să-mi prezinte asemenea spectacole ? Mă uitam la profilul prizonierului, îi urmăream zbaterea firească a pleoapelor şi, fără să vreau, mi-am amintit de interogatoriile umilitoare la care mă supuseseră englezii la „Royal Victoria Patriotic School", pînă ce m-au repus din nou pe linia de plutire. De ce „Robert Iamandi" trebuia neapărat să asiste la anchetele de la Boyen ? Stătea oare în puterea lui de a se ridica şi pleca ? În puterea lui Iamandi da, dar nu şi în cea a lui Radu Doinaş.

Tehnica interogatoriului era simplă. Un neamţ — cel care stătea în faţa prizonierului — formula întrebările. Celălalt neamţ — aflat la nici un metru distanţă de camaradul său — stenografia tăcut, semn că şi el ştia ruseşte. Întrebările mi s-au părut normale — vizau situaţia

militară a prizonierului, gradul, unitatea, numele comandanților și așa mai departe.

Deodată, datorită traducerii pe care căpitanul Wicht mi-o făcea la ureche, am înțeles că ancheta lua un alt curs. Am devenit mai atent.

„Ce profesiune ai avut în viața civilă ?"

„Geolog."

„Unde ți-ai făcut studiile și în ce an ți-ai luat diploma?"

„La Institutul de geologie din Sverdlovsk. L-am absolvit în 1938."

„Unde ai fost repartizat ?"

„La Institutul de cercetări geologice din Magnitogorsk."

„Cine era conducătorul institutului la data repartizării dumitale ?"

„Nu văd legătura dintre actuala mea situație și conducătorul institutului la care am lucrat."

Nici eu n-o vedeam. În schimb, nu mi-a scăpat primul semn de nervozitate din partea prizonierului : așa cum stătea pe scaun, l-am văzut deodată aplecîndu-se și strîngîndu-și mîinile între genunchi, ca într-o menghine. Începea să-l frămînte ceva.

„Cine era conducătorul institutului ?"

„Ivan Nicolaevici Verihin."

Prizonierul și-a lăsat ochii în pămînt, mîhnit, fără îndoială, de primul său compromis. Ce va urma pentru el de acum încolo ? Va răspunde în continuare la întrebări care nu aveau nici în clin, nici în mînecă, cu statutul lui de prizonier de război, apărat de un tratat internațional la care aderase și cel de-al treilea Reich ?

„Ai participat la expediții de prospecțiuni și, dacă da, în ce zonă ?"

„Am participat la trei expediții, în Siberia centrală."

„Cu ce program de lucru ?"

„Prospecțiuni petrolifere."

„Cu ce rezultate ?"

Anchetatorul şi-a repetat întrebarea, dar fără să ridice glasul. Nu cred că mi s-a părut : urechile prizonierului s-au înroşit brusc, parcă deveniseră incandescente.

„Ne interesează să ne arăţi pe hartă zonele prospectate şi rezultatul acestor prospecţiuni.“

Pentru prima oară prizonierul şi-a întors spre mine privirile încordate. Căuta oare vreo legătură între prezenţa mea acolo şi interogatoriu ?

Uşa s-a deschis pe neaşteptate şi cu toţii ne-am mutat privirile într-acolo. Intrase în scenă, ca într-un spectacol montat cu mînă sigură de către un regizor versat, un militar neamţ îmbrăcat într-un halat alb, care a pus respectuos, în faţa prizonierului, o tavă pe care se găseau un pahar de ceai într-un suport de argint, o farfurioară cu dulceaţă, cîteva ţigări ruseşti şi o cutie de chibrituri, tot de provenienţă rusească.

„Îţi cer să-mi indici valoarea zăcămintelor de petrol descoperite în Siberia de expediţiile din care ai făcut parte !“

Anchetatorul a întins mîna către tavă într-o mişcare ce îndemna : „Poftim, omule, bea !“ Incidentul s-a produs fulgerător. L-am auzit pe prizonier răcnind o înjurătură, ca pe urmă cu braţul drept să măture cu o zvîcnire nervoasă paharul de ceai, proiectîndu-l în peretele din apropiere. Acesta s-a spart, desenînd cu lichidul său încă fierbinte pîrîiaşe ce se prelingeau aburind spre podea.

Inima mi s-a strîns brusc de durere, dar mai cu seamă de îngrijorare. Ce va urma ? Putea oare anchetatorul neamţ să treacă peste reacţia atît de violentă a ofiţerului rus ? Nu, în nici un caz nu, iar eu, omeneşte ,n-aş fi fost în stare să asist indiferent la o scenă care m-ar fi înjosit. Spre marea mea surprindere şi cred că şi a prizonierului, anchetatorul a rămas calm, de parcă s-ar fi aşteptat la o asemenea izbucnire violentă, a zîmbit dojenitor şi a apăsat pe un buton. S-a ivit de îndată acelaşi militar în halat alb care, în poziţie de drepţi, lîngă uşă, a ascultat ordinul superiorului :

— Hans, strînge, te rog, cioburile ! Vezi să nu calci pe ele...

Hans s-a apucat, sub ochii zăpăciţi ai prizonierului, să execute ordinul încet, cu pricepere, ca un adevărat gospodar.

Cît timp a măturat, a adunat cioburile pe un făraş, a şters podeaua, din nou am simţit urcînd în mine întrebări mistuitoare : „Ce vor ăştia ? De ce-l consideră pe «*Robert Iamandi*» apt să asiste la un asemenea spectacol degradant ?"

Încremenit în scaunul de lîngă mine, căpitanul Wicht îşi trăda prezenţa prin respiraţia sa nesuferit de caldă lîngă urechea mea. Ca şi în maşină, amuţise. Nu se vedea obligat să-mi dea vreo explicaţie, iar eu nu ştiam ce atitudine să adopt în numele lui Robert Iamandi. Să-i fi scăpat maiorului Medoiu, creatorul lui *Muşat,* vreun amănunt ce trebuia să mi-l aducă la cunoştinţă ?

După ce Hans a ieşit din încăpere, restabilind astfel echilibrul dintre anchetatori şi anchetat, interogatoriul a fost reluat ca şi cum între cei doi nu s-ar fi petrecut nimic.

„Deci unde am rămas ? La rezervele de petrol ale Siberiei. După declanşarea războiului, Institutul de cercetări geologice din Magnitogorsk şi-a continuat activitatea?"

„Da !"

„Tot sub conducerea profesorului Ivan Nicolaevici Verihin ?"

„Da !"

„După ce ai plecat pe front, ai continuat să corespondezi cu cei de la institut?"

„Da !"

„Cu cine ?"

„Nu cu o persoană anume..."

„Ţi se răspundea ?"

„Da !"

„Cine ?"

„Secretara institutului, o femeie în vîrstă."

„Numele şi pronumele ei ?"

„Elena Timofeevici Karpov."

„Ivan Nicolaevici Verihin ocupa mai departe postul de director ?"

„Da !"

„Iată harta Siberiei. Arată-ne zona prospecţiunilor petrolifere! Refuzi să ne răspunzi? Bine, să lăsăm pe altă dată...

Propunerea fusese formulată pe un ton rezonabil, deloc duşmănos sau ameninţător. Se încheia astfel repriza unui interogatoriu în care cel recalcitrant şi violent fusese captivul şi nu anchetatorii. Am răsuflat uşurat cînd neamţul, care pînă atunci şezuse aplecat asupra stenogramei, s-a ridicat şi i-a cerut captivului să-l urmeze. Acesta a ieşit încruntat, nemulţumit de ceva, fără a ne mai arunca vreo căutătură.

Imediat după ieşirea rusului, căpitanul Wicht s-a ridicat. L-am imitat. L-a imitat şi anchetatorul. Mi-am închipuit că acum gazdele vor dori să-mi cunoască opinia, eventual şi una critică... Nu cumva îl iau pe Robert Iamandi drept un specialist în arta tragerii de limbă a prizonierilor ?

— Mulţumesc, Helmuth.

Helmuth i-a răspuns superiorului luînd poziţia regulamentară. Wicht mi-a arătat mutra sa rigidă şi, indicîndu-mi respectuos uşa, mi-a zis glacial :

— Să mergem mai departe, domnule căpitan !

Încăperea în care m-am pomenit puţin mai tîrziu se deosebea de prima doar prin cîteva recuzite menite parcă s-o mai încălzească, s-o umanizeze. Pe pereţi atîrnau tot felul de fotografii. N-au fost necesare explicaţii, căci, din primul moment,am sesizat scopul lor „pedagogic". Obiectivul fotografic surprinsese chipurile, realizate în dimensiuni mari, ale prizonierilor sovietici înainte de a li se propune să colaboreze cu stăpînii fortăreţei şi după momentul acceptării. Deosebirea dintre ele, se înţelege, era considerabilă. Cred că produceau un efect psihologic puternic şi eficient.

Şi aici protagoniştii ne aşteptau : doi anchetatori şi un prizonier. „Scena" — identică cu cea din prima încăpere. Scaunele fixate în acelaşi unghi ne asigurau o vizionare comodă. Ne-am ocupat locurile ; am simţit iarăşi la ureche respiraţia neplăcută a căpitanului Wicht : Astuia, îmi ziceam, ca să i se ia viaţa, ar trebui nu să fie pus la zid şi împuşcat şi nici urcat pe eşafod şi spînzurat, că n-ar muri... Ca să moară trebuie pur şi simplu demontat piesă cu piesă cu o cheie franceză şi cu ajutorul unor şurubelniţe.

De astă-dată rusul adus la interogatoriu nu mai era un militar, ci un civil, un bărbat trecut de cincizeci de ani, cu un *pince-nez* desuet pe nasul puțin cam borcănat. Purta sub haina cîndva neagră o rubașcă albă, închisă la gît ; i se vedea și șnurul cu care o încingea la mijloc. Desigur, s-ar fi cuvenit să mi se dea o explicație sumară : ce căuta acolo, în fața anchetatorilor, un civil, căci din capul locului mi se prezentase fortăreața ca o tabără de selecție a unor prizonieri militari, apți să colaboreze la înfăptuirea unor planuri elaborate de F.H.O.

„De ce te-ai întors la Kiev ?"
„E orașul meu natal și nădăjduiam să găsesc ceva de lucru."
„Unde ai stat ascuns din noiembrie 1941 și pînă în iulie 1942 ?"
„În satul Petrovka din regiunea Cernigov."
„De ce te-ai ascuns ?"
„De frică."

Nu era o înfruntare, ci un dialog... la un pahar de ceai, căci captivul acceptase tava cu ceai fierbinte și dulceață. Obstacolele, probabil, fuseseră eliminate mai de mult. Civilul, care, în răstimpuri, datorită unui vechi reflex, își reașeza mereu *pince-nezul*, răspundea liniștit la întrebări, bîndu-și ceaiul îndulcit cu dulceață.

„Frică de cine, de ce ?"
„Frică de a nu se întoarce puterea sovietică."
„Nu aveai încredere în victoria Germaniei ?"
„Nu, n-am avut."
„Acum ai ?"
„Armata germană a ajuns la Stalingrad și Caucaz !"
„Ai suferit vreo condamnare sub puterea sovietică?"
„Nu !"
„Piotr Matveevici, nu ai nici un motiv să ne ascunzi adevărul."

Acel Piotr Matveevici răsunase în încăpere foarte familiar, iar eu urmăream spectacolul chinuit acum de simțăminte contradictorii. Pe de o parte aș fi șters cît mai

lute putina, iar pe de altă parte ardeam de curiozitate să aflu ce era cu acest civil, de ce se omorau oamenii lui Gehlen să-l cîştige de partea lor. Eram deci numai ochi şi urechi. Iar căpitanul Wicht, n-aveam ce să-i reproşez, îmi traducea maşinal, fără să se încurce, atît întrebările anchetatorului, cît şi răspunsurile anchetatului.

„Vă spun numai adevărul."

„Piotr Matveevici, nu trebuie să ne induci în eroare! Ţi-am găsit cazierul. Ai fost judecat în 1937 de către un tribunal raional din Kiev şi condamnat la cinci ani închisoare".

„A fost o eroare judiciară... Nu eu am săvîrşit delapidarea, ci adjunctul meu — Iuri Vasili Iurcenko, contabil şef."

„În ce închisoare ai stat?"

„Am fost trimis într-un lagăr de muncă, pe şantierul canalului Fergana din Uzbekistan, de aici m-au transferat pe şantierul unui combinat siderurgic din Ural."

„Mai exact, Piotr Matveevici!"

„La patru kilometri de Omsk se construia acest combinat."

„A fost dat în funcţiune?"

„Imediat după începerea războiului. De acolo am fost graţiat, mobilizat şi trimis pe front."

„Uite ce-i, Piotr Matveevici, ai putea să ne povesteşti în scris tot ce ştii despre acest combinat?"

„Cum să nu..."

„Cîte furnale are? Capacitatea lor?"

„Patru... Nu mă pricep la date tehnice, dar toţi vorbeau că furnalele aveau o capacitate mai mare decît cele din Ucraina..."

„Ne povesteşti în scris tot ce îţi aminteşti: de la numele portarului la cel al directorului, de la aprovizionare şi pînă la producţie. Ai înţeles?"

„Am înţeles!"

„Pe urmă, te rugăm să scrii tot ce ai văzut din clipa mobilizării şi pînă în cea a dezertării..."

„Am văzut multe..."

„Dacă ştii, de exemplu, în ce localităţi din Uniunea Sovietică au fost evacuate anumite fabrici şi uzine din Ucraina, Bielorusia, le treci acolo şi pe astea..."

„Dacă vă interesează, pot să vă spun unde funcționează fosta fabrică de tractoare din Harkov. În loc de tractoare produce tancuri..."

Ceea ce ascultam mă impresiona mai puțin decît înainte. Totul amintea de niște tratative comerciale, folositoare ambelor părți.

„Aș avea și eu o rugăminte către comisia fortăreței... În perioada executării pedepsei nedrepte m-am îmbolnăvit de stomac — gastrită sau ulcer — și am nevoie de o alimentație mai aparte."

„Bine că mi-ai atras atenția... O să cer să te consulte doctorul nostru și să-ți stabilească el regimul alimentar. De acord, Piotr Matveevici ?"

„Bogdaproste ! Spasiba !"

„Crezi în Dumnezeu ?"

„Cred, cum să nu cred în pravoslavnica noastră biserică a Maicii Rusii !"

Captivul a început să-și facă înfrigurat semnul crucii și să mormăie ceva a rugăciune. Pe acest tablou, ca de teatru ieftin, a căzut și cortina anchetei. Repet, eram mai puțin impresionat decît înainte, însă relatarea mea ar fi incompletă dacă n-aș sublinia că, în același timp, dezorientarea mea se accentuase.

M-am ridicat în picioare în același timp cu căpitanul Wicht.

I-am întîlnit ochii sticloși, cu priviri fixe, fără nici un fior de viață în adîncul lor. Am vrut să-i declar rituos că vizita se va opri în acest punct, motivînd o migrenă mai veche, dar neamțul mi-a luat-o înainte.

— Conform programului, mai avem de vizitat încă un obiectiv, după care ne vom înapoia la Angerburg.

Am judecat rapid că pentru încă un obiectiv nu merita să arunc în luptă, întru apărarea mea, migrena...

Cea de-a treia încăpere în care am fost condus era mult mai spațioasă. De cum am intrat, am sesizat că și ancheta avea ca temă o problemă de altă natură, poate ceva mai complexă. Pe biroul anchetatorului se afla, drept corp delict, un aparat de emisie și recepție, noroit și ciuruit de

gloanțe și de schijele mărunte ale unui proiectil. Noroite și zdrențuite erau și hainele unui bărbat de vîrsta mea, însă mai înalt și mai voinic decît mine. Privea cu ochii congestionați și sălbăticiți de ură la cei doi din jur. Cred că omul nu mai apucase să se bărbierească de vreo zece zile. Și barba aceea înspicată cu fire albe îi dădea o înfățișare sălbatică.

Am devenit atent din prima clipă, propunîndu-mi să mă concentrez, așa încît să nu-mi scape nimic.

„Recunoști că aparatul e al tău ?"
„Am mai recunoscut... Da, e al meu !"
„Unde e codul ?"
„Nu eu îl păstram, ci tovarășul meu."
„Unde e tovarășul tău ?"
„Cred că e departe... A scăpat..."

Anchetatorul nu s-a grăbit să pună întrebarea următoare, a rămas preț de vreo cîteva minute cu ochii pironiți pe fața partizanului, ca și cînd ar fi cugetat la ceva important pentru mersul cercetării.

„Tovarășul tău nu a ajuns prea departe... L-am prins... E în mîna noastră și ne-a făcut mărturisiri complete."

A rîs răutăcios, provocîndu-și astfel adversarul. Am auzit un scrîșnet din dinți care m-a înfiorat.

„Nu cred..."
„Te cheamă Serghei Mihailovici Riabinin, ai 38 de ani, de profesie radiotehnician, ești membru al Partidului Comunist Bolșevic din anul 1941, după izbucnirea războiului. Ți-ai oferit voluntar serviciile Direcției informative din cadrul armatei roșii."

După primele dezvăluiri ale anchetatorului, prizonierul își lăsase capul în jos, creînd impresia că fiecare cuvînt al neamțului îl lovea în creștet, îndoindu-l.

„Ei, Serghei Mihailovici Riabinin, acum ce mai ai de spus ?"
„Nimic !"

Trebuie să recunosc că de la o întrebare la alta, de la un răspuns la altul, interesul meu pentru desfăşurarea anchetei sporea. Nu întîmplător. Viaţa mă pusese în ultimii ani în situaţii pe cît de variate, pe atît de dramatice, mi-a scos în cale, cu dărnicie, tot felul de oameni, dacă ar fi să mă refer doar la cîteva extreme — de la generalul Petrescu la Brigadenführerul SS Walter Schellenberg, de la Luiza la Ella, de la „domnişoara Kitty" la locotenent-colonelul Gehlen. Am întîlnit oameni cu vederi şi doctrine politice care mai de care mai năstruşnice şi mai primejdioase. Nemţi, englezi, francezi, evrei, polonezi, unguri... Iată însă că acum, taman aici, la fortăreaţa Boyen din Prusia răsăriteană, aceeaşi viaţă mi-a scos pentru prima oară în cale un rus, adică de fapt şi de drept un inamic care părea să sintetizeze într-o singură existenţă virtuţile bolşevicului, ale partizanului fanatic. Omul se afla într-o situaţie-limită.

„Fă bine şi răspunde la întrebările mele ! În ce organizaţie ai fost primit în partidul bolşevic ?"
„Nu aveţi dreptul să mă interogaţi !"
„Şi de ce mă rog ?"
„Nu m-aţi prins pe teritoriul Germaniei, ci pe cel al patriei mele."
„Care patrie ?"

Întrebarea mi s-a părut de-a dreptul stupidă, dacă nu chiar prostească. Toţi aparţinem unei patrii şi demnitatea acestui adevăr se cere apărată în orice împrejurare. Dar logica neamţului anchetator era complet diferită de a mea.

„Uniunea Sovietică."
„Ştii unde a ajuns armata germană ?"
„Da."
„Unde ?"
„La Stalingrad."
„Eşti ucrainean, nu-i aşa ?"
„Da."
„Atunci la ce patrie te referi ? Ucraina e sub ocupaţie germană şi ai fost prins pe teritoriul controlat de armata Germaniei."
„Mă refer la patria mea, Uniunea Sovietică."

Anchetatorul făcea abstracție de prezența unui ofițer român și a comandantului său, „lipit“ cu șoapta de urechea mea. Zărindu-l apăsînd pe un buton, mi-am zis, știindu-i pe nemți tributari unor șabloane, că era momentul să se ivească „omul cu tava“. Dar n-a intrat nici un figurant, așa cum mă așteptam, ci un civil cu fața tumefiată, cu hainele mototolite și pătate de sînge. Făcea un efort vizibil de a se ține pe picioare.

Cel supus pînă atunci anchetei a dat să se ridice, exclamînd îngrozit :

„Vasea, dragul meu !...“

„Nu ți-am ordonat să te ridici de pe scaun !“, l-a repezit anchetatorul.

„Sașa, murmură cel cu fața tumefiată, *te-am trădat, iartă-mă !“*

Serghei Mihailovici Riabinin și-a lăsat din nou capul în piept, gata parcă să se prăbușească de pe scaun. Nu știu dacă vreun „om al casei“ mă ținea sau nu sub observație, dacă-mi înregistra reacțiile. Simțeam însă, din pricina efortului pe care-l făceam, cum sîngele îmi năvălea în cap, amețindu-mă, că eram gata să explodez.

Neamțul și-a reluat ancheta, adresînd de astă-dată întrebări celuilalt partizan, pe care încă nu-l invitase să șadă, deși lîngă acesta se afla un scaun.

„Vasili Grigorovici Kirilenko, ai fost primit în partidul bolșevic odată cu Serghei Mihailovici Riabinin ?“

„Da, în aceeași zi, la aceeași ședință.“

„În ce organizație de partid ați fost primiți ?“

„A unității militare numărul 85432.“

„Infanterie ? Artilerie ?“

„Este o unitate militară care ține de Direcția informații militare de pe lîngă Marele Stat-Major.“

„Gradul, numele și prenumele comandantului unității ?“

„Colonel Ivan Vasilievici Grițko.“

„Gradul, numele și prenumele secretarului comitetului de partid ?“

„Taci, Vasea, taci !“, interveni, înecîndu-se de obidă, partizanul de pe scaun.

„Maior Iuri Emilianovici Grişin."

Dintr-o dată ancheta căzuse jos, jos de tot şi o greaţă scîrboasă îmi urcă din stomac în gură. Faţa tumefiată a celui de-al doilea partizan explica trădarea camaradului de luptă. Anchetatorii au ştiut cum să-i disloce, să-i despartă, să-i opună unul celuilalt. Dar ce legătură avea tot acest spectacol, feroce în datele sale antiumane, cu „Robert Iamandi" ? ! De ce, la urma-urmei, fusesem condamnat să îndur vizita la Boyen ? Mi-am propus, la un moment dat, să încerc să nu mai văd şi să nu mai aud nimic. Un timp m-a stăpînit credinţa că efortul lăuntric mi-a fost încununat de succes, însă, puţin mai tîrziu, şoaptele căpitanului Wicht au recăpătat sonoritatea lor şi am auzit următoarele :

„Unde şi cînd aţi fost paraşutaţi ?"

„În noaptea de 14 spre 15 iulie, într-un sector cuprins între Nistru şi Bug."

„De ce în acest sector ?"

„Ni s-a explicat că, fiind un sector controlat de români, ne va fi mai uşor să ajungem la baza stabilită."

N-ar fi fost exclus să fi tresărit, iar căpitanul Wicht să-mi fi sesizat zvîcnirea. Am intrat în alertă. Se apropiau oare gazdele de la Boyen de obiectivul principal al aducerii mele acolo ?

„De ce n-aţi ajuns la baza indicată de centrul vostru ?"

„Baza fusese între timp ridicată din pădurile Moghilevului."

„Aţi comunicat cu centrul" ?

„Da. Ne-au cerut ca pînă la noi ordine să transmitem mişcările de trupe spre front. Ceea ce am şi făcut."

„Pînă la prinderea voastră, în raionul Dniepropetrovsk, unde aţi stat ascunşi, de unde aţi transmis ?"

„Din sectorul controlat de români şi am plecat de acolo cînd ni s-a cerut să ne îndreptăm spre Nipru."

„Aşadar cele mai multe emisiuni cu centrul le-aţi avut din sectorul românesc ?"

„Da."

„Nu v-aţi lovit chiar de nici o greutate ?"

„Ba da ; într-o zi am pornit să caut ceva de-ale gurii într-un sat, nu-i mai țin minte numele, și m-a reținut un jandarm, ca fiind suspect, și m-a dus la un alt jandarm mai mare în grad. Acesta m-a înjurat de mamă."

„Știa rusește ?"

„Știa... M-a înjurat de mamă și mi-a dat drumu', amenințîndu-mă să nu mai calc pe acolo, că dacă mă mai prinde va fi vai de mama mea."

„Ce-ai făcut cu codul ?"

„Vi l-am predat."

„Zii ceva mai tare ce-ai făcut cu codul, ca să audă și tovarășul tău !"

Deodată, nervii celui cu fața tumefiată au cedat, am auzit întîi încet, apoi explozia unui plîns ce nu putea fi potolit... Iar printre icnete, o rugă : *„Tu, Sașa, iartă-mă !"*

„Ai auzit, Serghei Mihailovici, codul e și el în mîinile noastre ! Și acum, ascultă cu atenție, îți oferim și ție o șansă, aceea de a trece de partea învingătorilor."

Cîteva minute au trecut într-o tăcere adîncă. Aproape că îmi auzeam bătăile inimii. Nervii mi se încordaseră și mie... Partizanul, încremenit, cu capul în piept, întîrzia să-și iasă din încremenire. Și pe cînd icnetele celui cu fața tumefiată deveneau tot mai slabe, retrăgîndu-se în pieptul nefericitului, Serghei Mihailovici a izbucnit într-un hohot de rîs. Rîdea pocnindu-și genunchii cu palmele, ca într-o mare bucurie...

„Voi îmi oferiți mie marea șansă ? !... Ia auzi ! Ha !Ha !"

Căpitanul mi-a șoptit că s-a făcut timpul să ne întoarcem la Angerburg. S-a ridicat, s-a dus la ușă și mi-a deschis-o larg. La vreme. Simțeam dureros nevoia să respir... să respir aerul proaspăt de dincolo de zidurile fortăreței.

11

La Angerburg mă aștepta o cameră de oaspeți, o „garsonieră" micuță, improvizată într-una din barăcile comandamentului F.H.O.-ului. Am invocat oboseala și nu m-am jenat să le spun amfitrionilor mei că aș dori să rămîn sin-

gur şi să meditez pe marginea celor văzute la fortăreaţa Boyen. Dorinţa mea n-a intrigat. Conducîndu-mă în „garsoniera“ unde aveam să petrec noaptea, maiorul Sommer mi-a lăsat trei numere de telefon : al său, de la popotă — „Veţi fi servit în cameră dacă veţi dori“ — şi al ofiţerului de serviciu. Nu mi-a pus nici o întrebare, nu mi-a cerut să-i povestesc impresiile zilei, în schimb, la despărţire, mi-a comunicat că actriţa Karla Helldorf s-a interesat de mine şi suferă că fusesem răpit de lîngă ea.

Am rămas singur. Camerei nu-i lipsea absolut nimic din ceea ce putea alcătui un confort mai mult decît acceptabil. Am deschis fereastra şi m-am lovit de acel amurg încremenit între lumina zilei şi ceasul înserării. M-am uitat la ceas : la Bucureşti se întunecase de mult. Am simţit în nări un aer bun, ozonat de pădurile nesfîrşite din jur. Nimic în atmosfera ce mi-o dăruia fereastra deschisă nu amintea de război... Iar războiul împlinise la începutul lui septembrie trei ani de cumplite distrugeri.

Nimic din tăcerile şi umbrele amurgului nu sugera existenţa, la vreo patruzeci de kilometri de aici, în pădurile Rastenburgului, a unui „bîrlog al lupilor“, de unde Führerul conducea Înaltul său comandament.

Nimic din acea confortabilă odăiţă în care nimerisem nu lăsa să se întrevadă că ar face parte dintr-o baracă, ce făcea parte, la rîndul ei, dintr-un şir de barăci de unde Gehlen dirija un război din umbră, nu mai puţin crîncen decît cel de pe teatrul de operaţii...

M-am lăsat într-un fotoliu, l-am răsucit cu faţa spre fereastră, mi-am scos cu o nespusă plăcere cizmele şi mi-am întins picioarele...

Nu era pentru prima oară cînd, chinuit de gînduri şi de o singurătate mistuitoare, viaţa îmi cerea să analizez cu luciditate o anumită situaţie, aşa încît să pot lua o hotărîre realistă şi să pot acţiona calm, cu siguranţă, ca nimic din ce ar urma să iniţiez să nu prejudicieze interesele vitale ale Biroului 2. Cred că, de fapt, asta este şi marea povară a unui ofiţer de informaţii pe care ţara îl trimite să lucreze în tabăra inamicului. Imaginaţi-vă, să nu fii *Robert Iamandi,* să nu posezi nici o informaţie care, de bine-de rău, ar fi putut să-ţi devină reper, să nu ai cu cine să te sfătuieşti, să te vezi obligat să iei singur o de-

cizie, şi încă una care să nu se întoarcă împotriva intereselor ţării tale ca un bumerang !...

Ce şi cît ştiau cei din F.H.O. despre *Robert Iamandi* zis *Muşat* ? N-ar fi fost exclus ca Gehlen şi ai săi, toţi ofiţeri de o înaltă profesionalitate, să fi dejucat de mult stratagema Biroului 2, lipsa sa de loialitate. Acceptaseră astfel de formă existenţa unui *Robert Iamandi* imaginar, ba trimiseseră şi o invitaţie pe numele lui, pentru ca, în cele din urmă, să poată stabili şi proba jocul Biroului 2 al armatei române, în vederea exercitării, aşa cum se obişnuieşte, a marelui şantaj... *Domnule căpitan Robert Iamandi în sus... Domnule căpitan Robert Iamandi în jos...* Iar ei au aflat de mult că au de-a face cu o ficţiune.

Eram îndreptăţit să iau în consideraţie o asemenea ipoteză ? Da, fără îndoială. Cu atît mai mult, cu cît mă aflam „la faţa locului".

Da' de ce oare Bucureştiul, instruindu-mă, a eliminat din supoziţiile sale această ipoteză esenţială ? De ce au ţinut tot timpul să mă asigure că nemţii nu contestă nici o clipă existenţa lui *Robert Iamandi* ? În cazul acesta, eu, aici, pe ce coordonate ar trebui să mă mişc ? Pe cele calculate de Biroul 2 acasă sau pe cele determinate de mine la Angerburg ? Dar, la urma-urmei, ce determinasem ? Mai nimic... Fortăreaţa Boyen ? Anchetarea unor prizonieri ? Iar înainte de a fi invitat în garnizoana comandamentului, îmi odihnisem ochiul şi sufletul vizitînd Königsbergul. Dacă ar fi să reţin exponatele Muzeului chihlimbarului şi încă ar fi o dovadă concludentă că gazdele au conceput pentru oaspeţele lor „fictiv" un program variat. De la imensa librărie „Gräfe şi Unzer" din Königsberg pînă la sumbra fortăreaţă Boyen... Aşadar, de fapt, ce mă neliniştea ? De ce mă alarmasem ?

Şi iată aşa, întorcînd pe toate feţele vizita de la Boyen, am pierdut clipa, acea miraculoasă clipă cînd lumina palidă şi străvezie a amurgului se prăbuşise brusc în întunericul nopţii.

De fapt mă alarmase modul ostentativ cu care comandamentul F.H.O.-ului îl introdusese pe *Iamandi*, ofiţer de informaţii, acţionînd exclusiv în „ţările neutre", în „bucătăria" fortăreţei. De pildă, la ce i-ar fi folosit „bra-

vului căpitan Iamandi" vizita la Boyen ? Cu chiu, cu vai, la cîteva concluzii tot am ajuns :

Prima concluzie. Fremde Heere Ost urmărește ca prin oaspetele lui să atragă atenția Biroului 2, care coordonează și comandă grupele informative și contrainformative ale Armatei a III-a și ale Armatei a IV-a de pe Frontul de sud, că aliatul lor german acordă o atenție mărită anchetării prizonierilor de război, că în acest proces complex de interogări au intervenit întrebări noi, preocupări calitativ noi, că F.H.O.-ul, care comandă și inițiază operații informative și contrainformative pe întregul Front de răsărit, din nord și pînă-n sud, acordă o atenție mai mare informațiilor politice, sociale și economice. Că de acum încolo F.H.O.-ul se preocupă nu numai de realitatea cîmpului de luptă, ci și de „fața nevăzută a lunii". Oare n-ar trebui ca partea română să extindă și ea aria interogatoriilor, spre binele și viitorul alianței ?

În liniștea și întunericul încăperii, avînd senzația bizară că mă aflu pe coverta unei corăbii ce navighează pe o mare liniștită, mesajul ascuns al amfitrionilor devenea și mai concludent. Se sugera astfel părții române că n-ar trebui să-și facă prea multe scrupule pentru a încălca tratatul internațional cu privire la tratamentul prizonierilor de război. Or, noi respectam cu strictețe tratatul și nu ne îngăduiam prin nici o acțiune violentă ca, în interogatoriile de rutină, efectuate dealtfel și de inamic, să-l silim pe prizonier să declare mai mult decît dorea... Oricît îmi chinuiam mintea ca să mi-l imaginez pe generalul Belcea sau pe maiorul Medoiu organizînd o „fortăreață" ca la Boyen nu izbuteam, ceea ce îmi strecura un fior de bucurie amestecată cu demnitate.

A doua concluzie. Dezvăluindu-mi secretul fortăreței Boyen cu o parte din mecanismul său de investigație, Fremde Heere Ost nu urmărea altceva decît să ne atragă atenția că inamicul apreciază teritoriul administrat de noi ca un sector vulnerabil, unde diversioniștii inamicului pot fi parașutați în liniște și cu succes.

A treia concluzie. Luîndu-l în reper pe căpitanul *Robert Iamandi* cu un țel precis, Fremde Heere Ost urmărește să exercite asupra acestuia o înrîurire psihologică : fie să-l intimideze, fie să-i studieze structura psi-

hică, reacţiile în anumite situaţii mai puţin comune. Toate acestea în vederea invitării lui *Iamandi* de a colabora la o operaţie germano-română.

Ajungînd la aceste trei concluzii, nu pot să spun că mi-am simţit sufletul mai uşurat. Nu, nu..., căci nici o clipă nu excludeam posibilitatea ca F.H.O. să aibă în vedere cu totul alte repere decît cele cuprinse în supoziţiile mele.

În concluzie, am decis să mă comport, în continuare, la fel de degajat, cu înfăţişarea invitatului care ştie că timp de cinci zile se află la discreţia gazdelor. Drept care, am comandat o cină frugală. N-am părăsit camera, prefăcîndu-mă obosit. Dealtfel, unde să ies ? Să trag iscoadele după mine ? Fără doar şi poate, eram ţinut sub observaţie.

De pe un raft cu cărţi în limba germană, toate militare, am scos una privitoare la rolul trupelor de uscat într-un război modern. M-am tolănit în pat... am început s-o citesc şi, după două pagini, am adormit buştean...

12

Document

CARNETUL CIFRAT AL
MAIORULUI MEDOIU

— extrase —

Starea de spirit antigermană

● 20 februarie 1942. **Conflict la Lozovaia. Comandantul Corpului 11 armată german cere Diviziei 1 infanterie română, adusă în marşuri forţate în linia întîi, pe un ger de crăpau pietrele, să-l contraatace imediat pe inamic. Ordinul german n-a fost executat. Poziţia a fost părăsită din ordinul comandanţilor noştri.**

● 27 februarie 1942. **Gen. Manstein este nemulţumit... Protestează că regimentele noastre (18 inf. şi 92 inf.) n-au executat ordinele comandamentelor germane. Furios e şi gen. Wöhler, comandantul Corpului 24 german, căruia îi este subordonată Divizia 18 română.**

Nemulţumiri mari şi printre comandanţii români ai Diviziei 17 inf. Imixtiunile în comanda unităţilor noastre se coboară pînă la comandanţi de regimente şi batalioane. Nemulţumiri îndreptăţite. De pildă, batalioanele Reg. 33 inf. sînt puse sub comenzile unor diferite regimente germane. Nemţii au mers pînă acolo cu obrăznicia lor, încît l-au îndepărtat de pe front pe comandantul regimentului nostru, punîndu-l în imposibilitatea de a-şi mai comanda unităţile.

● * O altă măsură jignitoare : gen. Manstein şi-a permis să pedepsească Divizia 18 română, trecînd-o direct sub comandament german. Nemulţumiri în rîndurile ofiţerilor şi ostaşilor.

● Aversiunea militarilor noştri faţă de aliat este în creştere. De la Corpul 5 armată mi se raportează că ostaşii trimişi la vatră, în permisie, se manifestă făţiş împotriva militarilor germani. Iar ofiţerul meu de la Regimentul 33 artilerie mă informează că : „...starea de spirit antigermană am descoperit-o nu numai la ofiţeri, dar mai ales printre ostaşi. Această stare de spirit se caracterizează printr-o aversiune accentuată împotriva aliaţilor germani, o aversiune vecină cu ura. Nu e o stare de spirit născută de azi pe mîine."

● Rapoartele ofiţerilor mei semnalează din ce în ce mai des starea de spirit antigermană. Tot mai des întîlnesc în rapoarte formularea „ostaşii noştri sînt contra nemţilor."

● Gen. Ilie Şteflea a prezentat Berlinului un document-protest intitulat „Greutăţi întîmpinate de trupele afectate operativ comandamentului german". Amestec, haos, porcărie ! Aprecierile gen. Ilie Şteflea sînt tari...

— Gen. Şteflea a prezentat un protest şi generalului Hauffe **, drept care acesta recunoaşte că „dispoziţia de a mai lupta a românilor a scăzut considerabil."

● Iunie 1942. Dintr-un manifest comunist răspîndit în cazărmi şi printre unităţile în drum spre front : „Ceasul al 12-lea a sunat ! Poporul român are de ales : a pieri pentru Hitler şi împreună cu fascismul german sau a se salva prin retragerea armatei române de pe frontul sovietic, prin încheierea imediată a păcii cu Uniunea Sovietică, America,

---

* Unele însemnări din carnet nu sînt datate (n. a.).

** Şeful Misiunii militare germane din România în anul 1942.

Anglia şi ţările democratice, prin intrarea ei în frontul mondial al popoarelor iubitoare de libertate, împotriva tiraniei hitleriste."

● August. Gen. I. Şteflea a prezentat mareşalului un raport menit să împiedice trimiterea de noi unităţi pe front. N-a avut nici un ecou. Pe marginea raportului, mareşalul a notat, printre altele, următoarele : „Îşi iau cei ce au redactat raportul răspunderea consecinţelor politice pentru o astfel de atitudine ? Dacă astfel de atitudini şi mentalităţi pleacă de la conducerea armatei, ele se răspîndesc în jos şi în toată ţara ca fulgerul şi astfel se propagă defetismul, se face jocul inamicului şi se creează stările premergătoare revoluţiilor în momente grele."

● August. Gen. Ion Gheorghe* a fost chemat urgent la Marele Cartier al O.K.W. de la Viniţa, de către gen. Zeitzler **, care, sub forma unei note de protest, îi aduce la cunoştinţă incidente grave între unităţile române şi comandamentul german al grupării gen. Ruoff. Cîteva unităţi ale noastre au refuzat să participe la atac. Alarmat, gen. I. G. raportează mareşalului.

● 7 august 1942. Gen. Ilie Şteflea şi-a prezentat demisia. Mareşalul i-a respins-o.

● 24 august 1942. Viniţa. Puternice presiuni germane asupra delegaţiei Marelui Stat-Major român pentru a trimite pe front noi unităţi pentru acoperirea spaţiilor întinse din dreapta şi din stînga Armatei 6 germane, care a ajuns la Stalingrad. Pentru a preîntîmpina viitoare incidente se înfiinţează gruparea militară „Mareşal Antonescu", cu un stat-major mixt Şteflea-Hauffe. Mareşalul ar urma să preia direct comanda după încheierea bătăliei de la Stalingrad. Pînă atunci realitatea cîmpului de luptă rămîne aceeaşi — orice ordin dat de mareşal trebuie să fie aprobat şi de germanul Hauffe. Şi tot pînă atunci : Armata a 3-a şi a 4-a rămîn sub ordinele generalului german baronul von Weichs.

● 26 august. Gen. I. Şteflea a început să aplice planul de camuflare a planului de mobilizare şi a unei mari can-

* Ministrul plenipotenţiar al României la Berlin.

** General german din cadrul Marelui Stat-Major al Înaltului comandament al Wehrmachtului. În septembrie 1942 Hitler îl va numi şef al Marelui Stat-Major, în locul gen. Frantz Halder.

tităţi de armament. Diviziile din primul eşalon vor pleca pe front numai cu jumătate din efectiv. Planul său pune la adăpost, în ţară, circa 220 000 ostaşi.

13

Micul dejun l-am servit la popotă în compania maiorului Brauner. Ca întotdeauna, era proaspăt ras, răspîndind în juru-i un vag parfum bărbătesc. Mirosea ca un măr uitat pe pervazul unei ferestre... Folosea tacîmurile cu o distincţie aristocratică şi nu mi se adresa niciodată cu gura plină. Din punctul ăsta de vedere, ne asemănam, de parcă ne-am fi bucurat amîndoi de serviciile aceleiaşi guvernante.

— Ce-i nou la Stalingrad ? l-am întrebat eu, căci n-ar fi fost deloc normal să mă menţin într-o indiferenţă totală.

— Lupte crîncene de stradă... S-a mai înaintat cu vreo sută de metri.

Prezentîndu-mi succint situaţia, am observat că s-a ferit să facă vreun pronostic cu privire la deznodămîntul bătăliei. Totuşi, ca să nu-şi lase informaţia fără o perspectivă, a mai spus :

— În Caucaz, pe direcţia Groznîi, am atins zonele de petrol ale ruşilor...

— Pentru astăzi ce program mi-aţi mai prevăzut ? m-am interesat eu pe un ton care insinua fără echivoc oboseala zilei de ieri.

Maiorul Brauner, minte ageră, a sesizat încotro bat şi, zîmbindu-mi amical, mi-a replicat :

— Astăzi sînteţi programat să rămîneţi pe teritoriul comandamentului... Aşa că o să vă scutim de oboseala unui drum cu maşina.

Nu ştiu dacă se aştepta ca eu să rectific cele spuse şi să precizez că nu-i vorba de un drum cu maşina, ci de ceea ce pot afla la capătul drumului, am preferat să tac, deşi pe limbă îmi stăteau cîteva cuvinte muşcătoare la adresa căpitanului Wicht. Despre gazde, ca şi despre morţi, numai bine.

— Sînteţi programat să vizitaţi aşa-numitul *Birou C*, situat la vreo cincizeci de metri de popotă. Domnul locotenent-colonel Gehlen doreşte şi chiar insistă să acordaţi atenţie acestui obiectiv din programul vizitei.

— Mă obligaţi să-mi dezvălui curiozitatea.

— S-a şi constatat că vă feriţi să puneţi întrebări, rîse voios maiorul.

— Scrupulele mele au un temei, m-am explicat eu. Sînt ofiţer de informaţii şi mai ştiu că nu mă găsesc pe un teritoriu oarecare, ci pe cel al F.H.O.-ului. S-ar putea ca eu săptămîna viitoare să fiu în Portugalia sau în Turcia, de ce să-mi încarc mintea cu informaţii de prisos ?

— Vreau să vă asigur, domnule căpitan, că acest fel al dumneavoastră de a fi a impresionat în mod deosebit.

— Acum însă o să-mi iertaţi întrebarea : de ce domnul locotenent-colonel Gehlen doreşte neapărat să vizitez aşa-numitul *Birou C ?*

— Am uitat să fac o precizare. Doreşte să-l vizitaţi înainte de a avea cu dumneavoastră o nouă întrevedere între patru ochi, preciză maiorul.

— Cu atît mai mult întrebarea mea îşi găseşte justificare.

— *Biroul C* deţine un dosar care priveşte exclusiv partea română... Dacă n-aveţi nimic împotrivă, aş propune să mergem.

Mi-a dat limpede de înţeles că nu-mi va dezvălui nimic în plus în legătură cu ceea ce el a numit *un dosar care priveşte exclusiv partea română.* N-am insistat, m-am ridicat şi am ieşit în curtea comandamentului, stăpînit de gîndul că, după ce voi fi luat cunoştinţă de acel dosar, va urma o întrevedere între patru ochi cu şeful lui Fremde Heere Ost. Nu trebuia să fii prea deştept ca să prevezi că apropiata întîlnire va avea ca subiect de discuţie şi dosarul cu documentele sale. Se întrezărea astfel, după o cursă sinuoasă, perspectiva finişului... Cînd îmi va fi dat să intru pe ultima turnantă ?

Am străbătut curtea comandamentului în diagonală, cu pas mic, alene, de parcă amîndoi am fi dorit să prelungim drumul cît mai mult. Cerul era de un albastru pur, iar în depărtare, în contrast cu verdele crud al pădurii, devenise de o vizibilitate nemaiîntîlnită : cred că dacă

Dumnezeu ar fi tronat cu adevărat în ceruri, i s-ar fi zărit barba...

— Karla ar dori ca, la despărţire, să luăm din nou masa împreună, în aceeaşi formaţie ca şi în prima seară, mă înştiinţă maiorul.

— Cu mare plăcere, am consimţit eu.

O vreme nu ne-am mai spus nimic, deşi păşeam unul lîngă celălalt. Îl iscodeam însă cu coada ochiului. Părea mai îngîndurat decît la popotă sau poate că-l furase vreo amintire. Dar nu i-am tulburat îngîndurarea cu vreo întrebare.

Maiorul Willy Göde, şeful *Biroului C*, trebuie să ne fi zărit de la fereastra biroului, căci ne-a ieşit în întîmpinare. Era un bărbat cu faţa arsă de soare, cu o bărbie proeminentă, puternic împinsă înainte. Salutîndu-mă, mi-a zîmbit şi mi-a mărturisit că era bucuros că acceptasem să vizitez *Biroul C*.

— Vi-l predau, zise Brauner glumind. Din momentul acesta este al dumneavoastră. A pocnit din călcîie, şi-a dus mîna la chipiu în semn de omagiu şi a mai spus : către ora mesei trec să vă iau.

Şeful *Biroului C*, mult mai luminos la înfăţişare decît căpitanul Wicht, m-a poftit în camera sa de lucru ; nu era prea spaţioasă, poate din pricina unor dulapuri metalice şi a unor maldăre de dosare care parcă îşi aşteptau rîndul pentru a fi cercetate sau clasate.

— Luaţi loc ! mă invită el. A aşteptat să mă aşez, apoi s-a aşezat şi el. Abia atunci am zărit pe peretele din spatele său atîrnînd, ca o icoană, fotografia Führerului. Fotograful îl surprinsese din profil, pe cap cu chipiul militar, scrutînd cutezător, pe sub cozoroc, viitorul Europei.

Introducerea a fost scurtă. Trebuie să recunosc, datorită stilului milităresc, concis, al maiorului. A bolmojit el un şir de fraze protocolare, dar după asta, în conformitate cu ordinul primit, mi-a explicat în linii mari în ce constă activitatea *Biroului C*.

— Un spionaj total presupune acţiuni informative complete... E desigur foarte important să descoperi mişcările de trupe din sectoarele fronturilor, să stabileşti nomenclatura diviziilor, a armatelor, a brigăzilor, tăria fie-

cărei unităţi de luptă a inamicului, numele principalilor comandanţi...

Vorbirea maiorului Willy Göde era egală, nu cunoştea modulaţii. Îşi înălţa însă mereu sprîncenele, dealtminteri frumos arcuite, ca şi cum îndrăzneala de a-mi vorbi despre toate astea îl nedumerea. Nu-mi spunea deocamdată lucruri noi, dar îl ascultam cu atenţie, căci mă interesa să reţin cum şi pe ce căi va ajunge să-mi vorbească de dosarul privind aliatul român.

— Este, desigur, foarte importantă trimiterea unor formaţii de cercetare în spatele inamicului, la adîncimi uneori mari, pentru a-i descoperi rezervele camuflate, sistemul de pază...

Mai bine de un sfert de oră maiorul Göde m-a plimbat cu răbdare prin sferele generale ale activităţii informaţionale. Cuvintele „Este, desigur, foarte important" le-am auzit de nenumărate ori ; începuseră chiar să mă calce pe nervi. A trebuit să-l mai suport pînă l-am auzit schimbînd macazul.

— Spionajul total, domnule căpitan Iamandi, acordă atenţie şi unor detalii sau amănunte care, la prima vedere, par lipsite de importanţă. *Biroul C* se ocupă de culegerea şi interpretarea unor aşa-zise fleacuri... Nici nu vă puteţi închipui ce însemnătate poate dobîndi, la un moment dat, un petic de hîrtie găsit şi ridicat de pe linia frontului, din tranşeele smulse inamicului, din zonele cedate de inamic prin retrageri.

A făcut o pauză scurtă, rămînînd cu sprîncenele înălţate, ca şi cum ele ar fi refuzat să revină în poziţia lor normală.

— În acest scop, *Biroul C* a organizat grupe de scotocitori, care, dirijate de noi, au o singură misiune : de a cotrobăi prin tranşeele inamicului, prin şanţurile de legătură dintre linii, prin bordeiele din linia întîi şi a doua şi aşa mai departe... şi a colecta tot ceea ce poate, într-un fel sau altul, să ne dezvăluie o informaţie cu privire la inamic. În acest fel nu trebuie să ne scape nimic, nici cel mai neînsemnat petic de hîrtie.

Cu siguranţă că maiorul Göde descoperise pe chipul meu o expresie de sinceră nedumerire, căci se oprise brusc din peroraţie, pentru a-mi spune :

— Am impresia că doriți să mă întrebați ceva.

Relatarea șefului *Biroului C* mă furase complet prin noutate și, evident, îmi scăpasem de sub control. Era mai practic, mai inteligent, într-un cuvînt, *mai profesionist,* să-l fi ascultat pînă la capăt. Ciudat, intervenția sa m-a zăpăcit pentru un timp și m-am auzit întrebîndu-l :

— Și morții... și morții sînt scotociți ?

Maiorul mi-a zîmbit binevoitor, fără a urmări prin aceasta să mă pună într-o situație jenantă. Aș afirma chiar că omul a venit în întîmpinarea mea, realmente dornic să mă ajute.

— Obiectivul *Biroului C* este unul cu totul și cu totul nou... Desigur, o cercetare a frontului exista și înainte, dar era întîmplătoare și de rutină. Domnul locotenent-colonel Gehlen a dat activității F.H.O.-ului o nouă dimensiune sistematică, metodică, cu militari specializați în scotociri, colectări, selectare și interpretare. Da, sînt scotocite și cadavrele. Mai cu seamă acolo unde rezistența inamicului s-a dovedit mai puternică.

Dacă puțin timp înainte socotisem limbuția maiorului, raportată la muțenia căpitanului Wicht, binevenită și o dovadă de camaraderie germano-română, acum mi se părea drept o cruntă pedeapsă, fiind obligat s-o ispășesc pînă la capăt cu stoicism.

— Și ce faceți cu toate mărunțișurile astea ? am întrebat cu reținere.

— Cele care pot interesa sînt expediate comandamentului, unde sînt cercetate, supuse unor noi selecții și interpretări. Piesele reținute sînt luate în evidență, fișate, depozitate pe categorii, pe anumite teme. Așa s-a născut, în activitatea spionajului total, metoda pe care domnul comandant Gehlen a botezat-o a *Mozaicului.*

Șeful *Biroului C* a izbucnit într-un rîs vesel, de om cu fire deschisă.

— Sînteți surprins, nu-i așa ? își înălță maiorul bucuros sprîncenele. De ce metoda *Mozaicului ?* Desigur, nu ați avut unde să mai auziți de o asemenea metodă. Poate în criminalistică. Să vă explic mai pe larg. În esență, metoda presupune o acțiune de conexiune. Să vă dau un exemplu. În buzunarul unui soldat inamic, căzut în luptele de la Leningrad, scotocitorul nostru a găsit o pagină de

ziar de front, tipărit de un mare comandament sovietic. Cel scotocit, pe cînd mai trăia, citise ziarul, apoi începuse să-l consume la fumatul mahorcii. Ştiţi cum fumează ruşii mahorca ?

Am înălţat încurcat din umeri şi am răspuns stingherit că nu aveam de unde să ştiu.

— Rup din ziar un dreptunghi cît o foiţă de ţigară şi fac din el un cornet micuţ, îl umplu cu mahorcă, îi dau foc la un capăt şi încep să tragă din el. De aceea, cei mai mulţi păstrează ziarul. Înţelegeţi ? Ei bine, scotocitorul găsind asupra mortului punga cu mahorcă şi pagina aceea de ziar care nici nu era întreagă, a reţinut-o spre cercetare. A nimerit în felul ăsta peste o informaţie. Era lăudat în acea informaţie un trăgător de elită, un *snaiper*, care înscrisese pe răboj cincisprezece ostaşi de-ai noştri. Ziarul a ajuns la noi. Mai întîi s-a constatat că trăgătorul acesta de elită nu se găsea în evidenţa noastră, i s-a întocmit o fişă, am cercetat sectorul unde opera, am stabilit regimentul din care făcea parte, divizia şi aşa mai departe... Trei luni mai tîrziu, un alt scotocitor, de data asta pe frontul Voronej, dă de o altă informaţie laudativă la adresa aceluiaşi trăgător de elită. Confruntînd primul ziar cu cel de-al doilea, am tras concluzia, prin metoda conexiunii, că divizia care operase în urmă cu cîteva luni pe frontul de la Leningrad fusese, între timp, transferată la Voronej, fără ca cercetarea germană împinsă în prima linie să fi prins de veste... Aţi înţeles ? Am dat doar un exemplu, dar observaţiile noastre cuprinse în rapoarte-sinteze sînt, mai întotdeauna, datorită metodei, de importanţă majoră.

Metoda conexiunii ! Metoda mozaicului ! Înţelegînd misiunea acestui *Birou C*, am îndrăznit şi eu să fac o primă conexiune :

— Intră în vederile unităţilor astea de scotocire şi sectoarele de front unde luptă trupe româneşti ?

Maiorul Göde se aştepta probabil la această întrebare, căci mi-a răspuns imediat, printr-o formulă diplomatică perfectă :

— Nu, domnule maior, nu intră în vederile noastre... Sîntem doar aliaţi ! Poate că domnul comandant, recomandîndu-vă să vizitaţi *Biroul C*, urmăreşte ca, prin dum-

neavoastră, să propună comandamentului român introducerea în cercetare a metodei respective, iar apoi extinderea conexiunii prin scotociri și interpretări comune. E o simplă deducție și-mi cer de pe acum iertare dacă anticipația mea nu se va adeveri.

— Am fost însă avertizat în legătură cu un dosar...

— A, da ! sări maiorul Göde, luminîndu-se la față ca și cînd ar fi vrut să-mi dea de înțeles că abia acum a priceput la ce făceam aluzie. Ce se întîmplă, domnule căpitan, echipele noastre de scotocire au dat și de unele materiale românești. Cînd au fost culese, scotocitorii n-au prea înțeles dacă au aparținut trupelor române sau italiene, de aceea, așa cum cer și instrucțiunile, au fost expediate comandamentului... Aici le-am stabilit „identitatea".

— Aveți pe cineva care știe limba română ?

— Avem, își manifestă maiorul din nou bucuria sa camaraderească, un tînăr locotenent de pe meleagurile țării dumneavoastră. Dealtfel, o să vi-l prezint, căci el o să vă pună la dispoziție, spre studiere, dosarul. În această ordine de idei, trebuie să vă mai aduc la cunoștință că domnul locotenent-colonel Gehlen ne-a atras atenția că dosarul o să-l luați cu dumneavoastră în România.

Fair-play-ul lui Gehlen nu m-a prins pe nepregătite. Îl așteptam, neștiind însă ce forme concrete va lua. Trebuia să dea ceva... să împingă ceva pe eșichierul partidei ce o începuse cu *Robert Iamandi* și cu managerul său, Biroul 2. „Desigur, îmi spuneam, Gehlen nu se va limita la cele trei mișcări — *fortăreața Boyen, Biroul C, dosarul românesc* — pentru a-și demonstra loialitatea și încrederea față de șefii mei." Mi-era însă greu, chiar imposibil, să definesc obiectivul urmărit de șeful F.H.O.-ului.

— Vă rog, domnule căpitan, să rețineți precizarea care o fac : există un ordin special care interzice echipelor noastre de scotocire să-și extindă operațiile în sectoarele trupelor aliate...

— Vă asigur, domnule maior, că am reținut precizarea.

— Atunci, vă rog să veniți cu mine.

După vreo cincisprezece pași am intrat într-o încăpere, unde cele patru mese de lucru, rînduite ca într-o clasă de școală, îmi aminteau de sala de lectură a unei

biblioteci. Această impresie era întărită și de faptul că pe fiecare masă străjuia o lampă de birou. La intrarea noastră, s-a ridicat de la „catedră" un sublocotenent cu părul roșcovan, ondulat și sîrmos, care a luat o poziție corectă de drepți, dar nu prea rigidă. Ai fi zis că se bucură întîlnind o uniformă a armatei române într-un loc atît de îndepărtat de locul său de baștină.

— Vi-l prezint pe sublocotenentul Sigmund Derner..., originar din România.

I-am întins mîna și, strîngîndu-i-o, i-am spus în românește, pe un ton ponderat, bine cumpănit, ca să nu las loc echivocului :

— Mă bucur de întîlnire, domnule sublocotenent.

La auzul graiului românesc nu s-a întunecat la față, ci s-a adresat maiorului în germană, cerîndu-i permisiunea să-mi răspundă tot în românește. Proceda disciplinat, în spiritul regulamentelor.

Sprîncenele maiorului se înălțară iarăși a mirare :

— Vai, da' se poate, Sigmund, te rog...

— Sînt originar din comuna Doștat, nu departe de Sibiu. Bine ați venit, domnule căpitan !

M-a încercat un fior de bucurie auzindu-i vorbirea corectă. Ce ciudat ! Născuți amîndoi pe binecuvîntatul pămînt al României și să ne fie dat să ne întîlnim în pădurile Angerburgului, el purtînd uniforma armatei germane, cînd s-ar fi cuvenit, ca cetățean al țării, s-o poarte pe cea a armatei noastre...

— Domnule căpitan, sublocotenentul Derner este în temă... Are dosarul pregătit. El, printre altele, este și custodele acestei săli de studii. Știe cîteva limbi... chiar și rusa... Eu o să mă retrag.

Ne-a lăsat singuri. Sublocotenentul mă privea cu o bucurie stăpînită, de parcă i-ar fi fost teamă că întrebările care-l mistuiau — doar veneam de acasă ! — să nu izbucnească din el fără voie. Sau poate mă înșelam.

— Ești plecat de mult de acasă ? l-am întrebat.

— De aproape un an de zile...

— Familia ți-a rămas la Doștat ?

— Toţi ai mei sînt la Doştat. Mi-e dor de ei, de casă, de Dumbrava Sibiului. Aţi fost la Sibiu ? Cunoaşteţi Dumbrava ?

— Frumoase locuri ! am oftat cu melancolie şi, ca să-l aţîţ, am adăugat : Prima mea iubire a fost o fată din Sibiu.

A oftat şi el, dar imediat, amintindu-şi, se vede treaba, că nu era chiar locul cel mai potrivit aducerilor-aminte, a devenit oficial.

— Dosarul e pregătit... La ce masă doriţi să staţi ? N-o să vă deranjeze nimeni...

Am ales ultima masă din dreapta mea, lîngă una din cele două ferestre... Nu întîmplător o alesesem : doream să mă aflu cît mai departe de locul custodelui.

Sublocotenentul a luat un dosar de pe „catedră" şi mi l-a pus pe masa indicată.

— Nu e cazul să vă faceţi însemnări, m-a avertizat roşcovanul, căci urmează să-l primiţi în ziua cînd veţi pleca spre ţară.

— Mulţumesc, sublocotenente !

M-am aşezat în faţa dosarului ; copertele erau de piele şi sugerau din capul locului dorinţa gazdelor de a-l dărui, fireşte nu mie, ci comandanţilor mei. Sigmund Derner îşi reluase locul şi, uitînd de prezenţa mea, s-a apucat şi el să studieze un dosar. Îmbătrînise dintr-o dată, devenind grav şi serios. Privindu-l, m-am întrebat : cum a ajuns flăcăul ăsta să poarte uniforma armatei germane ? Doar saşii sînt cetăţeni români şi, ca atare, trebuie să se supună legilor ţării. În mod normal, Sigmund trebuia să-şi satisfacă serviciul militar în rîndurile armatei române şi nu în ale armatei germane. Cum a ajuns deci la *Biroul C*, în uniforma ofiţerilor Wehrmachtului ? Cîtva timp mi s-a părut că ar fi mai important să găsesc răspuns întrebării decît să mă apuc să cercetez dosarul. Nu mă loveam decît de două explicaţii : fie că roşcovanul dezertase din armata română, fie că Reichul îl împrumutase oficial. Mai exista şi o a treia explicaţie, pe aceea însă refuzam în mod categoric să mi-o dau : că mi-ar fi camarad de armă, că ar fi un ofiţer al armatei române plantat în inima serviciului lui Gehlen... Ar fi fost mult prea frumos.

Supărat pe mine însumi că m-am lăsat furat de gînduri lăturalnice, am deschis mapa. M-a izbit din primul

moment acuratețea cu care fusese întocmit dosarul. Nu cuprindea prea multe documente, dar acestea erau numerotate și însoțite de o filă de inventar, instrument de orientare pentru cercetător. L-am parcurs cu atenție și din primul moment m-a șocat varietatea documentelor : pagini dintr-un jurnal intim al unui locotenent de infanterie ; două epistole scrise de una și aceeași mînă, adresate de un caporal mamei sale ; un manifest al Partidului Comunist Român adresat soldaților, ofițerilor și generalilor români ; patru file de caiet umplute cu versuri populare ; un bilet de liberă trecere tipărit de ruși în limba română, adresat celor care doreau să dezerteze ; un ordin al unui comandament german adresat unui comandament român, cu mențiunea „A se distruge" ; un manifest incitator scris de mînă, agramat, de un soldat român...

Din simpla parcurgere a inventarului — un adevărat sumar — am înțeles și rostul pieselor adunate într-un dosar ce urma să-l duc cu mine, ca pe un „dar". Toate documentele, ce-i drept puține la număr, aveau în graiul celor de la F.H.O. un singur înțeles : iată, stimați domni de la Biroul 2, starea de spirit a militarului vostru, stare scăpată cu totul de sub control, iar dacă prezentul dosar n-o să vă convingă, vă putem oricînd pune la dispoziție o întreagă arhivă.

În ciuda sumarului, am deschis dosarul la întîmplare, ca pe un album. În locul fotografiei, o etichetă din rechizita școlarilor transformată într-un „fluturaș" incendiar. Nu prea era curată. Trecuse prin mai multe mîini sau, acolo unde fusese ascunsă, o atinsese umezeala sau transpirația. Cuvintele *„Jos Antonescu ! Jos Hitler ! Nu mai ascultați de ordinele călăilor !"*, scrise cu un creion chimic, se lățiseră.

În josul paginii, cel ce alcătuise dosarul caligrafiase cu tuș negru următoarea explicație : „Fluturașul" a fost găsit asupra soldatului Oprea I. Vasile, din Reg. 92 infanterie, împușcat la *3.07.42, pentru refuz de a se ridica la atac.*

Mi-am stăpînit un suspin. Pur și simplu nu doream să oftez în prezența lui Sigmund Derner. Nu încăpea nici o îndoială că între refuzul soldatului Oprea de a se ridica la atac și „fluturașul" incitator se făcea o legătură logică.

Mă izbea însă constatarea că explicaţia din document nu indica cine şi din ordinul cui fusese împuşcat Oprea I. Vasile. Dar şi asta, desigur, se putea deduce foarte lesne.

— Explicaţiile sînt scrise de dumneata, domnule sublocotenent ?

— Da, de mine..., îmi surîse sibianul, flatat de întrebare.

Nu-mi luam ochii de la „fluturaş" : fără îndoială, îl întocmise un om nu prea obişnuit să ţină creionul în mînă, fără prea multă şcoală. Pe cîtă vreme Derner ! Doamne, de ce învăţători şi profesori buni de română trebuie să fi avut parte ! Mi-am luat inima în dinţi şi l-am întrebat :

— Eşti cetăţean german ?

— Încă nu..., dar sper să capăt cetăţenie foarte curînd, îmi răspunse el cu aceeaşi luminozitate în priviri.

Am întors pagina. Un alt „fluturaş", realizat însă dintr-o etichetă ceva mai mare, păstra peste text cîteva pete de sînge. Fusese găsit, aşa cum indica scrisul lui S.D., asupra sergentului Mihai D. Nicolae, căzut la 08.06.42, în timpul forţării Donului. Cadavrul fusese ridicat de către „echipele de ciocli" ai armatei germane şi înmormîntat lîngă Taganrog, într-o groapă comună, împreună cu morţii germani şi, probabil, înainte de a fi azvîrlit în groapă, fusese „scotocit".

„Pînă şi pe morţi îi buzunăresc de gînduri, constatam din ce în ce mai revoltat, dar, în acelaşi timp, neuitînd să mă îmbărbătez : „Fii calm, Radule !... Calmează-te, Radule, Golgota ta e cale lungă !"

Am întins mîna să întorc filele dosarului : am văzut-o tremurînd şi m-am dojenit. Întorsesem filele tot la întîmplare, în grabă, ca nu cumva Derner să-mi observe tremurul.

De astă-dată, alcătuitorii dosarului lipiseră de pagina respectivă o ciornă..., un petic de hîrtie pe care o mînă nervoasă scrisese în franceză :

„Fii cu ochii pe general ! Neamţul ăsta monoclat urmăreşte ceva... Părerea mea e că vrea să ne bage într-o porcărie... Să ne treacă sub comanda lui..."

Inițial, ciorna fusese împăturită — păstra limpede urmele împăturirii — și strecurată adresantului... De ce acesta n-o distrusese sau de ce o pierduse nu mai avea acum nici o importanță. Sub „document", Sigmund Derner caligrafiase cu acuratețe :

„Biletul a fost «cules» întîmplător de o echipă a Biroului C, la 18—08—42, de la fostul punct de comandă al Regimentului 14 infanterie. Părerea grafologului : autorul biletului este un ofițer cult, temperament sangvin, înclinat spre umor.

Mi-am ridicat fruntea și l-am căutat pe Sigmund Derner din priviri. L-am găsit „cufundat" în studierea unui dosar.

— E aici o ciornă, l-am smuls eu din „studiu".

— A, da, scrisă în franceză, ghici el imediat la ce mă referisem.

— Ce-i cu ea ? Nu sesizez motivul pentru care a fost inclusă la dosar...

— La prima vedere, ciorna nu pare să prezinte vreo semnificație. Dar aceeași ciornă investigată pe baza *metodei mozaicului* — știu că vi s-a făcut o informare sumară asupra metodei — începe să prindă grai. Cum știți, în lunile iulie—august, pe Frontul de sud au avut loc lupte grele, la care au participat și unități române. Stabilindu-se locul de unde ciorna a fost culeasă, metoda mozaicului ne-a permis să stabilim ce general german a vizitat punctul de comandă al regimentului, cu ce problemă s-a prezentat generalul german la comandamentul român, incidentul care s-a produs, sursa sa...

— Atunci ați izbutit să stabiliți și cine-i autorul ciornei ? (Ah, Doamne, cît de greu mi-a fost să-mi țin în frîu furia !)

— Încă nu... Am primit dezlegarea de a vă da explicații complete privind fiece document, sublinie Sigmund Derner. (Probabil că de aici și simpatia ce o afișa față de mine : una oficială și sentimentul că mi-era de folos.) Am identificat zece ofițeri români care în ziua aceea au intrat în legătură cu generalul german. Opt din cei zece sînt cunoscători ai limbii franceze și numai doi stăpîneau germana. Cercetările însă au fost oprite din ordinul domnului comandant.

— De ce ?

— Incidentul a fost analizat de către o comisie mixtă germană-română și aplanat.

În timpul lungilor discuții cu maiorul Medoiu, acesta n-a evitat să mă pună la curent cu tensiunea existentă la nivelul celor două comandamente operative, tendința ascunsă sau fățișă a aliatului german de a subordona comandamente ale unităților române, de a hotărî și a ordona peste capul comandanților români operații pentru trupele noastre. Se ajunsese în felul acesta ca trupe române să fie împinse înaintea trupelor germane, pentru a le deschide acestora o cale ușoară de înaintare. Abuzurile se întețiseră și odată cu ele și incidentele.

N-am mai insistat, m-am întors la dosar. După alte cîteva pagini întoarse mai mult în silă decît în grabă, mi-au reținut atenția un număr de scrisori, cîteva cărți poștale... Explicația prezenței lor la dosar fiind sumară, i-am cerut caligrafului lămuriri suplimentare.

— Acest sergent-major Ioniță R. Marin, dacă îi mai țîn minte bine numele („Avea memorie și încă una foarte bună !"), a fost unul dintre poștașii Diviziei a 11-a... În ziua cînd a murit călătorea cu un vehicul al armatei germane. Ducea poșta pentru trupa diviziei din linia întîi... Camionul, în drum spre poziții, a fost lovit de proiectile ale inamicului : au fost morți și răniți. Printre cei morți se număra și poștașul Ioniță... Contrainformația noastră a intrat în posesia genții cu corespondență. Neștiind ce să întreprindă, a expediat-o centralei... Am primit atunci ordin să realizăm un sondaj printre scrisorile și cărțile poștale. Restul corespondenței a fost înapoiat diviziei.

Explicația nu ocolea adevărul, ceea ce-i conferea o și mai mare forță de convingere. Amfitrionii voiau parcă să mă asigure : „Vezi, dragă Robert Iamandi, noi ne purtăm cu tine așa cum ne purtăm cu unul de-al nostru." Stilul acesta începuse să mă roadă. Ideea de a fi pus pe același plan cu Wicht, cu Göde, cu Sigmund Derner îmi ințepa întruna nervii.

M-am aplecat asupra unei epistole scrise pe o foaie de caiet de dictando :

Dragă Maria,

Mă folosesc de prilejul că bunul meu camarad Gheorghe Nistorescu, Gigi, de care ți-am mai scris, pleacă în țară, într-o scurtă permisie, ca să-ți trimit prin dînsul prezenta epistolă. Sînt bine și sănătos, ceea ce doresc a afla și din partea voastră. Nu vreau, draga mea, să te descurajez. Țin însă să cunoști adevărul și numai adevărul. Pe aici e încă iarnă grea, deși sîntem la sfîrșitul lunii martie. Ai auzit de Lozovaia ? Sînt sigur că nu. Nici eu, nici cei din compania mea nu auziseră de ea. Nici unul, dealtfel, nu știe ce avem noi cu Lozovaia. Însă cei care vor supraviețui n-o vor uita niciodată. Ne-au chemat nemții în ajutor și, după ce am mărșăluit și tot mărșăluit cît mai departe de casele noastre, ne-au trimis, osteniți cum eram, în atac, cu rușii în față și „aliații" în spate. Cu viețile noastre le-am creat o breșă. Vai de românul ăla care se uita în spate... Îți scriu toate astea ca să le știi. Că erai tare mîndră de mine că plec la război ! Ei bine, află pe această cale că noi, aici, sîntem sub comandă germană, care dispune de sufletul nostru. Pînă și domnul comandant al regimentului despre care tu, ca să mă faci gelos, îmi tot spuneai că-i un bărbat bine, ascultă rușinat de ordinele ofițerilor nemți.

Dragă Maria, s-au prăpădit la Lozovaia mulți români. Dacă ar fi ca mîine să ne întoarcem la Vîlcea, sala de dans n-ar mai fi plină cu flăcăii pe care tu îi ridicai în slăvi că sînt frumoși și puternici. Stăm în gropi, murdari, înghețați și ne întrebăm cui îi va veni rîndul. Scrisoarea mea o să te mîhnească, știu, dar întreabă-l pe Gigi, aducătorul scrisorii, dacă mint măcar cu o iotă. Mai întreabă-l pe Gigi cum a murit Licu, cel care dansa cu tine cel mai bine vals-boston. N-a murit de glonț tras din față. Ai priceput ? Și barem dacă l-ar fi tras unul din ofițerii noștri... Îți scriu toate astea, dragă Maria, ca să-ți scoți gărgăunii din cap..."

Scrisoarea se încheia aici. Nu din vrerea autorului, ci din a celui care mi-a pregătit dosarul. Se putea lesne constata că fusese scurtată cu o foarfecă. Cu siguranță că ceea ce urma nu mai avea pentru noi, primitorii documentelor, nici o importanță.

În schimb, „mînuța“ lui Sigmund așternuse cu tuș cuvintele :

„Scrisoarea iscălită de sublocotenentul Firică I. Nelu a fost găsită la 3 aprilie 1942 asupra sergentului-major Nistorescu E. Gheorghe, decedat într-un tren surprins de bombardamentul aviației inamice între Lozovaia și Vapniarka.“

Mărturisesc că din momentul acela n-am mai avut nici tăria, nici răbdarea de a mai citi documentele dosarului ; a părăsi însă așa-numita sală de studii a *Biroului C* n-ar fi reprezentat pentru Robert Iamandi o ieșire din scenă prea înțeleaptă. În consecință, nu-mi rămînea altceva de făcut decît să rămîn locului și să mă prefac preocupat de conținutul acestui *dar* ce urma să-l iau cu mine la București.

14

Maiorul Brauner m-a condus pînă la ușa cabinetului lui Gehlen. Chiar el mi-a deschis-o, luînd-o înaintea secretarei în uniformă cenușie care se ridicase în picioare și încremenise într-o poziție de drepți mai perfectă decît a unui bărbat. După asta, maiorul a făcut un pas înapoi, închizînd după mine ușa dublă a cabinetului.

Gehlen, firav, palid, mai mult din pricina ficatului decît a efortului său fizic și nervos, s-a ridicat de la birou și m-a întîmpinat cu un zîmbet malițios. S-a interesat cum mă simt, dacă sănătatea nu mi-a făcut vreo festă, în fine, dacă aerul Prusiei mi-a priit...

— Ați prins o toamnă superbă, îmi atrase el atenția. Curînd însă, dinspre Baltică se vor porni vînturile, negurile, ploile... Apoi zăpezile...

Ne-am instalat la aceeași masă unde mai discutasem, numai că, de data asta, tot pentru a respecta un anumit protocol, ne-am așezat față în față, despărțiți de lățimea mesei și nu de lungimea sa. Eram foarte aproape de amfitrionul meu ; obrajii lui mi s-au părut mai gălbejiți, iar fruntea mai boltită. Dar tot de la locul meu, prin fereastră, puteam să văd nestingherit acea neobișnuită luminozitate

a amurgului nordic : știam că de-acum încolo, încă două ore pe puțin, mă voi bucura de fenomenul care mi se părea cel mai fascinant pe aceste meleaguri străine. Liniștea era într-atît de adîncă, încît atunci cînd, între două zgomote, îi stabileai profunzimea, te învăluia o ușoară îngrijorare.

— Așadar, domnule căpitan Iamandi, vă apropiați de sfîrșitul călătoriei... Mîine veți mai petrece o zi la Königsberg, iar poimîine seara veți fi acasă, la București.

Îmi vorbise cu căldură și chiar cu o ușoară notă de invidie că nu putea fi el în locul meu.

— Zilele se scurg foarte repede, mai ales cînd gazdele îți oferă un program foarte bogat.

Nu știu ce a înțeles din declarația mea făcută din complezență, dar s-a grăbit să-mi propună de îndată :

— Dacă doriți, vă putem prelungi vizita. Anunțăm și Bucureștiul.

Am mulțumit, am inventat și o minciună : la București mă așteaptă un munte de treburi.

— Îmi place să cred că programul v-a satisfăcut, urmă el flegmatic. Desigur, cel de la Königsberg mai mult decît cel de la Boyen sau de aici... Așa e și firesc. Aș dori să vă reamintesc însă că sînteți primul ofițer de informații al unei armate aliate care s-a bucurat de cinstea de a-mi vizita comandamentul, de a lua contact cu cîte ceva din noua organizare a F.H.O.-ului.

Am zîmbit cam mucalit, mulțumindu-i din nou. Derutat de zîmbetul meu, mi-a zis :

— Nu arătați prea convins...

— Domnule locotenent-colonel, atît cît am putut să-mi dau seama, sînteți un ofițer cu o experiență vastă. Eu, dacă aș fi fost în locul dumneavoastră, n-aș fi făcut imprudența de a-l invita pe *Iamandi* în inima comandamentului.

— M-ați fi lăsat doar în seama doamnei Karla Helldorf, rîse el scurt și simpatic. Și mă rog de ce ?

— Sînt, după cîte știți, un ofițer cu misiuni speciale în afara hotarelor țării, oricînd pot pica în capcanele contraspionajului englez sau sovietic... Sau, oricînd, o informație pornită chiar de aici, dintr-o sursă a aliaților, mă poate pune pe mine acolo în situația de a fi silit, pentru

a-mi apăra pielea, să descriu tot ce am văzut la Angerburg sau Boyen...

— E foarte logic ceea ce spuneţi. Atunci cînd am lansat invitaţia, am luat şi noi în considerare o asemenea perspectivă. Dar am hotărît să riscăm. Riscul e doar meseria noastră.

— Se poate deduce că miza-i mare, am avansat eu, cu prudenţă totuşi, o provocare.

Gehlen n-a prins mingea, a lăsat-o să-i treacă pe lîngă urechea-i mare, parcă de ceară, şi mi-a expediat propria sa minge.

— Ce părere aveţi despre dosarul pe care o să vă rog să-l transmiteţi ca pe un document neoficial domnului general Ştefan Belcea ?

— V-aş răspunde — deşi problematica nu-i de competenţa mea —, dacă aţi binevoi să-mi arătaţi care este rostul unei asemenea evidenţe pe seama unui aliat.

O clipă mi-am închipuit că replica mea va determina o schimbare vizibilă, desigur în rău, a conduitei lui Gehlen. M-am înşelat, şeful F.H.O.-ului a făcut de îndată dovada că mă tratează ca pe un interlocutor de rangul lui şi, arătîndu-mi toată stima şi consideraţia, n-a ocolit răspunsul :

— Precizez că v-am invitat aici pentru a vă răspunde la orice întrebare, deşi înţeleg foarte bine că, în dialogul nostru, cel handicapat sînteţi dumneavoastră şi nu eu. Oricît de bogată vă este experienţa, n-aveţi cum să fiţi la curent cu aria de activitate a unui întreg serviciu de spionaj... Eu sînt însă la curent.

— Asta aşa e...

— Pînă a se porni campania de primăvară şi de vară, începu Gehlen uitîndu-se la mine ca la o persoană oficială în grad cu el, Înaltul comandament suferea cumplit de pe urma absenţei unor informaţii de pe Frontul de răsărit. Vinovat de această stare de lucruri a fost socotit, pe bună dreptate, F.H.O.-ul. Am fost numit la comanda acestei unităţi, ca să îndrept lucrurile... Şefii apreciază că, în mare parte, am reuşit. Eu nu sînt mulţumit, dar ăsta-i un alt capitol.

De fapt, îmi relata fapte cunoscute de mine. Le povestea cu dezinvoltură, chiar cu un evident spirit de cole-

gialitate, pentru a-mi dovedi că îmi acorda încredere. Şiretlicul era vechi, făcea parte din tehnica muncii de spionaj. Drept care, la rîndu-mi, mă prefăceam a fi încîntat că a găsit în mine omul căruia i se poate destăinui fără grijă.

— A desfăşura pe toată întinderea Frontului de răsărit acţiuni informative şi contrainformative înseamnă, în concepţia mea, nu numai a te limita la investigarea inamicului, ci şi la sondarea şi testarea propriilor tale trupe. Avem în organizarea F.H.O. un compartiment care sondează mereu starea de spirit a soldatului german, vigilenţa sa. De aici, am ajuns în mod logic la o altă concluzie : Dacă eu, comandant al serviciului *Fremde Heere Ost*, îmi sondez propriii mei camarazi, de ce n-aş extinde aceste testări şi asupra aliaţilor mei de pe front ?

Mărturisirea asta m-a uluit ; am găsit-o total deosebită, în afara stratagemei amintite mai înainte.

— M-aţi înţeles ? Din această iniţiativă au rezultat piesele de la dosar.

Perplexitatea mea, de fapt a ofiţerului de informaţii neobişnuit cu activităţi de tipul acesta în care mă vîrîse Robert Ismandi, fusese accentuată de sinceritatea cu care Gehlen recunoştea că, procedînd astfel, călcase regula jocului. În acelaşi timp îmi luase şi mie piuitul, căci eu mă pregătisem să-l atac exact pe direcţia loialităţii F.H.O.-ului în raporturile cu Biroul 2.

— Aţi văzut, fie chiar şi dintr-o studiere superficială a dosarului, cît de logic se pot constitui anumite concluzii : propagandă comunistă... moralul scăzut al trupei... neîncredere şi dezbinare la comanda unor eşaloane...

Logica sa era, aş zice, perfectă. Citea, fără îndoială, pe chipul meu că mă impresionase. De aceea, a continuat să-şi dezvolte teoriile :

— E adevărat, în România, după informaţiile ce le deţine Berlinul, mai desfăşoară o activitate de opoziţie şi şefii unor foste partide — Maniu, Brătianu... Dar trebuie să recunoaşteţi împreună cu noi că singurul partid care *acţionează* — organizează acte de sabotaj, tipăreşte ziare, broşuri, le răspîndeşte în ţară, ca şi pe front — e cel al comuniştilor. Toate acestea la un loc atacă celula sănătoasă a militarului, îi slăbesc moralul şi combativitatea.

Oare Istoria ne-ar ierta dacă am lăsa acest pachet de probleme numai pe seama comandamentelor române ?

Gehlen s-a ridicat și m-a poftit și pe mine să-l urmez. S-a îndreptat spre harta operațiilor din Răsărit, mascată de o „cortină“, a tras-o, lăsînd secretele hărții să apară deodată la „scenă deschisă“.

— Vă rog apropiați-vă, domnule căpitan, m-a îndemnat el luînd o vergea, cu care mi-a arătat linia Frontului de sud. Efortul german urmărește ocuparea grabnică a Stalingradului. Sîntem la sfîrșitul lui septembrie. Rușii opun o rezistență dîrză. Și ei consideră bătălia Stalingradului hotărîtoare pentru destinul războiului. Dacă orașul nu cade în următoarele zile, vom fi obligați să mai trăim o iarnă în tranșee. *Să mai trăim* e un fel de a spune...

L-am ascultat foarte concentrat : eram conștient că nu trebuie să-mi scape nici un cuvînt din expunerea șefului F.H.O.-ului, căci eram pus în situația de a înregistra un mesaj oral.

Vîrful vergelei din mîna lui, după ce străbătu dinspre sud spre nord linia frontului, s-a oprit în dreptul flancului stîng.

— Ce părere aveți ? mă întrebă el profesoral, dar nu-mi lăsă răgazul să răspund. Sînteți un strălucit ofițer de informații, ca atare, prin formație, și un stat-majorist. Priviți cum arată această hartă ! Știți în mîna cui se va afla soarta Stalingradului ? Pare de necrezut, dar așa e... în mîinile românilor. Poftim ! (Vîrful vergelei se mută între Stalingrad și Caucaz). În flancul stîng — ăsta nefericit, ca o aripă — se vor fixa unitățile Armatei a 3-a române care-i vor înlocui pe italieni. Iar flancul drept va fi întărit cu trupe ale Armatei a 4-a.

Gehlen și-a dus vergeaua la picior ca pe o armă și mi-a aruncat o privire galbenă : albul ochilor îi era pigmentat de suferința sa hepatică.

— Ce părere aveți ?

N-am ezitat să-i răspund, îmi oferise șansa unui răspuns dur și demn.

— Mi-ar fi foarte ușor ca, privind harta, să vă exprim opiniile mele. Am s-o fac, numai cu condiția ca dumneavoastră să-mi răspundeți cu franchețea care vă caracterizează. Cine, dacă nu strategia O.K.W-ului, a adus Fron-

tul de sud în această situaţie, uşor de interpretat chiar şi pentru un profan ? Cine a dispus instalarea unităţilor noastre pe respectivele poziţii ?

Gehlen şi-a întors capul spre hartă, nu am putut să sesizez dacă nu a făcut-o pentru a-şi ascunde expresia feţei.

— Da, recunosc, aşa este... Führerul şi O.K.W.-ul, în dorinţa lor, dealtfel justificată, de a încheia socotelile cu inamicul pînă la căderea brumei, au împins unităţile mult înainte, neglijînd cele două flancuri. Asta însă este situaţia dată şi nu puteţi contesta că Înaltul comandament a concentrat în interiorul Stalingradului o puternică maşină de război, decisă să macine rezistenţa ruşilor şi să salveze la vreme flancurile vulnerabile. În acelaşi timp, trebuie să ne punem întrebarea dacă ruşii, mîine sau poimîine, se vor hotărî să se folosească de avantajul acestei anomalii, atît de evidentă pe hartă, vor fi unităţile române capabile să le facă faţă ? Mai ales cu un asemenea moral, cum mi-l semnalează contrainformaţia mea, în condiţiile în care propaganda comunistă din România se înteţeşte ?

— Observ, am zis, că puneţi accentul exclusiv pe moralul trupei române şi omiteţi cel puţin trei condiţii de bază în analiza situaţiei : forţa mereu crescîndă a inamicului, faptul că demnitatea soldatului român e mereu călcată în picioare de comanda germană care şi l-a subordonat, faptul că aliatul german n-a mai onorat, în ultima vreme, cererile noastre de a se pune la îndemîna celui „subordonat“ tehnica de luptă de care se bucură soldatul german.

Gehlen a pus vergeaua de unde a luat-o, pe urmă, într-o tăcere solemnă, mască din nou harta ce consemna realitatea sîngeroasă a războiului. Am înţeles că opinia mea nu-l mai interesa. Înaintînd spre locurile ocupate de noi înainte, Gehlen a continuat :

— Aveţi din nou dreptate, domnule căpitan. Trebuie să ne rugăm lui Dumnezeu ca Stalingradul să cadă cît mai repede şi ca inamicul să nu contraatace, mai ales, pe flancuri. Toate informaţiile ce le deţinem arată că gîndirea militară a duşmanului s-a maturizat...

Stăteam din nou la masa „tratativelor“ : am avut impresia că gălbejeala de pe chipul lui Gehlen se accentuase, dar şeful F.H.O.-ului nu arăta în nici un fel că ar fi

îngrijorat de acea revărsare a bilei pe care, probabil, o resimţea înlăuntrul său.

— Aş fi nedrept dacă, în calitatea pe care o deţin, aş pune vulnerabilitatea flancurilor exclusiv pe seama moralului scăzut al militarului român. L-aş jigni.

Graficul sincerităţii lui Gehlen era în creştere şi, urmărindu-l cu încordare, încercam să intuiesc nu numai motivele pentru care el, şeful Serviciului de spionaj din Răsărit, îşi deschidea garda faţă de mine, dar mai ales faţă de Biroul 2. Unde voia să ajungă ? Care era, în esenţă, mesajul ce urmărea să-l transmită ?

— Dacă cele două flancuri se prăbuşesc, continuă Gehlen fixîndu-mă cu ochii săi sclipind de inteligenţă, atunci ne va fi dat să trăim o nenorocire iremediabilă. Din acest moment ne vom înfrunta nu numai cu forţa militară a Rusiei sovietice, ci şi cu revoluţiile comuniste.

A tăcut. Ajunsese, aşadar, la concluzia mult aşteptată. Mintea îmi lucra cu o febrilitate intensă. Dintr-o dată m-am simţit apt să cuprind într-o conexiune logică tot ce am văzut şi trăit la Angerburg. Am sesizat, cred eu, esenţialul. Viitorul avea să mă confirme sau să mă infirme... Gehlen făcuse şi făcea un efort de a transforma Fremde Heere Ost dintr-un aparat specializat strict pe informaţii şi contrainformaţii militare într-un potenţial politic, îndreptat împotriva comunismului.

— Domnule Doinaş, sînt foarte îngrijorat !

Nu ştiu dacă la auzul numelui meu am tresărit sau nu. Surprinderea a fost atît de fulgerătoare, încît acest moment mi-a scăpat. Mi s-a părut că totuşi n-am auzit bine.

— Domnule Doinaş, repetă el cu scopul evident de a mă readuce la realitate, sînt foarte îngrijorat.

Am ripostat, cred eu, cam hilar pentru o personalitate de anvergura interlocutorului meu.

— Pardon... Aţi spus Doinaş ?

— Da ! Aţi auzit bine..., a rostit el fără să lase ca în glasul său să se strecoare un alt timbru decît cel folosit anterior. Mă cerceta ca şi cum între noi n-ar fi intervenit nimic menit să ne tulbure relaţiile. Vă mărturisesc cu toată sinceritatea că, din punctul meu de vedere, aş fi preferat să fiţi căpitanul Robert Iamandi, în a cărui existenţă

am crezut pînă acum cîteva zile. Apreciez inventivitatea românilor.

Ar fi trebuit să se încrunte sau să zîmbească de satisfacţie că izbutise să dejoace stratagema şefilor mei, dar Gehlen nu-şi schimbă atitudinea în nici un fel. S-a scuzat, s-a ridicat, s-a dus pînă la masa sa de lucru, de unde s-a întors cu un dosar alcătuit din cîteva file. Revenind la locul său, a reluat discuţia pe acelaşi ton :

— Vă voi dezvălui că nu l-am invitat aici pe căpitanul Robert Iamandi pentru a-l cunoaşte şi a mă încînta şi mai mult de faptele sale, ci pentru a cîştiga bunăvoinţa generalului Belcea, într-un cuvînt a Biroului 2, într-o problemă foarte delicată.

Dilema mea era de-a dreptul cumplită. Încotro s-o iau ? Pe calea lui Doinaş ? Pe cea a lui *Iamandi* ? La urma-urmei, dacă Gehlen nu urmărea alt ţel decît acela de a dobîndi bunăvoinţa şefilor mei, de ce nu se mulţumise cu *Robert Iamandi* ? De ce i-a fost necesară desconspirarea mea ?

— Domnule Doinaş...

Am intervenit instinctiv :

— Domnule locotenent-colonel, sînt căpitanul Robert Iamandi !

Nu-mi plac situaţiile ridicole. Unii suportă uşor ridiculizarea. Eu, în privinţa asta, sufăr de o sensibilitate excesivă, nu suport să mă pomenesc în împrejurări ridicole sau să fiu ridiculizat. Presimţeam că dialogul va evolua într-acolo.

Gehlen, în schimb, se comporta cu mine ca şi înainte, dîndu-mi de înţeles că, deocamdată, îi era indiferent cu cine stătea de vorbă, evita să apeleze la procedee tari, de intimidare. În fond, bunăvoinţa la care spera trebuia să-i reuşească prin bunăvoinţa mea.

— Vă înţeleg, domnule Doinaş, a continuat el apropiindu-şi dosarul. Îmi plac jocurile de război, le practic cu regularitate şi nu o dată mă pun în situaţia adversarului... În consecinţă, am intuit că o să vă menţineţi pe poziţia de a susţine că sînteţi Robert Iamandi. De aceea, fără nici o intenţie de a vă jigni, ne-am propus să vă furnizăm probele care să vă determine să vă recunoaşteţi de la sine puterea adevărata identitate. În fond, pentru a transmite la

Bucureşti ce am a transmite, aş fi putut să vă ocrotesc. Să vă las să vă prefaceţi în continuare că sînteţi Robert Iamandi, iar eu să mă prefac că am de-a face chiar cu curajosul agent *Muşat*. Dar vă declar din capul locului că, pentru ceea ce urmăresc eu, Radu Doinaş îmi convine mai mult decît... Iamandi. Vă cer scuze pentru situaţia jenantă în care vă pun. Dar sînteţi atît de abil, încît o să fiţi de acord că trebuie să-mi conferiţi şi mie circumstanţe atenuante.

Din momentul acesta am decis să mă retrag în cochilia tăcerii, mai exact, să nu-mi mai apăr nici una dintre identităţi. Gehlen amintise de nişte probe, după toate aparenţele se aflau între copertele dosarului pe care se odihneau acum mîinile sale delicate, năpădite de mici pete cafenii, cu degete subţiri ca ale unui adolescent.

— La început, acest dosar se numea Robert Iamandi zis *Muşat*, mi-a vorbit Gehlen, cercetîndu-mă cu o privire neschimbată, de amfitrion amabil în cele mai dificile împrejurări. În prezent, se numeşte Radu Doinaş.

Un altul în locul lui Gehlen mi-ar fi rîs în nas, cu ironie şi cinism, subliniind şi în felul acesta victoria. A continuat să-mi vorbească acordîndu-mi întreaga sa consideraţie şi neîncercînd în nici un fel să mă umilească.

— Doresc, din capul locului, să precizez — şi aceasta pentru a nu vă alarma în zadar — că Brigadenführerul SS Walter Schellenberg nu este în nici un fel implicat în acţiunea noastră. Iar după cîte sînt informat, tot căutîndu-vă, e pe cale de a obosi şi de a da crezare ştirii din presa britanică cum că aţi fost executat.

Gehlen juca tare. Nu ridica glasul, nu bătea cu pumnul în masă, nu mă ameninţa. Pur şi simplu, îmi dovedea că ştie cine sînt. Nu mă mai îndoiam că dosarul acela cuprindea multe dovezi cu privire la identitatea mea reală. Ascultîndu-l, mă întrebam : „Am oare dreptul de a mă desconspira, de a atesta în felul acesta că Biroul 2 a iniţiat o acţiune neloială faţă de aliatul german ?“

Nu mai încăpea nici o îndoială că Gehlen încerca să mă atragă pe această cale. A deschis dosarul, a cercetat prima foaie, l-a închis la loc. Mi s-a adresat :

— Pregătindu-ne să-l primim pe invitatul nostru Robert Iamandi, am constatat că nu deţinem nici o fotografie

a acestuia. Faptul nu m-a mirat... e destul de frecvent. Drept care, din primul moment al sosirii oaspetelui român, am dispus efectuarea unor fotografii. Iată-le !

A scos din dosar patru fotografii de formatul unor ilustrate, prinse cu o clamă, și mi le-a trecut.

— Cercetați-le în ordinea în care sînt puse !

Fotografiile, într-adevăr, mă înfățișau cu masca lui Robert Iamandi. Nu știu cînd, unde și cine le-a efectuat. Nici n-avea importanță. Nu erau însă prost făcute. Se simțea mîna profesionistului. Prima fotografie înfățișa un Robert Iamandi cu barbișon și cu chipiul pe cap. În cea de-a doua îmi dispăruse chipiul. În cea de-a treia îmi dispăruse prin retuș și barbișonul. A patra aparținea, fără îndoială, lui Radu Doinaș, îmbrăcat în uniforma de căpitan al armatei române.

— Ei da, acum nu ne mai putem plînge că nu deținem la dosar fotografii ale căpitanului... Robert Iamandi !

A fost pentru prima și ultima oară cînd Gehlen și-a permis să fie ironic cu mine. Am înapoiat fotografiile, menținîndu-mă într-o tăcere riguroasă.

— Fotografiile dumneavoastră, cele cu și fără barbă au circulat pe la toți colaboratorii mei, cu întrebările : „E cineva care-l cunoaște pe Robert Iamandi ? Acest ofițer român apare în vreo fotografie de grup ?“ Și așa mai departe. Identificarea dumneavoastră, domnule Doinaș, trebuie să recunosc, n-a fost deloc ușoară.

A rîs, mai mult pentru sine, lăsîndu-și grijuliu capul mare pe spate ; s-a auzit un pocnet surd, de oase.

— Ați fost trecut prin *metoda mozaicului.*

— N-am simțit, am încercat eu să glumesc cam strîmb.

— Din rapoartele Biroului 2 rezulta clar că Robert Iamandi acționa în țările iberice, uneori și în Balcani. Dar cînd ați descins, s-a constatat că vorbiți o germană perfectă, cu accent berlinez. Și iată așa s-a născut o nouă întrebare.

Am fost tentat să intervin, să povestesc că am avut profesori de germană foarte buni, dar am preferat să tac. Și bine am făcut, căci Gehlen, urmînd *logica mozaicului*, și-a continuat expozeul.

— Presupunînd că ați avut profesori foarte buni, tot ați fi avut nevoie, pentru a vă perfecționa, pentru a asi-

mila în vorbire un accent tipic berlinez, de cel puţin un an de şedere la Berlin. Pornind de, la vîrsta pe care o aveţi, s-a ajuns la concluzia că aţi putut locui la Berlin între anii 1936 şi 40...

Logica metodei mă turtea puţin cîte puţin. Aş fi vrut să curm totul, strigîndu-i în gura mare: „Da, domnule, sînt Radu Doinaş! Ce vreţi de la mine?" Dar mă temperam..., mă temperam tot timpul, spunîndu-mi: „Ai răbdare! Ascultă-l pînă la capăt. Cine ştie cînd o să mai dai ochii cu el!"

— Actriţa Karla Helldorf a descoperit înclinaţia lui Robert Iamandi pentru formulări literare. La Berlin aţi avut un „Fiat", nu-i aşa?

Mi-am amintit în felul acesta de convorbirile cu Karla în timp ce parcurgeam itinerarele turistice ale Königsbergului. Deci actriţa mă trăgea de limbă... Doamne, şi ce mecanism fusese declanşat în jurul lui Robert Iamandi! Iar bietul maior Medoiu care-şi închipuia că în privinţa identităţii totul o să meargă strună...

— Ca să nu mă lungesc prea mult, aş vrea să vă mai povestesc că specialiştii mei au ajuns la concluzia că Robert Iamandi a stat o vreme la Berlin. Fiind însă ofiţer de carieră, el nu putea să stea decît beneficiind de cea mai bună acoperire, iar cea mai bună acoperire e cea diplomatică. Apropo, ce impresie v-a lăsat unchiul Karlei, generalul Karl von Helldorf?

— Întrebarea face parte din metoda mozaicului?

— Văd că aţi început să vă acomodaţi cu ea, nu-i rău...! Da, ţine de metodă!

— Mi-a făcut o impresie excelentă. Păcat că nu am putut conversa cu el după placul inimii.

— L-aţi mai întîlnit vreodată înainte de a vizita Prusia?

— Nu..., am rîs eu. Totuşi aparţinem unor contingente diferite.

— El, în schimb, susţine că vă cunoaşte... că v-aţi mai întîlnit...

— Imposibil... Poate să se fi întîlnit cu tatăl meu în toiul luptelor de la Mărăşeşti.

Gehlen a rîs pentru a doua oară. Pe urmă s-a ridicat, s-a dus la dictafon şi i-a cerut secretarei să-l introducă pe domnul general Helldorf.

După cîteva secunde, uşa s-a deschis larg. În cabinet a intrat generalul, unchiul Karlei. Infirmul îşi manevra singur căruciorul : era îmbrăcat ca la paradă, în uniforma sa de general de divizie, cu Crucea de fier la gît, cu toate baretele de rigoare pe pieptul său lat şi voinic. Pe genunchi se odihnea, împreună cu un creion, nelipsitul bloc-notes al conversaţiilor sale. Mi-a zîmbit ca unui vechi prieten.

Gehlen a înlăturat scaunul din capul mesei, aşa ca generalului să-i revină locul cuvenit ierarhic. Priveam toate acestea de parcă aş fi căzut din lună. Mi-a făcut semn să mă aşez ; în momentul în care m-a văzut pe scaun, mi-a împins carnetul. Nu era scrisul invalidului, ci al Karlei. „Mi-e dor de tine... Aş vrea să te mai văd înainte de plecare... Pa !" Urma semnătura ei. Desigur, am zîmbit politicos, mulţumindu-i însă cu glas tare.

— Revederea cu Karla nu mai depinde de mine, ci de gazde...

Generalul, parcă mai impunător decît în ambianţa civilă din casa nepoatei, mi-a comunicat imediat răspunsul... *Se aranjează... Dl lt.-col. G. este un vechi prieten al meu !*

Gehlen a confirmat afirmaţia generalului printr-o înclinare a capului. Nu se arăta însă dispus să-şi schimbe atitudinea sobră şi ponderată.

A urmat o tăcere cam bizară în care ne priveam ca nişte inşi dezorientaţi, incapabili să înţelegem cine şi de ce ne adunase în jurul mesei. Desigur, i-a revenit amfitrionului misiunea să spargă gheaţa, căci, la urma-urmei, el era realizatorul acestui neaşteptat spectacol.

— Domnule căpitan, în prezent, cînd nu mai am nici o ezitare în privinţa adevăratei dumneavoastră identităţi, aş dori să manifestaţi o mai mare înţelegere pentru toate cele petrecute şi se vor mai petrece de acum încolo.

După cîte ştiam, generalul Helldorf era numai mut, nu şi surd. Devenise, cu sau fără voia sa, martorul ocular al unei convorbiri pînă atunci strict secrete. L-am iscodit cu coada ochiului : părea că adormise sau că îşi lăsase pleoapele să nu ne mai vadă.

— Domnule Doinaş, domnul general Karl von Helldorf susţine că totuşi vă cunoaşteţi, că-i sînteţi un vechi prieten şi că v-aţi mai întîlnit.

Mi-am răsucit brusc capul spre unchiul Karlei ; l-am găsit înfruntîndu-mă cu ochii deschişi.

— Pot să jur că nu l-am văzut în viaţa mea pe distinsul bărbat.

— E ceva adevărat în ce susţineţi, domnule căpitan... Nu l-aţi văzut.

M-am enervat şi mi-am exprimat imediat şi motivele enervării.

— Domnule locotenent-colonel, în urma discuţiilor noastre, am fost convins că sînteţi un bărbat înzestrat cu o logică excepţională. De ce ţineţi să-mi schimb părerea ? Nu agreez absurdul nici măcar în conversaţii.

Gehlen i-a aruncat generalului o privire, dar nu de om supărat, gata să-l dojenească că-l indusese în eroare, ci pentru a-i transmite un îndemn. Şi atunci s-a produs marea minune, generalul Karl von Helldorf a prins dintr-o dată grai.

— Aşa e, domnule Doinaş, ne cunoaştem de mult timp, şi încă foarte bine, numai că dumneavoastră nu m-aţi văzut niciodată.

Am fost atît de uluit şi de emoţionat de această lovitură de teatru, încît am încremenit cu gura căscată.

Gehlen a intervenit amintindu-mi :

— V-am rugat să manifestaţi o mare înţelegere pentru tot ce s-a petrecut şi se va mai petrece...

Am încercat, în zăpăceala mea, să fiu spiritual şi am murmurat abia auzit :

— Nu-mi rămîne decît să-l văd ridicîndu-se din cărucior şi umblînd.

Generalul Karl von Helldorf parcă atît a aşteptat : s-a ridicat brusc din cărucior şi, sub privirile mele tîmpe, a făcut cîţiva paşi prin cabinet, paşi de om sănătos, apoi a dat deoparte căruciorul şi şi-a tras un scaun în capul mesei. Perplexitatea mea l-a făcut să zîmbească cu o duioşie care contrasta izbitor cu severitatea uniformei sale. Îmi cunoşteam capacitatea memoriei şi eram în stare să declar, sub prestarea celui mai sfînt jurămînt, că nu-l văzu-

sem niciodată pe acest partener de prestidigitaţie al lui Gehlen.

— Domnule Doinaş, sînteţi încă sub şocul unui spectacol pe care am fost nevoit să-l regizez, vorbi Gehlen. De ce am fost nevoit ? N-am încotro, trebuie să mă repet. Pentru că noi îl aşteptam pe căpitanul Iamandi şi în locul lui ne-am pomenit cu Radu Doinaş. Într-un fel, vinovaţi de acest spectacol derizoriu, dar absolut necesar, sînt şi şefii dumneavoastră... Pentru noi, avînd în vedere intenţiile F.H.O.-ului, era foarte important să ne convingem că sînteţi Radu Doinaş. Constat că v-aţi mai liniştit. Îl voi ruga din nou, respectuos, pe domnul general să ia cuvîntul.

Intr-adevăr, mă liniştisem, mi-am întors din nou privirile spre general — nu, nu, memoria nu mă înşela, nu-i văzusem mutra în viaţa mea — el continua să mă fixeze cu aceeaşi duioşie.

— Da, domnule Doinaş, l-am cunoscut şi pe tatăl dumneavoastră, şi pe un alt camarad al Şcolii de ofiţeri din Poznan, Petrescu.

Deodată, mi-a fost dat să trăiesc o altă minune : vocea... vocea pe care o auzeam..., da, da, vocea asta o mai auzisem... Doamne ! Mi-am pierdut stăpînirea de sine şi am murmurat cîteva cuvinte, însă cu senzaţia certă că aş fi ţipat :

— Herr Weiss ! Herr Weiss * ! Dumneavoastră...

Ca la un semn ceresc, am încremenit tustrei. Nu ştiu cine, cînd, cum m-a redat iar vieţii. Atît mai ţin minte că primele vorbe auzite de mine au venit dinspre Gehlen :

— Vedeţi, domnule Doinaş, că nu v-am minţit ? Nu l-aţi văzut niciodată la faţă, dar de auzit, l-aţi auzit.

A intervenit imediat şi *Weiss,* mai puţin emoţionat decît mine şi dornic să mă ajute în a-mi recăpăta cumpătul şi încrederea în ceea ce se întîmpla în acel cabinet.

— Domnule Doinaş, de la bun început vreau să ştiţi că domnul locotenent-colonel Gehlen este la curent cu colaborarea noastră, cu scopul *Operaţiei Janus.* Doresc să vă mai informez că *noi* — printr-o mişcare a capului arătă înspre şeful F.H.O.-ului, într-adevăr, îl aşteptam pe Ro-

---

* Vezi „Soarele a murit în zori“ şi „Toamnă cu frunze negre“, Editura Militară.

bert Iamandi. Iar în identificarea dumneavoastră ultimul cuvînt eu l-am avut.

Vedeam, auzeam, nu-mi venea să cred. Există cuvinte banale, rostite foarte des în asemenea împrejurări. Le-am folosit şi eu, corespund întru totul unei stări specifice.

— Eu, unul, am crezut că nu mai sînteţi în viaţă. Cum să nu mă bucur de revedere ! Ultimele informaţii despre Doinaş de la *Lola* le-am avut, după acea penibilă întîmplare de la vila lui Schellenberg... Sărmana *Lola* a fost condamnată la moarte şi executată. A murit ducînd cu ea secretul lui *Weiss*, secretul acţiunilor de opoziţie...

S-a oprit brusc, convins că pusese la îndemînă suficiente date ca să înţeleg că prezenţa sa acolo, lîngă Gehlen, nu era întîmplătoare, ba mai mult, că opoziţia în numele căreia ne „vînduse" informaţii în 1940, nu numai că nu se destrămase, ci îşi continua activitatea sub oblăduirea organizaţiei lui Gehlen.

— Domnule Doinaş, într-un cuvînt, sîntem foarte mulţumiţi că în locul lui Iamandi veţi deveni dumneavoastră mesagerul nostru, reintră Gehlen în discuţie. Înainte de a vă lăsa în seama generalului Helldorf, aş vrea să enunţ coordonatele mesajului nostru oral. V-aţi imaginat vreodată, mi s-a adresat Gehlen ceva mai înviorat, îndreptînd spre mine ochii săi, ce-i trădau boala de ficat, ce ar însemna victoria Rusiei sovietice ?

„Nu, nu mi-am imaginat, i-am răspuns eu în gînd. În schimb, mi-am imaginat, şi nu o dată, cam ce ar însemna pentru Europa victoria Germaniei hitleriste." Cu glas tare însă am răspuns :

— Dacă nu mă înşel, cel de-al treilea Reich este angajat într-un război nu numai împotriva Rusiei, ci şi împotriva Angliei, Americii, Franţei, Iugoslaviei şi aşa mai departe. După cîte ştiu, douăzeci şi şase de state au format o coaliţie antihitleristă — Naţiunile Unite. Este deci de presupus că o înfrîngere a Germaniei va însemna, în primul rînd, o victorie a Naţiunilor Unite.

Herr Weiss urmărea discuţia privindu-mă admirativ ; probabil, îi plăcuse replica mea.

— Ar mai fi un lucru, am continuat eu să-mi exprim opiniile, a presupune o victorie a Rusiei înseamnă a ac-

cepta, fie chiar şi ipotetic, ideea că armata roşie ar fi în măsură să refacă drumul de la Stalingrad pînă la Gleiwitz.

În răspunsul său Gehlen a fost necruţător de sincer :

— Dacă în două săptămîni trupele germane din interiorul Stalingradului nu vor atinge obiectivele stabilite de Führer în cadrul actualei campanii, vom fi, din păcate, martorii unei cumplite catastrofe. Vom fi confruntaţi nu numai cu o înfrîngere, ci şi cu un potenţial militar al inamicului a cărui limită ne va fi greu, dacă nu chiar imposibil, s-o cunoaştem... Va fi începutul sfîrşitului... În legătură însă cu întrebarea : a cui va fi victoria finală, a Rusiei sovietice sau a Naţiunilor Unite, răspunsul se complică. N-ar fi exclus ca evoluţia războiului, de astă-dată dinspre răsărit spre apus, să provoace fisuri în alianţa Naţiunilor Unite...

Gehlen mă obliga indirect să-i recunosc capacitatea de a gîndi în timp şi în spaţiu. Inteligenţa sa ieşită din comun era de-a dreptul fascinantă. Într-o vreme cînd alianţa Naţiunilor Unite se dovedea din ce în ce mai omogenă, demonstrîndu-şi forţa pe toate fronturile, Gehlen îşi permitea luxul s-o vadă, într-un plan mai îndepărtat, fisurîndu-se.

— Războiul va cunoaşte o piatră de kilometru, de unde ţări ca America, Anglia, Franţa îşi vor aminti subit că s-au aliat cu un stat bolşevic... pe care trăgeau într-o vreme speranţa că Wehrmachtul îl va înfrînge... Ei bine, nu-l vom înfrînge. Nu din vina noastră, ci din pricina doctrinei lui Hitler şi a lui Himmler privind teritoriile ocupate. Domnule Doinaş, sînteţi şi ziarist, şi comentator de politică curentă, aţi lucrat la Berlin, aţi trecut prin mîna lui Schellenberg, aţi trecut şi prin cea a englezilor... Acum sînteţi aici. Nu ştiu dacă asta reprezintă pentru dumneavoastră o pedeapsă sau un privilegiu al Istoriei. Vreau să spun că aţi trecut prin multe, deci sînteţi pregătit a da răspunsuri. Iată, mai am o întrebare : Cum vă explicaţi că pînă la ora asta Anglia, America n-au deschis încă cel de-al doilea front ?

— Pentru că, se vede treaba, n-au acumulat încă potenţialul necesar unei asemenea operaţii de anvergură.

Generalul Karl von Helldorf își încrucișase brațele la piept și ne asculta cuminte dialogul, a cărui finalitate eu încă n-o întrezăream.

— Nu-i chiar așa, domnule Doinaș. Părerea mea e că acolo unde vor să ne atace, ne atacă și ne lovesc cu forțe puternice, obligîndu-ne să ne repliem. Uitați-vă la ce se întîmplă în Africa de Nord... Mai luați în considerație raidurile bombardierelor engleze și americane. Forța lor de lovire e în creștere. Aș putea să dau și cifre... Nu e cazul. Dacă, realmente, ar dori să deschidă cel de-al doilea front, l-ar deschide și ar înregistra victorii... dar cu siguranță nu vor...

— De ce ? am întrebat eu, cucerit de noutatea discuției.

— Dintr-un calcul elementar, foarte înțelept în lumina intereselor lor. Nouă ne spun : ați vrut război, poftim, îl aveți... Descurcați-vă !... Măcinați-vă forțele !... Măcinați-le și pe ale rușilor ! Sleiți-vă ! Iar cînd aliații occidentali se vor hotărî să debarce pe continent, se vor lovi de un inamic hăituit și vlăguit, în vreme ce forța lor militară va fi una proaspătă și odihnită.

Perspectiva zilei de mîine mă entuziasma. Totuși am replicat :

— Mergeți cu supozițiile foarte departe, iar eu încă nu știu ce doriți de la mine.

Gehlen a rîs în surdină, trist și suferind. Vechiul meu camarad de aventură berlineză, *Herr Weiss*, a izbucnit și el în rîs.

— Anticipînd ziua de mîine, spuse șeful F.H.O.-ului, poate că mai corect ar fi de spus anticipînd preliminariile zilei de mîine, *noi* (această apăsare pe cuvîntul *noi* mă trimitea cu gîndul la generalii germani potrivnici lui Hitler, de care maiorul Medoiu îmi vorbise nu o dată) am ajuns la concluzia că nici o putere occidentală nu va dori să accepte tratative cu reprezentanții partidului național-socialist al lui Hitler și, cum în Germania tradiționalele partide burgheze au fost suprimate laolaltă cu unii dintre conducătorii ei de seamă, ne-am gîndit...

La fereastră, amurgul s-a întunecat brusc. Credeam că numai eu remarcasem fenomenul, în ciuda concentrării mele, dar l-am văzut pe Gehlen ridicîndu-se și ducîndu-se să aprindă lumina. În vremea asta, generalul și-a îngăduit

să mă fixeze iarăşi în raza duioasă a privirilor sale. Gehlen a revenit la locul său, dar nu şi-a mai reluat ideea de unde o întrerupsese, ci a ţinut să-mi amintească de o declaraţie a mareşalului Antonescu :

— Dacă nu mă înşel, într-o confruntare cu Maniu şi Brătianu, mareşalul Antonescu i-a ironizat, spunîndu-le : „Am şi eu partidul meu — armata...“ Şi *noi*, militarii germani, în absenţa unor partide de opoziţie, ne-am pomenit acţionînd ca un partid, ne-am împovărat umerii cu responsabilităţi politice privitoare la viitorul Germaniei... Acum, cînd în faţa noastră se află nu Robert Iamandi, ci Radu Doinaş, trecut şi prin furcile caudine ale englezilor, cererea noastră se adresează în speţă lui şi mai puţin şefilor săi.

L-am întrerupt. Trebuia... Se ivise o chestiune de principiu şi nu voiam ca discuţiile să continue fără a mă delimita din vreme. Mai mult ca sigur că mă credea agent al Intelligence Service-ului.

— Mă scuzaţi... Vă întrerup... Domnule locotenent-colonel, cum vă puteţi închipui că eu, Radu Doinaş, mi-aş permite să-mi iau dreptul de a acţiona pentru cauza dumneavoastră fără a aduce la cunoştinţa şefilor mei această discuţie ?

— Nu mi-am închipuit aşa ceva. Nici în gînd nu-mi pot lua libertatea de a vă jigni, a replicat Gehlen. Nu mă îndoiesc că domnul general Belcea va sesiza esenţa cererii noastre. Vrem să ne creăm o „uşă deschisă“ către englezi şi americani, via Lisabona...

Dintr-o dată, în mintea mea s-a făcut lumină şi am început să pricep întreaga traiectorie a fictivului Robert Iamandi, rostul invitării sale în Prusia. Planul lui Gehlen, atît cît fusese el formulat, mi se părea de domeniul utopiei.

— Bine, am zis, după cîte ştiu eu, în Spania şi Portugalia, ţări neutre, unde se întîlnesc şi se încrucişează ca la Tîrgul de mărfuri din Königsberg toate oficinele de spionaj din lume, Abwehrul şi SD-ul au agenturi puternice... Sînt ca la ei acasă. Le-ar veni uşor să deschidă nu o „uşă“, ci o poartă, şi nu una, ci mai multe.

— Domnule Doinaş, se înţelege de la sine că noi trei, preciză Gehlen plimbîndu-şi ochii de la mine la general, am păşit pe un teren ultraprimejdios. Aş vrea însă să pre-

cizez că, gîndindu-ne la ziua de mîine a Germaniei, noi nu putem risca „uşi deschise" prin Abwehrul sau prin SD-ul din Portugalia.

Abia în momentul acela am observat că inteligenţa lui Gehlen era propulsată de fanatismul propriu castei militarilor prusaci.

— Domnule Doinaş, ating acum, poate, cea mai sensibilă coardă a problemei. Deţin o informaţie provenită dintr-o sursă foarte sigură că în Portugalia acţionează un spion dirijat de români — *Doctorul Ring.* Nu doresc altceva decît ca partea română, prin Radu Doinaş, să ne mijlocească un contact cu *Doctorul Ring,* în vederea atingerii obiectivului nostru.

Liniştea s-a aşternut uşor şi lin ca o lespede de vată. O vreme ne-am studiat de parcă liniştea ne-ar fi adus la acea masă şi nu ştiam cum să spargem tăcerea. Mi-am asumat eu, în cele din urmă, marea răspundere.

— Acum, cînd ştiţi că nu sînt Robert Iamandi, ci Radu Doinaş, vă vine uşor să deduceţi că n-am avut de-a face cu ţările iberice. În privinţa acestui *Doctor Ring,* cu atît mai mult nu am habar.

Le dădeam astfel de înţeles că s-au trudit în zadar, problema portugheză fiindu-mi total străină. Numai Gehlen a înţeles cu totul altceva.

— Vă mulţumesc, domnule Doinaş, nu ne-aţi dezamăgit. Am fost sigur că o să ne ajutaţi... Încă în seara aceasta veţi fi împreună cu domnul general Helldorf la Königsberg. Şi sper că, aşa cum în '40 aţi găsit un teren comun pentru o colaborare rodnică, tot aşa îl veţi găsi şi în '42. Dealtfel, domnul general are mînă liberă în această chestiune şi o să discutaţi împreună toate amănuntele legate de operaţia ce o propunem.

Ne-am ridicat. *Herr Weiss* mi-a făcut un semn cu ochiul care însemna : „O să vezi că o să fie bine !" Apoi s-a instalat în cărucior, cu carneţelul pe genunchi, şi a început să-l manevreze spre uşa deschisă de Gehlen : redevenise infirm. Dincolo îl aştepta infirmiera.

Cînd am rămas din nou singuri, Gehlen a făcut un pas spre mine :

— Misiunea pe care acum o codific ad-hoc *Ziua de mîine* s-ar putea nici să nu aibă loc, a ţinut să-mi mai spună

el la despărţire. Totul depinde de deznodămîntul bătăliei de la Stalingrad. Să dea Dumnezeu ca Frontul de sud să nu se rupă acolo unde „aţa este mai putredă“ ! Iar noi doi ştim unde e mai putredă, nu-i aşa ?

15

La aeroportul Băneasa mă aștepta maiorul Medoiu. Căpitanul Sommer care mă însoţise şi în zborul de întoarcere a rămas în avion din considerente ştiute numai de el. Eram, dealtfel, singurii pasageri ai acelui „Heinkel“ special. Se înserase. Cînd am coborît, am simţit deodată boarea răcoroasă : adia dinspre pădure, răspîndind un iz de toamnă dulce, beată de rugină.

M-am îndreptat spre maiorul Medoiu, am luat poziţie regulamentară și i-am șoptit : „Mai mult ca sigur că sîntem fotografiaţi din avion !“ Mi-a strîns mîna și, în loc de tradiţionalul „Bine ai venit“, mi-a răspuns : „Ia mai dă-i în mă-sa !“

Ne-a ajuns din urmă un soldat ; căra valizele. În faţa aerogării ne aștepta o mașină militară. În jur, linişte şi pustietate. La ceasul acela programul curselor civile, ale Lares-ului se încheiase de mult.

M-am așezat cu Medoiu pe bancheta din spate : valizele fuseseră puse în faţă, lîngă șofer : „Dă-i drumul, băiete !“ a ordonat maiorul cu o asprime nejustificată. În general, l-am simţit distant și rece. Doar mă întorsesem acasă, dintr-o misiune neplăcută, ca să n-o numesc dificilă ! Nu mă așteptam să-mi sară de gît, dar nici să stea aşa, ca de piatră, și nici măcar să nu se intereseze cum am călătorit, dacă am avut parte de un culoar aerian liniștit, dacă am suportat bine zborul ! Tăcea și privea înainte, puţin aplecat spre spinarea lată a militarului de la volan, ca şi cînd ar fi vrut să se convingă cu ochii lui că maşina urma itinerarul dinainte stabilit de el.

Rînd pe rînd, au rămas în urmă podul de peste lacul Băneasa, Fîntîna Mioriţei. Se întunecase de-a binelea, iar rarele maşini care ne ieşeau în cale foloseau „ochiurile“ de lumină permise de prevederile camuflajului. Curînd,

și hipodromul se pierdu undeva, în dreapta noastră. La Arcul de Triumf mașina a cotit la dreapta, luînd-o spre Depozitul farmaceutic al armatei. Șoferul conducea cu siguranță — semn că fusese bine instruit în privința itinerarului. Unde naiba mă ducea ? Medoiu își înghițise limba. Mi-am înghițit-o și eu.

Am recunoscut, în ciuda vitezei și a întunericului, multe locuri : Buzești, Piața Matache Măcelaru. Și, o clipă, am trăit iluzia că Medoiu mă ducea direct la mine acasă, în Cotroceni. Mașina a intrat însă în strada Ștefan Furtună și, după nici o sută de metri, s-a oprit la poarta Regimentului 21 infanterie. Un militar a alergat s-o deschidă. Mașina a intrat în curte, a ocolit clădirea ascunsă în beznă și s-a oprit în curtea cazărmii.

— Să coborîm ! m-a invitat Medoiu ieșindu-și din muțenie.

Am coborît și am privit în jur. M-am lovit de bezna nopții și a camuflajului ; am avut senzația că, de fapt, ne-am rătăcit și am oprit mașina ca să căutăm în întuneric un reper. Sus, pe cer, o puzderie de stele sclipitoare.

— Să mergem ! m-a îndemnat maiorul.

— Să-mi iau valizele...

— Nu le lua, nu-i nevoie !

— Am acolo un cadou din partea lui Gehlen, pentru șefii mei, am răspuns eu cu sarcasm.

— Nici o grijă. N-o să dispară.

Medoiu a luat-o înainte, grăbit. L-am urmat, supărat că nu-i înțelegeam atitudinea.

Înăuntrul clădirii ardeau becuri chioare. Am urcat o scară, am nimerit într-un culoar întunecos. Ne-am continuat drumul în tăcere. Ecoul pașilor noștri viguroși avea o rezonanță stranie, ca într-un film de groază. Ne-au ieșit în cale multe uși. În fine, maiorul a ales una din ele : nu era încuiată. A intrat, mi-a cerut să-l urmez. Dintr-o primă încăpere am dat în a doua. Medoiu părea să fie familiarizat cu încăperea, căci s-a dus direct la comutator și a aprins lumina. După mobilierul smuls întunericului, mi-am dat seama că am ajuns în biroul furierilor. Abia aici, după ce mai întîi și-a scos chipiul și și-a șters fruntea transpirată, maiorul Medoiu s-a întors cu fața spre mine și

m-a apucat prin surprindere de umeri, m-a ţinut aşa de parcă ar fi vrut să mă vadă mai bine, apoi m-a îmbrăţişat bărbăteşte, cu forţă :

— Uf, Doamne, cu cîtă nerăbdare te-am aşteptat !... Tot timpul mi-a fost teamă să nu ţi se întîmple ceva pe-acolo ! Văd însă că arăţi bine. De parcă te-ai fi întors din vilegiatură...

Trecerea maiorului de la o atitudine la alta, de la răceală la tandreţe a avut asupra mea un efect neaşteptat ; mi-a accentuat şi mai mult mîhnirea. Ghicindu-mi starea, Medoiu a încercat să mă lămurească :

— Hai, nu fi supărat pe mine ! Oamenii mei m-au informat că Roeder şi-a pus în mişcare contrainformaţia. Cu ce scop, dracu ştie... Deduc că vor să-ţi afle ascunzătoarea. Au fost cu ochii pe noi atît la aeroport, cît şi pe traseu... Te-am adus aici, pentru că regimentul are mai multe intrări şi ieşiri şi vreau ca urmăritorii să ne piardă urma.

— Bine, dar ce-i cu răceala cu care m-ai întîmpinat ?

— Regie, dragul meu, regie... Voiam ca lui Roeder să i se raporteze că te-am primit cu răceală.

— Unde mă duci de aici ? mi-am murmurat eu întrebarea.

— Acolo unde te-am dus după ce te-am răpit de la hotel.

— Sînt cumplit de obosit ! m-am plîns eu, neizbutind încă să reintru pe o linie normală de plutire.

— O să plecăm imediat, însă cu o ambulanţă.

— Valizele ! mi-am amintit eu. Să nu dispară...

— Fii fără grijă ! mă linişti Medoiu pe un ton mai puţin cazon. Nu te întreb încă nimic, iar tu să nu-mi povesteşti nimic. Mai întîi o să te odihneşti... Să fumăm o ţigară înainte de a pleca de aici... Vrei ?

Chestia cu ambulanţa m-a întristat cumplit. Cum asta, îmi ziceam cu obidă, mă reîntorc în ţară şi sînt primit pe uşa din dos.

— Să fumăm..., îmi propuse din nou Medoiu, întinzîndu-mi tabacherea şi cercetîndu-mă cu interes.

N-am apucat să tragem primele fumuri, cînd au răsunat în uşă cîteva ciocănituri, urmate de întrebarea res-

pectuoasă „Se poate ?". Medoiu a răspuns afirmativ. Un militar a deschis timid ușa și a raportat că ambulanța era pregătită de plecare.

Cîteva minute mai tîrziu, ședeam unul în fața celuilalt : eu pe o targă, Medoiu pe cealaltă. Fumam privindu-ne.

— Chiar crezi că Roeder este interesat să afle domiciliul din București al lui *Iamandi ?*

— Așa cum ți-am spus... În orice caz a înregistrat că ai tras la Regimentul 21 Infanterie... Iar mîine dimineață, *Robert Iamandi* va ieși pe poarta cazărmii și se va plimba țanțoș prin București, ca apoi să se întoarcă la regiment.

Ce mi-a fost dat să aflu în drum spre vila conspirativă a Biroului 2 nu a avut deloc darul să mă calmeze. Am spus că sînt obosit și nu mi-ar strica un timp de reculegere.

— Te vei odihni... N-am zis că mîine dimineață Radu Doinaș va fi acela care va ieși pe poarta regimentului, ci *căpitanul Robert Iamandi.* Am pregătit în vederea acestei misiuni o dublură după chipul și asemănarea lui *Robert Iamandi.*

Tare mi-ar fi prins bine și mi-ar fi ușurat sufletul dacă, în momentul acela, aș fi fost în stare să scot un urlet „à la Tarzan" și apoi să strig cam așa : „Da' mai duceți-vă dracului cu *Robert Iamandi* cu tot !" Mă împiedicau însă cei șapte ani de-acasă, uniforma ce o purtam, pe urmă cearcănele și cutele de pe fața îmbătrînită timpuriu a maiorului Medoiu. Am suspinat, am scos fum pe gură și pe nări și am mormăit nemulțumit :

— Am multe să vă spun... Pe urmă am mai adus cu mine și un dosar...

Aș fi dorit să urmez cu cuvintele : „Ați dat viață unui strigoi — Robert Iamandi — și acum strigoiul ăsta o să vă scoată peri albi", dar mi-am ținut gura.

Restul drumului l-am făcut în tăcere, privind în gol, fiecare cu gîndurile sale. Nici nu știu cînd am ajuns în casa aceea mare și înaltă a Biroului 2, cu cele două valize lîngă mine.

— Știi exact ce vrei ? m-a întrebat Medoiu părintește.

— Da. Să dorm, să mă odihnesc, iar de dimineață, cînd voi deschide ochii, s-o descopăr lîngă mine, ca pe o certitudine, pe Luiza Văitoianu...

Nu mi-a scăpat gestul maiorului : se întorsese spre ușă cu un gest de fereală.

— Îmi pare rău, domnule Doinaș, dar Luiza e plecată din țară cu Gregor von Meisner... E în Germania...

S-a întors din nou cu fața spre mine : avea obrajii aprinși de o roșeață inexplicabilă.

— În Germania ?

— Într-o excursie... Cred că astăzi e la Rostock... Aș vrea să-mi dai dosarul, să-l studiez încă în noaptea asta. Odihnește-te după pofta inimii și, cînd vei simți că ești în putere să stăm de vorbă, dă-mi un semn.

A ieșit din cameră cu dosarul sub braț, iar eu, un timp, am rămas cu ochii ațintiți spre ușă, după care am deschis aparatul de radio și am început să mă dezbrac. O voce de femeie umpluse încăperea cu îndemnul : „Ionel, Ionelule, nu mai bea băiatule !“ În sfîrșit, eram din nou acasă.

PARTEA A TREIA

Toamna agentei „B-40“

1

Document

CARNETUL CIFRAT AL MAIORULUI MEDOIU

— extrase —

● Septembrie 1942. **Serviciile „Nebunei“ sînt de nepreţuit. Iar seiful lui R. reprezintă pentru noi o adevărată comoară. Sînt pus în faţa unei grave dileme. S-o încurajez pe Luiza să continue ? S-o retrag din „linia întîi“ ? S-o ocrotesc şi să mi-o păstrez ? M-ar accepta ca soţ ? Bineînţeles, după terminarea războiului. De ce oare nu mi-aş răsplăti singurătatea ?**

● Întîlnire cu „B-40“. **De cîte ori mă pomenesc în faţa ei, mă emoţionez ca un adolescent şi nu ştiu dacă izbutesc întotdeauna să-mi ascund tulburarea. A primit, pe căi particulare, o scrisoare de la maiorul Gregor von Meisner. Acesta îşi anunţă sosirea. Intră într-o permisie de o lună şi-i propune „Nebunei“ să-l însoţească într-o călătorie în Germania. Mă întreabă cum să procedeze. Iar eu, în loc să-mi dezvălui sentimentele, îi răspund să-mi acorde timp de gîndire.**

● **Ştiu că prin hotărîrea luată o îndepărtez şi mai mult pe „Nebună“ de mine. Pentru totdeauna. Tocmai acum, cînd aş fi putut s-o eliberez de orice misiune şi să-i propun prietenia mea, dacă nu chiar dragostea mea.**

Îi cer agentei „B-40“ să accepte invitaţia lui Meisner şi să ceară includerea cu orice preţ în itinerarul voiajului şi a oraşului Rostock... „De ce ?“ m-a întrebat. Din păcate, n-am putut să-i răspund. M-a înţeles. Dar a făcut o obser-

vaţie întemeiată : „N-ar fi bine să cer includerea în itinerar a încă două oraşe... ca nu cumva Rostock-ul să bată la ochi ?" Are dreptate. Ce repede a deprins „N" profesiunea noastră grea şi riscantă !

2

Gregor von Meisner şi Luiza Văitoianu ajunseră la Rostock către ceasul asfinţitului. Maiorul îşi opri automobilul în faţa hotelului „Doberow", iar acolo avu plăcuta surpriză de a fi întîmpinat de însuşi patronul „Doberow"-ului, un bătrînel de vreo şaizeci de ani, încă viguros, îmbrăcat într-un costum negru de gală. Se recomandă Rudolf Weinner, le ură bun venit chiar la peron, sărută galant mîna Luizei, iar cînd află că doamna nu vorbeşte germana trecu la o franceză acceptabilă.

— V-am rezervat cel mai bun apartament al hotelului, la etajul unu... Vă veţi simţi bine... Vă asigur...

Directorul făcu semn unui alt bătrînel să ia valizele şi să le ducă în apartamentul 107.

— Permiteţi să vă conduc. E pentru mine o mare cinste să primesc în hotelul fondat de părinţii mei în secolul trecut pe un descendent al generalului Ludwig von Meisner.

Luiza avu timp să privească în jur : către asfinţit, soarele incendiase depărtările. În general, avu senzaţia bizară că, deşi senin, cerul era foarte jos... Mai văzu în depărtare ruinele unor clădiri şi ochiul ei de reporter cu experienţă sesiză nu numai liniştea urbei, străpunsă cînd şi cînd de sirenele vapoarelor care intrau sau ieşeau din port, ci şi pustietatea sa.

Gregor von Meisner ascultă cu încîntare politicoasă amintirile domnului Weinner : povestea cum, la sfîrşitul veacului trecut, bunicul lui Gregor dinspre partea mamei fusese oaspetele hotelului şi ce bucuros fusese tatăl său.

Domnul Weinner în persoană le deschise uşa şi le prezentă apartamentul. Luiza îşi exterioriză mulţumirea, flatînd astfel orgoliul hotelierului.

— Exact pe gustul meu, spuse ea în franceză şi, fără să se jeneze de prezenţa onorabilului domn Weinner, se

înălță în vîrful picioarelor și-l sărută pe Grig. Îmi place foarte mult... Aveți cumva și un ghid al orașului ?

Pe fața ușor congestionată a patronului se ivi un surîs trist, de vinovăție.

— De cînd cu războiul nu se mai tipărește nici un ghid turistic, iar cele vechi au fost retrase și interzise. Dar pentru orice informație vă stau la dispoziție. Probabil știți că sîntem un oraș vechi, ctitorit în 1218... de Heinrich Borwin I. Numai Universitatea noastră are cinci sute de ani...

Luiza nu-l lăsă să continue, căci înțelese că limbuția bătrînului proprietar își avea explicația în tăcerile sale sedimentate de absența clienților de altădată și s-ar fi întins la vorbă.

— Vă mulțumesc, domnule Weinner, și vă promit că voi apela la cunoștințele dumneavoastră.

— La ce oră coborîți la cină ?

Von Meisner se uită în ochii verzi ai iubitei lui și se pierdu fascinat în dulcea lor chemare. Înțelegîndu-i simțămintele, Luiza răspunse în locul lui :

— În jurul orei 19.30.

— Vă pregătesc o masă, le promise domnul Weinner, retrăgîndu-se respectuos spre ușă.

Cînd, în sfîrșit, rămaseră singuri, Luiza se apropie de Grig și, mimînd o adîncă tristețe, șopti :

— Am ajuns și la Rostock ! Ne apropiem de sfîrșitul voiajului nostru... Îmi pare rău, Grig...

— De ce ? întrebă el, fără să schițeze vreun gest de a veni lîngă ea.

— Că-i război..., că, în curînd, drumurile noastre se vor despărți din nou...

— De ce nu vrei să te căsătorești cu mine ?

— Grig ! O luăm de la capăt ? răsună dojenitor glasul femeii. Sîntem împreună, nu-i așa ? Să ne bucurăm de voiaj, iar cînd s-o termina războiul, o să vedem. Acum, hai să ne desfacem bagajele și să ne pregătim de cină.

Își petrecu brațele pe după gîtul lui și-l sărută.

Luiza se lăsă într-un fotoliu, își aprinse o țigară și prinse a-l urmări pe Grig cum se pregătea pentru cină. Ca și în alte rînduri, constata că maiorul Gregor von

Meisner, cel dinaintea ochilor ei, semăna din ce în ce mai puţin cu căpitanul Gregor von Meisner pe care Edith von Koller i-l prezentase într-o seară, la „Athénée Palace". Încă din prima noapte a revederii lor, Luiza sesizase lesne schimbările intervenite în firea şi sufletul lui. Devenise mai bărbătos, dar şi mai rezervat ; de aici lungi tăceri, lăsîndu-i, uneori, impresia că ar ascunde ceva sau că ar deţine o taină apăsătoare. Se străduia, ori de cîte ori i se ivea răgazul, să-l descifreze, să-i înţeleagă frămîntările. Ce i s-o fi întîmplat ? Ce oare a intervenit în existenţa lui ? Înainte de a pleca pe front obişnuia ca, în puţinele lor ore de amor, să creeze o atmosferă romantică : recita din Goethe şi Baudelaire, rostea în şoaptă metafore sau chiar aforisme. Cultura sa livrescă depăşea cu mult frontierele culturii germane. Apoi, simplul fapt că stăpînea la perfecţie franceza, indica fără echivoc cît de lipsită de prejudecăţi naţionaliste îi fusese instrucţia.

Nici ea, Luiza, nu refuzase cultura, dar o purta şi o arăta cu simplitatea cu care-şi arăta sînii prin decolteul rochiilor cu o croială provocatoare. Romantismul pe care Grig încerca să-l creeze în momentele cînd se pomeneau în pat, desele sale sfaturi patetice o amuzau, iar uneori o împingeau să-l ironizeze. Toate astea însă rămăseseră de domeniul trecutului. Devenise dur şi pătimaş în pornirile sale erotice, tăcut. Lăsa, în schimb, gesturile să-i exprime simţămintele. Trecea de la mîngîieri tandre la îmbrăţişări bruşte şi violente, refuza să-şi ceară scuze atunci cînd ei îi scăpa cîte un ţipăt „Au, mă doare !". Parcă şi carnaţia lui, altădată albă ca „telemeaua de Brăila", îşi modificase culoarea, devenise mai închisă. Dobîndise oare, în stepa de dincolo de Nipru, mai multă experienţă masculină ? Nu şi-l imagina, la oricîtă fantezie ar fi apelat, pe von Meisner trăgînd după el, cu forţa, o rusoaică blondă şi cu ochii albaştri pentru a o viola în cîmp sau pe un pat de scînduri. Bunăcuviinţa sa înnăscută, fireşte, rămăsese aceeaşi. Dar şi în privinţa aceasta Luiza simţea că Gregor von Meisner nu mai era cel de anul trecut. Tăcerile, crispările neguroase făceau din Grig un bărbat straniu.

Luiza strivi nervoasă ţigara de fundul scrumierei, propria ei incapacitate de a-l descifra şi înţelege o irita.

Cînd Grig își puse vestonul de maior, femeia își aminti deodată de maiorul Medoiu și de ultima lor întîlnire înainte de a pleca în călătorie. Pentru prima oară îndrăznise să se apropie de ea, să-i cuprindă umerii cu un gest intim și să-i vorbească avînd în ochi o lumină pe care femeia voit se ferise s-o tălmăcească. „Te avertizez, Luiza, încă o dată... Misiunea este delicată și primejdioasă. După cîte înțeleg, la Rostock o să stați două sau trei zile. Aici obstacolul principal îl reprezintă, din păcate, chiar Gregor von Meisner. Ca să te miști în voie trebuie să scapi de el."

— Sînt gata ! zise Grig și ea tresări fără să vrea. Pe unde-mi călătorești cu gîndul ?

— Scriam... scriam în gînd viitoarele reportaje... Luiza își întări minciuna cu un surîs suav de femeie ce-și adoră amantul. Nu știu de ce și hotelul, și orașul îmi par pustii...

— Poate vrei să cinăm în cameră ?

— Nu, nu... Ar fi păcat, mai ales că domnul Weinner ne-a pregătit o masă. Hai să-i facem și lui o plăcere, merită...

Luiza îi oferi brațul...

Din capul locului, Luiza se feri să comande aceleași bucate ca și Grig : alese o salată de crudități, două felioare de șalău fiert, fructe.

— Vreau multe crudități !... Uite, am început să iau proporții, se lamentă ea, întocmai ca o fetiță răsfățată.

Domnul Weinner o aprobă înțelegător. Ceru însă îngăduința ca el să le recomande vinul.

— Vin de pe vremea Kaiserului ! se mîndri proprietarul „Doberow"-ului.

— Ce om serviabil ! observă Luiza după ce Weinner se depărtă și se pierdu dincolo de ușa ce dădea spre bucătărie.

— Nu în fiecare zi un von Meisner îi trece pragul, preciză Grig, fără însă a se semeți cu aroganță. Liz, chiar ți-e teamă că o să te îngrași ?

— Foarte ! spuse ea din vîrful buzelor. Dacă vrei să știi, unele fuste nu mă mai încap...

— Mi-ar plăcea să-mi dăruiești un copil...

— Nu știu să fac copii... poate că și din pricina asta nu vreau să ne căsătorim, spuse ea jumătate în glumă, jumătate în serios.

Bărbatului îi înghețä un zîmbet amar în colțul gurii. Luiza nu i-l băgă în seamă. Se uită în jur cu ceva mai mult interes și constată că acea senzație neplăcută de a fi nimerit într-un oraș mort, pe care o încercase sus, în apartament, dispăruse cu totul. Puține mese rămăseseră neocupate. Consumatorii, în cea mai mare parte femei, vorbeau în șoaptă, în timp ce un bătrîn pianist, cu o cocoașă destul de proeminentă în spinare, cînta în surdină melodii germane, vechi cît universitatea orașului.

— Ești tare schimbat, Grig, îți dai seama de acest lucru ?

Luiza regretă imediat incapacitatea ei de a-și ține gura. Nu era nici locul, nici momentul potrivit pentru o discuție atît de delicată. Își închipuise că se va tulbura sau va da semne de nervozitate sau îi va scăpa chiar o grosolănie. Spre mirarea sa, el îi răspunse sec :

— Da, îmi dau seama !

Conversația fu salvată de apariția domnului Weinner, care ținu ca el personal să le umple paharele, amintind încă o dată cu mîndrie :

— Vin de patruzeci de ani ! De pe vremea Kaiserului... Vă doresc o cină plăcută, mai zise și se retrase, lăsînd pe un bătrîn *ober* să oficieze în locul lui.

Luiza ridică paharul ; vinul de culoarea mierei îi aminti de Cotnarul de acasă. I se năzărise acum că stricase ceva în relațiile lor și că ar face bine să încerce să îndrepte lucrurile. De aceea îi declară cu gingășie :

— Mie îmi placi, Grig... Războiul ți-a răpit aerul acela de inocență... te-a călit ca bărbat... Noroc, Grig ! Pentru clipa de astăzi !

Maiorul von Meisner ridică paharul, îl ciocni de cel al Luizei și răspunse cu o tristețe rece :

— Există și o clipă a zilei de mîine... Eu propun să bem și pentru ea !

Încă înainte de a duce paharul la gură și a sorbi din vin, Luiza se neliniști. Avusese senzația că urarea lui Grig nu era decît o aluzie la ceea ce ea urma, în ascuns, să

săvîrşească. Bău temătoare, dar găsi vinul într-atît de bun şi de aromat, încît exclamă spontan :

— E formidabil !

Pe Grig îl înveseli explozia Luizei şi zîmbi ceva mai destins. O pofti să mănînce şi aşteptă s-o vadă ducînd furculiţa la gură, apoi începu şi el să mănînce cu un apetit stăpînit.

„Nu trebuie să şovăi, auzi ea îndemnul lui Medoiu, în timp ce-l iscodea pe sub pleoape pe Grig. Dacă şovăi, eşti un om pierdut... La Rostock trebuie din prima zi să-l scoţi din circulaţie. Dacă simţi că nu ai putere, spune-mi şi anulez misiunea !"

Luiza nu mînca, ci ciugulea. Din pricina gîndurilor care o năpădiseră. Sub apăsarea lor i se năzări că tocmai felul acesta de a cina ar putea să bată la ochi şi să stîrnească în Grig anumite bănuieli. Se surprinse mîncînd deodată într-un ritm alert, însă cu toate gîndurile concentrate într-o singură direcţie — paharul lui Grig.

— Ce-i cu tine ? se interesă bărbatul după ce înghiţise un ultim dumicat dintr-o porţie de şalău. Te uiţi la mine de parcă m-ai vedea pentru prima oară mîncînd... Ai o mutrişoară atît de caraghioasă !

— Adevărul e că în serile astea nu te-am văzut niciodată mîncînd cu atîta poftă, o întoarse ea inspirată.

Subit, obrajii începură să-i ardă : acum i se tot părea că, de fapt, Grig era la curent cu planul lui Medoiu încă de la plecarea lor din ţară. Şi nu făcea altceva decît să aştepte să vadă pînă unde poate să-i ajungă perfidia. Apucă repede paharul de vin şi exclamă din nou :

— E formidabil ! Cred că m-a ameţit... Vai, ce-mi ard obrajii ! Şi ţie îţi ard...

Grig zîmbi, însă nu ca altădată, cu bucurie. Nu mai era în stare să rîdă cu bucurie. Luiza înregistrase mai de mult acest amănunt. „Probabil se găsise cineva care să-l informeze de legătura mea cu Hermann von Rittgen, îşi explică ea. De aici şi absenţa unei bucurii depline. Poate că m-ar fi alungat, dar mă iubeşte prea tare !" Uneori şi-l imagina în postura soţului înşelat, care, oricît s-ar fi chinuit, nu găsea suficientă tărie ca să se desprindă de lîngă femeia infidelă... Un gînd ivit brusc o înspăimîntă : „Dacă şi el, maiorul Gregor von Meisner, are ordin de la şefii lui

să interpreteze un rol... şi, întocmai ca şi ea, aştepta momentul hotărîtor ? Doar şi el e ofiţer de informaţii !“

Îşi ridică ochii din farfurie şi-l văzu pe Grig tamponîndu-şi delicat gura cu şervetul alb şi bine apretat al restaurantului.

— Mă scuzi, Luiza, o să te las singură pentru cîteva minute.

Nu aşteptă răspunsul ei. Se ridică — nu înainte de a-şi controla ţinuta — şi porni spre toaletă.

Luiza se uită peste umăr : nu-l mai văzu. I se făcu brusc frică şi inima i se strînse dureros. Se ivise, în sfîrşit, momentul să acţioneze. Dacă îl va lăsa să treacă, pierdea, cu siguranţă, şi cel de-al doilea moment. În această privinţă avertismentele lui Medoiu fuseseră pe cît de clare, pe atît de categorice. Luiza trase aer în piept şi bătăile inimii îşi recăpătară ritmicitatea dinainte. Mai respiră o dată, şi mai adînc... În clipa următoare stabili că distanţa dintre ea şi paharul cu vin al lui Grig era minimă. Deschise poşeta şi-şi scoase pudriera : se privi în oglinjoară fără să se vadă, apoi o puse pe masă. Se uită în jur : nu avu impresia că era băgată în seamă. Îşi auzi, pe neaşteptate, tîmplele zvîcnind şi cronometrînd astfel scurgerea secundelor. Luă atunci din ascunzătoarea pudrierei acel bob auriu şi gelatinos pregătit de Medoiu şi, prefăcîndu-se că se apleacă deasupra mesei, îl lăsă să cadă în paharul cu vin al lui Grig. În prima clipă, din pricina emoţiei, trăi o ciudată iluzie optică : i se păru că, în contact cu vinul, *bobul* se multiplicase fulgerător, ameninţînd să umple paharul. Închise ochii, iar cînd îi deschise senzaţia se risipi, bobul se dizolvase şi se identificase pînă la dispariţie cu culoarea chihlimbarie a vinului.

Ca să-şi mascheze emotivitatea care întîrzia s-o elibereze din strînsoare, ridică paharul ei de vin şi-l duse la gură. Aşa o şi găsi Grig. Zise :

— Bei ? !... Bei de una singură ? ! Bravo !

Se aşeză, înălţă deîndată paharul său şi căutînd şi găsind cu greu privirea Luizei, spuse :

— De la voi, românii, am învăţat trei cuvinte : Noroc ! Dragoste ! Dor ! Noroc, deci, că datorită lui s-ar putea să am parte şi de Dragoste şi de Dor !

— Să dea Dumnezeu ! zise Luiza în românește și-și auzi glasul răsunînd modificat.

Grig dădu paharul de vin pe gît cu un gest mai puțin aristocratic, făcu pe urmă semn chelnerului să-l umple din nou.

— Ce-i, Liz, te-au emoționat cuvintele mele ? Da, m-am schimbat... La Cotul Donului, într-o singură zi, am murit de șapte ori... Am rămas singurul supraviețuitor al unei unități de elită. Ori de cîte ori moartea mă fixa cu ochii ei negri, fără fund, îmi aminteam, ca printr-o minune, de cele trei cuvinte românești : Noroc ! Dragoste ! Dor !... Să bem, Liz !

Și din nou, Luiza Văitoianu trăi un simțămînt confuz de spaimă și rușine : era sigură că Grig, ascuns pe undeva, văzuse totul și numai dintr-o noblețe înnăscută nu-i arunca în față adevărul.

3

„Bobul" lui Medoiu își făcu efectul în zorii zilei, mult mai curînd decît Luiza Văitoianu se așteptase. Deși Grig coborî din pat atent să n-o trezească, Luiza îl auzi, deschise ochii și-l zări cum, prin întunericul încăperii, se îndrepta spre baie ; un val de fierbințeală o făcu să nădușească sub plapumă. „Dumnezeule, își reproșa ea, cum am putut să fac una ca asta ? !" Îl așteptă încordată să-l vadă revenind. „Numai să nu moară !" se îngrozi ziarista, înfricoșată de ideea că putea să declanșeze la Rostock un asemenea deznodămînt tragic. Dar cînd îl auzi pe Grig trăgînd apa, gîndurile sumbre o părăsiră. Totuși Grig întîrzia acolo. Luă o hotărîre : aprinse veioza, coborî. Ciocăni timidă în ușă. De dincolo se auzi glasul speriat al bărbatului :

— Stai acolo !

— Ce-i cu tine, Grig, ți-e rău ?

Nu primi nici un răspuns și, cuprinsă de remușcări, se mustră : „De unde, naiba, tupeul ăsta ? Să-l mai întreb dacă îi este rău ? ! Doar Medoiu mi-a explicat că o să i se

facă rău, că o să-i întoarcă stomacul pe dos și o să facă și febră..." Luiza însă se lipise de ușă speriată și nefericită. Îl strigă :

— Grig !

Dincolo, el deschisese apa de la chiuvetă și se spăla, fornăind ca un cal. Luiza se depărtă înfrigurată de ușă și se băgă sub plapumă. Cînd, în fine, îl văzu în bătaia veiozei cît era de palid, îl întrebă :

— Văd că ți-e rău... Să chemăm un medic ?

— E groaznic !... E penibil... Am făcut o indigestie cruntă... De la ce oare ?

Un vîrf de cuțit i se înfipsese Luizei în inimă. Repetă întrebarea ca și cînd n-ar fi știut despre ce era vorba.

— Să chemăm totuși un medic ?

— Mi-e tare rău, mai zise și, ca un apucat, alergă din nou la toaletă, ținîndu-se cu ambele mîini de stomac.

Luiza își vîrî rușinată capul în pernă. „Unde mi-a fost mintea ? se frămîntă ea copleșită de remușcări. Nimeni nu m-a silit. Uf, dacă mi-aș fi imaginat spectacolul ăsta !... Doamne, de ce nu m-ai învrednicit cu liniștea de a sta în banca mea ?"

Grig reveni, ca peste cîteva minute să alerge din nou la baie.

— Iartă-mă, Liz, i se adresa el de fiecare dată. Știu că te indispun...

— Lasă-mă să chem un medic...

— O să-mi treacă.

Se întinse în pat, cu fața în sus, iar ea îi puse palma pe frunte.

— Cred că ai și febră...

— Daaa ? murmură el temător.

— Eu chem un medic ! sări Luiza gata să se repeadă la aparat. Grig însă o opri.

Se duse el la telefon și formă un număr. Vorbi probabil cu funcționara de la recepție. Deși atentă, Luiza nu înțelese nimic din germana lor. El însă, după ce lăsă receptorul în furcă, o informă :

— Am cerut un doctor... și am mai cerut să ți se dea o altă cameră.

— Grig, țipă ea revoltată, cum ai putut să faci una ca asta ? !

— Din mai multe motive, îi explică el, chinuit de un val de colici stomacali. Mi-e frică să nu fi adus cu mine vreo porcărie de pe front...

— E o simplă indigestie, singur ai spus... Nu ți-a priit ceva... sau o fi fost ceva alterat.

El nu dădu atenție celor spuse de Luiza și continuă :

— N-aș vrea să te molipsești... să-ți strici programul...

— Vreau să te îngrijesc.

Fața sa frumoasă, aristocratică, se strîmbă într-un zîmbet pe care Luiza îl înțelese anapoda : „Sigur, acum după ce m-ai vîrît în boală, vrei să mă și îngrijești !"

— Nu uita, Liz, că sînt un von Meisner și sînt la mine acasă. Dacă va fi cazul, se va găsi o soră medicală să mă vegheze.

Luiza își ascunse fața în pernă și, de teamă să nu-i scape vreo prostie, mușcă perna. Pînă la apariția medicului rămase nemișcată. Acesta veni însoțit de proprietarul hotelului, care, după ce spuse : „Îmi pare rău, domnule maior !", ieși din apartament. Doctorul, un bătrînel la vreo șaptezeci de ani, miop și adus din spate, o cercetă pe Luiza și zise în germană :

— Doamna ar face bine să ne lase singuri.

Grig îi traduse în franceză rugămintea medicului și Luiza, luîndu-și bricheta și țigările, trecu în cealaltă încăpere a apartamentului. Nu răsuci comutatorul, preferă să rămînă în întuneric. Se apropie de fereastra ce dădea în piața hotelului. Își aprinse o țigară, absentă la zgomotele ce veneau dinspre dormitor. Se crăpa de ziuă. O geană de lumină se chinuia să răzbată prin vata unei pîcle. Cînd, în fine, izbuti, Luiza văzu în depărtare reliefîndu-se ruinele unor clădiri, ale unor Tor *-uri, chiar și ale unei biserici. Ceva mai tîrziu desluși înaltele construcții metalice ale unor elevatoare din port înălțîndu-se spre ceruri.

„Acum de ce ești amărîtă ? se judeca Luiza cu mai puțină asprime. Primul obiectiv al misiunii ți l-ai atins : l-ai scos din circulație pe Grig..., iar la căpătîiul lui se află un medic." Ajunse la concluzia că dacă incidentul cu Grig s-ar fi petrecut la lumina zilei și nu în plină noapte, spaimele ei ar fi fost mai mici.

---

* Poartă, în germană.

— Liz, fii drăguță...

Grig deschise ușa și o invită să revină în dormitor. Îi dădu ascultare după ce stinse țigara. Doctorul își încheiase consultația și își aduna instrumentele pentru a și le așeza în trusă.

— Dragă Liz, doctorul este și el de părere să te muți într-o altă cameră, pînă ce va avea rezultatul analizelor. O să mi le facă chiar în dimineața asta. Domnul Weinner ți-a pregătit deja o cameră.

— Dar ce ai ?

— Îl îngrijorează febra și, iartă-mă, numărul scaunelor. Presupune că-i o intoxicație alimentară.

De parcă ar fi înțeles cîte ceva din dialogul lor în franceză, doctorul întrebă în germană : „Doamna nu are nici un simptom ?“ „Nu, n-are“, traduse Grig răspunsul Luizei. „O rog, dacă se ivește un cît de mic și neînsemnat simptom, să se izoleze imediat în camera dumneaei și să mă cheme urgent.“

— Liz, îmi pare tare rău că trebuie să ne despărțim.

Patronul hotelului ciocăni la ușă, o deschise, dar nu intră.

— Vreau să vă arăt camera... O cameristă o să vă aducă și lucrurile.

— Grig...

— Fă-ți programul... Vizitează orașul... O să-mi treacă !...

O năpădi din nou rușinea și, fără a se mai uita în stînga sau în dreapta, ieși după ce își puse pardesiul peste capot.

— La 204, zise directorul, e aproape de 207.

Ușa era deschisă, camera luminată. Directorul i se adresă în franceza sa greoaie :

— Doamnă, sînt dezolat. Voi cerceta personal alimentele ce i-au fost servite domnului maior von Meisner.

Ca să-l liniștească cu privire la calitatea bucatelor sale, Luiza îi dezvălui îngrijorarea logodnicului.

— Mi-a mărturisit că a făcut pe front ceva asemănător... Crede că-i o recidivă.

— Daa ? exclamă parcă bucuros domnul Weinner și fața i se lumină un pic. Doamnă, dacă doriți o călăuză care să vă prezinte orașul, cunosc o femeie mai în etate care știe și franceza.

— Nu, domnule Weinner, sînteţi foarte amabil... Deocamdată mă îngrijorează starea logodnicului meu, iar, dacă voi dori să mă orientez în căutarea unor obiective turistice, o să apelez la dumneavoastră.

Patronul se arătă măgulit şi o asigură că-i stă cu plăcere la dispoziţie. La plecare se opri, amintindu-şi parcă de ceva. Spuse :

— Ştiţi..., în acest oraş hanseatic, vechi de opt sute de ani, trăiesc numeroşi români...

Luiza mimă o mirare convingătoare :

— Români ? ! Pe aici ? ! De unde pînă unde ?

— Dintre cei fugiţi din România în iarna anului trecut... Locuiesc într-un lagăr al fabricii de avioane. Poate aţi vrea să...

— Nu, nu, îl opri Luiza să continue, sînt ziaristă, dar politică nu fac.

— Doamnă, ca să vă spun drept, nici locuitorii oraşului nu-i prea iubesc. I se păruse probabil că îndrăznise prea mult, aşa că adăugă : Oricînd, vă stau la dispoziţie.

Luizei i se umeziră brusc ochii ; se simţi dintr-o dată teribil de singură într-o lume străină, duşmănoasă, şi care începea chiar cu odaia aceea cenuşie de hotel.

4

Patronul hotelului „Doberow“ îşi manifestă în continuare amabilitatea şi-i pregăti Luizei Văitoianu o schiţă cu principalele străzi ale oraşului, pornind chiar din inima Rostock-ului — Neuer Platz.

— Ca să nu vă rătăciţi, să luaţi mereu ca reper Neuer Platz, îi atrăsese atenţia domnul Weinner. Aici se află biserica Sfînta Maria, veche de patru sute de ani, şi tot aici e şi primăria, construită în stil baroc în secolul al XVIII-lea. Aveţi ce vizita... Din păcate, bombardamentul aviaţiei engleze a lovit cîteva obiective turistice, ca Poarta Kröpelin, biserica Sfîntului Nikolai...

Schiţa îşi dovedi utilitatea şi Luiza se felicită în gînd că acceptase propunerea domnului Weinner. Nimeri direct în Neuer Platz, dădu tîrcoale vechilor clădiri care o

alcătuiau. Se apropie cu interes de biserica Sfînta Maria, îi studie arhitectura gotică, îi căută intrarea principală, o găsi, dar nu se opri, ci își văzu mai departe de drum.

Printre norii înalți și străvezii plutea alene un soare călduț, parcă la întrecere cu briza rece ce adia dinspre Marea Baltică. Își propuse să înceapă vizitarea orașului cu Muzeul de cultură și istorie. „E foarte interesant, i-l recomandase domnul Weinner, posedă o colecție de monezi de o mare valoare, desigur și o galerie de tablouri... Cu el să începeți, ca să vă formați o idee asupra orașului... n-ar fi exclus ca după ultimul bombardament, piesele să fie adunate și depozitate în adăposturi subterane."

Pînă la muzeu, Luiza străbătu străzi înguste, cu case vechi, rustice, din cărămidă roșie. Mirosea a cărbune. O impresionară neplăcut absența oricărei animații stradale, apoi cozile de la brutării, cu femei obosite și înfrigurate. Trecu prin sălile muzeului cu pași rari, manifestînd ici și colo interes ; n-o însoțea nimeni, pentru că nimeni nu știa franceza. De fapt, mai bine de o oră nu făcu altceva decît să se gîndească la misiune, la starea lui Grig, care, cu o febră de aproape 39°, nu mai contenea să alerge la toaletă, la situația sa ingrată. „Numai să nu mi-l doboare definitiv ! Să-l aduc la București viu și sănătos... Să nu-l am pe conștiință." Se plictisea de moarte tot oprindu-se în fața unor portrete clasiciste, reprezentînd marile familii hanseatice ale Rostock-ului.

Cînd se văzu din nou în stradă, răsuflă ușurată. Instinctiv, își înălță fruntea și își lăsă fața să fie mîngîiată și încălzită de razele soarelui. Scoase schița lui Weinner și o cercetă. Citi : Steinstrasse... Langerstrasse... Kröpeliner Strasse... Înaintă pe Kröpeliner Strasse, în care casele scăpate de la bombardament rivalizau între ele prin stilurile renascentist, neoclasicist și gotic... Se opri la nr. 26, unde mîna lui Weinner subliniase cuvintele *Rostocker Hoff* (1822) și admiră, blazată, complexul de clădiri construit de un partizan al neorenașterii. Trecu apoi, tot datorită schiței, prin Hoddenmarkt. În parcul din fața universității, admiră de la distanță statuia ducelui von Blücher ; trecu mai departe prin fața palatului ducelui... Stil baroc... gotic... renascentist... și invers.

Luiza Văitoianu trase o înjurătură ca pe Sărindar, în zilele ei bune : tot ce-i trecea pe dinaintea ochilor era rece, cenuşiu, nesuferit. „Vreau acasă..., îşi zise. Vreau în Cişmigiu... Vreau în Crucea de Piatră... Vreau stilul lui nea Severică-proxenetul... !"

Şi, sub apăsarea acestei stări, căută o străduţă care s-o scoată iar în Neuer Platz. De data asta se opri cu mai multă răbdare în faţa vechii primării ; cu aceeaşi răbdare studie zidurile exterioare ale bisericii Sfînta Maria. Cînd ajunse în dreptul intrării, scrută piaţa în diagonală şi cercetă firmele magazinelor de pe trotuarul opus. Descoperi o firmă — Berăria „La Thomas Marinarul". Faţa i se destinse într-un zîmbet victorios. Deci era capabilă să se descurce şi într-o lume străină, rece şi duşmănoasă. Traversă strada cu un gînd clar, să ajungă pe celălalt trotuar, ca apoi, în drum spre hotel, să treacă în recunoaştere prin dreptul berăriei. Dorea să constate, din vreme, că descrierea maiorului Medoiu corespundea întru totul cu realitatea localului. Puţin mai tîrziu, pe cînd trecea prin faţa localului cu pas rar, simulînd indiferenţa, şi număra o primă vitrină, apoi pe cea de-a doua, în timp ce observa chipurile consumatorilor, Luiza Văitoianu căpătă o deplină încredere în puterile sale de acţiune.

Domnul Weinner o aştepta emoţionat la biroul de recepţie ; îi mărturisi că ţinuse să fie el primul care să-i comunice că domnul maior Gregor von Meisner se simţea ceva mai bine, că i-a dispărut starea de vomă, dar din păcate, febra mai persista.

— Vă mulţumesc foarte mult, sînteţi foarte amabil !

— Coborîţi la prînz sau doriţi să vă servim în cameră ?

— Încă nu am hotărît.

Domnul Weinner o conduse pînă la scară (liftul nu mai funcţiona din considerente de economie), asigurînd-o, în continuare, de bunele sale oficii.

Luiza răsuflă uşurată cînd se văzu din nou singură. „Amabil, amabil, dar şi amabilitatea poate să te sufoce !" Dori să intre să-l vadă pe Grig, pe clanţa uşii atîrna însă un cartonaş pe care scria în franceză, cu majuscule de o şchioapă : „VĂ RUGĂM NU NE DERANJAŢI !" O clipă trăi impresia neplăcută că i se închisese uşa în nas şi,

jignită, se îndreptă spre camera ce o izolase de Grig. Dar odată ajunsă printre cele cîteva lucruri ale ei aflate la vedere, se mai linişti. Ridică receptorul şi ceru legătura cu 207. Îi răspunse chiar Grig, cu voce stinsă, de om slăbit :

— Iubito, mi-e dor de tine !...

— Lasă declaraţiile, Grig... Vreau să ştiu exact cum te simţi. Dacă nu e cazul s-o chemăm pe mama ta la telefon.

— Nu e cazul, Liz... Faţă de primele ore ale dimineţii, mă simt mai bine. Şi febra e în scădere... Mîine vom avea rezultatele analizelor... Tu cum stai, n-ai nici un simptom ?

— Pînă la ora asta, nu...

— Ei, slavă Domnului !

Luiza deveni vorbăreaţă, îi povesti pe îndelete pe unde umblase, ce văzuse.

— Mai vreau să ies şi după-amiază... Am fost informată că, spre seară, organistul de la biserica Sfînta Maria improvizează la orgă.

— Îmi pare rău că s-a întîmplat să fie aşa, spuse el cu amărăciune. Fă-ţi programul în voie, mîine sau cel mai tîrziu poimîine vom fi din nou împreună.

— Te rog, Grig, fă-te mai repede sănătos !

Rugămintea o rostise din toată inima şi propria-i ipocrizie o scîrbi. „Nu mă ştiam aşa ! Pe cine, naiba, din familie oi fi moştenit ? Nici măcar pofta de mîncare nu mi-a pierit."

Coborî. Mîncă bine, cu o poftă întreţinută şi de vinul care-i fusese servit în ajun, fumă apoi o ţigară în faţa unei cafele din *ersatz*. Pe neaşteptate, femeile bătrîne de la celelalte mese o întristară. Pesemne o considerau părăsită şi îmbătrînită. Se ridică, urmărită de privirile intrigate ale domnului Weinner, mereu la pîndă, şi se refugie în camera ei. Dar nici aici nu se regăsi pe sine. O copleşi puţin cîte puţin singurătatea : camera o găsea străină, naviga într-o lume străină, stăpînită de un grai străin... Se repezi la telefon să-l cheme pe Grig, dar se răzgîndi. Un alt gînd pusese stăpînire pe ea. „Nu uita, auzi ea, pe neaşteptate, sfaturile lui Medoiu, că în voiajul ăsta eşti invitata lui Gregor von Meisner şi nu a lui Himmler. Nu este exclus ca acolo unde vei poposi — hanuri, hoteluri — să ţi se scotocească lucrurile... De aceea să nu te desparţi niciodată

de portjartierul „Scandal“, pregătit de noi. Aş zice că este chiar bine să ţi se cotrobăiască bagajele şi să nu ţi se găsească nimic suspect.“

Sub impulsul acestei stări, Luiza Văitoianu îşi făcu de lucru. controlă şifonierul, lucrurile din valiză. Puţin mai tîrziu. înţelese inutilitatea frămîntărilor. „Şi dacă aş constata că mi s-a umblat printre lucruri, conchise ea, ce aş realiza cu asta ? Portjartierul e pe mine, iar documentul e ascuns acolo între balene !“ Revăzu în gînd firma „Berăria «La Thomas Marinarul»“, cu cele două vitrine mari, şi îşi spuse că, decît să fiarbă în sosul singurătăţii din cameră. mai bine să se pregătească pentru a ieşi în oraş. Deschise şifonierul şi se văzu reflectată în oglinda sa interioară. Îşi scoase rochia şi rămase în furou ; îi făcu plăcere să-şi admire corpul prin mătasea trandafirie a combinezonului. Îşi pipăi şoldurile, simţi conturul portjartierului strîngînd-o fără să-i jeneze pîntecul, îşi eliberă ciorapii, apoi îşi scoase portjartierul şi-l ţinu în mîini, ca pe un lucru rar şi de preţ. „E «Scandalul» meu, tip «Medoiu», se lăudase maiorul. La urma-urmei, trebuia să-ţi fac şi eu un cadou, nu-i aşa ? Acum o să te învăţ cum să-l foloseşti...“ Ascultîndu-l, Luizei îi venise să rîdă. Rîse şi acum, în singurătatea camerei. Din locul unde se aflau plasate cele cîteva balene-ascunzătoare, scoase la iveală „mesajul“ ce urma să i-l transmită lui *Tudor :* era scris pe foiţe speciale, care, odată împăturite, să poată ocupa spaţiul unei cutii de chibrituri.

„Dacă vrei să-ţi faci dovada voinţei şi inteligenţei tale, îi atrăsese maiorul atenţia, caută să nu citeşti ce-i scris pe aceste foiţe.“

Se stăpînise. Deşi ori de cîte ori umbla la portjartier, i se aprindea în suflet o curiozitate morbidă. La Hamburg, în ajunul plecării spre Rostock, se încuiase în baie şi nu lipsise mult ca să afle secretul mesajului. Dar şi atunci răsunase ca din ceruri vocea lui Medoiu : „Luiza Văitoianu, ţine minte ce îţi spun : un aviator se prăbuşeşte cu avionul său o singură dată, şi nu pentru că ar fi fost un pilot prost, ci pentru că a fost tentat să calce una din nenumăratele instrucţiuni de zbor. Şi un spion, oricît de iscusit şi de viclean ar fi, nu cade decît o singură dată. Din aceleaşi cauze : ale nerespectării unor instrucţiuni privind conspirativita-

tea... Numai că un spion căzut în timp de război în mîinile inamicului sfîrşeşte în faţa plutonului de execuţie."

Clipa mult aşteptată a despovărării de misiune se apropia. Împături mesajul, după care scoase din poşetă două cutii de chibrituri aduse din ţară. Una din ele era plină, cealaltă goală. Îndesă fără nici un efort mesajul în cea de-a doua cutie. „Oare care să-i fie valoarea ? se întrebă Luiza gînditoare. Merita riscul ? Merita oare să-l îmbolnăvesc pe Grig ?"

Se uită la ceas. Începu din nou să se îmbrace. Portjartierul nu i se păru mai uşor. Apoi, aşa cum îi indicase Medoiu, îşi puse pardesiul bleumarin, îşi petrecu în jurul gîtului o eşarfă verde. De aceeaşi culoare îi era şi bascul pe care, aranjîndu-l pe cap, recunoscu că-i venea bine şi i se asorta cu părul acaju.

5

De intilnirea cu *Tudor* o mai despărţea un ceas şi Luiza Văitoianu se folosi de acest răstimp pentru a trece în revistă cîteva magazine de pe Neuer Platz. Le găsi cu rafturile goale, jalnice, cu negustori bătrîni discutînd în şoaptă cu alţi bătrîni. Cînd o zăreau, tăceau speriaţi şi o cercetau cu o neascunsă nedumerire : „O străină în Rostock, şi încă după bombardamentul englezilor ? !"

După trei asemenea treceri prin magazine, Luiza Văitoianu se sătură să-şi mai piardă astfel timpul. S-ar fi aventurat, dintr-o curiozitate strict profesională, şi prin zona portului, în căutarea unor imaginare cabarete portuare, dar fără Grig la braţ o tentativă ca asta ar fi fost curată nebunie.

Păşea rar, se oprea în dreptul unor clădiri lovite de bombe, se prefăcea impresionată şi pornea mai departe, după schiţa bine întocmită de Weinner.

„Noroc de port şi de secţiile «Heinkel» de la suburbiile oraşului, că altfel, după bombardament, am fi fost o localitate pustie îi explicase stilatul patron al hotelului. Cei mai mulţi locuitori s-au evacuat din oraş în satele din jur...

Orice s-ar întîmpla, eu nu-mi părăsesc orașul, se lăudase el, aici m-am născut, aici vreau să mor !"

Luiza se mai opri ici-colo, se mai arătă interesată de cîte o vitrină prăfuită, păstrînd, ca niște vestigii ale trecutului, vechi pălării de fetru, cu boruri mari, așezate pe niște calapoade amintind capete de femei fără chip. În clipele acelea controla dacă nu cumva era urmărită. Maiorul Medoiu o învățase, deși ea încercase să-l convingă că-i va fi întotdeauna greu pe stradă să deosebească un „admirator" de un agent pus s-o fileze. Medoiu, rîzînd, o liniștise în felul său, sugerîndu-i încredere în forțele proprii : „Tu, Luiza Văitoianu, ai mai mult fler de spioană decît îți imaginezi... Flerul ăsta, o să vezi, o să-ți sară de multe ori în ajutor !"

O flatase, cu ce altceva ar fi putut Medoiu s-o ajute ? Mult lăudatul ei fler nu erau, în realitate, decît experiența sa gazetărească, îndrăzneala de a se vîrî *liberă* și *nesilită de nimeni* în afacerile obscure ale proxeneților și ale negustorilor de carne vie.

Nu, nu se luase nimeni după ea, nici măcar un admirator. Toate controalele îi demonstrau una și aceeași certitudine.

Soarele asfințise sau dispăruse, dar cerul, deși fără nori, scutura deasupra orașului o umbră răcoroasă. Dinspre port izbucni vuietul gros, încărcat parcă de fum, al unui vapor care se pregătea să intre în radă sau poate să o părăsească. Luiza se uită la ceasul de mînă. Pe măsură ce se apropia de berăria „La Thomas Marinarul", bătăile inimii i se întețiră. Își încetini pașii, așa încît, atunci cînd va trece prin dreptul localului, necunoscutul *Tudor* să aibă răgazul să-i vadă prin geamul vitrinei eșarfa și basca.

Din pricina emoției, ochii i se împăienjeniră pe neașteptate. Lăsă în urmă prima vitrină, apoi pe cea de-a doua. Nu zărise fețele consumatorilor și se îngrijoră la gîndul că misiunea ar putea să dea greș.

„Am trecut prea repede, se dojeni ea fără nici un motiv. Nu cred că *Tudor* m-a văzut."

Nu privi în urmă. Se depărtă cu vreo treizeci de metri de berărie, după care traversă Neuer Platz, îndreptîndu-se spre biserica Sfînta Maria... Numai cînd ajunse aproape de

intrare, se opri și iscodi piața : observă un bărbat îmbrăcat într-o scurtă neagră, marinărească, venind dinspre berărie spre biserică și de data asta o podidiră lacrimile de bucurie, exact în momentul cînd păși în lăcașul Sfintei Maria... I se făcu dintr-o dată frig : înăuntru dăinuia o lumină slabă, întreținută mai mult de lumînările aprinse. O orgă nevăzută plîngea molcom, cu sunete de jelanie. În strane, cîteva femei plîngeau și ele rugîndu-se.

Luiza alese o strană, se așeză și își deschise imediat poșeta. Scoase de acolo, odată cu batista, și cutia de chibrituri, pe care o puse alături. Geanta rămăsese deschisă, ca o imensă gură căscată. Își împreună apoi mîinile a rugă și-și plecă smerită capul. Și, ciudat, i se păru că orga îi sărise în ajutor și se ruga în locul ei.

Puțin mai tîrziu, bărbatul în scurtă neagră se așeză lîngă ea și prinse a se ruga cu fruntea plecată. Luiza îl iscodi cu coada ochiului, întrebîndu-se dacă omul a observat cutia. Nu trecu mult și acesta scoase din buzunarul surtucului cutia sa de chibrituri și o lăsă discret să cadă în poșeta deschisă a vecinei de strană. Luă după asta, liniștit, mesajul Bucureștiului.

În clipa următoare îl auzi pe *Tudor* șoptindu-i :

— Nu știam că *Bucur* o să-mi trimită o femeie.

Auzind vorbă românească, Luiza, ca prin minune, își recăpătă umorul :

— Păi nu ți-a trimis o femeie, ci o cutie de chibrituri...

Tudor însă nu avea timp de glume.

— Reține, te rog, bine, ceea ce n-am mai apucat să scriu în mesajul de răspuns. Întreaga conducere legionară, atît cea din lagărul de la Rostock, cît și cea din lagărul de la Berkenbrueck, a fost reactivată brusc de către Himmler. Circulă printre legionarii de aici zvonul că dacă înfrîngerea de la Stalingrad devine o realitate, n-ar fi exclus ca Hitler să încerce să aducă din nou la putere un guvern condus de Horia Sima. Ai reținut ?

— Am reținut, răspunse Luiza tulburată.

— E foarte important.

— Am înțeles...

— Atunci poți să pleci...

Luiza Văitoianu îi dădu ascultare, deși ar fi avut chef să se întindă la vorbă. Ieși. Afară, Neuer Platz se înfășu-

rase în umbrele amurgului. Se făcuse și mai rece. Luiza mări pasul și, refăcînd mental cele petrecute, constată cu dezolare că nu izbutise să surprindă nici măcar o trăsătură a lui *Tudor*, a agentului strecurat de Medoiu în tabăra legionarilor fugiți din țară după ce se răzvrătiseră împotriva lui Antonescu.

Numai cînd se apropie de hotel, Luiza își aminti de Grig, apoi de portjartierul în care urma să ascundă raportul lui *Tudor*.

Trecu pragul hotelului ușoară ca fulgul, spunîndu-și fericită că, îndeplinindu-și misiunea, izbutise să slăbească cel puțin cu un kilogram. Ce își putea dori mai mult o femeie pentru a avea o siluetă zveltă ?

6

STENOGRAMA

convorbirii dintre generalul-colonel (r) BELCEA ȘTEFAN și scriitorul CORNELIU CARA

— extrase —

Corneliu Cara : **Tovarășe general Belcea, mă văd nevoit să vă deranjez din nou.**

General-colonel (r) Ștefan Belcea : **Nu-i nici un deranj... Vă stau la dispoziție... Numai memoria să mă mai ajute.**

Corneliu Cara : **De astă-dată aș vrea să vă pun cîteva întrebări în legătură cu ziarista Luiza Văitoianu.**

General-colonel (r) Ștefan Belcea : **Agenta „B-40". Vă rog, aștept întrebările.**

Întrebare : **Ce a însemnat misiunea ziaristei ? Valoarea sa ? În carnetul cifrat al maiorului Medoiu n-am mai găsit nici o referire la rezultatele misiunii agentei la Rostock.**

Răspuns : **Știți că în ianuarie 1941, după ce armata a lichidat rebeliunea legionară, numeroși legionari, în frunte cu Horia Sima, au fugit din țară și s-au refugiat din nou în Germania.**

Î. : Iertaţi-mă că vă întrerup. Faptul ca atare, din punct de vedere diplomatic, mi se pare fără precedent în relaţiile dintre două state aliate. Rebelii legionari încearcă cu arma în mînă să-l înlocuiască pe generalul Antonescu de la conducerea statului, pe omul care a semnat alianţa cu Reichul lui Hitler, dau greş, fug în ascuns din ţară şi îşi găsesc adăpost în statul cu care Antonescu s-a aliat ? !

R. : Nu este singura situaţie absurdă sau tragicomică din perioada aceea. În mod normal, Ion Antonescu ar fi trebuit încă de pe atunci să se lămurească cu privire la loialitatea lui Hitler. Orice om cu judecată putea să-şi pună întrebarea : Cum mai vine şi treaba asta, domnule Hitler, legionari înarmaţi cu arme automate germane trag în mine, în ostaşii armatei mele, dau şi foc în plină stradă unor ostaşi, iar tu, în loc să mi-i legi şi să mi-i trimiţi pachet înapoi la Bucureşti, ca să-i judec pentru fărădelegile lor, le dai casă şi masă ? ! Ce fel de aliat îmi eşti ?

Î. : A protestat Antonescu la Berlin ? A cerut extrădarea rebelilor ?

R. : Nu ! S-a mulţumit doar să pună anumite întrebări şi i s-a răspuns că rebelii au fost imobilizaţi şi internaţi în lagăre, că vor fi supravegheaţi cu stricteţe, că lui Horia Sima i se va închide gura, iar generalul Ion Antonescu să fie liniştit din acest punct de vedere.

Î. : De fapt, care era realitatea ?

R. : Realitatea era asta : tot grupul a trecut din nou sub pulpana ocrotitoare a lui Himmler, adică a R.S.H.A.-ului şi a S.D.-ului, iar Horia Sima trăia bine mersi... Conducerea legionară a fost instalată în localitatea Berkenbrueck am Spree, iar membrilor de rînd li s-a rezervat un lagăr de muncă la Rostock. Aş vrea să precizez că lagărul legionar de la Rostock nu trebuie confundat cu lagărele de exterminare înfiinţate de Himmler şi de Gestapoul său. Am săvîrşi o eroare... Lagărul legionar era, mai curînd, o tabără de muncă. Legionarii aveau libertatea de mişcare ; lucrau la secţia de asamblare a avioanelor „Heinkel", erau plătiţi şi hrăniţi normal... Împuterniciţi de-ai lui

Himmler, în frunte cu Müller, șeful Gestapoului, menţineau o legătură permanentă cu ei.

Î. : Generalul Antonescu a avut cunoștință de această realitate ?

R. : Desigur. Atît Serviciul special de informaţii al lui Eugen Cristescu, cît și Biroul 2 aveau agenţi plantaţi printre legionarii transfugi. Al nostru, precum știţi, era Tudor...

Î. : Cum a reacţionat Ion Antonescu în faţa unei asemenea realităţi ?

R. : A organizat în vara anului 1941, după începerea războiului din Răsărit, două mari procese împotriva rebelilor și a mișcării legionare. S-au dat verdicte capitale împotriva unor căpetenii. Horia Sima a fost condamnat la moarte în contumacie, în rînd cu asasinii lui Iorga și Madgearu, în rînd cu făptașii masacrului de la Jilava. În felul acesta, conducătorul statului a dat de înţeles Berlinului că s-a delimitat definitiv de rebelii legionari din Germania, că nu exista împăcare între el și Horia Sima.

Î. : Cum au reacţionat Hitler și Himmler ?

R. : Printr-o totală indiferenţă... Aveau pe cap probleme mai importante — războiul.

Î. : Cum au reacţionat organele române de contrainformaţii ?

R. : Indiferenţa lui Himmler ne-a intrigat și ne-a pus pe gînduri. De ce, după atîtea semne de loialitate din partea lui Antonescu, Berlinul, în loc să ni-i predea pe cei judecaţi și condamnaţi în contumacie de Tribunalul militar de la București, cum ar fi fost normal, le oferă condamnaţilor, în continuare, ospitalitate ? Nu exista decît un singur răspuns ipotetic : că Himmler dorea să menţină gruparea legionară de la Berlin în rezervă, ca pe o masă de manevră. Desfășurarea ulterioară a evenimentelor ne-a dovedit că n-am greșit în supoziţiile noastre. De aceea am acordat o mare atenţie surselor infiltrate printre legionarii din Germania.

Î. : De ce a fost necesară misiunea Luizei Văitoianu ?

R. : Tudor al nostru se afla plantat printre legionari încă din 1938, dar nu l-am folosit, l-am conservat. Abia în toamna anului 1941 l-am reactivat. Totuşi legăturile cu el cam scîrţîiau. Transmiterea informaţiilor era anevoioasă. De asemenea şi expedierea chestionarelor noastre către el. Ne-am gîndit atunci să găsim noi soluţii, mai eficiente... Să-l chemăm pe Tudor la Bucureşti sau într-un alt loc, peste hotare, pentru un instructaj, vă daţi seama, era de domeniul irealului. Atunci s-a ivit posibilitatea de a o folosi pe Luiza Văitoianu.

Î. : Deci care era valoarea documentului pe care „B-40" l-a predat lui Tudor ?

R. : Documentul cuprindea instrucţiuni cu privire la realizarea unui nou canal de scurgere a informaţiilor, precum şi un chestionar cu întrebări.

Î. : Cum aţi apreciat valoarea documentului adus de „B-40" în ţară ?

R. : Vă pot spune că documentul transmis de Tudor prin mijlocirea agentei „B-40" avea o importanţă aparte : în primul rînd ne-a pus la curent cu lupta fracţionistă din conducerea legionară. În al doilea rînd, ne-a pus în gardă, ne-a alarmat, în legătură cu o mare diversiune pe care Himmler şi R.S.H.A.-ul o pregăteau împotriva ţării noastre. Era vorba de aşa-numita fugă a lui Horia Sima din „închisoarea" lui din Germania. Vă amintiţi momentul ? „Fuga" lui Sima s-a produs cam pe la mijlocul lui decembrie 1942... Momentul ne-a găsit pregătiţi, de asemenea şi pe cei de la S.S.I.

Î. : Ce înseamnă că v-a găsit pregătiţi ?

R. : Alertaţi din vreme, agenţii serviciilor noastre au fost pe fază, au putut şi ei să ţină sub observaţie „fuga" lui Sima. Într-un cuvînt, scenariul diversiunii a fost dejucat la vreme.

Î. : Ce obiectiv avea această diversiune ?

R. : Să-l sperie pe mareşal, să-l şantajeze, să-i forţeze mîna în problemele economice şi militare, să-i atragă atenţia că, dacă după Stalingrad ar avea de gînd să se depărteze de alianţa cu Axa Roma-Berlin, Hitler ar avea cu cine să-l înlocuiască.

Î. : Credeţi că Hitler era la curent cu înscenarea lui Himmler ?

R. : Ştiu la ce vă referiţi, la memoriile lui Schellenberg, nu-i aşa ? Fostul şef al S.D.-ului susţine în cartea sa că Hitler, auzind de fuga lui Sima în Italia, s-ar fi înfuriat şi ar fi ordonat să fie prins cu orice preţ. Tot el mai susţine că Sima ar fi fugit în conformitate cu un plan propriu, înşelînd astfel ospitalitatea lui Himmler şi a Gestapoului. Gogoaşe postbelice ! Să fim serioşi ! Ce interes avea Sima să fugă din Germania şi să-şi abandoneze la Rostock şi la Berkenbrueck camarazii ocrotiţi de Himmler, să-i lase acolo ca ostateci ? Şi unde să fugă ? În Italia ! Păi acolo se găsea o reţea puternică a Gestapoului... Ca pe urmă să ajungă unde ? În România, unde era condamnat la moarte şi risca să fie prins în orice moment, cum, dealtfel, a mai fost prins ! Oricum n-ar fi putut să pună mîna pe putere fără aprobarea şi sprijinul lui Hitler. Adevărul e că mareşalul a protestat la Berlin, la cancelaria lui Hitler şi a lui Ribbentrop, arătîndu-se jignit că, în felul acesta, i se punea sub semnul îndoielii loialitatea faţă de Berlin. Era taman declaraţia aşteptată de Führer. Iar Hitler, ca să-i dovedească lui Ion Antonescu că-i este un „prieten sincer" şi-i acordă, în continuare, credit, a ordonat „prinderea" lui Sima... şi aducerea lui înapoi, în Germania. Ordinul i-a fost îndeplinit. Baronul von Killinger s-a grăbit să-i comunice mareşalului vestea că Sima a fost nu numai arestat, ci şi lichidat. Noi însă, prin sursele noastre, am stabilit adevărul... Himmler nu s-a atins de legionari, chiar dacă i-a internat la Buchenwald. Acest lagăr, pe lîngă un sector de exterminare în masă, mai avea şi alte sectoare, cu vile situate mai aproape de Weimar, unde se trăia omeneşte. Himmler cunoştea exact valoarea „mărfii" din „depozitele" sale şi a păstrat-o pentru „zile negre". La 23 August 1944, cum bine ştiţi, i-a scos pe legionari de prin toate ascunzătorile şi a format, la Viena, un guvern verde. Pentru că tot am ajuns aici,

să vă mai spun una bună : în ianuarie 1945, deci cu trei luni înainte de prăbușirea Germaniei hitleriste, Horia Sima îi adresa lui Himmler o telegramă în care îl ruga să aprobe ca membrii guvernului său să poarte uniforma neagră a SS-ului.

Î. : Dumneavoastră cînd ați aflat de această telegramă ?

R. : Curînd după ce a fost expediată la Berlin, datorită lui Tudor, dar, mai ales datorită curajului și patriotismului Luizei Văitoianu, care ne-a ajutat, prin acțiunea ei, să reașezăm legăturile cu agentul nostru de la Rostock pe baze conspirative foarte trainice.

Corneliu Cara : Tovarășe general, vă mulțumesc foarte mult !

General-colonel (r) Ștefan Belcea : Vă mulțumesc și eu, căci întîlnirile cu dumneavoastră sînt prilejuri de aduceri-aminte.

Deznodămîntul

I

— E chiar atît de gravă situaţia ?

În aşteptarea răspunsului, Luiza Văitoianu se opri cu ţigara aprinsă între degete în dreptul biroului lui *don Calandru.*

— Fato, îţi spun doar atît, jalea-i mare. Întinse a neputinţă braţele, îmbrăcate pînă dincolo de coate în nişte mînecare jegoase, iar ochelarii îi alunecară spre vîrful nasului.

— Bine, dar comunicatele ? ! încercă ziarista să-l contrazică fără vlagă.

— Dă-le'ncolo de comunicate ! Sînt ca nişte prişniţe puse unui mort... Ascultă ce îţi spun : e doliu mare. Acum toată lumea îi dă dreptate lui Iacobici, generalul.

Luiza Văitoianu se uită dezorientată la secretarul de redacţie şi, după ce mai trase în piept cîteva fumuri de ţigară, îşi exprimă îngrijorarea :

— Ce-o să fie acum ?

Don Calandru ridică dezolat din umeri, iar faţa-i obosită, încrustată de cute adînci, se strîmbă ca sub apăsarea unei dureri.

— De unde să ştiu ? Din ziare ? Din ziarele noastre ? De la radio ? Tu crezi că ştie cineva ce o să fie ?

Luiza ieşi tăcută din biroul secretarului de redacţie, muşcîndu-şi nervoasă buzele, şi trecu în biroul ei. Deodată simţi trepidaţia rotativelor de la subsol răspîndindu-i-se în toată fiinţa, ceea ce i se întîmpla foarte rar şi atunci numai

în momentele cînd era într-o cumplită stare de surescitare. Se pregăti să părăsească redacția. Își luă lucrurile și coborî în stradă ; o învălui gerul, care în acel decembrie se ivise înaintea obișnuitelor zăpezi. Cerul era jos, neguros și sumbru. „Va fi un Crăciun trist, îi spusese *don Calandru*, adînc îndurerat de veștile de pe front. Ne vom jeli morții în loc să ne bucurăm de nașterea Mîntuitorului."

Urcă agale spre Calea Victoriei, cu inima împovărată de tot ce auzise de la „sclavul" nr. 1 al ziarului „Opinia Capitalei". Nu intră, ca de obicei, la *Capșa* ; ar fi fost un sacrilegiu, socotise, ci o luă spre librăria „Alcalay". Deodată zări peste drum de librărie biserica Doamnei. Trecuse de multe ori pe lîngă ea fără să o bage în seamă. Se miră și se bucură totodată de subita-i descoperire. Traversă strada și pașii o purtară de la sine spre sfîntul lăcaș.

Intră și, cînd se pomeni în fața icoanei Sfintei Maria, constată cu nedumerire că simțea nevoia de a îngenunchea și de a se ruga. Dar pe buze nu-i veneau decît cuvintele : „Doamne, Dumnezeule !" Împietrise smerită, cu capul în piept ; poșeta și-o pusese alături, ca să aibă mîinile libere. Îi venea să plîngă, căci descoperea că nu știe nici măcar cum să se roage. Apoi își aminti de cele relatate de *don Calandru* și începu să murmure : „Ajută-i, Doamne, pe cei de-acolo ! Ajută-i să scape cu viață ! Ajută-i să se întoarcă în pace la familiile și casele lor ! Izbăvește-ne, Doamne, de suferință !" Mai mult nu știu ce să spună ; se rușină, găsi în ea puterea să se ridice și ieși repede din biserică sub cerul neguros ce stăpînea străzile.

Luă un taxi și-i ceru șoferului s-o ducă acasă : i se părea că, retrăgîndu-se între zidurile locuinței, va regăsi și liniștea pe care, în ziua aceea, o căuta mai înfrigurată ca niciodată.

Urcă în grabă scara, dar, la primul etaj, o bătrînică îmbrăcată în doliu, ce ieșise pe palier, cu o lumînare aprinsă în mîini, o opri și o întrebă țuguindu-și gura știrbă și boțită :

— E adevărat, domnișoară ?

Deși o cunoștea, Luiza o cercetă speriată : bătrînica ținea lumînarea în dreptul pieptului, iar stropul pîlpîitor

de lumină își juca umbrele pe chipul ei supt, brăzdat de riduri, de parcă ar fi pregătit-o pentru cea din urmă călătorie.

Înțelegînd la ce se referea vecina, al cărei fiu era de mult pe front, răspunse îndurerată :

— E adevărat !...

— Mă întreb, vorbi bătrîna cu o luciditate ce contrazicea culoarea cadaverică a feței, cine le-o fi culegînd trupurile ? Cine o fi îngropînd morții și cum ? Ce zici, maică, i-om mai găsi noi vreodată ?

Și din nou pe Luiza o înecă plînsul. Murmură ceva, de neînțeles, și o luă la fugă pe scări, în sus. Închise ușa în urmă și rămase un timp rezemată, cu ochii închiși și cu inima bătîndu-i bezmetic. În timp ce își trăgea sufletul, încercă să priceapă ce se petrecuse cu ea în ultimele ceasuri... De unde acest val de slăbiciune ? Și mai ales de unde dorința de a plînge ? Auzi aievea întrebarea bătrînei : „Cine le-o fi culegînd trupurile ? Cine o fi îngropînd morții și cum ?“ Neliniștea întrebărilor o tălmăcea acum nu ca pe a unei mame cu fiul trimis pe front, ci ca pe îngrijorarea unui neam față de datinele sale : „Cine o fi îngropînd morții și cum ? Ce zici, maică, i-om mai găsi vreodată ?“ Își reproșă, privind în gol, că nu mai trecuse de mult pe la mormîntul părinților, pentru a se reculege la căpătîiul lor, pentru a le dărui o floare. pentru a înnoda mereu și mereu firul unei datini.

În cele din urmă intră în dormitor și se apucă să se dezbrace, chinuită acum de un alt gînd : că viața-i fusese ca o dugheană, ce-i drept, animată de tot felul de clienți, dar, ca orice dugheană, n-avea cum să evite și falimentul.

Țîrîitul telefonului o smulse din teroarea gîndurilor. Își propuse să nu răspundă, dar își aminti de înțelegerea ce o avea cu maiorul Medoiu și ridică receptorul. Auzi glasul cald și distins al lui Hermann von Rittgen și se zăpăci.

— Luiza, știu că nu mai vrei să mă vezi, îi spuse, totuși o să te rog să treci încă în seara asta să ridici caseta... Plec mîine din țară și nu știu dacă o să mă mai întorc.

Uitase de casetă. Ce-i drept, nici maiorul Medoiu nu-i mai amintise de bijuterii.

— Mă auzi, Luiza ?
— Te aud...
Ar fi lăsat dracului caseta în ascunzătoarea din casa diplomatului, dar nu-i aparţinea şi nu putea să dispună de ea după bunul ei plac.
— Poţi să treci pe la mine între şase şi şapte ? întrebă diplomatul şi, ca întotdeauna foarte atent cu ea, mai adăugă : Vrei să-ţi trimit maşina ?
— Trimite-mi-o, dacă nu ţi-e greu ! se învoi Luiza plictisită.
— La şase va fi în faţa casei tale... Pa !
Apăsă furca telefonului aproape cu toată greutatea trupului. Îşi aminti iar de Medoiu, de adevăratul ei stăpîn din ultima vreme. Formă numărul de telefon al comisarului Stanciu. Acesta se bucură auzind-o.
— Veselă, sănătoasă ?
— Veselă, sănătoasă, îi confirmă ea cu tristeţe. Cum ajung să-l văd pe *Milea* ?
— Să ştii că nu se poate astăzi. A plecat cu avionul din Bucureşti.
— Cînd se întoarce ?
— În nici un caz mîine... Poate poimîine...
— Mulţumesc, nea Stanciule. Sun eu poimîine.
În liniştea care o înconjurase, se pomeni meditînd la istoricul casetei ; acolo, printre bijuterii, se ascundea şi destinul ei, al agentei „B-40“. „Poate că, odată cu caseta, nădăjduia ea la fel de moale şi de plictisită, să-mi recapăt şi eu libertatea de altădată.“

2

Hermann von Rittgen îi pîndise sosirea ; Luiza nici nu apucă să tragă de mînerul de bronz al soneriei, ţinut între fălci de un buldog turnat tot în bronz, cînd uşa se deschise.
— Intră, Luiza ! o invită politicos fostul ei amant. Te aşteptam.
Lăsară în urmă vestibulul şi intrară în sufragerie. Luiza îşi scoase căciuliţa cu un aer familiar, îşi scutură, din obişnuinţă, părul, cînd ochii i se loviră de o uniformă neagră :

la cîţiva paşi de ea, Gustav Richter stătea ţeapăn, cu pieptul împins înainte ca un luptător invincibil, rînjind cu aroganţă. Luiza simţi cum i se taie respiraţia şi i se înmoaie genunchii. Instinctiv, îşi întoarse capul spre von Rittgen, privindu-l intrigată : nu se întîlniseră niciodată, în intimitatea vilei, în prezenţa unor martori. Îşi dădu repede seama că sub acoperişul acelei case se petrecuse ceva între cei doi bărbaţi.

— Am plăcerea să vă spun bună seara ! i se adresă Richter cu o politeţe care nu izbutea în nici un chip să-i mascheze răutatea ce-i răzbise pe chip.

Luiza Văitoianu răspunse la salut fără să-i întindă mîna. Un nod dureros i se fixă în gît, de emoţie şi teamă.

— Hermann, invit-o pe domnişoara Văitoianu să-şi scoată paltonul.

Ironia consilierului de poliţie al Legaţiei germane îi sună Luizei ca un avertisment. Căutînd să-şi păstreze sîngele rece, îşi descleştă gura.

— Nu e cazul... Mă grăbesc... Se întoarse iar spre fostul ei amant şi-i zise : Văd că eşti ocupat, o să trec altă dată.

— Hermann, explică-i musafirei tale că n-o să mai aibă cînd să treacă.

Von Rittgen păli ; nu suporta grosolănia. Întîlnind ochii întrebători ai femeii, se feri jenat şi murmură :

— Luiza, fii drăguţă şi scoate-ţi paltonul ! Domnul Richter ar dori să discute ceva cu tine.

— Nu, Hermann, nu te-ai exprimat corect, interveni cu brutalitate Richter, depărtîndu-se de căminul în care butucii de stejar în flăcări dogoreau prea puternic. Ştii prea bine că n-am ce discuta cu domnişoara... Eu nu discut, eu pun întrebări...

Luiza nu se sperie, ci îşi aminti de acea noapte cînd, jucîndu-se cu von Rittgen de-a pisica şi şoarecele, diplomatul i-l descrisese pe Richter ca pe un om mirosind a sînge. Îl ura în momentele acelea nu numai pentru asta, ci şi pentru că-l ştia mai puternic. Mai putea oare spera în ajutorul lui *Ermy* ? Răspunsul ce şi-l dădu o trezi la realitate. Zise ridicînd glasul :

— Hermann von Rittgen, aş vrea să-ţi amintesc ţie, precum şi colegului tău de diplomaţie că cel care în ţara asta are dreptul juridic să pună întrebări sînt eu şi nu voi.

Şi să vă ferească Dumnezeu de ceasul acela negru cînd o să încep *eu* să vă pun întrebări !

Se îndreptă spre ieşire cu un pas mare, energic. Richter, rîzînd, îi tăie calea.

— Cum, domnişoară Văitoianu, pleci fără casetă ?

Cu capul în piept, von Rittgen vorbi şi el :

— Domnul Richter e la curent...

— N-are decît... Ce-i cu asta ?

— Cum a ajuns caseta dumitale în seiful lui ? răsună prima întrebare a lui Richter.

Luiza auzi iarăşi murmurul încărcat de vinovăţie al lui von Rittgen :

— I-am explicat...

— Atunci ce mai vrea ? se răsti Luiza revoltată. Doar tu te-ai oferit să mi-o păstrezi !

— Tocmai asta vreau să lămuresc, interveni Richter autoritar.

— Hai sictir din calea mea ! se înfurie Luiza şi încercă să-l împingă pe Richter deoparte. Nu izbuti nici măcar să-l clintească.

— Domnişoară, mîrîi Richter printre dinţi, te avertizez că nu poţi să te joci cu mine aşa cum te-ai jucat cu... Nu rosti numele lui von Rittgen, dar se uită dispreţuitor în direcţia lui.

Von Rittgen, palid, cu pleoapele lăsate, încerca, cu un efort vizibil, să nu-şi frîngă mîinile.

— Te ştiam un aristocrat, *Ermy,* spuse Luiza, cum permiţi individului ăsta să-mi vorbească atît de urît ? Ce dacă poartă uniformă neagră ! Mă cac pe uniforma lui...

Dosul de palmă al lui Richter o nimeri din plin. Luiza se împiedică în propriile ei picioare şi căzu pe covor, uluită nu atît de durere, cît de faptul că un bărbat îndrăznise să ridice mîna şi s-o lovească.

— Ridic-o ! îi porunci Richter lui von Rittgen.

Von Rittgen înaintă cu un pas spre ziaristă.

— Să nu te atingi de mine, *Ermy !* îl opri Luiza.

Se ridică singură, cu uşurinţă, deşi capul îi vuia din pricina durerii şi a obidei.

— Va trebui, domnişoară Văitoianu, să-mi explici cum ai avut acces la seiful lui von Rittgen ? Cu aprobarea lui,

nu-i aşa ? Ajutată de el ai făcut copii după documentele secrete din seiful lui de acasă ?

În momentul acela Luiza înţelese mecanismul penibilei situaţii în care ajunsese. Acum ştia cel puţin ce cale să urmeze.

— Domnule, dumneata eşti nebun !

— Rămîne de văzut, ripostă Richter destul de calm.

— *Ermy,* tu i-ai auzit acuzaţiile ? Că eu... Izbucni în rîs. Că tu...

Richter interveni, întrerupînd-o :

— N-ai început bine, domnişoară... Mai întîi i-ai încredinţat caseta, iar bijuteriile dumitale au devenit preţul trădării...

— Von Rittgen, sări Luiza, cum poţi să stai aşa, ca o momîie ? Ăsta te acuză de spionaj !

— Nu numai pe el îl acuz... Dealtfel, pînă la elucidarea afacerii, eşti prizoniera mea.

— Ba eu cred invers, îl contrazise Luiza cu ironie, că dumneata eşti prizonierul meu.

— Şi asta rămîne de văzut ! zîmbi Richter sarcastic, îndreptîndu-se spre fereastră. Dădu draperia la o parte, văzu în stradă ceea ce-l interesa şi se întoarse către cei doi. Întinse un deget acuzator spre ziaristă şi i se adresă cu asprime :

— Dumneata o să mă urmezi !

„Ce ghinion ! gîndi Luiza cu o resemnare străină felului ei de a fi. Tocmai astăzi Medoiu să nu fie în Bucureşti... Să fie plecat *acolo*... *Acolo* unde morţii... Oare cine le-o fi culegînd trupurile ?“

— Luiza, eu nu cred că tu ai vreun amestec... Ai fost tot timpul cu mine...

Glasul lui von Rittgen venea parcă de departe şi Luiza îl recunoscu cu greu.

— Eu cred că-i o simplă coincidenţă...

— Dumnealui crede însă altceva, zise Luiza şi-i mulţumi printr-un surîs chinuit.

— Am toate motivele, o completă. Binevoieşte şi urmează-mă !

— Unde ?

— O să vezi..., rîse Richter și Luiza, surprinzîndu-i ochii, descoperi în adîncul lor un licăr știut și din ochii altor bărbați.

În vestibul fu luată în primire de doi agenți care o conduseră la limuzina neagră ce aștepta la poartă. Urcînd, Luiza auzi din nou, ca venind de foarte aproape, vocea bătrînei : „Cine o fi îngropînd morții și cum ?"

Mașina porni brusc și numai în momentul acela Luiza își dădu seama că se afla înghesuită între doi agenți.

3

În ziua de 22 decembrie 1942, către orele nouă dimineața, comisarul Rinderiu de la poliția Capitalei primi un telefon de la procurorul de serviciu.

— Bătrîne, avem o crimă...

— Iarăși un neamț ? ! se îngrozi criminalistul principal al Poliției.

— Nu, dom'le, o femeie... N-ai auzit încă ? În groapa Vergului... Coboară... Trec să te iau...

— Femeie, zici ?

— Au găsit-o astăzi de dimineață niște gunoieri.

— În zece minute sînt jos, în stradă.

Deși geruia puternic, comisarul Rinderiu își puse trenciul jigărit, strîns la mijloc cu un cordon lat, cît o centură, și coborî. Nu se gîndea la nimic. Supozițiile profesionale îl năpădeau doar cînd ajungea la locul faptei. Își aprinse o țigară și se postă la bordura trotuarului în așteptarea rablei procurorului, un „Chevrolet" lung și greoi. Fără să vrea, urmări animația străzii. Se apropia Crăciunul, unul îndoliat și cu colinde de jale.

„Chevrolet"-ul veni dinspre Palatul Poștei, avîndu-l la volan chiar pe procuror, un bărbat tînăr, entuziast în orice împrejurare, însetat, cum îi plăcea lui să se laude, de dreptate socială. Comisarul se așeză în dreapta sa, medicului legist rezervîndu-i-se mai întotdeauna locul din spate.

— Auzi, bătrîne, zise procurorul Nicolaescu, ca de obicei, cu o bucurie inexplicabilă, știi cine-i victima ? Gunoierii

i-au găsit poşeta... Asasinul sau asasinii au azvîrlit-o la vreo douăzeci de metri de cadavru. E ziarista Luiza Văitoianu...

— Cuuum ?! tresări calmul comisar.

— Aşa cum ai auzit... Luiza Văitoianu ! Se pare că a căzut victima unui sadic... viol... şi sugrumată de un sadic în timpul violului...

După o lungă tăcere, comisarul Rinderiu, cu gîndul la cele petrecute în toamna anului 1940, la Athénée Palace, rosti cu tristeţe :

— Luiza Văitoianu ! I se mai spunea şi „Nebuna din Sărindar"... Să moară asasinată ? ! Păcat ! Preferam în locul ei un neamţ cu un glonte în ceafă... A fost o foarte bună ziaristă. Fie-i ţărîna uşoară !

Destinul căpitanului Iamandi (II)

1

— Mă, tu ești bolnav ?

Pe maiorul Medoiu îl surprinsese neplăcut izbucnirea lui Eugen Cristescu : nu erau prieteni, dar nici dușmani nu erau ; se cunoșteau de vreo zece ani, colaborau în limitele unor statute elaborate cîndva de Serviciul secret și de Secția a II-a a Marelui Stat-Major, se considerau camarazi de arme în două tranșee diferite, dar unite printr-un „șanț de comunicație“. În consecință, păstrau unul față de celălalt o anumită rezervă, care, uneori, se transforma pentru amîndoi într-un spațiu de manevră.

— Arăți pămîntiu, de parcă te-ar scutura frigurile...

Medoiu știa și singur cît era de neodihnit și de palid ; zăcea în fotoliu fumînd fără încetare, așteptînd ca șeful Serviciului secret să se pronunțe într-o chestiune delicată în care ultimul cuvînt el îl avea.

— Du-te, mă, să te vadă un doctor, ce dracu ! mai zise Cristescu și se ridică nesuportînd să stea locului prea mult cînd discuta probleme ale serviciului. Începu să se plimbe prin *living*.

Medoiu îi cunoștea meteahna și-l poreclise „omul cu spelci în fund“. Îi urmărea acel du-te-vino prin cameră, așteptîndu-i verdictul.

— Acum, că m-ai informat de întîlnirea de la Angerburg, nu crezi că ar fi cazul să mi-l prezinți și mie pe acest as al tău, *Robert Iamandi* ?

Medoiu, atent să-şi aprindă o nouă ţigară, nu-i răspunse imediat. Eugen Cristescu se oprise la cîţiva paşi de el şi-i studia fără să vrea mişcările. Întrebă :

— Tu crezi că o să mai poţi păstra mult timp secretul în jurul acestui *Iamandi ?*

— Nu uita că eu n-am insistat niciodată ca tu să-mi desconspiri unele surse ale tale, deşi nu o dată interesele noastre comune o cereau. Voi căuta să apăr secretul lui *Robert Iamandi* pînă-n ultima clipă.

— Mă, în ce mă priveşte, nu ştiu ca Gehlen să se fi întîlnit vreodată cu agenţi străini în văgăuna lui. Bravo ţie ! Bravo lui *Iamandi !* vorbi Cristescu admirativ.

Maiorul Medoiu se enervă, se feri însă să se exteriorizeze.

— Nu am venit aici, dragă Jenică, în această frumoasă vilă...

— ...conspirativă, preciză şeful Serviciului de informaţii, n-aş vrea să mă consideri un îmbogăţit de război.

— ...această frumoasă vilă conspirativă, ca să-mi lauzi iniţiativele. Aştept ultimul tău cuvînt în chestiunea Gehlen.

— Medoiule, afacerea e cam nasoală ! Cristescu mai făcu un număr de paşi prin încăpere şi reveni la fotoliul său.

— Aştept să-mi explici şi de ce. Medoiu îşi ridică fruntea încruntată şi-şi măsură lung colegul.

— Las deoparte teoria „uşilor deschise" a neamţului, războiul e încă la mii de kilometri de Berlin şi ştii la fel de bine ca şi mine că generalii şi ofiţerii Wehrmachtului l-au urmat şi-l urmează orbeşte pe Hitler... Pe ăştia nu te poţi bizui prea mult. Hitler are un cumplit aparat represiv şi cum ridică vreun general capul — hîc cu satîrul ! La ei, acolo, decapitarea e la modă. Cum îţi ziceam şi înainte, problema-i nasoală.

— Nasoală, nasoală... o soluţie trebuie găsită. Altfel...

— Altfel, ce ?

— Gehlen poate să provoace un conflict între ei şi noi... Mareşalul nu ne-ar ierta şi m-ar sacrifica nu numai pe mine, ci şi pe alţi ofiţeri ai Biroului 2. Şi în felul ăsta, dintr-o singură mişcare, s-ar nărui un eşafodaj construit din greu şi de care ţara are mare nevoie. Gehlen trebuie să aibă cît mai multă încredere în noi, ca să ne punem la

adăpost planurile, să ocrotim rezervele armatei pentru ziua de mîine.

Medoiu tăcu, iar Eugen Cristescu nu-i ceru lămuriri în plus. Respecta astfel regula jocului. Nici Medoiu nu-și vîra nasul în treburile sale, deși unele din ele priveau armata.

— Altfel, Gehlen ar trece la șantaj ?

— Prima victimă ar fi *Robert Iamandi*... Noi însă sîntem interesați să-și mențină încrederea în „colaborarea" noastră. Iar pentru asta trebuie să plătim un tribut.

Eugen Cristescu luă de pe măsuță paharul cu „Pipperment", băutura sa preferată, și sorbi din el cîteva înghițituri.

— Medoiule, *Doctorul Ring* există și nu-i un oarecare. Gehlen știe ceva, dar cît știe, asta-i altă problemă. *Doctorul Ring* este cel mai bun rezident al meu din Occident. Cristescu dădu băutura verde pe gît, mîniat parcă de un gînd. Acu' Gehlen vrea să-l împărțim pe din două... Azi, pentru o „ușă deschisă", mîine... Îi întinzi un deget și el îți ia toată mîna. Nu sîntem prea bogați în agenți de anvergură pentru ca, în conjunctura actuală, să-i risipim... Afacerea-i nasoală...

De data asta Medoiu își exteriorizá nervozitatea și aproape că țipă :

— Nasoală, nasoală, ce tot îi dai întruna că-i nasoală ? ! Tu nu înțelegi că Gehlen este într-atît de viclean, încît... cu un proiectil expediat din Prusia poate să ne arunce în aer o întreagă organizare de-a noastră ? !

— Eu zic că totuși ar trebui să te odihnești...

— Toată armata română ar trebui să fie trimisă la odihnă și refacere. Ca mîine, lui Horthy îi dă prin cap să ne atace pe la spate și nici n-avem cu ce riposta.

— S-o luăm *langsam aber sicher* *, cum zice neamțul. De ce susțin eu că afacerea-i nasoală ?

Cristescu se înfundă și mai mult în fotoliu, picior peste picior, neluîndu-și ochii de la Medoiu. Recunoștea în forul său intim că osteneala camaradului său de la Biroul 2 era proprie unui militar în război. Spre deosebire de el, Medoiu azi era acolo, dar, peste un ceas, un avion putea să-l

* „Încet și sigur", în limba germană.

ducă spre linia frontului. Pentru maior, războiul din umbră se contopea cu cel de la lumina zilei...

— N-o să te las... Dar, ca să găsim o soluție convenabilă nouă, o să-ți mai dezvălui ceva. Abwehrul știa mai de mult de existența acestui capabil rezident al nostru — crescut, format de Moruzoff. Așa se face că în vara anului 1941, în ajunul izbucnirii războiului din Răsărit, cînd amiralul Canaris și-a făcut apariția la București — îți aduci aminte ? —, mi-a cerut, printre altele, nici mai mult, nici mai puțin, decît să-l împărțim pe *Doctorul Ring*.

Medoiu încremenise cu țigara între degete ; ce-i dezvăluise Cristescu nu era un fapt oarecare. Începu să-i priceapă piruetele. Nu erau gratuite, executate doar așa, ca să-l tachineze.

— Să nu-mi spui că l-ai împărțit !

— Mă, Medoiule, tu mă știi pe mine prost ? Spune-mi însă și tu, cum să-l refuzi pe Canaris, sosit special la București ca să pună bazele colaborării dintre serviciile noastre în timp de război ? În condițiile cînd domnul mareșal Antonescu ne ordona să fim loiali cu nemții, să n-avem secrete față de ei, să le punem pe masă tot ce deținem, așa încît Hitler să se convingă personal că a nedreptățit la Viena un aliat mai lucid și mai devotat decît Horthy ? ! Dacă aș fi fost prost, l-aș fi ascultat și i-aș fi servit pe tavă totul și, bineînțeles, aș fi dat faliment în douăzeci și patru de ore. Îți povestesc toate astea pentru că sîntem în toamna lui '42 și nu în vara lui '41... Rețelele noastre, cu mici excepții, sînt puse la adăpost și lucrează exclusiv pentru interesele țării și nicidecum pentru interesele neamțului.

Medoiu nu afla o noutate ; sinceritatea lui Cristescu îi picura însă în suflet un balsam înviorător. Nici Biroul 2, din același profund devotament pentru destinele țării, nu pusese pe masa „alianței militare" totul, dimpotrivă, trecuse treptat la organizarea unui „eșalon de rezervă", ultrasecret.

— L-am tratat pe Canaris cu un refuz..., un refuz bine pregătit. I-am zis da, *Doctorul Ring* există, este eficient, îi plac și banii, i-am arătat și cu ce sume îl plătim... Dar, și aici am cotit-o, i-am făcut dovada că acest *Doctor Ring* este un antihitlerist notoriu, atunci cînd a aflat că am aderat la *Axa Roma-Berlin* a rupt-o cu noi, din convingeri politice... Iar asasinarea de către legionari a lui Moruzoff

i-a întărit și mai mult această convingere. Crezi tu, Medoiule, că amiralul Canaris e omul care să se mulțumească numai cu vorbe ?... Am construit o legendă în raporturile mele cu *Doctorul Ring*. La sfatul și cu concursul meu, un ofițer al Abwehrului s-a întîlnit la Lisabona, în prezența unui om al meu, cu *Doctorul Ring*, care, fie vorba între noi, numai doctor nu e. La întrevedere, *Ring* s-a comportat ca un antihitlerist, declarînd că nu mai vrea să audă nici de România, darămite să colaboreze cu Abwehrul. Cum vezi, i-am dat ocazie lui Canaris să se convingă că la mijloc nu-i rea voință. Am mai pus apoi la cale, după întrevedere, și o scrisoare a *Doctorului Ring*, adresată nouă, în care ne „făcea cu ou și cu oțet" pentru orientarea noastră progermană, ne înjura pentru inițiativa de a ne fi trecut prin cap organizarea întîlnirii lui cu reprezentantul Abwehrului. O copie după scrisoare i-am expediat-o și lui Canaris, la Berlin, în „spiritul colaborării". Așa l-am salvat și păstrat pe *Ring*, care continuă să fie pentru noi o „mină de aur", reprezentînd în același timp, ținînd seama de interesele țării, și o „ușă deschisă" către ceea ce se numește astăzi Națiunile Unite. M-ai înțeles ? oftă Cristescu ridicîndu-se din fotoliu și reluîndu-și plimbările prin încăpere. Priceput-ai de ce chestia-i nasoală ?

— Prea bine..., mormăi Medoiu. Chiar că-i nasoală ! Deci toate astea s-au petrecut în vara lui 1941...

Eugen Cristescu nu-l lăsă să termine, se răsuci brusc spre maior, spunînd :

— Atunci, Canaris... Acum, Gehlen... De ce tocmai Gehlen ? Că în mod normal ăsta prin O.K.W. este în subordinea amiralului. Ce legături poate să fie între Serviciul „Armate Străine Est", care se ocupă strict cu culegerea de informații de pe front, și Portugalia ? Că frontul e în Rusia și nu în Portugalia ?

Medoiu trase adînc din țigară, gînditor.

— Oricum, Canaris, în 1941, căuta la Lisabona *altceva* decît caută Gehlen astăzi. Întrebarea care ni se mai pune e și asta : Are Canaris cunoștință de inițiativa lui Gehlen ?

— Medoiule, sînt multe întrebări ; ăștia încep prin a propune o „ușă deschisă", ca pe urmă să te pomenești că îți dă peste cap o întreagă rețea. Unde mai pui că într-o asemenea împrejurare ar ieși la iveală „dubla noastră con-

tabilitate“ şi am crea alianţei şi mareşalului greutăţi pe care nemţii nu s-ar da îndărăt să le speculeze în dauna României.

— Totuşi trebuie să căutăm o soluţie, ca în ’41... Tu să-l aperi pe *Doctorul Ring*, eu, pe *Iamandi*.

— *Iamandi ! Iamandi !* exclamă exasperat Cristescu, apucînd sticla de „Pipperment“ şi umplîndu-şi paharul. Tu nu bei ? întrebă, deşi cunoştea răspunsul. De unde l-ai mai scos tu pe *Iamandi* ăsta ? Că eu pînă acum nu ţi l-am dibuit.

— Ce importanţă are ? A fost la Gehlen, s-a întors de acolo cu ce s-a întors. Îl vrea, aşa cum ţi-am mai zis, pe *Iamandi* ca mijlocitor la Lisabona.

— Îl au cu ceva la mînă ?

— Să zicem că da..., e o poveste mai veche.

— Deci un posibil şantaj din două direcţii ?

— Însă cu un singur obiectiv, preciză Medoiu pregătindu-se să-şi aprindă o nouă ţigară.

— Tu crezi în povestea cu „uşi deschise“ ? Cristescu rămase cu paharul în mînă în aşteptarea răspunsului.

- Cînd citesc rapoartele de pe front, cînd mă uit pe hartă, încep să cred în expozeul lui Gehlen, vorbi maiorul Medoiu ceva mai înviorat decît înainte. Multe i se pot reproşa mareşalului şi probabil i se vor reproşa, însă un singur lucru nu i se va putea reproşa : nu s-a atins de şefii unor partide politice, i-a lăsat în libertate. La nevoie, mîine, aceştia vor putea tatona o ieşire la liman.

Medoiu rîse deodată cu o tristeţe amară.

— Ei, ce-i cu tine ? se înveseli şi Eugen Cristescu, amuzat de izbucnirea maiorului.

— Rîd şi eu ca prostu’, se explică Medoiu. Despre Horthy se glumea că ar fi singurul amiral din lume fără flotă şi fără ieşire la mare... Iar noi avem şefi de partide fără partide. Oricum, îi avem şi, la momentul oportun, pot realiza pe cont propriu „uşi deschise“. Din punctul ăsta de vedere Gehlen are dreptate : în afară de Hitler, nu mai au în libertate sau în viaţă nici un şef al vreunui partid politic. Aşa că motivarea lui Gehlen că pe umerii Wehrmachtului încep să apese şi responsabilităţi politice o găsesc foarte plauzibilă şi putem s-o luăm în consideraţie. De asemenea, şi faptul că, de la o vreme, serviciul lui mani-

festă un interes crescînd pentru informaţii politice, vizînd cu precădere mişcarea comunistă din răsăritul şi din sud-estul Europei, se cere luat în consideraţie...

— Da, dosarul şi raportul omului tău, din punctul acesta de vedere, mi se par pline de noutăţi, îi dădu dreptate şeful Serviciului secret. La noi, comuniştii sînt foarte activi şi nu cu vorba, ci cu fapta. Bine, Medoiule, o să mă gîndesc... şi-ţi promit că o să caut o soluţie.

— Mai reţine un lucru : o „uşă deschisă" de noi pentru Gehlen ar fi sub controlul tău şi al meu... Prin *Ring* am fi la curent cu conţinutul tatonărilor „scumpului" nostru aliat. Ce zici ?

— Ce să zic, mă Medoiule, ce să zic ? Cristescu păru dintr-o dată nemulţumit de ceva. Tu le ştii pe ale tale, eu pe ale mele, iar războiul din culise e plin de capcane... N-aş vrea, de pildă, ca despre această „uşă deschisă" către contacte de pace cu Occidentul să prindă de veste SD-ul, aşa, *ca din întîmplare*, şi tot aşa, *ca din întîmplare*, să mi-l lichideze pe *Ring* exact cînd noi am avea nevoie de serviciile lui mai mult ca oricînd. De ce nu vrei să mi-l prezinţi pe *Iamandi* ?

— De ce ? De ce ? se înfurie Medoiu şi se ridică din fotoliu de parcă ar fi vrut să se arunce asupra şefului S.S.I.-ului. Din considerente conspirative. Într-o zi o să afli, o să ţi-l prezint.

Lui Eugen Cristescu nu-i displăcu furia colegului său de la Biroul 2 ; înghiţi două-trei guri de „mentă".

— N-ai încredere în mine ? îl tachină şeful S.S.I.-ului.

— Nu în tine, ci într-unii din colaboratorii tăi. Printre ofiţerii mei, *Robert Iamandi* e, deocamdată, într-o siguranţă mai mare.

— Viclean mai eşti, mă, Medoiule, zău aşa ! îl lăudă Cristescu. Te foloseşti de serviciul meu ca de un paravan...

— Da, ce să-ţi fac, tu ţi-ai creat un imens paravan lipindu-ţi serviciul de cabinetul conducătorului...

— În cît timp ziceai că Gehlen vrea un răspuns ? reveni Cristescu subit la tema iniţială a discuţiei.

— În zece zile de la întoarcerea în ţară a lui *Iamandi*. Au trecut trei zile.

— Ei bine, Medoiule, o să i-l dăm... Va fi însă un răspuns pe care o să-l întocmim împreună. Păcat că nu bei

și tu... ți-ar fi prins bine... Te-ai mai fi luminat la față... Știi, uneori îți citesc pe chip o suferință de adevărat comandant de oști, alteori de om îndrăgostit pur și simplu de o femeie.

În aceeași secundă Medoiu o revăzu în gînd pe Luiza Văitoianu ; ședea cuminte, cu capul lăsat pe umărul drept, și-i asculta instrucțiunile. Oare și ea sesizase ceea ce sesizase și mintea strălucită a lui *Jenică* Cristescu ?

2

Zilele treceau greu. Le număram. Mereu mă întorceam la numărătoarea asta. În cea de-a zecea zi de la revenirea din incredibila călătorie în Prusia, urma să se joace cartea decisivă. Nu-mi rămînea decît să aștept la „domiciliul meu forțat". Desigur, vila se deosebea fundamental de „Pustnicul" impus de Schellenberg. Mai întîi pentru că eram la mine acasă, chiar dacă imobilul aparținea nu știu cui. La ferestre, cît era ziua de mare, aveam imaginea unei toamne tulburătoare. Îmi trăgeam fotoliul la cîte o fereastră deschisă — toate ferestrele aveau cîte o toamnă lipită de geamuri —, mă instalam cu picioarele întinse pe pervaz și nu-mi mai luam ochii de la policromia frunzelor... Citeam, dar, mai ales, reluasem cursurile de limbă portugheză, ca să-mi împrospătez vocabularul. Încă nu știam dacă oferta lui Gehlen va fi sau nu respinsă, dar generalul Belcea mă sfătuise : „Pentru orice eventualitate, îmbogățește-ți vocabularul !"

În momentele cînd nu studiam ori nu citeam, cădeam într-o dulce stare de reverie. Și ceea ce mi se părea a fi cu totul și cu totul ciudat era că această stare de beatitudine mi-o aducea în memorie pe Karla... Poate de unde nu mai apucasem s-o întîlnesc, să-mi iau rămas bun de la ea. Nu din vina mea, ci a gazdelor. Refăceam în gînd drumurile prin Königsberg, amintindu-mi cu bucurie, printre altele, de florile mereu proaspete de pe mormîntul lui Kant, de orga care răsuna în pustietatea catedralei cu o deznădejde care îți aducea în ochi lacrimi, apoi de sumbrele presimțiri ale Karlei.

„Te-aş urma, îmi răsunau uneori în urechi cuvintele ei, dar nu-mi place să fac amor în camere de hotel..."

Dar ca să nu-ţi placă să faci amor într-o cameră de hotel, trebuia să fi încercat măcar o dată o asemenea noutate. Or, mie, în plimbările imaginare prin Königsberg sau în atingerile mele, tot imaginare, de trupul ei, îmi era imposibil să cred că actriţa Karla Helldorf nu cunoscuse neliniştile dar şi plăcerile amorului într-o cameră de hotel... Da, stînd ochi în ochi cu toamna, Karla, spre plăcuta mea surprindere, era singura femeie care pogora de la sine în universul meu intim, iar eu îi acceptam compania.

În cea de-a opta zi de aşteptare, cam în jurul orei 12, s-a produs evenimentul destinat să mă smulgă din domiciliul forţat şi să mă redea aventurii. A sunat telefonul. Îmi era strict interzis să ridic eu receptorul. Un subofiţer cu care, cînd şi cînd, mai făceam cîte o partidă de şah, m-a anunţat că maiorul Medoiu mă chema la telefon.

— La ora 18,45 să deschizi aparatul de radio. Ai înţeles ?

— Am înţeles, i-am confirmat.

La acest schimb de cuvinte s-a limitat toată convorbirea. Totuşi ordinul, ca să-l iau aşa şi nu altfel, m-a neliniştit. Aşadar, zarurile fuseseră aruncate. În ce direcţie, urma să aflu abia la orele 18,45. Da sau Nu ? Cererea lui Gehlen fusese acceptată sau nu ? Dacă da, viitorul, în perspectiva misiunii, îmi apărea limpede. Mă aştepta, în primul rînd, o călătorie în Portugalia, ceea ce, deşi implica un şir de riscuri, nu-mi displăcea deloc. Mai obscur întrezăream viitorul zilelor mele în cazul în care şefii ar fi hotărît să respingă propunerile lui Gehlen şi ale lui *Weiss*.

Ca să treacă timpul cît mai repede, m-am îndeletnicit în ziua aceea cu o mulţime de treburi. Am mers pînă acolo, încît am coborît în pivniţa vilei şi timp de jumătate de oră am spintecat lemne.

La ora 18,10 m-am instalat în faţa aparatului de radio, într-o formă fizică şi psihică perfectă. Glasul de aur al Mariei Tănase umpluse încăperea cu ritmurile mereu crescînde şi înnebunitoare ale *Ciuleandrei*. La sfîrşitul melodiei, crainica a anunţat cu o dicţie mai clară ca niciodată că actorul Nicolae Brancomir de la Teatrul Naţional va recita din lirica lui Goethe.

În ciuda stăpînirii mele de sine, am simţit fiori furnicîndu-mă pe şira spinării. Nu, nu din pricina liricii lui Goethe, ci pentru că ştiam că Brancomir va citi cinci poezii într-o anumită ordine stabilită de Gehlen, pe mine interesîndu-mă, în mod cu totul şi cu totul deosebit, titlul celei de-a treia poezii. Absenţa din ciclu a poeziei „Elegia din Marienbad" însemna pentru cei de la Fremde Heere Ost refuzul categoric al Bucureştiului de a da curs cererii lui Gehlen. Ce ar fi urmat de aici pentru mine nu mai avea nici o importanţă, problema transferîndu-se de la sine, în exclusivitate, şefilor mei. Dar poezia n-a lipsit din ciclu, iar Brancomir parcă a spus-o mai frumos decît pe celelalte.

Am închis ochii, am revăzut barăcile comandamentului de la Angerburg, pădurile de răşinoase care le împrejmuiau ; mi l-am imaginat, nu ştiu de ce, tocmai pe Sigmund Derner la centrul de ascultare radio, cu două căşti imense la urechi : a auzit deodată titlul celei de-a treia poezii — „Elegie din Marienbad" — şi-a notat ceva într-un carneţel, după care s-a grăbit să raporteze răspunsul favorabil al Bucureştiului.

Dacă n-ar fi sunat telefonul, aş fi continuat să călătoresc cu imaginaţia pînă în sobrul cabinet de lucru al lui Gehlen, ca să-i aflu pe chipu-i gălbejit reacţia. La aparat era maiorul Medoiu.

— Ai ascultat ? se interesă el.

— N-am avut încotro... Deşi nu-i poetul meu preferat.

— Şi acum cît timp trebuie să mai aşteptăm ?

M-a mîhnit întrebarea. Ce naiba, doar scrisesem negru pe alb tot ce privea operaţia propusă de şeful F.H.O.-ului în persoană !

— Patruzeci şi opt de ore.

O fi sesizat sau nu răspunsul meu de om plictisit de atîtea întrebări de prisos şi s-o fi îngrijorat, nu mi-am dat seama, în schimb, mi-a comunicat că o să treacă să mă vadă în jurul orei nouă.

M-am întors la aparatul de radio şi m-am apucat să-i răsucesc butoanele pe toate lungimile de undă. Era un „Telefunken" mare cît o ladă şi cu o puternică instalaţie de captare şi selecţie. Toate posturile străine de radio comentau bătălia de la Stalingrad şi nu ţi se cerea să fii ex-

pert în probleme militare ca să pricepi că luptele atinseseră apogeul. Mi-am amintit de harta lui Gehlen, de cele două fire albe care marcau flancurile. Cuprins de o mînie subită, dar şi prostească, am închis radioul, închipuindu-mi că astfel scot din viaţă o realitate cumplit de sîngeroasă.

Am ieşit în parcul vilei încercînd să mă liniştesc. În general, aceste plimbări solitare printre flori şi frunze de toamnă mă liniştea u. Gîndurile, în mod firesc, mi s-au concentrat asupra misiunii ce mă aştepta. Viitoarea mişcare se numea restaurantul „Flora" şi se cerea executată după patruzeci şi opt de ore. Nu era chiar mişcarea cea mai neplăcută din cadrul operaţiei. Începînd de la ora 19 trebuia să ocup acolo o masă şi, consumînd ce-mi poftea sufleţelul, să-l aştept pe mesagerul lui Gehlen, care putea să se prezinte la întîlnire chiar din prima seară, dar la fel de bine îi era permis să se prezinte şi în serile următoare. Datoria mea principală era aceea de a avea răbdare să aştept timp de cinci seri la rînd, fiecare aşteptare ţinînd cît un meci de fotbal, adică nouăzeci de minute. Dacă nici în cea de-a cincea seară omul lui Gehlen — necunoscut mie — nu se va fi prezentat să onoreze întîlnirea, atunci partea română trebuia să tragă de aici concluzia, fără nici un fel de îndoială, că partea germană anulase, din considerente ştiute numai de ea, respectiva operaţie comună.

3

Cele două mişcări — citirea la radio a poeziilor lui Goethe şi întîlnirea de la „Flora" incluzînd şi parola — erau, în realitate, şi singurele pe care le ştiam. Aventura însă, de ce să mint, mă atrăgea cu atît mai mult, cu cît „Flora" era un restaurant frecventat de mine cu plăcere în anii de studenţie.

Cîteva ceasuri mai tîrziu, maiorul Medoiu m-a găsit liniştit, ascultînd la radio muzică de Bach şi citind bas-

mele lui Ispirescu. M-a luat în primire direct, fără nici o altă introducere.

— Ce-i cu tine ? Te-am simțit la telefon întors pe dos !

— Ei, o simplă indispoziție ! Poate din pricina inactivității..., a „prizonieratului".

Medoiu m-a contemplat în tăcere, pe sub pleoape. Desigur, nu m-a luat în serios, dar nici n-a încercat să mă descoasă.

— Domnule Doinaș, mi s-a adresat el, sîntem cu toții foarte nervoși. Iar în războiul nostru din umbră, nervozitatea reprezintă un inamic primejdios... Măcar dacă am cunoaște cea de-a treia mișcare, am iniția contramăsuri.

— Cotramăsuri ? De ce ?

— Acum, după ce au luat notă de acordul nostru de principiu, Gehlen și-ar putea lua dintr-o dată libertatea de a acționa în problema asta și fără încuviințarea noastră. Ți-a trecut prin cap ce s-ar putea întîmpla după întîlnirea de la „Flora" ?

— Domnule maior, să fim serioși, i-am ironizat eu cu blîndețe temerile, ce ar putea să mi se întîmple ?

— Nu știu, dar e datoria mea să mă gîndesc la toate ipotezele posibile. De aceea aș vrea ca încă în această etapă să te pregătim pentru orice eventualitate. Orice s-ar întîmpla, reține ideea principală a participării noastre la operație : *trebuie să controlăm jocul nemților cu orice preț*. Nici o mișcare a celor de la Angerburg în problema *Doctorului Ring* nu trebuie să ne scape. Avem la dispoziție suficient timp ca să-ți înfățișez schema noastră față de intențiile lui Gehlen... *Doctorul Ring* există, personalitatea sa în problemele spionajului este remarcabilă.

Telefonul ne-a întrerupt discuția. Maiorul a răspuns :

— Da, „Rîndunica" la aparat.

Stătea în picioare, cu spatele la mine, cu picioarele desfăcute : părea îndesat și puternic.

— Nimeni să nu se atingă de cadavru, îi răsună autoritar glasul, să nu-i dispară vreun obiect. Iar căpitanul Vasilescu să anunțe Misiunea germană. Nimeni de la noi să nu se amestece. E clar ? Să se stea la o distanță cît mai mare de cadavru. Mă ții la curent... Rămîn la noapte aici.

A pus receptorul în furcă şi s-a întors palid şi obosit la locul său. Transpirase şi, numai după ce şi-a şters fruntea, mi-a spus :

— E cel de-al treilea ofiţer german SS asasinat în Bucureşti în decurs de o lună. În acelaşi mod — asasinul cade, dracu ştie cum, în spatele victimei şi cu un glonţ bine ţintit în ceafă, o omoară... Un singur glonţ... Şi uite aşa se nasc şi problemele colaterale ale alianţei.

— Bun ţintaş !

— Primele două victime erau ofiţeri SS sosiţi din Polonia într-o scurtă permisie în Bucureşti, mi-a explicat Medoiu pentru a-mi satisface curiozitatea. Ceea ce a uşurat situaţia noastră... Crimele sînt puse pe seama unui refugiat polonez. Există în Polonia nişte lagăre de concentrare oribile.

— Cel asasinat acum e tot SS-ist ?

— Da, şi vine tot din Polonia.

Ca întotdeauna, maiorul Medoiu a scos tabachera şi mi-a întins-o ca unui vechi prieten. Am aprins ţigările, am tras din ele. Eu tocmai mă pregăteam să-l descos în legătură cu cele trei asasinate, Medoiu însă mi-a luat-o înainte, abordînd, în continuare, subiectul nostru.

— Rămîn aici... Vreau să-ţi prezint planul nostru, să-l memorezi şi să acţionezi în spiritul său. Să nu uiţi nici un moment, dacă jocul ne scapă de sub control, totul se poate întoarce împotriva noastră ca un bumerang.

4

Am intrat la „Flora“ în uniformă de căpitan, iar în buzunar cu identitatea lui Robert Iamandi. Era o seară caldă, de octombrie ; terasa, ringul de dans se mai aflau, spre bucuria mea, la dispoziţia consumatorilor. Zic spre bucuria mea, pentru că în anii studenţiei multe seri le-am petrecut dansînd, mai ales cu colegele mele de la Filologie.

M-am aşezat la o masă, am comandat un coniac „Metaxa“ şi, în aşteptarea băuturii, am început prin a cerceta cu discreţie, nu fără emoţie, terasa. O găseam neschim-

bată : asaltată de tineri — fete și băieți — veseli, gălăgioși, în așteptarea dansului. Doar luminile ascunse aminteau de starea de război. Privindu-i, nu știam dacă trebuie să-i condamn sau să-i încurajez. Războiul nu se va încheia mîine, iar poimîine n-ar fi exclus ca acești tineri să îmbrace uniforma militară, să fie expediați pe front, de unde mulți dintre ei nu se vor mai întoarce niciodată. Mă simțeam bătrîn urmărindu-le veselia, hîrjoana, sărutările. O, Doamne, de cînd pornisem la drum ? Cîte vieți oare oi fi trăit, că nu mă mai simțeam la locul meu pe terasa primei mele tinereți ?

Am mai cerut un pahar de „Metaxa" : o formație de jaz compusă din patru băiețandri, cu siguranță studenți la Conservator, declanșase și dansul. O roșcovană scundă și durdulie mi-a adus-o în memorie pe Nora. „Flora" trebuie să se afle și în calea ei și n-ar fi fost chiar imposibil să mă pomenesc cu ea la masă... Perspectiva nu mă neliniștea și, ca atare, nu-mi puneam întrebarea cum m-aș putea debarasa de ea în eventualitatea că... Hm ! Minutele se scurgeau și nimeni nu apărea ca să mă abordeze. După o oră și jumătate de așteptare, chinuit de o melancolie care mirosea a coniac, am părăsit terasa. Mi-aș fi îndreptat pașii spre casă, spre Cotroceni, ca să mă întorc pentru cîtva timp la viața mea anterioară, dar de mult nu-mi mai aparțineam.

M-a ajuns din urmă o mașină militară, ea m-a dus la cazarma Regimentului 21 infanterie, de unde apoi o ambulanță m-a transportat la bază. Stăteam întins pe targă și mă gîndeam la sîngeroasele bătălii de pe front.

5

Cea de-a cincea seară am suportat-o cel mai greu. Aproape din minut în minut îmi controlam ceasul de mînă. Încetasem să mai fiu atent la celelalte mese. Chelnerul mă cunoștea de-acum ; pîndea momentul cînd paharul se golea și, fără nici o altă comandă, îmi aducea ime-

diat altul. După o jumătate de oră de așteptare, mi-am zis cu o bucurie glacială : „Gehlen a renunțat... Bravo lui ! Ei, a sosit timpul să-mi caut altceva de lucru !“

Era parcă mai răcoare decît în alte seri, pe cer stelele pîlpîiau foarte îndepărtat. Se dansa, se dădea din tango în foxtrot, iar din foxtrot în vals sau în vals-boston. Cinci seri la rînd am tot așteptat, încîntîndu-mi privirile. Uneori, amețit de „Metaxa“, dar și de felul cum unele tinere își mișcau șoldurile, îmi alegeam partenerele și dansam cu ele în gînd.

Deodată, pe cînd eram mai absorbit de piruetele dansatorilor, o femeie s-a apropiat pe nesimțite de mine și m-a întrebat în germană :

— Dansați, domnule căpitan ? Vă văd atît de singur...

Cuvintele nu erau ale parolei, dar vocea... vocea îmi era cunoscută... O mai auzisem cîndva. Mi-am înălțat privirile și am exclamat sufocat de emoție :

— Karla ? ! M-am ridicat de parcă aș fi fost propulsat de un arc și am rostit din nou cu un glas gîtuit de emoție : Karla ! Nu cumva visez ?

Purta același taior și aceeași pălărioară ca în prima zi cînd m-a condus prin Königsberg : mă privea cu surîsul blajin și trist al călătorului care ostenise mult pînă să fi ajuns la destinație. Mi-a întins mîna să i-o sărut. I-am recunoscut parfumul. Nu, nu visam !

— Eu sînt și nu te mai uita așa la mine, Roberto, că acum îți cad în brațe și te sărut... Nu mă inviți să iau loc ?

Karla m-a ajutat prin cuvintele și purtarea ei să revin cu picioarele pe pămînt. I-am tras imediat un scaun lîngă mine și am poftit-o să se așeze.

— Karla, e adevărat ?

Mi-a confirmat că e adevărat, iar eu i-am sărutat din nou mîna.

— Îmi înțelegi zăpăceala ? Așteptam un bărbat...

Mă grăbisem cu ultimele cuvinte. În fond, Karla, dacă era ființa pe care o așteptam, trebuia să rostească prima parte a parolei. Poate că apariția ei acolo nu era decît o nemaipomenită coincidență, iar pe mine mă luase gura pe dinainte.

— Aş bea un „Martini" cu lămîie, îşi exprimă ea dorinţa după ce, probabil, văzuse că eu beau coniac.

Am făcut semn chelnerului care, după cea de-a doua seară, văzîndu-mă singur, m-a întrebat binevoitor dacă nu vreau o fată, iar în cea de-a treia seară m-a tot studiat cu compasiune. Acum se uita la mine cu o bucurie complice ; ivirea neaşteptată a Karlei îl făcuse şi pe el fericit. A luat comanda şi n-a lăsat-o pe Karla să aştepte prea mult.

— Aţi fost la Königsberg vreodată ? rosti ea în cele din urmă parola.

— Am fost şi păstrez o amintire frumoasă oraşului, am răspuns eu.

— Aţi stat cumva la hotelul „Steaua Nordului" ?

— Da, şi am uitat acolo un stilou.

— Nu-i cumva acesta ? Karla deschise poşeta şi scoase un stilou fără capac. Un „Parker" ?

L-am luat, am scos la rîndu-mi un capac, se potrivea perfect cu stiloul adus de Karla.

— Chiar ăsta e ! am confirmat eu şi, instinctiv, am dat să-l strecor în buzunarul vestonului.

— Nu, nu, mi-a amintit Karla rîzînd, stiloul rămîne la mine.

Într-adevăr, finalul parolei ăsta era, eu însă îl uitasem.

— Bun sosit în România, Karla !

— Bine te-am găsit, Roberto, îmi răspunse, ciocnind paharul ei de-al meu. Bău şi urmă : chestia asta cu parola e ca o poveste pentru nişte copii cretini... Dacă tot ne-am cunoscut ! În fine...

— Nu mă gîndeam că tocmai o femeie o să se prezinte la întîlnire.

— *Acolo* se ştie că îţi plac femeile şi au ţinut seamă de acest viciu al tău, glumi Karla.

— Dacă-i aşa, mă bucur că tocmai viciul meu te-a adus la Bucureşti. Am plecat fără să-mi iau rămas bun de la tine, nu din vina mea, iar în avion m-am tot întrebat dacă ne va fi dat să ne mai vedem. Karla, nici nu ştii ce surpriză mi-ai făcut...

Karla Helldorf zîmbi şi mă privi cu aceeaşi plăcută încîntare.

— Roberto, mă inviţi şi pe mine la dans ?

Se uită peste umăr în direcţia ringului unde dansul nu mai contenea.

— Karla, dar...

— Hai, invită-mă la dans !

I-am satisfăcut dorinţa, am luat-o la dans, închipuindu-mi că, în timpul tangoului, îmi va transmite instrucţiunile lui Gehlen. Ea însă s-a lipit de mine, am simţit-o fierbinte şi stăpînită de un tremur uşor. Aşa cum îşi lipise obrazul de-al meu, ai fi crezut că ne leagă o veche pasiune. L-am surprins în cîteva rînduri pe ospătar : mă urmărea cu o generoasă invidie. „Eh, căpitane, exclamau privirile lui, ai aşteptat tu cît ai aşteptat, dar a dat fericirea peste tine !“

— Karla, i-am şoptit eu la ureche, tu n-ai nimic să-mi comunici ?

— Ce să-ţi spun ?

Şi-a ridicat ochii spre mine : erau mai inocenţi decît ai unui prunc.

— Doar n-ai venit de la Königsberg pînă aici ca să dansezi cu mine pe o terasă bucureşteană !

— De ce nu ? După asta adăugă drăgăstoasă : Am mai venit eu şi pentru altceva, mai ales că n-am tras la un hotel...

Cînd muzicanţii au „depus armele“, ne-am întors la masa noastră. În timp ce o conduceam, mă gîndeam la maiorul Medoiu : dacă curiozitatea l-a adus prin apropiere, oare şi-o fi dat seama cine era femeia cu care mă întîlnisem ?

Karla şi-a aprins o ţigară ; fuma şi mă cerceta cu o tandreţe convingătoare.

— Deşi nu te-am văzut pe scenă, trebuie să-ţi declar că eşti o mare artistă.

— Ştii că mi-a fost dor de tine ?

— Şi te-ai dus *acolo* şi le-ai spus că ţi-e dor şi te-au trimis imediat la Bucureşti ca să dansezi cu mine.

— Credeam că şi ţie ţi-e dor, mă dojeni ea cu tristeţe în glas.

— Karla, zău, nu mai ştiu ce să cred... Sînt militar, de cinci seri aştept un alt militar de la Angerburg şi, pe neaşteptate, apari tu...

— De unde ştii că nu sînt şi eu militar ?

— ...şi-mi ceri să te dansez, mi-am continuat eu ideea, din ce în ce mai dezumflat.

— Achită nota şi hai să plecăm !

Bucuria de pe chip i se risipise, luîndu-i locul o expresie de severitate. Cît am achitat nota, s-a cercetat într-o oglinjoară. Am luat-o de braţ şi am ieşit în întunericul Şoselei Kiseleff. M-a împins uşor spre Arcul de Triumf. Tăcea supărată. Era atîta linişte în jur, încît auzeam distinct cum castanele se desprindeau de pe ramuri şi explodau în contact cu asfaltul. Dintr-o pornire pe care şi astăzi mi-o explic cu greu, m-am oprit şi am adunat-o pe Karla într-o singură îmbrăţişare, i-am sărutat gura, dar buzele-i crispate au refuzat sărutul. M-am simţit sincer ofensat şi am eliberat-o din strînsoarea braţelor.

— N-ai dreptate Karla, am zis eu prosteşte.

Ne-am reluat plimbarea într-o tăcere funebră. Mai mult am simţit decît am văzut o maşină venind ca o umbră şi depăşindu-ne. A oprit apoi la vreo douăzeci de metri. Cînd am ajuns în dreptul ei, Karla m-a tras într-acolo.

Cineva din interiorul maşinii a deschis portiera din spate. În acelaşi timp s-a deschis şi portiera din faţă. Karla, pur şi simplu, m-a împins spre bancheta din spate, dar n-a venit lîngă mine, ci s-a instalat lîngă şofer.

— Gutte Nacht, Herr Käpiten * Iamandi ! mi-a urat bărbatul lîngă care mă pomenisem.

— Herr Major Brauner ! am exclamat eu uluit de cea de-a doua surpriză rezervată de specialiştii de la secţia „Armate Străine Est“. Cu plăcere ! am continuat eu tot în germană, înţelegînd dintr-o dată tăcerile Karlei.

— Sînt în drum spre Sofia, m-a informat maiorul, şi cu prilejul ăsta am făcut o escală la Bucureşti.

— La ce hotel aţi tras ?

— Îmi displac hotelurile. Prietenul meu, un consilier de la legaţie, mi-a cedat vila sa pentru douăzeci şi patru de ore. Acolo, dealtfel, şi mergem ca să stăm de vorbă.

Am înţeles pe dată provenienţa automobilului ; muţenia necunoscutului de la volan ; dar nu şi supuşenia Kar-

* „Bună seara, domnule căpitan... !“ în germană.

lei, pe care o cunoscusem nu ca pe o figurantă, ci ca pe o actriță.

Din păcate, surprins de cursul sinuos al acestei seri, n-am prea manifestat mult interes față de itinerarul automobilului. Îmi amintesc însă că am circulat vreo zece minute prin bezna camuflajului și că, la un moment dat, am avut chiar impresia că ne învîrteam fără spor în jurul acelorași străzi. În cele din urmă, mașina a oprit în dreptul unei vile. Șoferul a fost acela care a coborît în grabă, a deschis portiera din față și a ajutat-o pe Karla să coboare. Apoi a trecut și la ușa din spate : am coborît primul și am încercat să mă folosesc de aceste clipe pentru a scruta strada. Mi-era total necunoscută, iar din pricina întunericului ochii mei n-au izbutit să rețină nici măcar un reper. Am dedus însă că, fiind vorba de un consilier diplomatic, nu putea locui decît în zona ce o formează străzile dintre Statuia Aviatorilor și Piața Confederației.

— Mă scuzați, îmi spuse maiorul Brauner, că am s-o iau eu înainte.

Am remarcat siguranța cu care neamțul a intrat în curte și s-a îndreptat, urmat de Karla și de mine, spre ușa principală a vilei. A descuiat-o repede, fără să caute prea mult cheile sau să le încurce. În acest răstimp am încercat să mă apropii de Karla, dar, sesizînd la ea un gest de ostilitate, am rămas locului. „Cu ce oare am supărat-o ? m-am întrebat nedumerit și mîhnit de schimbarea intervenită în purtarea sa. O fi jignit-o îmbrățișarea poate prea bruscă sau prea violentă ?"

— Vă rog ! ne invită maiorul.

Înainte de a trece pragul vilei mi-am mai aruncat o privire în direcția automobilului : în afară de silueta înaltă și dreaptă a șoferului, n-am izbutit să deslușesc nimic altceva.

Da, nu mă înșelasem ; maiorul se mișca prin casa prietenului său de la legație ca la el acasă ; știa de unde să aprindă luminile, unde duce o ușă sau alta. Nu încăpea nici o îndoială că mai folosise vila în scopuri conspirative.

Am rămas într-un living-room spațios, pardosit cu cărămizi roșii, fine, ceruite. În jurul unei mese lungi și înguste, am numărat paisprezece scaune. Mi-a furat apoi privirea o sobă de teracotă, sugerînd o căsuță pitorească

de prin părţile Transilvaniei. Pe pereţi, cîteva peisaje de pictori anonimi şi nelipsitul tablou al Führerului.

— Pe mine o să vă rog să mă scuzaţi, mi se adresă Karla cu o voce neutră, ferindu-se de privirile mele, am o migrenă cumplită. Poate am să cobor mai tîrziu...

— Facă-se în voia ta! o privi maiorul Brauner surizător.

Am urmărit-o pe Karla cum urca încet, cu paşi de om plictisit, scara interioară ce unea parterul cu etajul. Pe urmă a dispărut, i-am mai auzit doar paşii.

— Vă rog să luaţi loc, domnule Doinaş... Am să pregătesc ceva de băut... cunosc toate cotloanele vilei.

— Vă avertizez, pentru orice eventualitate, că posed în continuare identitatea lui Robert Iamandi.

Maiorul mi-a zîmbit, semn că mi-a priceput avertismentul. M-am lăsat într-unul dintre fotoliile pe rotile.

— Un schnaps ? Un whisky ? Un coniac ? mă întrebă maiorul. Am optat tot pentru „Metaxa“, din dorinţa deliberată de a nu amesteca băuturile. S-a aşezat şi el în fotoliu, tot cu un pahar de coniac.

— Domnule Doinaş, deschise Brauner discuţia, am fost imputernicit de domnul locotenent-colonel Gehlen să iau legătura cu dumneavoastră... Nu ar fi deloc de prisos să arăt că mesajul Bucureştiului a fost recepţionat cu o deosebită satisfacţie. Sînt aici pentru a discuta etapa viitoare a operaţiei.

— Trebuie deci să înţeleg că bătălia Stalingradului e pierdută...

— E ca şi pierdută, domnule Doinaş, oftă maiorul, care, în costumul său elegant şi cu cravata din mătase naturală la gulerul tare al cămăşii, amintea mai curînd de un diplomat sau politician decît de un militar.

— Prosit ! zise Brauner şi duse paharul la gură.

— Domnule maior, sînt la dispoziţia F.H.O.-ului.

— Mai exact, a domnului locotenent-colonel Gehlen şi a generalului Karl von Helldorf, mă corectă el respectuos, cu un zîmbet enigmatic.

Am acceptat precizarea ; era menită să întărească ideea că *„Operaţia Doctor Ring“* aparţinea în exclusivitate cercurilor de opoziţie din sînul armatei germane şi nu F.H.O.-ului.

— Deci, operația aprobîndu-se, vă cer să luați în considerație cîteva probleme : încă din vara anului 1940, *Doctorul Ring*, fiind un antihitlerist convins, a refuzat să mai colaboreze cu Serviciul secret român. În această ordine de idei, șefii mei doresc să atragă atenția celor ce elaborează operația că, în vara anului 1941, Abwehrul a mai făcut o tentativă, prin mijlocirea S.S.I. din România, de a-l contacta pe *Doctorul Ring*, dar a înregistrat un eșec... De atunci a încetat orice formă de colaborare cu *Doctorul Ring*, partea română înregistrînd pierderea unui valoros colaborator.

Am făcut o pauză pur diplomatică, pentru a constata ce efect au avut spusele mele asupra celui care era mîna dreaptă a lui Gehlen.

— Sîntem la curent cu acțiunea din 1941 și cu poziția politică antihitleristă a *Doctorului Ring*. Ne convine. De aceea și încercăm o „ușă deschisă" prin el, mă informă Brauner.

— A doua problemă : aprobîndu-se ideea ca eu să fiu folosit de partea germană în acțiunea de contactare a *Doctorului Ring*, doresc să atrag atenția domnului locotenent-colonel Gehlen că fostul rezident *Ring* a fost, în primul rînd, colaboratorul serviciului secret condus de Moruzoff, că a fost un bun prieten al acestuia. Ca atare, șefii mei vă cer, ținînd seama de caracterul delicat al operației, să creați o legendă care să ne pună la adăpost interesele.

— Vă rog, în numele șefului meu, să transmiteți domnului general Belcea că, în acest sens, s-au luat toate măsurile : domnul locotenent-colonel Gehlen își dă cuvîntul de onoare că interesele părții române vor fi ocrotite din toate punctele de vedere.

Nu știu ce valoare poate să aibă într-un război, și încă în unul atît de întins și de distrugător, cuvîntul de onoare al lui Gehlen... Totuși el a fost dat, iar eu mă pregăteam să trec la ultima chestiune, cînd, deodată, am constatat că nu mai pot să-mi mișc picioarele, apoi brațele. Tot ceea ce mi-am amintit mai tîrziu a fost imaginea maiorului stînd picior peste picior, cu paharul de coniac în mînă, privin-

du-mă fix, ca un hipnotizator, şi distanţîndu-se de mine cu fiece secundă scursă. Pe urmă, maiorul s-a pierdut în neant, iar eu n-am mai ştiut nimic, nici de el, nici de mine.

6

— Uite-l ! exclamă bucuros locotenentul Nică. În fine! Se răsuci apoi spre şofer şi continuă : El e, căpitanul Iamandi.

Pîndeau vila de aproape două ore, iar ofiţerul, mereu cu ochii pe cadranul fosforescent al ceasului, hotărîse în sinea sa să părăsească terenul la miezul nopţii. Frumosul imobil, cufundat în beznă, părea părăsit...

— Ia-te după el ! îi ordonă locotenentul.

Automobilul, un „Ford“ de prin ’35, demară încet şi se luă după militarul care numai ce ieşise din vilă. Strada îngustă şi întunecoasă părea căzută într-un somn adînc.

— Mai lasă-l să se depărteze de vilă, dirijă Nică manevrele şoferului.

Puţin mai tîrziu, „Ford“-ul se apropie de căpitan, îl ajunse din urmă, încetini mult viteza : abia atunci locotenentul deschise portiera şi, fără să coboare, strigă :

— Domnule căpitan *Iamandi*, urcaţi repede în maşină!

Cel strigat deschise la iuţeală uşa din spate şi se aruncă pe banchetă, maşina porni ca un bolid, pe străzile încremenite în noapte ale Bucureştiului.

— Aştept de mai bine de o oră, zise locotenentul Nică fericit. Credeam că n-o să mai ieşiţi !

Lovindu-se însă de tăcerea căpitanului, tînărul ofiţer, obişnuit cu muţenia celor de la Biroul 2, nu mai insistă. Puţin mai tîrziu, „Ford“-ul intra în curtea cazărmii Regimentului 21 infanterie. Sărind de la locul său, locotenentul Nică îl invită pe căpitan să coboare şi să treacă în ambulanţă.

— Mulţumesc ! zise căpitanul şi făcu îngîndurat transbordarea.

— Domnul maior Medoiu vă aşteaptă..., mai spuse Nică, închizînd în urma lui Iamandi cele două uşi din spate ale ambulanţei.

Vehiculul părăsi, în viteză curtea cazărmii și nu avu nevoie nici de douăzeci de minute pentru a ajunge la peronul vilei conspirative a Biroului 2. Locotenentul Nică sări imediat din cabina șoferului și se repezi în spatele ambulanței să-i ajute căpitanului să coboare. Îl găsi însă întins pe targă, cu mîinile așezate smerit pe piept, ca ale unui mort.

— Domnule căpitan, am sosit ! strigă Nică, convins că Iamandi adormise din pricina oboselii. Domnule căpitan!, mai strigă el și, văzînd că nu primește nici un răspuns, urcă în ambulanță, îl apucă de umeri și-l scutură ca să-l trezească. Numai cînd una din mîinile acestuia căzu inertă, locotenentul își dădu seama că se petrecuse ceva foarte grav. Sări din ambulanță și se duse să-l aducă pe maiorul Medoiu. Acesta, la lumina palidă din interiorul vehiculului, constată starea de rigiditate a lui Doinaș și strigă șoferului :

— La Spitalul Militar, cu cea mai mare viteză !

Abia în drum spre spital, maiorul Medoiu începu să cerceteze cu atenție fața cadaverică a lui Doinaș-Iamandi.

— Doamne, își spuse, pot să jur că ofițerul ăsta întins pe targă nu-i nici Doinaș, nici Iamandi !...

— SFÎRȘIT —

Urmează cartea a cincea și ultimă
„Operația «Soare»"

Cuprins

Redactor : ELENA MARINESCU
Tehnoredactor : GH. CUCOŞ

Bun de tipar 20.05.1982. Apărut 1982.
Coli de tipar 19.B 124.

Comanda nr. 20 175
Combinatul poligrafic „Casa Scînteii",
Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti,
Republica Socialistă România

Din ciclul
PE URMELE AGENTULUI „B-39"

au apărut :

- **Soarele a murit în zori (1976)**
- **Toamnă cu frunze negre (1978)**
- **Anotimpurile morții (1980)**

Va apărea cartea a cincea și ultima :

- **Operația „Soare"**